

Raftul
Denisei

15

EXTREM

DE TARE

&

INCREDIBIL

DE APROAPE

ROMAN

AUTORUL BESTSELERULUI
INTERNATIONAL
TOTUL ESTE
ILLUMINAT

JONATHAN
SAFRAN FOER

ACUM UN FILM DE SUCCES CU
THANKS SANDRA BULLOCK

book

HUMANITAS

*Pentru
NICOLE,
ideea mea de frumos*

CE PANA MEA...?

Dar un ceainic? Cu un cioc care să se deschidă și să se închidă când iese aburul și să se transforme în gură, ca să poată fluiera tot felul de cântece drăguțe sau să recite din Shakespeare sau doar să stea de vorbă cu mine? Aș putea să inventez un ceainic care să-mi citească la fel ca tati, ca să pot să adorm, sau poate un set de ceainice care să-mi cante refrenul de la „Yellow Submarine“, care e un cântec al celor de la Beatles, care mie-mi plac mult, pentru că entomologia¹ este pentru mine un *raison d'être*, care e o expresie franțuzească pe care o știu. Un alt lucru bun ar fi să-mi pot antrena anusul să vorbească ori de câte ori trag un pârț. Dacă-ș vrea să fiu extrem de amuzant, l-aș antrena să spună: „N-am fost eu!“ de fiecare dată când aș trage câte-un pârț incredibil de puturos. Și dacă aș trage vreodată un pârț incredibil de puturos în Sala Oglinzilor, care e la Versailles, care e pe lângă Paris, care e în Franța, anusul meu ar spune, bineînțeles, „*Ce n'était pas moi!*“

Dar niște microfoane cât bobul de mazăre? Să le înghită toată lumea și ele să redea bătăile inimilor noastre în difuzoare mici, pe care să le ținem în buzunarele hainelor? Când te-ai da noaptea cu skateboardul pe stradă, le-ai auzi tuturor bătăile inimii și ei le-ar auzi pe-ale tale, ca un fel de sonar. Chestia ciudată e că mă-ntreb cum ar fi dacă toate inimile ar începe să bată la unison, așa cum se întâmplă cu femeile care locuiesc împreună și cărora le vine ciclul în același timp, un lucru de care eu am auzit, dar aș prefera să nu-l știu. Ar fi tare ciudat, doar că în maternități s-ar auzi ca și cum un candelabru de cristal ar fi legănat într-o barcă, deoarece copiii n-ar fi avut încă timp să-și potrivească bătăile inimii. Iar la linia de sosire a maratonului de la New York s-ar auzi un tămbălău ca de război.

Și tot așa, de câte ori ai nevoie să ieși repede din vreo încurcătură, dar oamenii nu au aripi sau nu încă, așa că ce-ar fi să existe o cămașă zburătoare?

Oricum.

Am luat prima lecție de jujitsu acum trei luni și jumătate. Autoapărarea era un lucru care mă făcuse curios, din motive evidente, și mami s-a gândit că mi-ar prinde bine o altă activitate fizică, în afară de cântatul la tamburină, așa că am luat prima lecție de jujitsu acum trei luni și jumătate. La curs eram paisprezece copii, toți purtând echipamente albe, impecabile. Am exersat plecăciunea și apoi ne-am așezat cu toții în cerc ca indienii, după care Sensei Mark m-a chemat la el.

— Lovește-mă în testicule, mi-a zis el.

Asta m-a făcut să mă simt foarte jenat.

— *Excusez-moi?* i-am zis.

Și-a depărtat picioarele și mi-a spus:

— Vreau să mă lovești în testicule cât poți de tare. Și-a lăsat mâinile pe lângă corp, a tras aer în piept, a închis ochii și atunci mi-am dat seama că el chiar vorbea serios.

— Jose²! am început eu și mi-am zis în gând: *Ce pana mea...?*

— Hai, băiete! Fă-mi praf testiculele, mi-a spus.

— Să-ți fac praf testiculele?

Cu ochii încă închiși, mi-a zis:

— Nu mi-ai putea face praf testiculele nici dac-ai vrea. Despre asta-i vorba. E demonstrația de forță a unui corp bine antrenat, care poate încasa o lovitură în plin. Acum fă-mi praf testiculele.

I-am spus:

— Eu sunt pacifist, și, cum majoritatea celor de vârsta mea nu știu ce înseamnă asta, m-am întors spre ceilalți și am precizat: Nu cred că e bine să faci praf testiculele oamenilor. Sub nici un motiv.

Sensei Mark a spus:

— Pot să te întreb ceva?

M-am întors și am replicat:

— „Pot să te întreb ceva?“ e o întrebare.

— Tu visezi să devii maestru de jujitsu? a zis el.

— Nu, i-am spus, chiar dacă nu mai visez nici să conduc afacerea cu bijuterii a familiei.

— Vrei să știi cum poate un novice să ajungă maestru de jujitsu? a spus.

— Vreau să știu tot, i-am spus, dar nici asta nu mai e chiar adevărat.

El a zis:

— Un novice ajunge maestru de jujitsu făcând praf testiculele maestrului său.

— Fascinant, i-am spus.

Am luat ultima lecție de jujitsu acum trei luni și jumătate.

Aș vrea tare mult să am acum tamburina la mine, pentru că după toate câte s-au întâmplat încă am inima grea, iar asta mă ajută uneori să țin bine ritmul. Cel mai frumos cântec pe care-l știu la tamburină e „Zborul bondarului“, de Nicolai Rimsky-Korsakov, care e și un *ring tone* pe care l-am downloadat pentru mobil după ce a murit tati. E uimitor că pot să cânt „Zborul bondarului“, fiindcă trebuie să lovești instrumentul incredibil de tare pe alocuri și mi-e foarte greu, pentru că nu am încă forță în încheieturi. Ron s-a oferit să-mi ia un set de cinci tobe. Banii nu pot să-mi cumpere dragostea, evident, dar l-am întrebat dacă tobele ar avea și talgere Zildjian. El a spus:

— Tot ce vrei tu, după care mi-a luat mosorașul de pe birou și a început să plimbe câinele cu el.

Știu că nu voia decât să fie prietenos, dar m-a înfuriat teribil.

— Momo *moi!* i-am spus, smulgându-i-l.

Ce voiam să-i spun de fapt era: „Nu ești tatăl meu și n-o să fii niciodată“.

Nu-i ciudat cum numărul morților crește mereu, deși pământul rămâne la fel, până-ntr-o zi când n-o să mai fie loc să-ngropi pe nimeni? Anul trecut, când am împlinit nouă ani, bunica mi-a dat un abonament la *National Geographic*, revista căreia ea îi spune *Naționalul Geografic*. Mi-a mai dat și un pulover alb, pentru că eu port numai haine albe, dar mi-e mare, așa că o să mă țină mult timp. Mi-a mai dat și aparatul foto al bunicului, care-mi plăcea din două motive. Am întrebat-o de ce nu și l-a luat cu el când a părăsit-o. Ea a spus:

— Poate că a vrut să-ți rămână ție.

— Dar eu aveam minus treizeci de ani, am spus.

— Chiar și-așa, a zis ea.

Oricum, partea fascinantă e că am citit în *National Geographic* că acum sunt pe pământ mai mulți oameni vii decât au murit vreodată în istoria omenirii. Cu alte cuvinte, dac-ar vrea cu toții să joace Hamlet în același timp, n-ar putea, pentru că n-ar fi destule cranii!

Cum ar fi să se construiască în pământ niște zgârie-nori pentru morți? Ar putea fi chiar dedesubtul zgârie-norilor de la suprafață, care sunt pentru oamenii vii. Ai putea îngropa oameni pe o sută de etaje și, astfel, o-ntreagă lume moartă ar fi dedesubtul celei vii. Uneori mă gândesc că ar fi ca lumea să existe un zgârie-nori care să se miște-n sus și-n jos, iar liftul să rămână pe loc. Și dacă ai vrea să mergi la etajul nouăzeci și cinci, n-ar trebui decât să apeși pe butonul 95 și etajul ar veni la tine. De asemenea, ar fi extrem de folositor pentru că, dacă ai fi la etajul nouăzeci și cinci și un avion ar izbi clădirea chiar sub tine, blocul ar putea să te ducă pe pământ și toată lumea ar fi în siguranță, chiar dacă în ziua aceea ți-ai lăsat acasă cămașa zburătoare.

N-am fost decât de două ori cu limuzina. Prima oară a fost groaznic, chiar dacă limuzina era superbă. Acasă nu am voie să mă uit la televizor și nici în limuzine nu am voie, dar, oricum, era tare că aveam un TV acolo. Am întrebat dacă puteam să trecem pe la școală, ca să mă vadă Pastă-de-dinți și cu Minch în limuzină. Mama a spus că școala nu era în drumul nostru și că nu puteam să întârziem la cimitir.

— De ce nu? am întrebat și chiar am crezut că era o întrebare bună, pentru că, dacă stai să te gândești, de ce nu? Chiar dacă acum nu mai sunt, odată am fost ateu, ceea ce înseamnă că nu credeam în lucruri care nu se văd. Credeam că, odată ce-ai murit, ai murit pentru totdeauna și nu mai simți nimic și nici măcar nu mai visezi. Nu că acum aș crede în lucruri care nu se văd, pentru că nu cred. Doar că acum mi se pare că lucrurile sunt foarte complicate. Și oricum, nu era ca și cum l-am fi îngropat *cu adevărat*.

Chiar dacă încercam să mă stăpânesc, mă enerva cumplit faptul că bunaică mă tot mângâia, așa că m-am suit pe locul din față și l-am bătut pe umăr pe șofer până când i-am atras atenția.

— Care. Este. Denumirea. Ta? l-am întrebat cu vocea mea de Stephen Hawking.

— Ce-ai zis?

— Vrea să știe cum te cheamă, i-a explicat bunica de pe locul din spate. Mi-a dat o carte de vizită.

GERALD THOMPSON
Limuzinele Sunshine
la dispoziția celor cinci districte
(212) 570-7249

I-am dat cartea mea de vizită și i-am spus:

— Salutări. Gerald. Eu. Sunt. Oskar.

M-a întrebat de ce vorbesc așa. I-am spus:

— Procesorul lui Oskar merge pe bază de rețea neuronală. Un computer care învață. Cu cât are mai mult contact cu oamenii, cu atât învață mai mult.

Gerald a spus: „O“, după care a spus: „K“. Nu mi-am putut da seama dacă îi eram simpatic sau nu, așa că i-am spus:

— Ochelarii tăi sunt de milioane.

— O sută șaptezeci și cinci de dolari, a zis el.

— Știi multe înjurături?

— Știu vreo câteva.

— Eu n-am voie să înjur.

— Nașpa.

— Ce e „nașpa“?

— E un lucru rău.

— „Rahat“ știi?

— E o-njurătură, nu?

— Nu și dacă spui „rahat comestibil“.

— Asta cam așa e.

— Să-mi sugus oușoarele, rahat comestibil ce ești!

Gerald a scuturat din cap și s-a încruntat puțin, dar nu urât, adică nu la mine.

— N-am voie să spun nici „blăniță“, i-am zis, decât dacă vorbesc chiar despre blană de iepure. Tari mănușile pentru șofat.

— Mersi.

Apoi m-am gândit la ceva, așa că i-am zis:

— *De fapt*, dacă limuzinele ar fi *extrem* de lungi, atunci n-ar mai fi *nevoie* de șoferi. Te-ai sui pur și simplu pe bancheta din spate și ai merge prin limuzină și ai ajunge la bancheta din față, care ar fi acolo unde voiai să ajungi de la bun început. Așa că, în cazul nostru, bancheta din față ar fi la cimitir.

— Iar eu m-aș uita acum la meci.

L-am bătut pe umăr și i-am spus:

— Când cauți în dicționar cuvântul „hilar“, vezi că e o poză cu tine.

Pe locul din spate, mama ținea ceva în poșetă. Îmi dădeam seama că strângea un obiect, pentru că îi vedeam mușchii brațului încordându-se. Bunica tricota mănuși albe fără degete, așa că știam că sunt pentru mine, deși afară nu era frig. Am vrut s-o întreb pe mama ce strângea în mână și de ce se ascundea. Mi-aduc aminte că m-am gândit că, nici dacă aș fi suferit de hipotermie, tot nu mi-aș fi pus *în vecii vecilor* mănușile-alea.

— Dacă mă gândesc bine, i-am spus lui Gerald, ar putea să se facă o limuzină *incredibil* de lungă, cu bancheta din spate la televizorul mamei tale și cu bancheta din față la mausoleul tău, și ar fi la fel de lungă ca viața ta.

Gerald a spus:

— Da, dar dacă toată lumea ar trăi așa, nimeni nu s-ar mai întâlni cu nimeni, nu?

— Ei, și? am zis eu.

Mama strângea pe furiș obiectul ăla, iar bunica tricota, când eu i-am spus lui Gerald:

— Odată am lovit în stomac un pui franțuzesc, pentru că am vrut să-l fac să vorbească, fiindcă, dacă aş fi putut să-l fac să vorbească, n-aş mai fi fost așa de dărmat.

El nu mi-a răspuns, probabil pentru că nu mă auzise, așa că am repetat:

— Am spus că odată am lovit în stomac un pui franțuzesc.

— Ce?

— A zis: „*Oeuf*“.

— Ce-i aia?

— E o glumă. Vrei să mai auzi una sau ai scos deja *un oeuf*?

S-a uitat la bunica în oglindă și a întrebat-o:

— Ce zice?

— Bunicul lui iubea animalele mai mult decât oamenii, a spus ea.

— Te-ai prins? *Oeuf*? am zis.

M-am strecurat înapoi în spate, pentru că e periculos să conduci și să vorbești în același timp, mai ales pe autostradă, unde eram noi. Bunica a început din nou să mă mângâie, ceea ce mă enerva, chiar dacă n-aş fi vrut să simt asta. Mama a spus:

— Puiule...

Iar eu am răspuns:

— *Oui*.

Iar ea a spus:

— Tu i-ai dat poștaşului o dublură după cheia apartamentului nostru?

Mi s-a părut foarte ciudat că a adus vorba despre asta tocmai atunci, pentru că nu avea nici o legătură cu nimic, dar cred că ea doar căuta să vorbească despre altceva decât subiectul evident.

Am spus:

— Poștaşul e *poștăriță*.

Ea a dat din cap, dar nu chiar în direcția mea, și m-a întrebat dacă îi dădusem poștăriței o cheie. Am aprobat, pentru că nu o minșisem niciodată pe mama înainte să se întâmple toate cele. Nu aveam nici un motiv.

— De ce-ai făcut asta? a întrebat ea.

Așa că i-am spus:

— Stan...

Iar ea a întrebat:

— Cine?

Iar eu am spus:

— Stan, portarul. Uneori mai dă câte-o fugă la colț, după cafea, iar eu vreau să fiu sigur că toate pachetele ajung la mine, așa că m-am gândit că, dacă Alicia...

— Cine?

— Poștărița. Că, dac-ar avea cheie, ar putea să le lase la noi acasă.

— Dar nu poți să dai cheia unui străin.

— Din fericire, Alicia nu e un străin.

— Avem multe lucruri de valoare în apartament.

— Știu. Chiar avem lucruri grozave.

— Uneori, oamenii care par cumsecade se dovedesc mai puțin cumsecade decât ai sperat, știi? Dacă ți-ar fi furat lucrurile?

— Nu le-ar fi furat.

— Dar dacă...?

— Nu le-ar fi furat.

— Bine, dar ea ți-a dat cheia de la apartamentul ei?

Cu siguranță, era supărată pe mine, dar nu știam de ce. Nu greșisem cu nimic. Sau dacă greșisem, nu știam cu ce. Și clar nu asta-mi fusese intenția.

M-am mutat în partea de limuzină a bunicii și i-am spus mamei:

— De ce-aș avea nevoie de o cheie de la apartamentul ei?

Ea și-a dat seama că mă retrăgeam în carapace, iar eu mi-am dat seama că ea nu mă iubea cu adevărat. Știam adevărul, care era că, dacă ea ar fi putut să aleagă, acum am fi mers la înmormântarea mea. M-am uitat la plafonul decapotabil al limuzinei și mi-am imaginat lumea înainte să existe tavane, ceea ce m-a făcut să mă întreb: Oare peștera nu are tavan sau peștera e toată numai tavan?

— Poate data viitoare mă întrebi și pe mine, OK?

— Nu te supăra, i-am spus și m-am dus la bunica și am început să mă joc cu siguranța ușii.

— Nu sunt supărată pe tine, a spus ea.

— Nici măcar un pic?

— Nu.

— Mă mai iubești?

Nu prea părea momentul potrivit să-i spun că făcusem deja dubluri pentru tipul de la Pizza Hut, pentru cel de la UPS³ și pentru tipii ăia drăguți de la Greenpeace, ca să-mi poată lăsa articole despre manatee și alte animale care sunt pe cale de dispariție, când Stan pleacă să-și ia cafea.

— Mai mult ca oricând.

— Mami?

— Da?

— Am o întrebare.

— OK.

— Ce strângi în geantă?

A scos mâna, a deschis geanta și era goală.

— Strângeam pumnul, uite-așa, a spus ea.

Deși era o zi incredibil de tristă, ea era frumoasă, frumoasă de tot. Mă tot străduiam să-i spun asta, dar nu-mi veneau în minte decât replici ciudate și greșite. Purta brățara pe care i-o făcusem eu, iar asta m-a făcut să mă simt de milioane. Îmi place să-i fac bijuterii, pentru că o fac fericită, iar pentru mine un alt *raison d'être* este s-o fac pe ea fericită.

Acum nu mai e, dar pentru mult timp visul meu a fost să preiau afacerea cu bijuterii a familiei. Tati îmi spunea mereu să sunt prea deștept ca să fac comerț cu amănuntul. N-am înțeles asta niciodată, pentru că el era mai deștept decât mine, așa că, dacă eu eram prea deștept pentru vânzarea cu amănuntul, atunci el *chiar* trebuie să fi fost prea deștept pentru vânzarea cu amănuntul. I-am spus asta.

— În primul rând, mi-a răspuns el, eu nu sunt mai deștept decât tine, ci doar știu mai multe decât tine, și asta numai pentru că sunt mai bătrân. Părinții știu întotdeauna mai multe decât copiii, iar copiii sunt întotdeauna mai deștepti decât părinții.

— Doar dacă nu e vorba de un copil retardat, i-am spus.

Nu a avut nimic de adăugat la asta.

— Ai spus „în primul rând“, deci care e al doilea?

— În al doilea rând, dacă sunt așa deștept, de ce mă ocup de vânzarea cu amănuntul?

— Asta-i adevărat, am spus eu. După care m-am gândit la ceva: Da' ia stai puțin, n-ar mai fi afacere de familie dacă nu s-ar ocupa nimeni din familie de ea.

El mi-a răspuns:

— Ba da. Doar că ar fi a altei familii.

Am întrebat:

— Păi, cu familia noastră cum rămâne? O să începem o nouă afacere?

— Începem noi ceva, a spus el.

M-am gândit la asta a doua oară când am fost cu limuzina, când chiriașul și cu mine mergeam să dezgropăm sicriul gol al lui tati.

Un joc foarte tare pe care-l jucam uneori cu tati duminica era Misiune de Recunoaștere. Uneori, Misiunile de Recunoaștere erau extrem de simple, ca atunci când mi-a spus să găsesc un obiect care a străbătut toate deceniile secolului douăzeci – am fost isteț și am adus o piatră –, iar alteori erau incredibil de complicate și durau câte două săptămâni. Pentru ultima Misiune, pe care n-am terminat-o niciodată, mi-a dat o hartă cu Central Park. Am spus:

— Și?

Și el a spus:

— Și ce?

— Care sunt indiciile? am întrebat.

— Cine-a zis că trebuie să fie indicii? a spus.

— Întotdeauna sunt indicii.

— Asta nu înseamnă nimic, de fapt.

— Nici măcar unul?

— Doar dacă nici un indiciu e un indiciu, a spus el.

— Nici un indiciu e un indiciu?

A ridicat din umeri, ca și când n-ar fi știut despre ce vorbeam. Mi-a plăcut asta.

Toată ziua m-am plimbat prin parc, căutând ceva care mi-ar fi putut da o idee, dar problema era că nu știam ce caut. Am mers la câțiva oameni și i-am întrebat dacă ei știau ce trebuia eu să știu, pentru că, uneori, tati gândea Misiunile de Recunoaștere astfel încât să fiu nevoit să vorbesc cu oameni. Dar cei la care m-am dus au făcut toți: *Ce pana mea...*? Am căutat indicii în jurul bazinului. Am citit toate afișele de pe stâlpii de iluminat și de pe copaci. Am inspectat plăcuțele cu descrierile animalelor de la Zoo. Pe unii i-am făcut chiar să-și coboare zmeiele ca să le studiez, deși știam că e puțin probabil. Dar tati era în stare de tot felul de șmecherii. N-am găsit nimic, ceea ce ar fi fost un mare ghinion, asta dacă nu cumva nimic era chiar indiciul. Să fi fost nimic indiciul?

În seara aia am comandat General Tso's Gluten la cină și am observat că tata folosea furculița, deși se descurca perfect și cu bețe.

— Ia stai așa! am spus și m-am ridicat.

Am arătat spre furculița lui.

— Furculița asta e un indiciu?

El a ridicat din umeri și pentru mine asta a fost un indiciu major. M-am gândit: *Furculiță, furculiță*. Am alergat la mine în laborator și mi-am luat detectorul de metale din cutie, din dulap. Pentru că nu am voie noaptea singur în parc, bunica a mers cu mine. Am luat-o de la intrarea de pe Eighty-Sixth Street și am urmat o rută extrem de precisă, ca și când aș fi fost un mexican din ăia care tund gazonul, ca să nu ratez nimic. Știam că insectele fac mult zgomot fiindcă era vară, dar nu le auzeam pentru că aveam căștile pe urechi. Nu eram decât eu și metalul de sub pământ.

De fiecare dată când bipăiturile se-ndeseau, îi spuneam bunicii să aprindă lanterna și să lumineze locul. După care-mi puneam mânușile albe, îmi scoteam lopata din trusă și săpam extrem de atent. Când dădeam peste ceva, foloseam o pensulă ca să dau la o parte pământul, ca un adevărat arheolog. Deși în noaptea aia nu am acoperit decât o mică zonă din parc, am scos la iveală o monedă de douăzeci și cinci de cenți, o mână de agrafe de prins

hâtiile, ceva ce am luat drept întrerupător de lampă, ca un lanț foarte lung, și un magnet de frigider în formă de sushi, lucru despre care auzisem, dar aș fi preferat să nu știu. Am pus toate probele într-o pungă și am marcat pe hartă locul unde le găsisem.

Când am ajuns acasă, am examinat probele la mine în laborator, la microscop, pe fiecare în parte: o lingură îndoită, niște șuruburi, o pereche de foarfece ruginite, o mașinuță de jucărie, un pix, un inel pentru chei, ochelarii spărți ai cuiva cu vedere incredibil de slabă...

I le-am dus lui tati, care citea *New York Times* la masa din bucătărie, însemnând greșelile cu pixul roșu.

— Uite ce-am găsit, am spus, dând pisica jos de pe masă cu tava mea de probe.

Tati s-a uitat la ele și a clătinat din cap. Am întrebat:

— Deci?

El a ridicat din umeri ca și când habar n-avea despre ce vorbeam și și-a văzut mai departe de ziar.

— Nu poți să-mi spui nici măcar dacă sunt pe calea cea bună?

Buckminster torcea și tati a ridicat din nou din umeri.

— Dar dacă nu-mi spui nimic, cum o să pot avea vreodată dreptate?

A încercuit ceva dintr-un articol și a spus:

— Altfel spus, cum ai putea vreodată să greșești?

S-a ridicat să bea niște apă, iar eu am analizat ce încercuise pe pagină, pentru că îl știam în stare de tot felul de șmecherii. Era dintr-un articol despre o fată care dispăruse și despre cum toată lumea credea că un membru al Congresului care avea bucurii la ea o omorâse. Câteva luni mai târziu, i-au găsit cadavrul în Rock Creek Park, care e în Washington, D.C., dar pe atunci totul se schimbase deja și nimănui nu-i mai păsa, doar părinților ei.

declarație, citită sutelor de
reprezentanți ai presei adunați într-un
centru media improvizat în spatele

locuinței familiei. Tatăl lui Levy și-a mărturisit încă o dată, cu fermitate, convingerea că fiica lui va fi găsită. „**Nu ne vom opri** din căutări până când nu vom avea un motiv ultim de a ne opri, și anume întoarcerea Chandrei.“ În scurtul interval dedicat întrebărilor și răspunsurilor care a urmat, un reporter de la *El Pais* l-a întrebat pe domnul Levy dacă prin „întoarcere“ înțelegea „întoarcerea fiicei sale, teafără și nevătămată“. Copleșit de emoție, domnul Levy nu a putut să vorbească și atunci avocatul său a luat microfonul. „Continuăm să sperăm și să ne rugăm pentru întoarcerea în siguranță a Chandrei și vom face tot ce ne stă în

Nu mă înșelam! Era un mesaj pentru mine!

M-am întors în parc în fiecare din următoarele trei nopți. Am scos la iveală o agrafă de păr și un fișic de bani, și o pioneză, și un umerăș, și o baterie de 9V, și un briceag Swiss Army, și o mică ramă pentru fotografii, și medalionul unui câine pe nume Turbo, și un pătrat din folie de aluminiu, și un inel, și o lamă, și un ceas de buzunar extrem de vechi, oprit la 5:37, deși nu știam dacă dimineața sau după-amiaza. Dar tot n-am putut să-mi dau seama ce-nsemnau. Cu cât găseam mai multe, cu atât înțelegeam mai puțin.

Am întins harta pe masa din sufragerie și i-am fixat colțurile cu cutii de V8. Punctele unde găsisem lucrurile arătau ca stelele din univers. Le-am unit cu o linie, ca un astrolog și, dacă te uitali cu ochii întredeschiși, ca un chinez, parcă îți apărea cuvântul „fragil“. Fragil. Ce era fragil? Central Park era

fragil? Natura era fragilă? Lucrurile pe care le găsisem erau fragile? O pi-onază nu e fragilă. O lingură îndoită e fragilă? Am șters și-am unit punctele altfel, ca să iasă „ușă“. Fragil? Ușă? După care m-am gândit la „*porte*“, care e cuvântul franțuzesc pentru ușă, evident. Am șters și am unit punctele ca să iasă „*porte*“. Am avut o revelație că pot uni punctele ca să iasă „cyborg“ și „ornitorinc“ și „țâțe“, chiar și „Oskar“, asta dacă te uital ca un chinez, cu ochii întredeschiși. Le puteam uni ca să iasă aproape orice voiam, ceea ce însemna că nu ajungeam nicăieri. Iar acum nu voi și niciodată ce trebuia să găsesc. Și asta e un alt motiv pentru care nu pot să dorm.

Oricum.

N-am voie să mă uit la televizor, deși am voie să închiriez documentare potrivite pentru vârsta mea și să citesc tot ce vreau. Cartea mea preferată este *Scurtă istorie a timpului*, deși nu se poate spune că am terminat-o, pentru că matematica e incredibil de grea, iar mami nu prea se pricepe să mă ajute. Una dintre părțile mele preferate este începutul primului capitol, unde Stephen Hawking povestește despre un celebru om de știință care ține o prelegere despre cum Pământul se învârte în jurul Soarelui și Soarele se învârte în jurul sistemului solar și-așa mai departe. La un moment dat, o femeie din fundul sălii ridică mâna și spune:

— Toate astea sunt o porcărie. Lumea e, de fapt, o farfurie plată așezată pe spinarea unei țestoase uriașe.

Așa că omul de știință o întreabă pe ce stă țestoasa. Și ea spune:

— Păi sunt numai țestoase, până jos!

Îmi place povestea asta, pentru că arată cât de ignoranți pot fi oamenii. Și, de asemenea, pentru că ador țestoasele.

La câteva săptămâni după ziua cea mai rea, am început să scriu multe scrisori. Nu știu de ce, dar era cam singurul lucru care mă făcea să nu mai fiu așa de dărâmat. Chestia ciudată e că, în loc să folosesc timbre normale, am folosit timbre din colecția mea, inclusiv unele valoroase, ceea ce m-a făcut să mă întreb uneori dacă nu cumva încercam să scap de ele. Prima scrisoare i-am scris-o lui Stephen Hawking. I-am pus un timbru cu Alexander Graham Bell.

*Dragă Stephen Hawking,
Aș putea oare, te rog, să fiu prote-
jatul tău?
Mulțumesc,
Oskar Schell*

Am crezut că nu-mi va răspunde, pentru că el era așa de minunat, iar eu așa de normal. Dar într-o zi am venit acasă de la școală și Stan mi-a dat un plic și a spus:

— Ai o scrisoare! pe vocea de la AOL⁴, cum l-am învățat.

Am urcat în fugă cele o sută cinci trepte până la apartamentul nostru, am alergat în laborator, m-am dus la dulapul meu, am aprins lanterna și l-am deschis. Scrisoarea dinăuntru era bătută la calculator, evident, pentru că Stephen Hawking nu-și poate folosi mâinile, pentru că are scleroză laterală amiotrofică, despre care am auzit, din păcate.

*Îți mulțumesc pentru scrisoare. Din
pricina numărului mare de mesaje pe
care le primesc, nu pot trimite
răspunsuri personale. Cu toate
acestea, citesc și păstrez toate
scrisorile, sperând că într-o zi voi
putea să dau fiecăruia răspunsul cu-
venit. Până atunci,*

*Cu sinceritate,
Stephen Hawking*

Am sunat-o pe mama pe mobil.

— Oskar?

— Ai răspuns înainte să sune.

- E totul în ordine?
- Am nevoie de un laminator.
- Un laminator?
- Vreau să pun la păstrare un lucru incredibil de frumos.

Tata mă învelea mereu înainte de culcare și-mi spunea cele mai grozave povești și citeam *New York Times* împreună și uneori fluiera „Eu sunt morsa“, pentru că era cântecul lui preferat, deși nu prea putea să-mi explice ce înseamnă, ceea ce mă frustra. Un lucru uimitor era cum putea el să găsească măcar o greșeală în fiecare articol. Uneori erau greșeli de gramatică, alteori erau greșeli de geografie sau date eronate, alteori articolul nu spunea toată povestea. Îmi plăcea să am un tată care era mai deștept decât *New York Times* și-mi plăcea să-i simt pe obraz firele de păr de pe piept, pe sub tricou, și cum mirosea mereu a spumă de ras, chiar și la sfârșitul zilei. Când eram cu el, creierul meu se liniștea. Nu trebuia să inventez nimic.

Când m-a învelit tata în noaptea aceea, noaptea dinaintea celei mai rele zile, l-am întrebat dacă lumea era o farfurie plată așezată pe spinarea unei țestoase gigantice.

- Poftim?
- Păi, așa, de ce Pământul stă pe loc și nu cade prin univers?
- Să fie Oskar cel pe care îl învelesc eu acum? Să-i fi furat vreun extraterestru creierul, pentru experimente?

Am spus:

- Noi nu credem în extraterestri.

El a spus:

— Pământul *cade* prin univers. Doar știi asta, amice. El cade mereu către Soare. Asta înseamnă mișcarea de revoluție.

Așa că am spus:

- Evident, dar de ce există gravitație?

El a spus:

- Cum adică de ce există gravitație?
- Din ce motiv?
- Cine-a spus că trebuie să existe un motiv?

- Păi, n-a prea zis nimeni.
  - Întrebarea mea era retorică.
  - Ce-nseamnă aia?
  - Înseamnă că nu așteptam un răspuns, ci voiam să subliniez o idee.
  - Care?
  - Că nu trebuie să existe vreun motiv.
  - Dar dacă nu e un motiv, atunci de ce mai există universul?
  - Datorită unor împrejurări favorabile.
  - Și atunci de ce sunt eu fiul tău?
  - Pentru că mami și cu mine am făcut dragoste și unul dintre spermatozoizii mei a fertilizat unul dintre ovulele ei.
  - Mă scuzi dacă regurgitez.
  - Nu te purta ca un copil de vârsta ta.
  - Păi, ce nu înțeleg eu e de ce existăm. Nu cum, ci de ce.
- Am văzut cum i se plimbau prin cap licuricii gândurilor. El a spus:
- Existăm pentru că existăm.
  - *Ce pana mea...?*
  - Ne-am putea imagina tot felul de universuri posibile, dar acesta e cel care s-a întâmplat să se nască.

Am înțeles ce voia să zică și nu-l contraziceam, dar nici nu eram de acord cu el. Doar pentru că ești ateu, asta nu-nseamnă că nu ți-ar plăcea ca lucrurile să aibă un motiv pentru care există.

Mi-am deschis radioul cu unde scurte și, cu ajutorul lui tati, am reușit să prind o voce care vorbea în greacă, ceea ce mi s-a părut simpatic. Nu înțelegeam ce zice, dar stăteam înținși, uitându-ne la constelațiile fosforescente de pe tavanul meu, și am rămas așa o vreme.

- Bunicul tău vorbea greaca, a spus.
- Adică *vorbește* greaca, am spus.
- Așa e. Doar că nu mai vorbește aici.
- Poate că pe el îl ascultăm.

Prima pagină stătea întinsă peste noi, ca o pătură. Era cu poza unui jucător de tenis întins pe zgură, care cred că tocmai câștigase meciul, dar n-am putut să-mi dau seama dacă era fericit sau trist.

— Tati?

— Da?

— Îmi spui o poveste?

— Sigur.

— Una bună?

— Spre deosebire de toate celelalte povești plictisitoare pe care ți le spun.

— Da.

M-am cuibărit incredibil de aproape de el, atât de aproape că-l împungeam cu nasul la subsuoară.

— Și nu mă întrerupi?

— Încerc.

— Pentru că așa e greu să spui povești.

— Și e enervant.

— Și e enervant.

Momentul dinainte ca el să înceapă era favoritul meu.

— A fost odată ca niciodată, când orașul New York avea un al șaselea district.

— Ce e un district?

— M-ai și întrerupt.

— Știi, dar n-o să înțeleg povestea dacă nu știi ce e un district.

— E un fel de cartier. Sau o colecție de cartiere.

— Deci dacă a fost odată al șaselea district, atunci care sunt cele cinci districte?

— Manhattan, evident, Brooklyn, Queens, Staten Island și Bronx.

— Eu am fost în vreunul din ele?

— Iar începi...

— Spune-mi doar atât.

— Am fost o dată la Zoo, în Bronx, acum câțiva ani. Ții minte?

— Nu.

— Și am fost și în Brooklyn, să vedem trandafirii de la Grădina Botanică.

— În Queens am fost?

— Nu cred.

— În Staten Island am fost?

— Nu.

— Și *chiar* a existat un al șaselea district?

— Asta tot încerc să-ți spun.

— Gata cu întreruperile. Promit.

Când s-a terminat povestea, am dat din nou drumul la radio și am găsit pe cineva care vorbea în franceză. Asta a fost foarte amuzant, pentru că mi-a adus aminte de vacanța din care tocmai ne întorsesem și care mi-aș fi dorit să nu se termine niciodată. După un timp, tati m-a întrebat dacă mai sunt treaz. I-am spus că nu, pentru că știam că nu-i place să meargă la culcare înainte ca eu să adorm și nu voiam să fie obosit la muncă a doua zi. M-a sărutat pe frunte și mi-a spus noapte bună, după care s-a dus la ușă.

— Tati?

— Ce-i, amice?

— Nimic.

Următoarea dată când i-am auzit vocea a fost când m-am întors a doua zi de la școală. Ni se dăduse drumul acasă mai devreme, din cauza celor întâmplare. Nu eram nici măcar un pic panicat, pentru că mami și tati nu lucrau în centru, iar bunica nu lucra deloc, așa că toată lumea pe care-o iubeam era-n siguranță.

Știu că era 10:22 când am ajuns acasă, pentru că m-am uitat mult la ceas. Apartamentul era foarte gol și tăcut. Cum mergeam spre bucătărie, am inventat o pârgă care să se sprijine pe ușa din față și să pună în mișcare o uriașă roată cu spițe din sufragerie, care să se prindă de dinții metalici atârând din tavan, ca să cânte muzică frumoasă, poate chiar „Fixing a Hole“ sau „I Want to Tell You“, și apartamentul ar fi o mare cutie muzicală.

După ce l-am mângâiat câteva secunde pe Buckminster, ca să-i arăt că-l iubesc, am verificat mesajele de pe robot. Încă nu aveam telefon mobil și, când plecasem de la școală, Pastă-de-dinți îmi zisese că o să mă sune, ca să merg să-l văd cum face șmecherii cu skateboard-ul în parc sau să ne uităm la revistele *Playboy* în magazinul cu rafturi separate, unde nu poate nimeni să vadă la ce ne uităm, lucru de care nu aveam chef, dar nu conta.

Mesajul unu. Marți, 8:52 dimineă. *E cineva acasă? Alo? E tati. Dacă ești acolo, răspunde. Tocmai am încercat la birou, dar nu răspundea nimeni. Ascultă, s-a întâmplat ceva. Sunt bine. Ni se spune să rămânem pe loc și să așteptăm pompierii. Sunt sigur că totul e sub control. Te mai sun când îmi dau seama clar ce se întâmplă. Am vrut doar să-ți spun că sunt bine și să nu te-ngrijorezi. Te sun mai târziu.*

Erau patru mesaje de la el: unul înregistrat la 9:12, unul la 9:31, unul la 9:46 și ultimul la 10:04. Le-am tot ascultat, o dată și înc-o dată și, înainte să-mi dau seama ce trebuie să fac sau măcar ce să cred sau să simt, s-a auzit țârâitul telefonului.

Era 10:26:47.

Am văzut numărul celui care suna și era el.

Note

1. Joc de cuvinte: în engleză, *beetle* înseamnă *insectă*, *gâză*, și de aici asocierea cu *entomologie*.

2. Exclamație de uimire.

3. Abreviere de la United Parcel Service, cea mai mare companie din lume care se ocupă de livrarea coletelor.

4. Abreviere de la America Online, cel mai popular *provider* de Internet care, de asemenea, asigură și servicii de *instant message*.

DE CE NU SUNT ACOLO UNDE EȘTI TU

5/21/63

Pentru copilul meu nenăscut: n-am fost dintotdeauna tăcut, odată vorbeam și vorbeam și tot vorbeam, nu puteam să-mi țin gura, liniștea mă invadea ca un cancer, era una dintre primele mele mese în America, am încercat să-i spun chelnerului: „Felul în care mi-ai dat cuțitul mi-a amintit de...” Dar n-am putut să termin propoziția, nu-mi venea în minte numele ei, am mai încercat o dată, tot nu-mi venea, era închisă în mine, ce ciudat, m-am gândit, ce frustrant, ce ridicol, ce trist, am scos un pix din buzunar și am scris pe șervețel „Anna“, s-a întâmplat din nou după două zile și din nou în ziua următoare, era singurul lucru despre care voiam să vorbesc, se tot întâmpla și, când nu aveam pix, scriam „Anna“ în aer – invers și de la dreapta la stânga – ca să vadă cel cu care mă conversam, iar când vorbeam la telefon tastam cifrele – 2, 6, 6, 2 – ca cel de lângă mine să audă tot ce eu nu puteam spune. „An“ a fost următorul cuvânt pe care l-am pierdut, probabil din cauză că era atât de asemănător cu numele ei, un cuvânt foarte ușor de pronunțat, ce cuvânt adânc am pierdut, trebuia să spun „agn“, care suna ridicol, dar așa spuneam: „Aș vrea o cagnă de cafea și ceva dulce...” Nimeni n-ar vrea să vorbească astfel. „Vreau“ a fost un cuvânt pe care l-am pierdut printre primele, ceea ce nu înseamnă că n-am mai vrut lucruri – le voiam chiar mai mult –, doar că n-am mai putut să-mi exprim voința, așa că spuneam în loc „doresc“, „Doresc două pâini“, îi spuneam butarului, dar asta nu era chiar în regulă, înțelesurile cuvintelor au început să se desprindă de mine ca niște frunze care cad dintr-un copac în râu, eu eram copacul, iar lumea era râul. Pe „vino“ l-am pierdut în după-amiaza cu câinele, în parc, pe „bine“ l-am pierdut când bărbierul m-a răsucit cu scaunul către oglindă, pe „păcat“ – substantivul și toate expresiile le-am pierdut în același timp; mare păcat. Am pierdut „a duce“, am pierdut lucrurile pe care le duceam – „agendă“, „creion“, „mărunțiș“, „portofel“ –,

am pierdut chiar și „pierdere“. După un timp, nu-mi mai rămăseseră decât o mână de cuvinte, dacă cineva făcea un lucru drăguț pentru mine, îi spuneam: „Perechea lui *cu plăcere*“, dacă mi-era foame, arătam spre stomac și spuneam: „Sunt opusul lui *sătul*“, îl pierdusem pe „da“, dar îl mai aveam pe „nu“, așa că dacă mă întreba cineva: „Tu ești Thomas?“, îi răspundeam: „Nu nu“, dar apoi l-am pierdut și pe „nu“, am mers la un salon de tatuaje și mi-am scris DA pe palma stângă și NU pe dreapta, ce să zic, nu mi-a făcut viața minunată, dar a făcut-o posibilă, când îmi frec mâinile în miezul iernii mă încălzesc cu scânteile dintre DA și NU, când bat din palme îmi arăt admirația prin unirea și despărțirea lui DA și NU, „cartea“ o reprezintă desfăcându-mi palmele, toate cărțile sunt, pentru mine, o balanță între DA și NU, chiar și aceasta din urmă, mai ales aceasta. Dacă mi se rupe inima, da, bineînțeles, în fiecare clipă a zilei chiar, în mai multe bucăți decât cele din care o credeam făcută, nu m-am gândit niciodată la mine ca fiind un tip liniștit, cu atât mai puțin tăcut, nu m-am gândit deloc la nici unul dintre lucrurile astea, s-a schimbat totul, nu lumea era distanța care se căsca între mine și fericire, nu bombele și clădirile în flăcări, eu eram, gândirea mea, ideea de a nu renunța niciodată, care era un cancer, nu știu dacă ignoranța e o binecuvântare, dar e atât de dureros să gândești și spune-mi, cu ce m-a ajutat vreodată gândirea, în ce loc minunat m-a dus ea vreodată? Mă gândesc și mă gândesc și mă gândesc și de milioane de ori m-am tot gândit până la durere, dar niciodată până la fericire. „Eu“ a fost ultimul cuvânt pe care am putut să-l spun cu voce tare, ceea ce a fost îngrozitor, dar așa a fost, mergeam prin cartier și spuneam: „Eu eu eu eu“. „Vrei o ceașcă de cafea, Thomas?“ „Eu.“ „Poate și ceva dulce?“ „Eu.“ „Niște apă?“ „Eu.“ „Pari supărat. S-a întâmplat ceva rău?“ Voiam să spun: „Bineînțeles“, voiam să întreb: „S-a întâmplat vreodată ceva bun?“, voiam să desfac nodul, să deșir fularul acela de tăcere și s-o iau de la capăt, dar în schimb, am spus: „Eu“. Știu că nu sunt singurul cu această boală, mergi pe stradă și-i auzi pe bătrâni, unii dintre ei gem: „Eu ieu ieu“, iar alții se agață doar de ultimul cuvânt, „Eu“, pentru că sunt disperăți, nu e o văicăreală, ci o rugăciune, după aceea l-am pierdut pe „eu“ și tăcerea mea a fost deplină. Am început să iau cu mine caiete goale, ca acesta, pe care le

umpleam cu lucruri pe care nu le puteam spune, așa a început, dacă voiam două pâini de la brutărie, scriam: „Vreau două pâini“ pe următoarea pagină albă și i-o arătam vânzătorului și, dacă aveam nevoie de ajutor din partea cuiva, scriam „Ajutor!“ și, dacă mă făcea ceva să râd, scriam: „Ha, ha, ha!“ și, în loc să cânt sub duș, scriam versurile cântecelor mele preferate, cerneala colora apa în albastru sau roșu sau verde și muzica-mi curgea pe picioare, la sfârșitul fiecărei zile îmi luam caietul cu mine în pat și dădeam paginile vieții mele:

Vreau două chifle

N-aş refuza ceva dulce

Îmi pare rău, nu am mărunț

Să dai de veste...

Ca de obicei, vă rog

Mulțumesc, dar nu mai pot

Nu știu sigur, dar e târziu

Ajutor

Ha, ha, ha!

Nu era ceva neobișnuit ca până la sfârșitul zilei să mi se termine paginile albe, așa că, dacă aveam ceva de spus cuiva de pe stradă sau de la brutărie sau din stația de autobuz, tot ce puteam face era să răsfoiesc caietul și să găsesc o pagină bună de a fi reciclată, dacă mă întreba cineva: „Cum te simți?“, se putea întâmpla ca cel mai potrivit răspuns să fie: „Ca de obicei, vă rog“ sau poate: „N-aș refuza ceva dulce“, când singurul meu prieten, domnul Richter, mi-a sugerat: „Dar dacă te-ai apuca din nou de sculptură? Ce rău ți s-ar putea întâmpla?“, am dat înapoi la jumătatea caietului: „Nu știu sigur, dar e târziu“. Am umplut sute de caiete, mii, erau peste tot în apartament, le foloseam ca greutate de pus în ușă sau de presat hârtiile sau de sprijinit picioarele meselor șubrede, le foloseam ca trepiede sau ca suporturi de pahare, ca să mătur coliviile și ca să alung insectele cărora le ceream iertare, nu m-am gândit niciodată la caietele mele ca fiind speciale, ci doar necesare, puteam să rup o pagină – „Îmi pare rău, nu am mărunt“ – ca să șterg vreo mizerie sau să sacrific o zi întreagă doar ca să împachetez becurile de rezervă, îmi amintesc de o după-amiază petrecută cu domnul Richter la Zoo, în Central Park, m-am dus încărcat cu mâncare pentru animale, doar cineva care n-a fost niciodată animal ar putea să pună afișe pe care să scrie că n-ai voie să le hrănești, domnul Richter a făcut o glumă, le-am aruncat hamburgeri leilor, el a făcut toate cuștile să răsune cu râsul lui, animalele se retrăgeau prin colțuri, noi râdeam și râdeam, împreună și separat, tare și încet, eram hotărâți să ignorăm tot ce trebuia ignorat, să construim o lume nouă din nimic, dacă nimic din viața noastră nu putea fi salvat, a fost una dintre cele mai frumoase zile din viața mea, o zi în care am trăit și nu m-am gândit deloc că trăiesc. În același an, mai târziu, când zăpada a început să acopere treptele de la intrare, când dimineța se prefăcea în seară în timp ce eu stăteam pe canapea, îngropat sub tot ceea ce pierdusem, am făcut focul și l-am aprins cu râsul meu: „Ha, ha, ha!“ „Ha, ha, ha!“ „Ha, ha, ha!“ „Ha, ha, ha!“ „Ha, ha, ha!“, când am cunoscut-o pe mama ta, rămăsesem deja fără cuvinte, poate că acesta e lucrul care a făcut posibilă căsătoria noastră, n-a trebuit niciodată să mă cunoască. Ne-am întâlnit la Brutăria Columbiana de pe Broadway, amândoi veniserăm la New York singuri, sfâșiați, confuzi, eu stăteam în colț amestecându-mi frișca în cafea, o dată și nc-o dată, în cerc, ca un mic sistem solar, localul era gol și ea s-a

așezat chiar lângă mine. „Ai pierdut tot“, mi-a spus ea, ca și când împărtășeam un secret. „Văd asta.“ Dacă aș fi fost altcineva, dintr-o altă lume, m-aș fi purtat altfel, dar eram eu, iar lumea era lumea, așa că am rămas tăcut. „E OK“, șopti ea, cu gura prea aproape de urechea mea. „Și eu. Probabil că se vede de la o poștă. Nu e ca și cum ai fi italian. Ieșim în evidență ca niște buboși. Uită-te cum ne privesc. Poate că nu știu ei că am pierdut tot, dar știu că e ceva în neregulă.“ Ea era și copacul, și râul care curgea pe lângă el. „Sunt lucruri și mai rele“, a spus ea, „mai rele decât să fii ca noi, măcar noi suntem în viață.“ Am văzut c-ar fi vrut să-și ia înapoi ultimele cuvinte, dar curentul era prea puternic. „Ca să nu mai zic că vremea e de milioane.“ Îmi amestecam cafeaua. „Dar am auzit că astă-seară se strică. Sau cel puțin așa a zis tipu’ de la radio.“ Am dat din umeri, nu știam ce înseamnă „se strică“. „Voiam să cumpăr niște ton de la magazinul A&P. Am decupat niște cupoane din ziarul de azi-dimineață. Sunt cinci cutii la preț de trei. Ce chilipir! Nici măcar nu-mi place tonul. Ca să fiu sinceră, mă doare stomacul de la el. Dar la prețul ăsta...“

Încerca să mă facă să râd, dar eu ridicam din umeri și-mi amestecam cafeaua. „Nu mai știi“, spuse ea. „Vremea e de milioane și tipu’ de la radio spune c-o să se strice astă-seară, așa că mai bine mă duc în parc, chiar dacă mă ard foarte repede la soare. Și, oricum, nu e musai să mănânc ton astă-seară, nu? Sau vreodată, ca să fiu sinceră. Mă doare stomacul de la el, ca să-ți spun drept. Așa că nu e nici o grabă în sensul ăsta. Dar vremea se schimbă. Tot timpul. Și trebuie să-ți mai spun că doctorul meu susține că-mi face bine să ies. Am vederea slabă și el spune că nu ies destul și că, dacă aș ieși mai mult, dacă nu mi-ar fi așa de frică...” Ea îmi întindea o mână pe care n-am știut cum s-o apuc, așa că i-am rupt degetele cu tăcerea mea. Ea a spus: „Nu vrei să vorbești cu mine, nu?” Mi-am scos caietul din rucsac și am găsit următoarea pagină liberă, penultima. Am scris: „Nu vorbesc”. „Îmi pare rău.” S-a uitat la bucata de hârtie, apoi la mine, și-a acoperit ochii cu mâna și a plâns, cu lacrimile scurgându-i-se printre degete și desenând mici rețele, a plâns și-a plâns și-a tot plâns, nu era nici un șervețel la îndemână, așa că am

---

rupt o pagină din caiet – „Nu vorbesc. Îmi pare rău“ – și i-am șters cu ea obrajii, explicația și scuzele mele curgându-i pe față ca rimelul, ea mi-a luat pixul și a scris pe următoarea pagină goală din caiet, ultima:

Te rog, căsătorește-te cu mine

Am dat înapoi și i-am arătat pagina cu „Ha, ha, ha!“. Ea a dat mai în față și mi-a arătat-o pe cea cu „Te rog, căsătorește-te cu mine“. Am dat înapoi la „Îmi pare rău, nu am mărunț“. Ea a dat înainte și mi-a arătat-o pe cea cu „Te rog, căsătorește-te cu mine“ și, de data asta, și-a pus degetul pe „Te rog“, ca și când ar fi vrut să marcheze pagina sau sfârșitul conversației sau ar fi încercat să apese cuvântul ca pe un buton și să ajungă unde voia de fapt. M-am gândit la viață, la viața mea, la momentele jenante, la micile coincidențe, la umbra ceasurilor deșteptătoare pe noptiere. M-am gândit la micile mele victorii și la tot ce văzusem prăbușindu-se, cum înotam în hainele de nurcă întinse pe patul părinților mei, în timp ce ei primeau oaspeți jos în salon, cum pierdusem singura persoană cu care aș fi putut să-mi petrec singura viață, cum lăsasem în urmă o mie de tone de marmură, cum aș fi putut să scot din ea sculpturi, cum aș fi putut să mă eliberez pe mine din propria marmură. Avusesem parte de bucurie, dar nici pe departe îndeajuns, poate fi ea vreodată îndeajuns? Sfârșitul suferinței nu justifică suferința, așa că nu există un sfârșit al suferinței, ce vraște sunt, m-am gândit, ce prost, ce prost și îngust, ce ins lipsit de valoare, ce meschin și ridicol, ce neajutorat. Nici unul dintre animalele mele nu-și știe numele, ce fel de om sunt? I-am ridicat degetul ca pe un ac de pick-up și am dat înapoi, pagină cu pagină:

Ajutor

Cât despre brățara pe care a purtat-o mami la înmormântare, ce-am făcut a fost să transform ultimul mesaj pe robot de la tati într-un cod Morse și am folosit mărgelile albastre ca cerul pentru tăcere, mărgelile maro pentru pauzele dintre litere, mărgelile violet pentru pauzele dintre cuvinte și bucăți de sfoară mai lungi și mai scurte pentru bipurile mai lungi și mai scurte, cărora li se spune de fapt blipuri, cred, sau așa ceva. Tati ar fi știut. Mi-a luat nouă ore s-o fac și mă gândisem să i-o dau lui Sonny, cerșetorul pe care-l văd uneori stând în față la Alliance Française și imediat mă simt dărâmat, sau poate lui Lindy, bătrânica de treabă care face voluntariat ca ghid la Muzeul de Istorie Naturală, ca să-i ofer ceva special, sau pur și simplu cuiva în scaun cu roțile. Dar i-am dat-o mamei, în schimb. A spus că e cel mai frumos cadou pe care l-a primit vreodată. Am întrebat-o dacă era mai frumos decât Tsunami-ul Comestibil, de pe vremea când mă preocupau fenomenele meteorologice comestibile. Ea a spus:

— E altfel.

Am întrebat-o dacă era îndrăgostită de Ron. Ea a spus:

— Ron e un om minunat.

Acesta era un răspuns la o altă întrebare. Așa că am mai întrebat o dată.

— Adevărat sau fals: ești îndrăgostită de Ron?

Și-a trecut mâna cu inel prin păr și a spus:

— Oskar, Ron este *prietenul* meu.

Am vrut s-o întreb dacă prietenul ei i-o trage și, în caz că spunea da, fugeam, iar în caz că spunea nu, o întrebam dacă s-au pipăit, lucru de care am auzit. Am vrut să-i spun că deocamdată n-ar trebui să joace Scrabble. Nici să se uite în oglindă. Nici să dea combina mai tare decât era nevoie. Nu era corect față de tati și nu era corect față de mine. Dar am lăsat toate astea nespuse. I-am mai făcut și alte bijuterii Morse cu mesajele lui tati – un colier,

o brățară pentru gleznă, niște cercei lungi, o diademă –, dar brățara era cu siguranță cea mai frumoasă, pentru că era ultima, lucru care o făcea mai prețioasă.

— Mami?

— Da?

— Nimic.

Chiar și după un an îmi era extrem de greu să fac anumite lucruri, cum ar fi duș, spre exemplu, din nu știu ce motiv, sau să merg cu liftul, din motive evidente. Erau o grămadă de chestii care mă panica, printre care podurile suspendate, microbii, avioanele, artificiile, arabii din metrou (deși nu sunt rasist), arabii din restaurante și din cafenele sau din alte locuri publice, schelele, canalele, gratiile de la metrou, gențile fără stăpân, pantofii, oamenii cu mustață, fumul, nodurile, clădirile înalte, turbanele. De multe ori aveam impresia că sunt în mijlocul unui ocean negru imens sau că plutesc prin spațiu, dar nu în sensul acela plăcut. Doar că totul era incredibil de departe de mine. Cel mai rău era noaptea. Am început să inventez tot felul de lucruri, după care nu m-am mai putut opri, cum fac castorii, despre care am auzit. Oamenii cred că ei taie copaci ca să construiască diguri, dar în realitate e din cauză că dinții castorilor cresc încontinuu și, dacă nu și i-ar pili constant retezând toți copacii ăia, atunci dinții le-ar sfâșia obraji, adică i-ar omori. La fel și creierul meu.

Într-o noapte, după ce inventasem ceva ce semăna cu *googolplex*⁵, am mers în camera lui tati. Obişnuiam să facem lupte greco-romane acolo pe podea și să spunem glume și o dată am atârnat un pendul de tavan și am pus un cerc de domino pe jos ca să demonstrăm că Pământul se rotește. Dar nu mai fusesem acolo de când murise. Mami era cu Ron în sufragerie, ascultau muzică prea tare și jucau ceva pe o tăbliță. Ei nu-i era dor de tati. Am stat un timp cu mâna pe clanță, înainte să deschid.

Deși sicriul lui tati era gol, camera lui era plină. Chiar și după mai bine de un an, mirosea a spumă de ras. I-am atins toate tricourile albe. I-am atins ceasul elegant pe care nu-l purta niciodată și perechea de șireturi de rezervă

de la tenișii cu care nu va mai alerga niciodată în jurul bazinului. Am cotrobăit prin toate buzunarele hainelor lui (am găsit un bon de taxi, un ambalaj de mini Krackle și cartea de vizită a unui furnizor de diamante). Mi-am pus în picioare papucii lui tati. M-am privit în încălțătorul lui metalic ca într-o oglindă. Un om obișnuit adoarme în șapte minute, dar eu nu puteam să adorm, nici măcar după câteva ore, și nu mă mai simțeam așa de dărâmat printre lucrurile lui, atingând obiectele pe care el le atinsese și îndreptând umerășele, deși știam că nu mai are importanță.

Fracul lui era pe scaunul pe care se așeza când se lega la șireturi și m-am gândit: *Ciudat*. De ce nu era agățat lângă celelalte costume? Să se fi întors de la vreo petrecere simandicoasă în noaptea dinaintea morții? Dar atunci de ce să-și fi scos fracul fără să-l agățe la loc? Poate trebuia curățat? Dar nu-mi aduceam aminte de vreo petrecere simandicoasă. Mi-aduceam aminte că mă învelise și că ascultaserăm împreună pe cineva care vorbea în greacă la radioul cu unde scurte și că îmi spusese o poveste despre al șaselea district al New Yorkului. Dacă n-aș fi observat și alte lucruri ciudate, nu m-aș mai fi gândit la frac. Dar am început să observ câte și mai câte.

Pe cel mai înalt raft era o vază albastră tare drăguță. Ce căuta acolo o vază albastră drăguță? Nu ajungeam la ea, evident, așa că am mutat scaunul cu frac cu tot, după care am mers la mine în cameră și am luat *Operele complete ale lui Shakespeare*, pe care bunica mi le cumpărase când aflase că voi fi Yorick, și le-am adus cu mine, câte patru tragedii o dată, până când am făcut un teanc destul de înalt. M-am suit pe toate și, pentru o secundă, a ținut. Dar când am atins vaza, toate tragediile au început să se clatine, iar fracul mi-a distras atenția și, în clipa următoare, totul era pe podea, inclusiv eu, inclusiv vaza, care s-a spart.

— N-am fost eu! am strigat, dar ei nici măcar nu m-au auzit, pentru că ascultau muzică prea tare și chicoteau. M-am retras în carapacea mea, nu pentru că mă lovisem sau pentru că spărsesem ceva, ci pentru că îi auzeam chicotind. Deși știam că n-ar trebui, mi-am făcut singur o vânătaie.

Am început să strâng și atunci am observat un alt lucru ciudat. În mijlocul cioburilor era un plic mititel, cam de mărimea unui card de Internet

wireless. *Ce pana mea...?* L-am deschis și înăuntru era o cheie. *Ce pana mea... ce pana mea...?* Era o cheie ciudată, evident de la ceva extrem de important, pentru că era mai grasă și mai scurtă decât o cheie normală. Nu-mi puteam explica: o cheie grasă și scurtă, într-un plic mic, într-o vază albastră, de pe raftul cel mai înalt din cameră.

Primul lucru pe care l-am făcut a fost unul logic, anume să fiu foarte secretos și să încerc cheia în toate broaștele din apartament. Chiar și fără s-o încerc, știam că nu e de la ușa de la intrare, fiindcă nu se potrivea cu cheia pe care o port la gât ca să pot intra atunci când nu e nimeni acasă. Am mers în vârful picioarelor, ca să nu fiu observat, și am încercat cheia la ușa de la baie, la ușile de la dormitoare și la sertarele din șifonierul lui mami. Am încercat-o la dulapul din bucătărie, unde tati ținea facturile, și la comoda de lângă dulapul cu lenjerie unde mă ascundeam uneori când ne jucam de-a v-ați ascunselea și la cutia de bijuterii a lui mami. Dar nu se potrivea defel.

În noaptea aceea, în pat, am inventat un tub special care să treacă pe sub toate pernele din New York și să se conecteze la rezervor. Când plâng oamenii până adorm, lacrimile s-ar strânge toate în același loc și dimineța omul de la meteo ar putea spune dacă nivelul apei din Rezervorul Lacrimilor a crescut sau a scăzut și atunci ai ști dacă New Yorkul e trist sau nu. Și când chiar s-ar întâmpla ceva îngrozitor – cum ar fi o bombă nucleară sau măcar un atac cu arme biologice –, s-ar declanșa o sirenă care le-ar spune tuturor să meargă în Central Park și să pună saci cu nisip în jurul rezervorului.

Oricum.

În dimineța următoare, i-am spus lui mami că nu pot să merg la școală, pentru că mi-e prea rău. A fost prima minciună pe care a trebuit să o spun. Mi-a pus mâna pe frunte și a zis:

— Chiar ai un pic de febră.

Eu am zis:

— Mi-am luat temperatura și am 38.

Asta a fost a doua minciună. S-a întors cu spatele și m-a rugat să-i închid fermoarul de la rochie, lucru pe care l-ar fi putut face și singură, dar știa că mie-mi place la nebunie. A spus:

— O să fiu toată ziua prinsă în ședințe, dar poate să vină bunica dacă ai nevoie de ceva, iar eu o să te sun din oră-n oră.

I-am spus:

— Dacă nu răspund, probabil că dorm sau că m-am dus la baie.

Ea a zis:

— Să răspunzi!

Imediat ce a plecat la serviciu, m-am îmbrăcat și am coborât. Stan dădea cu mătura în fața blocului. Am încercat să mă strecur pe lângă el fără să observe, dar m-a observat.

— Nu arăți ca și când ți-ar fi rău, a spus el, măturând un morman de frunze în stradă.

I-am răspuns:

— Dar mă simt rău.

El a întrebat:

— Și unde merge domnul Mă-Simt-Rău?

I-am spus:

— La farmacie, pe strada Eighty-fourth, să-mi iau niște bomboane de tuse.

Minciuna #3. De fapt, m-am dus la lăcătuș, la magazinul Frazer și Fiii, de pe strada Seventy-ninth.

— Mai ai nevoie de vreo copie? a întrebat Walt.

Am bătut palma cu el, i-am arătat cheia pe care o găsisem și l-am întrebat ce putea să-mi spună despre ea.

— E de la o cutie de depozit, spuse el, ridicând-o la nivelul ochilor și uitându-se pe deasupra ochelarilor. De la vreun seif, aș zice. Ți dai seama de asta după cum e făcută.

Mi-a arătat un raft pe care avea o mulțime de chei.

— Vezi, nu seamănă cu nici una din astea. E mult mai groasă. Se rupe mai greu.

Am pipăit toate cheile la care ajungeam și asta m-a făcut să mă simt bine, într-un fel.

— Da' nu e de la un seif de perete, n-aș zice. Nu de la unul prea mare. Poate de la unul portabil. Ar putea fi de la o cutie pentru depozit de valori, de fapt. Una veche. Sau de la vreun dulap cu ardere întârziată.

La asta m-a pufnit un pic râsul, deși știu că nu e deloc amuzant să fii întârziat mintal.

— E o cheie veche, a spus el. Ar putea să aibă douăzeci-treizeci de ani.

— Cum îți dai seama?

— Eu la chei mă pricep.

— Ești tare!

— Iar acum nu mai sunt multe cutii de depozitare cu cheie.

— Nu?

— Nimeni nu prea mai are nevoie de chei.

— Eu folosesc chei, i-am spus și i-am arătat cheia de la apartament.

— Știu că folosești, a spus el. Dar oamenii ca tine sunt o specie pe cale de dispariție. Toate sunt electronice în ziua de azi. Interfoane, acces pe bază de amprentă...

— Asta-i super.

— Mie-mi plac cheile.

M-am gândit un pic, după care m-am dăruit rău, rău.

— Păi, dacă oamenii ca mine sunt o specie pe cale de dispariție, atunci ce-o să se-ntâmple cu afacerea ta?

— O să ne specializăm, a spus el, ca magazinele cu mașini de scris. Acum suntem utili, dar în curând o să fim interesați.

— Ai putea să pornești o afacere nouă.

— Afacerea asta-mi place.

Am spus:

— Vreau să-ți pun o întrebare, că tocmai mi-a venit în minte.

El a spus:

— Bagă.

— Bagă?

— Bagă. Zi-i. Întreabă-mă.

— Tu ești Frazer sau tu ești Fiul?

— Sunt Nepotul, de fapt. Bunicul meu a deschis magazinul.

— *Ce tare!*

— Dar mă gândesc că sunt și Fiul, din moment ce taică-miu se ocupa de treaba asta când era-n viață. Și cred că sunt și Frazer, dacă fiul meu lucrează aici pe timpul verii.

Am spus:

— Mai am o întrebare.

— Bagă.

— Crezi c-aș putea să găesc compania care a făcut cheia asta?

— O putea face oricine.

— Bine-atunci, ce vreau să știu e cum pot să găesc broasca la care se potrivește.

— Din păcate, nu te pot ajuta, pot doar să-ți zic s-o-ncerci în toate broaștele pe care le găsești. Îți fac oricând o copie, dacă vrei.

— Aș putea să am un *googolplex* de chei.

— *Googolplex?*

— Un *googol* la puterea *googol*.

— *Googol?*

— Adică unu cu o sută de zerouri după.

Mi-a pus mâna pe umăr și a zis:

— Trebuie să găsești broasca.

M-am ridicat pe vârfuri, i-am pus mâna pe umăr și am zis:

— Da.

La plecare, m-a întrebat:

— N-ar trebui să fii la școală?

M-am gândit repede și i-am zis:

— E ziua lui Dr. Martin Luther King Jr.

Minciuna #4.

— Credeam că e-n ianuarie.

— Așa era.

Minciuna #5.

Când m-am întors acasă, Stan a spus:

— Ai o scrisoare!

Dragă Osk,

Salutare, băiete! Îți mulțumesc pentru splendida scrisoare și pentru bețele antiglonț pentru tobe, pe care sper să nu fie niciodată nevoie să le folosesc! Trebuie să-ți spun că nu m-am gândit niciodată să dau lecții...

Sper să-ți placă tricoul de la mine, pe care mi-am permis să-ți dau un autograf.

Al tău prieten,

Ringo

Nu mi-a plăcut tricoul. Mi-a plăcut *la nebunie*! Dar, din păcate, nu era alb, așa că nu puteam să-l port. Am plastifiat scrisoarea de la Ringo și am atârnat-o pe perete. După care am făcut cercetări pe Internet despre încuietorile din New York și am găsit o mulțime de informații folositoare. De exemplu, sunt 319 oficii poștale și 207 352 cutii poștale. Fiecare cutie are o încuietoare, evident. Am mai aflat că sunt în jur de 70 571 camere de hotel și că majoritatea camerelor au o încuietoare principală, una la baie, una la dulap și una la minibar. În New York sunt peste 300 000 de mașini, fără a pune la socoteală cele 12 187 de taxiuri și cele 4 425 de autobuze. Mi-am mai amintit și că, atunci când mergeam cu metroul, taxatorii aveau chei cu care deschideau și închideau ușile, așa că mai erau și astea. În New York locuiesc mai mult de 9 milioane de oameni (un copil se naște la New York la fiecare 50 de secunde) și toți trebuie să stea undeva, iar majoritatea apartamentelor au două broaște la intrare. Unele au și la baie, și la alte camere și, evident, la dulapuri sau la casetele cu bijuterii. Mai sunt și birouri, și studiouri de artă, și spații de înmagazinare, și bănci unde sunt cutii de depozit, și porți, și locuri de

parcare. M-am gândit că, dacă le socotești pe toate – de la lacăte de bicicletă până la chepenguri de acoperiș și butoni de cămașă – probabil că ar veni cam 18 încuietori pentru fiecare persoană din New York, ceea ce ar însemna cam 162 de milioane de încuietori, adică o *fundătură* plină de încuietori.

— Familia Schell... Bună, mami... Un pic, cred, dar tot rău... Nu... Aha... Aha... Cred că da... Cred c-o să-mi comand mâncare indiană... Chiar și-așa... OK. Aha. Asta o să fac... Știu... Știu... Pa.

M-am cronometrat și îmi lua trei secunde să descui o broască. După care am calculat că, dacă un copil se naște la New York la fiecare 50 de secunde și dacă fiecare persoană are câte 18 încuietori, la New York se face câte o încuietoare nouă la fiecare 2,777 secunde. Așa că, și dacă n-aș face nimic altceva decât să descui broaște, tot aș rămâne-n urmă cu 0,333 încuietori pe secundă. Și asta dacă n-ar trebui să mă deplasez de la una la alta și dacă n-aș mânca și n-aș dormi, ceea ce e un „dacă“ OK, pentru că oricum nu dormeam. Aveam nevoie de un plan mai bun.

În acea noapte, mi-am pus mânușile albe, m-am dus la coșul de gunoi din camera lui tati și am căutat în punga în care pusesem toate cioburile vasei. Mă uitam după indicii ca să pot porni într-o direcție. A trebuit să fiu extrem de atent, ca să nu contaminez probele și să nu-și dea mami seama ce făceam sau ca să nu mă tai și să mă infectez, apoi am găsit plicul în care era cheia. Atunci am observat ceva ce un bun detectiv ar fi observat din prima: pe spatele plicului era scris cuvântul „Black“⁶. M-am înfuriat foarte tare pe mine că nu îl observasem mai devreme și mi-am făcut o mică vânătăie. Scri-sul lui tati era ciudat. Era dezordonat, ca și când ar fi mâzgălit în grabă sau și-ar fi notat un cuvânt în timp ce vorbea la telefon sau, pur și simplu, gândindu-se la altceva. Oare la ce s-o fi gândit?

Am dat o căutare pe Google și am descoperit că „Black“ nu era numele unei firme care face cutii pentru depozit de valori. Am fost puțin dezamăgit, pentru că asta mi s-ar fi părut o explicație logică, pe care o consider întotdeauna cea mai bună, deși, din păcate, nu e singurul fel de a explica lucrurile. După care am aflat că în fiecare stat din țară și, de fapt, în aproape toate țările

lumii era câte un loc care se numea Black. În Franța, de exemplu, era un loc care se numea Noir⁷. Așa că nu prea mi-a folosit. Am mai dat câteva căutări, deși știam că n-o să-mi facă bine, dar nu mă puteam opri. Am printat câteva poze pe care le-am găsit – o fată atacată de rechin, un om mergând pe sârmă între cele două Turnuri Gemene, o actriță care-i făcea sex oral iubitului ei, un soldat decapitat în Irak, locul de pe perete unde stătuse cândva o pictură celebră care fusese furată – și le-am pus în *Chestii care mi s-au întâmplat*, caietul meu cu toate lucrurile importante.

În dimineața următoare, i-am spus din nou lui mami că nu pot să merg la școală. M-a întrebat ce s-a întâmplat. I-am zis:

— Același lucru care se-ntâmplă mereu.

— Ți-e rău?

— Sunt trist.

— Din cauza lui tati?

— Din cauza tuturor.

S-a așezat lângă mine pe pat, deși știam că se grăbește.

— Și anume?

Am început să număr pe degete:

— Carnea și lactatele din frigiderul nostru, bățile cu pumnii, accidente de mașină, Larry...

— Cine-i Larry?

— Cerșetorul din fața Muzeului de Istorie Naturală, care spune mereu: „Zău că-s pentru mâncare“, după ce-ți cere bani.

S-a întors și i-am tras fermoarul de la rochie, în timp ce continuam să număr.

— Pentru că nu-l știi pe Larry, deși probabil că-l vezi tot timpul, pentru că Buckminster nu face altceva decât să mănânce și să doarmă și să-și facă nevoile și că n-are un *raison d'être*, pentru piticu' ăla urât care rupe bilete la cinema IMAX, pentru că soarele o să explodeze-ntr-o zi, pentru că de fiecare dată când e ziua mea primesc cel puțin un lucru pe care-l mai am, pentru

oamenii săraci care se îngrașă fiindcă mănâncă *junk food*, care costă mai puțin...

Atunci am terminat degetele, dar lista mea abia începea și eu voiam s-o lungesc cât mai mult, fiindcă știam că n-o să plece până termin.

— ...mai sunt animalele domestice, faptul că eu am animale domestice, coșmarurile, Microsoft Windows, bătrânii care se-nvârt toată ziua de colo-colo pentru că nimeni nu-și mai aduce aminte să le țină companie și ei se rușinează să le ceară oamenilor să petreacă puțin timp împreună, secretele, telefoanele cu disc, chelnerițele chinezoaice care zâmbesc chiar și atunci când nu e nimic vesel sau amuzant și faptul că sunt chinezi care au restaurante mexicane, dar mexicanii nu au niciodată restaurante chinezești, oglinzile, capetele de redare electromagnetice, faptul că nu sunt deloc popular la școală, cupoanele buncii, spațiile de depozitare, oamenii care nu știu ce e ăla Internet, scrisul de mână urât, cântecele frumoase, faptul că peste cincizeci de ani nu vor mai exista oameni...

— Cine-a zis că nu vor mai exista oameni peste cincizeci de ani?

Am întrebat-o:

— Tu ești pesimistă sau optimistă?

S-a uitat la ceas și a zis:

— Sunt *optimistă*.

— Atunci am vești proaste pentru tine, fiindcă oamenii se vor distruge unii pe alții imediat ce lucrul ăsta va fi foarte ușor de făcut, ceea ce se va întâmpla foarte curând.

— De ce te întristează cântecele frumoase?

— Pentru că nu sunt adevărate.

— Niciodată?

— Nimic nu e frumos și adevărat.

Ea a zâmbit, dar nu așa, fericită, și a spus:

— Vorbești exact ca tati.

— Cum adică vorbesc exact ca tati?

— Spunea mereu lucruri din astea.

— De care?

— Ei, că *nimic* nu e așa și pe dincolo. Sau că *totul* e așa și pe dincolo. Sau *evident*.

A răs.

— Era mereu foarte categoric, a zis.

— Ce-nseamnă „categoric“?

— Înseamnă „sigur“. Vine de la „categorie“.

— Și de ce e rău să fii categoric?

— Uneori tati nu vedea pădurea din cauza copacilor.

— Ce pădure?

— Ei, lasă.

— Mami?

— Da?

— Nu mă simt bine atunci când spui că fac câte ceva care-ți aduce aminte de tati.

— Of, iartă-mă. Fac asta des?

— Tot timpul.

— Îmi dau seama de ce te face să te simți rău.

— Și bunica-mi zice mereu că unele lucruri pe care le fac îi aduc aminte de bunicul. Mă simt ciudat, pentru că nici unul dintre ei nu mai e. Și parcă nu sunt deloc special.

— Ăsta e ultimul lucru pe care eu și bunica l-am vrea. Tu știi că pentru noi ești cel mai special, nu?

— Cred că da.

— *Cel mai*.

M-a mângâiat puțin pe cap și degetele i-au alunecat în spatele urechii, până la locul acela pe care nimeni nu-l atinge aproape niciodată.

Am întrebat-o dacă mai pot să-i închid o dată fermoarul. Ea a spus:

— Sigur că da.

Și s-a întors cu spatele. A zis:

— Cred c-ar fi bine dac-ai încerca să mergi la școală.

Am spus:

— Încerc.

— Poate dacă te-ai duce măcar la primele ore...

— Nici măcar nu mă pot scula din pat.

Minciuna #6.

— Și doctorul Fein a spus că ar trebui să fac ce simt. A spus că din când în când e bine să-mi iau câte-o pauză.

Asta nu era tocmai o minciună, deși nu era nici tocmai un adevăr.

— Nu vreau să devină o obișnuință, a spus.

— N-o să devină, am răspuns.

Când a pus mâna pe așternuturi, probabil a simțit cât erau de umflate, pentru că m-a întrebat dacă mă culcasem îmbrăcat. I-am spus:

— Da, pentru că mi-e frig.

#7.

— Adică, pe lângă faptul că am febră.

Imediat ce a plecat, mi-am strâns lucrurile și am coborât.

— Arăți mai bine decât ieri, m-a întâmpinat Stan.

I-am zis să-și vadă de treaba lui. El a spus:

— Of, Doamne!

I-am răspuns:

— Numai că mă simt mai rău decât ieri.

Am mers pe jos până la magazinul cu materiale pentru artiști de pe strada Ninety-third și am întrebat-o pe femeia de la intrare dacă aş putea să vorbesc cu patronul, lucru pe care-l făcea tati când avea o problemă importantă.

— Cu ce vă pot ajuta? a întrebat ea.

— Am nevoie să vorbesc cu patronul, am zis.

Ea a zis:

— Știu. Cu ce vă pot ajuta?

— Sunteți incredibil de frumoasă, i-am spus, pentru că era grasă și m-am gândit că asta ar fi un compliment deosebit de drăguț și că aş putea s-o fac să mă placă din nou, deși eram misogin.

— Mersi, a zis ea.

I-am spus:

— Ați putea fi star de cinema.

A scuturat din cap ca și când: *Ce pana mea...?*

— Oricum, am spus și i-am arătat plicul, după care i-am explicat cum găsisem cheia și cum încercam să găesc broasca pe care o deschidea și cum probabil culoarea neagră însemna ceva. Voiam să știu ce putea să-mi spună despre negru, dat fiind faptul că, probabil, era un expert al culorilor.

— Păi, a spus ea, nu știu să fiu *expert* în ceva. Dar pot să-ți spun că e oarecum interesant faptul că persoana în cauză a scris cuvântul „negru“ cu un pix roșu.

Am întrebat de ce era asta interesant, fiindcă eu nu mă gândisem decât că putea fi vorba de unul dintre pixurile roșii pe care le folosea tati când citea *New York Times*.

— Vino-ncoace, a spus ea și m-a condus către un raft unde erau expuse zece pixuri.

— Uită-te la asta.

Mi-a arătat un bloc de desen așezat lângă raft.

— Vezi, a spus ea, majoritatea oamenilor scriu numele culorii pixului pe care-l țin în mână.

— De ce?

— Nu știu de ce. E o chestie psihologică, probabil.

— Psihologic înseamnă mental?

— În mare, da.

M-am gândit la asta și am avut revelația că, dacă aș încerca un pix albastru, probabil c-aș scrie cuvântul „albastru“.

— Nu e chiar la-ndemână să faci ce-a făcut tatăl tău, să scrii numele unei culori cu altă culoare. E nefiresc.

— Serios?

— Iar asta e și mai greu, a spus ea și a scris ceva pe o bucată de hârtie, apoi mi-a zis să citesc cu voce tare.

Avea dreptate, nu părea deloc firesc, pentru că o parte din mine voia să spună numele culorii și o parte din mine voia să citească ce era scris. Până la urmă, n-am mai zis nimic.

Am întrebat-o ce credea că înseamnă toate astea.

— Păi, a spus ea, nu știu dacă *înseamnă* ceva. Dar uite, când cineva încearcă un pix, de obicei scrie numele culorii sau își scrie numele. Deci faptul că „Black“ e scris cu roșu mă face să cred că „Black“ e numele unuia.

— Sau al *uneia*.

— Și-ți mai spun ceva.

— Ce?

— E scris cu majusculă. De obicei, nu scrii cu literă mare numele unei culori.

— Jose!

— Poftim?

— „Black“ a fost scris de Black!

— Ce?

— „*Black*“ a fost *scris* de *Black*! Trebuie să-l găsesc pe Black!

Ea a spus:

— Dacă te mai pot ajuta cu ceva, anunță-mă.

— Te iubesc.

— Ești drăguț să nu mai scuturi tamburina în magazin?

A plecat și eu am mai rămas un pic, încercând să-mi ajung din urmă creierul care rula cu viteză maximă. Am mai răsfoit blocul de desen și m-am gândit la ce ar face acum Stephen Hawking.

BLRCH

Kiss Kiss
 pink purple
 Purple
 Kae blue
 orange
 Ray Cho
 Sylvia orange
 Ray Cho
 blue green
 Patrick green
 Patrick pink
 yellow
 Lythe!
 green
 doo Kanneberg
 GREEN
 purple pink
 black Don
 RAY CHO
 purple orange

Orange
 Huh
 Dave Stanley
 pink blue orange black
 Dave Stanley
 blue blue green
 PURPLE
 green
 brown
 Wendy yellow
 yellow
 yellow
 purple
 blue
 Kelly Rica
 yellow
 Sarah
 orange
 GREEN
 RED
 blue
 pink
 blue
 Tisha Grand
 Spiral

Am rupt ultima pagină din blocul de desen și am alergat s-o găesc din nou pe patroană. Ajuta pe cineva cu niște pensule, dar m-am gândit că n-ar fi chiar atât de nepolitic să o întrerup.

— Ăsta-i tati! i-am spus, punând degetul pe numele lui. Thomas Schell!

— Ce coincidență! a zis ea.

— Dar el nu cumpăra materiale pentru artă plastică, i-am spus eu.

Ea a răspuns:

— Poate că el cumpăra, dar nu știai tu.

— Poate că doar avea nevoie de un pix.

Am dat o tură prin magazin, am luat la rând fiecare raft, verificând dacă mai încercase și alte materiale. Astfel puteam dovedi dacă el venise după diverse lucruri sau doar încercase pixuri, ca să-și cumpere unul.

Nu mi-a venit să cred ce-am găsit.

Numele lui era *peste tot*. Încercase markere și batoane uleioase, și creioane colorate, și cretă, și pixuri, și creioane pastel, și acuarele. Își

scrijelise numele pe o bucată de plastic moale și am găsit, de asemenea, o mică daltă ascuțită cu galben în vârful și mi-am dat seama că pe aceea o folosea. Era ca și când ar fi plănuț să înceapă cel mai mare proiect artistic din istorie. Dar nu pricepeam: asta trebuia să fi fost acum mai bine de un an.

Am găsit-o din nou pe patroană.

— Ați spus că, dacă mă mai puteți ajuta cu ceva, să vă anunț.

— Dă-mi voie să termin cu clientul și apoi îti stau la dispoziție, a răspuns.

Cât timp a discutat ea cu clientul, am stat acolo. S-a întors spre mine. I-am spus:

— Ați zis că, dacă mă mai puteți ajuta cu ceva, să vă anunț. Trebuie să văd toate chitanțele magazinului.

— De ce?

— Ca să știu în ce zi a fost tati aici și ce a cumpărat.

— De ce?

— Ca să știu.

— Dar de ce?

— Tatăl dumneavoastră n-a murit, așa că nu am cum să vă explic.

Ea a zis:

— Tatăl tău a murit?

I-am spus că da. I-am spus:

— Mă învinețesc ușor.

S-a dus la unul dintre registre, care era de fapt un computer, și a tastat ceva cu degetul pe monitor.

— Cum ziceai că se scrie numele tău?

— S.C.H.E.L.L.

A mai apăsat câteva taste, după care s-a strâmbat și-a zis:

— Nimic.

— Nimic?

— Ori n-a cumpărat nimic, ori a plătit *cash*.

— Rahat comestibil! Stați puțin...

— Poftim?

— Oskar Schell. Bună, mami... Pentru că sunt la baie... Pentru că era în buzunar... Îhî. Îhî. Puțin, dar pot să te sun când ies din baie? Cam în jumătate de oră?... E ceva personal... Așa cred... Aha... A-ha... OK, mami... Da... Pa. Ei bine, atunci mai am o întrebare.

— Vorbești cu mine sau la telefon?

— Cu dumneavoastră. De cât timp aveți expuse blocurile de desen?

— Nu știu.

— El a murit acum un an și ceva. Cam de mult, nu?

— Nu se poate să fi fost expuse atâta timp.

— Sunteți sigură?

— Foarte sigură.

— Sunteți sigură mai mult sau mai puțin de 75%?

— Mai mult.

— 99%?

— Mai puțin.

— 90%?

— Cam așa.

M-am concentrat pentru câteva secunde.

— Asta înseamnă mult la sută.

Am alergat acasă, am mai făcut câteva cercetări și am găsit 472 de oameni din New York pe care îi chema Black. Erau 216 adrese diferite, pentru că unii Black locuiau împreună, evident. Am calculat că, dacă aș fi mers în fiecare sâmbătă la câte două, ceea ce părea posibil, plus vacanțele, minus repetițiile la *Hamlet* și alte chestii, cum ar fi cercurile de mineralogie și numismatică, mi-ar fi luat cam trei ani să ajung la toate. Dar nu puteam să supraviețuiesc trei ani fără să știu. Am scris o scrisoare.

Dragă Marcel,

Allô. Sunt mama lui Oskar. M-am gândit mult la asta și am hotărât că nu mi-e foarte limpede motivul

pentru care Oskar ar trebui să ia lecții de franceză, așa că nu vă veți mai vedea, ca de obicei, sâmbăta. Vreau să-ți mulțumesc din suflet pentru tot ce l-ai învățat pe Oskar, mai ales condiționalul, care e ciudat. Evident, nu e nevoie să mă suni când nu vine Oskar la meditații, pentru că eu știu deja, pentru că asta a fost decizia mea.

De asemenea, o să-ți trimit în continuare cecuri, fiindcă ești așa un băiat de treabă.

Votre   amie

dévouée,

Mademoiselle

Schell

Acesta era mărețul meu plan. Să-mi petrec sâmbetele și duminicile găsimdu-i pe toți oamenii pe care-i chema Black și să aflu ce știau ei despre cheia din vaza pusă în camera lui tati. Într-un an și jumătate voi ști totul. Sau măcar voi ști că trebuie să fac un nou plan.

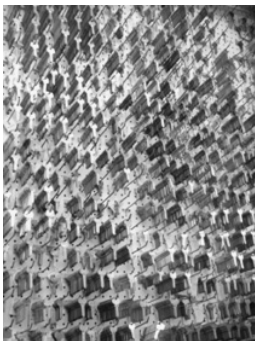
Bineînțeles că în noaptea aceea am vrut să vorbesc cu mami, să-i spun că am hotărât să plec la vânătoare de încuietori, dar n-am putut. Nu fiindcă aș fi crezut că voi avea necazuri pentru că mi-am băgat nasul unde nu-mi fierbe oala sau fiindcă mi-era teamă că se va înfuria din cauza vazei sau fiindcă eram supărat că ea își petrecea așa de mult timp râzând cu Ron în loc să sporească Rezervorul Lacrimilor. Nu pot să spun de ce, dar eram sigur că nu știa nimic de vază, de plic sau de cheie. Broasca era o treabă între mine și tati.

Așa că, în cele opt luni cât am să fac eu căutări prin New York, când mă va întreba unde mă duc și când mă întorc, nu-i voi spune decât:

— Mă duc afară. Mă întorc mai târziu.

Un lucru ciudat și pe care ar fi trebuit să încerc să-l înțeleg mai bine era că niciodată nu mă întreba „Unde afară?” sau „Când mai târziu?”, deși, în mod normal, era foarte atentă cu mine, mai ales de când murise tati. (Mi-a cumpărat telefonul mobil ca să ne putem găsi oricând și mi-a spus să iau taxiul în loc de metrou. M-a dus chiar și la poliție să mi se ia amprente, ceea ce a fost grozav.) De ce oare începuse din senin să uite de mine? De fiecare dată când ieșeam din apartament ca să caut încuietoarea, mă mai înveseleam, pentru că mă apropiam de tati. Dar mă și întristam, pentru că mă îndepărtam de mami.

În noaptea aceea, în pat, m-am gândit tot timpul la cheie și la cum o dată la 2,777 secunde se mai naște o încuietoare la New York. Am scos *Chestii care mi s-au întâmplat* dintre pat și perete și am tot dat paginile, dorindu-mi să adorm, într-un final.

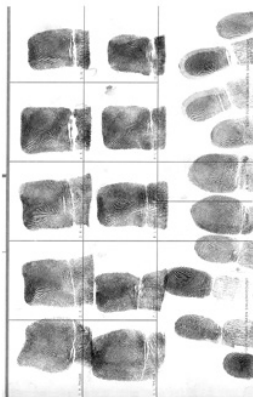

Purple

După o veșnicie, m-am ridicat din pat și m-am dus la dulapul unde țineam telefonul. Nu-l scosesem de la ziua cea mai rea. Pur și simplu nu fusesem în stare.

De multe ori mă gândesc la cele patru minute și jumătate de când am ajuns acasă și până a sunat tati. Stan m-a mângâiat pe față, lucru pe care nu-l face niciodată. Am luat pentru ultima oară liftul. Am deschis ușa apartamentului, mi-am lăsat jos rucsacul și mi-am scos pantofii, ca și când totul ar fi fost minunat, pentru că nu știam că, în realitate, totul era îngrozitor, de unde să fi știut? L-am mângâiat pe Buckminster ca să-i arăt că-l iubesc. M-am dus la telefon să verific mesajele și le-am ascultat pe rând.

Mesajul unu: 8:52 A.M.

Mesajul doi: 9:12 A.M.

Mesajul trei: 9:31 A.M.

Mesajul patru: 9:46 A.M.

Mesajul cinci: 10:04 A.M.

M-am gândit s-o sun pe mami. M-am gândit să-mi iau *walkie-talkie*-ul și să vorbesc cu bunica. Am dat înapoi la primul mesaj și l-am ascultat din nou. M-am uitat la ceas. Era 10:26:41. M-am gândit să fug și să nu mai vorbesc niciodată cu nimeni. M-am gândit să mă ascund sub pat. M-am gândit să mă duc repede-n centru și să văd dacă nu-l pot salva eu. După care a sunat telefonul. M-am uitat la ceas. Era 10:26:47.

Am știut că nu voi putea niciodată s-o las pe mami să asculte mesajele, pentru că cel mai important *raison d'être* al meu este s-o protejez, așa că am luat banii lui tati pentru situații de urgență de pe șifonierul lui și am mers la Radio Shack de pe Bulevardul Amsterdam. Acolo am văzut la televizor că prima clădire căzuse. Am cumpărat un telefon exact ca al nostru și am fugit acasă și am înregistrat pe robot același mesaj de întâmpinare. Am învelit telefonul vechi într-un fular pe care bunica nu a apucat niciodată să-l termine, pentru că trebuia să-mi respecte intimitatea, și l-am pus într-o pungă de la băcănie, pe care am pus-o într-o cutie, apoi în altă cutie, apoi sub un morman de chestii de la mine din dulap, printre care măsuța mea de bijutier și câteva albume cu monede străine.

În noaptea aia când m-am hotărât că a găsi încuietoarea era pentru mine supremul *raison d'être* – acel *raison* care este deasupra tuturor celorlalte – chiar aveam nevoie să-l aud.

Am fost extrem de atent să nu fac zgomot când am scos telefonul din toate învelitorile. Chiar dacă volumul era dat la minimum, pentru ca vocea lui tati să n-o trezească pe mami, ea tot umplea camera exact ca o lumină, fie și una pâlpâitoare.

Mesajul doi. 9:12 A.M. *Tot eu sunt.
Ești acolo? Alo? Îmi pare rău dacă.
Se cam umple de. Fum. Speram că.
Ești. Acasă. Nu știu dacă ai aflat ce
s-a întâmplat. Dar. Eu. Nu voiam
decât să te anunț că sunt bine. Totul.*

Este. În regulă. Când primești mesajul ăsta, sun-o pe bunica. Anunț-o că sunt bine. O să mai sun în câteva minute. Să sperăm că pompierii. Or să ajungă până atunci. Sun eu.

Am împachetat la loc telefonul în fularul pe jumătate croșetat și l-am băgat într-o pungă și l-am pus înapoi în cutie și dup-aia în cealaltă cutie și toate astea în dulap, sub un munte de mărunțișuri.

M-am uitat o veșnicie la stelele fosforescente de pe pereți.

Am inventat.

Mi-am făcut o vânătaie.

Am inventat.

M-am ridicat din pat, am mers la fereastră, am luat *walkie-talkie*-ul.

— Bunico? Bunico, ești pe recepție? Bunico? Bunico?

— Oskar?

— Sunt bine. Stop.

— E târziu. Ce s-a-ntâmplat? Stop.

— Te-am trezit? Stop.

— Nu. Stop.

— Ce făceai? Stop.

— Vorbeam cu chiriașul. Stop.

— Nu s-a culcat încă? Stop.

Mama mi-a spus să nu pun întrebări despre chiriaș, dar de cele mai multe ori nu mă puteam abține.

— Nu, a spus bunica, și tocmai a plecat. Avea niște drumuri de făcut. Stop.

— Dar e 4:12 A.M. Stop.

Chiriașul stătea la bunica de când murise tati și, cu toate că mergeam aproape-n fiecare zi la ea, nu-l întâlnisem încă. Mereu avea de făcut

comisioane sau trăgea un pui de somn sau era la duș, chiar dacă nu se auzea apa. Mami mi-a spus:

— Probabil că bunica se simte foarte singură, nu crezi?

I-am spus:

— Probabil că toți ne simțim foarte singuri.

— Dar ea nu are o mămică, nici prieteni ca Daniel sau Jake și nici măcar un Buckminster!

— Așa e.

— Poate că are nevoie de un prieten imaginar.

— Dar eu sunt real, am spus.

— Da, iar ei îi place să-și petreacă timpul cu tine. Dar tu trebuie să mergi la școală, să ieși cu prietenii, ai repetiții la *Hamlet* și colinzi cu orele magazinele de hobby-uri.

— Te rog să nu le mai spui magazine de hobby-uri.

— Voiam doar să spun că nu poți sta tot timpul cu ea. Și poate că vrea un prieten de vârsta ei.

— De unde știi că prietenul ei imaginar e bătrân?

— Păi, nu știu.

Apoi a spus:

— E normal ca cineva să aibă nevoie de un prieten.

— Tu vorbești acum despre Ron?

— Nu. Vorbesc despre bunica.

— Doar că, de fapt, vorbești despre Ron.

— Nu, Oskar. Nu vorbesc despre el. Și nu-mi place tonul ăsta.

— N-am vorbit pe nici un ton.

— Ba ai vorbit pe un ton acuzator.

— Nici măcar nu știu ce înseamnă „acuzator“, cum aș putea să am tonul ăla?

— Încearcă să mă faci să mă simt prost pentru că am un prieten.

— Nu încercam deloc.

Și-a trecut mâna cu inel prin păr și a spus:

— Știi, chiar *vorbeam* despre bunica, Oskar, dar, într-adevăr, și eu am nevoie de prieteni. Ce e rău în asta?

Am ridicat din umeri.

— Nu crezi că tati și-ar fi dorit să am prieteni?

— Nu vorbeam pe nici un ton.

Bunica locuiește în clădirea de vizavi. Noi stăm la etajul cinci, ea la trei, dar nu prea vezi diferența. Uneori îmi scrie bilete și le pune în geam și eu mă uit la ele cu binoclul și o dată tati și cu mine am stat o după-amiază întreagă încercând să facem un avion de hârtie pe care să-l lansăm din apartamentul nostru și să ajungă până la ea. Stan stătea în stradă, contabilizând tentativele eșuate. Îmi amintesc că unul dintre biletele pe care le-a scris după ce a murit tata era: „Nu pleca“.

Bunica a scos capul pe fereastră și și-a dus *walkie-talkie*-ul mult prea aproape de gură, iar din cauza asta vocea ei era foarte neclară.

— E totul în ordine? Stop.

— Bunico? Stop.

— Da? Stop.

— De ce sunt așa de scurte chibriturile? Stop.

— Adică? Stop.

— Păi, tot timpul ai impresia că se ard până la capăt. Toată lumea se grăbește când ajunge flacăra la capăt și uneori chiar ne frigem degetele. Stop.

— Nu sunt eu prea deșteaptă, a spus ea, jignindu-se singură cum face de fiecare dată înainte să-și spună părerea, dar cred că bețele de chibrit sunt scurte ca să-ți încapă-n buzunar. Stop.

— Da, am spus, sprijinindu-mi bărbia în palmă și cotul de pervaz. Și eu cred asta. Dar dacă buzunarele ar fi puțin mai mari? Stop.

— Păi, ce știi eu... Cred că oamenilor le-ar fi greu să cotrobăie prin ele dacă ar fi mult mai adânci. Stop.

— Corect, am spus, schimbând mâinile, pentru că una-mi obosise, dar dacă ar exista buzunare portabile? Stop.

— Buzunare portabile? Stop.

— Da. Ca un fel de șosete, dar cu agățătoare pe dinafară, ca să le poți prinde de orice. Nu ca o geantă, pentru că buzunarul face parte din hainele pe care le porți, dar nici ca un buzunar obișnuit, pentru că se poartă pe dinafară și poți să-l și scoți, lucru care ar avea multe avantaje, cum ar fi că ți-ai putea muta foarte ușor lucrurile dintr-o haină în alta și că ai putea să duci obiecte mai mari, din moment ce poți să scoți buzunarul și să-ți bagi mâna-n el până la fund. Stop.

A pus mâna pe cămașa de noapte, pe partea aceea care-i acoperea inima, și a spus:

— Asta-i o idee de milioane. Stop.

— Un buzunar portabil ar preveni multe arsuri la degete din cauza chibriturilor prea scurte, am spus, dar și uscarea buzelor din cauza tuburilor prea mici de strugurel ChapSticks. Și oricum, de ce sunt așa de scurte batoanele de ciocolată? Adică, ai mâncat vreodată un baton și te-ai săturat? Stop.

— Eu nu am voie să mănânc ciocolată, a spus ea, dar înțeleg ce zici. Stop.

— S-ar putea face piepteni mai lungi, ca să rezolvăm și problema ta, și breioane mai mari...

— Breioane?

— Creioane pentru bărbați.

— Da, da.

— Și breioanele sunt mai ușor de ținut, în caz că ai degetele groase, ca mine, și probabil că ai putea să dresezi și păsările care te-ar scuti să cari după tine tot felul de rahaturi comestibile în buzunarele portabile.

— Nu înțeleg.

— Adică să ai o *cămașă zburătoare*.

— Oskar? Stop.

— Sunt OK. Stop.

— Ce s-a-ntâmplat, puiule? Stop.

— Cum adică ce s-a-ntâmplat? Stop.

— Ce s-a-ntâmplat? Stop.

— Mi-e dor de tati. Stop.

- Și mie mi-e dor. Stop.
- Mi-e foarte dor de el. Stop.
- Și mie. Stop.
- Tot timpul. Stop.
- Tot timpul. Stop.

N-aveam cum să-i explic că mie mi-era și *mai* dor de el, mai dor decât îi era ei sau oricui altcuiva, pentru că nu puteam să-i spun ce se întâmplase cu telefonul. Secretul ăsta era ca o prăpastie înăuntrul meu, în care cădeau toate lucrurile frumoase.

— Ți-am povestit vreodată cum bunicul se oprea și mângâia toate animalele care îi ieșeau în cale, chiar dacă se grăbea? Stop.

— Mi-ai spus de un *googolplex* de ori. Stop.

— A, da? Dar că avea mereu mâinile așa de aspre și de roșii, de la sculpturile lui, că uneori glumeam, arătându-i cum, de fapt, sculpturile îi sculptau mâinile? Stop.

— Și asta. Dar, dacă vrei, poți să-mi mai spui o dată. Stop.

Și mi-a mai spus o dată.

A trecut o ambulanță pe strada dintre noi și am încercat să-mi imaginez pe cine ducea și ce i se întâmplase. Să-și fi rupt glezna când încerca să facă vreo schemă tare pe skateboard? Să fi fost în pericol de moarte din cauză că avea arsuri de gradul trei pe nouăzeci la sută din corp? Oare îl cunoșteam? Oare mai văzuse cineva ambulanța și se întrebese dacă nu cumva eram eu înăuntru?

Dar cum ar fi un dispozitiv care să-i recunoască pe toți oamenii pe care-i știi? Ca atunci când trece o ambulanță pe stradă să clipească un semnal luminos pe parbriz:

NU TE ÎNGRIJORA! NU TE ÎNGRIJORA!

Asta dacă dispozitivul persoanei bolnave nu a detectat prin apropiere dispozitivul cuiva cunoscut. Și dacă dispozitivul *ar* detecta un dispozitiv al cuiva cunoscut, ambulanța ar putea semnaliza numele celui dinăuntru și apoi:

NU E NIMIC GRAV! NU E NIMIC GRAV!

Sau, dacă ar fi ceva grav:

E GRAV! E GRAV!

Și ai putea să-i notezi pe oameni în funcție de cât de mult îi iubești, astfel încât, dacă dispozitivul persoanei din ambulanță ar detecta dispozitivul persoanei pe care o iubește cel mai mult sau al persoanei care îl iubește cel mai mult și dacă omul din ambulanță ar fi grav rănit sau chiar ar fi pe moarte, atunci ambulanța ar semnaliza:

LA REVEDERE! TE IUBESC! LA REVEDERE!
TE IUBESC!

Un lucru la care e foarte plăcut să te gândești este cum ambulanța cuiva care ar fi primul pe lista multor oameni, când ar trece în goană spre spital, ar semnaliza tot timpul:

LA REVEDERE! TE IUBESC! LA REVEDERE!
TE IUBESC!

— Bunico? Stop.

— Da, dragule? Stop.

— Dacă bunicul era așa de grozav, atunci de ce a plecat? Stop.

Ea a făcut un pas în spate și a dispărut în apartament.

— Nu a vrut să plece. A trebuit să plece. Stop.

— Dar *de ce* a trebuit să plece? Stop.

— Nu știu. Stop.

— Și nu ești supărată din cauza asta? Stop.

— Că a plecat? Stop.

— Că nu știi de ce. Stop.

— Nu. Stop.

— Tristă? Stop.

— Sigur că sunt. Stop.

— Stai puțin, am spus și am dat fuga la trusa mea de teren și am luat camera foto a bunicului. M-am dus cu ea la geam și am făcut o poză cu fereastra ei. Blițul a luminat strada dintre noi.

10. *Walt*

9. *Lindy*

8. *Alicia*

Bunica a spus:

— Sper că n-o să iubești niciodată nimic așa cum te iubesc eu pe tine.
Stop.

7. *Farley*

6. *Minch / Pastă-de-Dinți (la un loc)*

5. *Stan*

O auzeam cum își sărută degetele, după care sufla.

4. Buckminster

3. Mami

I-am suflat înapoi un pupic.

2. Bunica

— Stop și terminat, a spus unul dintre noi.

1. Tati

Avem nevoie de buzunare mult mai mari, m-am gândit în timp ce stăteam întins pe pat, cronometrând cele șapte minute. Cât îi ia unei persoane normale să adoarmă. Avem nevoie de buzunare enorme, buzunare suficient de mari pentru familiile noastre și prietenii noștri și chiar pentru oameni care nu sunt pe lista noastră, oameni pe care nu i-am întâlnit niciodată, dar pe care am vrea, totuși, să-i protejăm. Avem nevoie de buzunare pentru cartiere și orașe întregi, de un buzunar în care să încapă tot universul.

Opt minute și treizeci și două de secunde...

Dar știam că nu pot exista buzunare așa de mari. Până la urmă, toată lumea pierde pe toată lumea. Nu era nici o invenție care să rezolve problema și în noaptea aia m-am simțit așa, ca țeptoasa pe spatele căreia stau toate lucrurile din univers.

Douăzeci și unu de minute și unsprezece secunde...

Cât despre cheie, am pus-o pe inel, lângă cheia mea de la apartament, purtând-o ca pe un pandantiv.

Cât despre mine, am stat treaz ore-n șir. Buckminster s-a culcușit lângă mine, iar eu am început să conjug, ca să nu mă mai gândesc la nimic.

Je suis

Tu es

Il/elle est

Nous sommes

Vous êtes

Ils/elles sont

Je suis

Tu es

Il/elle est

Nous

O dată m-am trezit în toiul nopții și Buckminster dormea cu lăbuțele pe pleoapele mele. Probabil simțise că aveam coșmaruri.

Note

[5.](#) *Googolplex* este numărul 10 la puterea *googol* (10 la puterea 100), număr mai mare decât al particulelor elementare din universul cunoscut.

[6.](#) *Negru*, în engleză.

[7.](#) *Negru*, în franceză.

SENTIMENTELE MELE

12 septembrie 2003

Dragă Oskar,

Îți scriu de la aeroport.

Am atâtea să-ți spun. Vreau să încep cu începutul, pentru că meriți asta. Vreau să-ți spun totul, fără să omit nici cel mai mic detaliu. Dar care e începutul? Și ce înseamnă tot?

Acum sunt o femeie bătrână, dar am fost tânără odată. E adevărat. Eram o fetiță, așa cum tu ești un băiețel. Una dintre îndatoririle mele era să aduc poșta. Într-o zi, am găsit un plic cu adresa noastră. Nu era nici un nume pe el. Putea fi pentru mine, la fel cum putea fi pentru oricine, m-am gândit. L-am deschis. Multe cuvinte fuseseră tăiate din text de către un cenzor.

14 ianuarie 1921

Către Cel Care Va Primi Această Scrisoare:

Mă numesc XXXXXXXX XXXXXXXXXX și sunt XXXXXXXX la Turkish Labor Camp XXXXX, secția XX. Știu că sunt norocos XX XXXXXXXXXX că mă aflu în viață. Am ales să vă scriu fără a ști cine sunteți. Părinții mei XXXXXXXX XXX. Frații și surorile mele XXXXX XXXX, principala XXXXXXXX XX XXXXXXXXXX!

Am scris XXX XX XXXXXX XXXXXXXX în fiecare zi de când sunt aici. Dau la schimb rația de pâine pentru expedierea scrisorilor, dar deocamdată nu am primit nici un răspuns. Uneori mă liniștesc gândindu-mă că scrisorile pe care noi le scriem nu sunt trimise.

XXX XX XXXXXXXX sau măcar XXX XXXXXXXXXXXXX?

XX XXXXXX XXX prin XXXXXX XX.

XXX XXX XX XXXXXX și XXXXXX XX XXXXXX XX XXX, fără ca măcar o dată XXX XX XXXXXXXX, XXX XXXXXXXXXXXX XXX XXXXXX coșmar?

XXX XXX, XX XXXXX XX XXXXX XX! XXXXX XX XXX XX XXX
 XX XXXXXXX mi-ar scrie câteva cuvinte, aş fi mai recunoscător decât v-aţi
 putea vreodată imagina. Câţiva dintre XXXXXXX XXXX au primit scrisori,
 aşa că ştiu XX XX XXXXXXXXXX. Vă rog, trimiteţi şi o fotografie a dumneavoastră,
 precum şi numele. Trimiteţi totul.

Plin de speranţă,

Al dumneavoastră,

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Am luat scrisoarea şi m-am dus direct la mine în cameră. Am pus-o sub
 saltea. Nu le-am vorbit niciodată despre ea nici mamei şi nici tatălui meu.
 Timp de patru săptămâni am stat trează în fiecare noapte, punându-mi între-
 bări. De ce fusese trimis acest om într-un lagăr de muncă turcesc? De ce ajun-
 sese scrisoarea la cincisprezece ani după ce fusese scrisă? Unde stătuse în
 aceşti cincisprezece ani? De ce nu-i răspunsese nimeni? Ceilalţi primiseră
 scrisori, spunea el. De ce trimisese scrisoarea pe adresa noastră? De unde ştia
 numele străzii? De unde ştia de Dresda? Unde învăţase germana? Ce se
 alesese de el?

Am încercat să aflu din scrisoare tot ce puteam despre acest om. Cuvintele
 erau foarte simple. Pâine înseamnă doar pâine. Scrisoare e scrisoare. Plin de
 speranţă e plin de speranţă e plin de speranţă. Mai era doar scrisul de mână.

Aşa că l-am rugat pe tata, străbunicul tău, pe care-l consideram cel mai bun şi
 mai generos om din lume, să-mi scrie. I-am spus că nu avea importanţă de-
 spre ce. Să scrie şi atât, am zis. Să scrie orice.

Draga mea,

M-ai rugat să-ţi scriu o scrisoare, aşa că îţi scriu o scrisoare. Nu ştiu de ce
 scriu această scrisoare sau despre ce ar trebui să fie ea, dar o scriu oricum,
 pentru că te iubesc foarte mult şi am încredere că, rugându-mă să-ţi scriu, o
 faci dintr-un bun motiv. Sper ca într-o zi să treci prin această experienţă de a
 face un lucru pe care nu-l înţelegi pentru cineva pe care-l iubeşti.

Tata

Scrisoarea asta e singurul lucru care mi-a mai rămas de la tata. Nici măcar o
 poză.

Apoi am mers la penitenciar. Unchiul meu era paznic acolo. Am putut să iau o mostră din scrisul unui criminal. Unchiul meu l-a rugat să scrie o cerere de eliberare înainte de termen. I-am jucat o festă îngrozitoare acestui om.

Către Consiliul Închisorii:

Mă numesc Kurt Schluter. Sunt deținutul nr. 24922. Am fost trimis la închisoare cu câțiva ani în urmă. Nu știu cât timp a trecut. Nu avem calendare. Trag linii cu creta pe perete. Dar când plouă, îmi intră ploaia pe fereastră în timp ce dorm. Și când mă trezesc, liniile au dispărut. Așa că nu știu cât timp a trecut. Mi-am ucis fratele. L-am lovit în cap cu o lopată. După care am folosit lopata ca să-l îngrop în curte. Pământul era roșu. Din iarba sub care îi îngropasem cadavrul ieșeau buruieni. Uneori, noaptea, mă așezam în genunchi și le smulgeam, ca să nu vadă nimeni.

Am făcut un lucru îngrozitor. Cred în viața de apoi. Știu că nu poți schimba nimic din ce-ai făcut. Aș vrea ca zilele mele să se șteargă la fel ca liniile de cretă ale zilelor mele.

Am încercat să devin un om bun. Îi ajut pe ceilalți deținuți la îndatoririle lor. Acum am răbdare.

Se poate ca pentru dumneavoastră să nu aibă importanță, dar fratele meu avea o legătură cu soția mea. Nu mi-am omorât soția. Vreau să mă întorc la ea, pentru că am iertat-o.

Dacă mă eliberați, voi fi un om bun, liniștit, retras.

Vă rog să-mi luați în considerare cererea.

Kurt Schluter, deținut nr. 24922

Unchiul meu mi-a spus mai târziu că bărbatul acela stătuse în închisoare mai bine de patruzeci de ani. Intrase când era tânăr. Când îmi trimisese scrisoarea, era deja bătrân și distrus. Soția lui se recăsătorise. Avea nepoți și strănepoți. Deși n-a spus-o niciodată, mi-am dat seama că unchiul meu se împrietenise cu deținutul. Și el, la rândul lui, își pierduse soția și era într-o închisoare. N-a spus-o niciodată, dar simțeam din vocea lui că ținea la omul ăsta. Se păzeau reciproc. Și când l-am întrebat pe unchiul meu, șapte ani mai târziu, ce se alesese de deținut, unchiul mi-a spus că era încă acolo. Continua să trimită scrisori consiliului. Continua să se învinovățească și să-și ierte soția, fără să

știe că, la capătul firului, nu era nimeni. Unchiul meu lua toate scrisorile și îi promitea deținutului că vor fi trimise. Dar, în schimb, le-a păstrat pe toate. Și-a umplut cu ele toate sertarele din dulap. Îmi amintesc că mă gândeam că asta e suficient ca să împingă pe cineva la sinucidere. Aveam dreptate. Unchiul meu, stră-stră-unchiul tău, s-a sinucis. Desigur, e posibil ca deținutul să nu fi avut nimic de-a face cu asta.

Având acele trei mostre, am putut să fac comparații. Am putut cel puțin să observ că scrisul celui din lagăr aducea mai degrabă cu al tatălui meu decât cu al criminalului. Dar știam că voi avea nevoie de mai multe scrisori. Chiar de câte puteam găsi.

Așa că m-am dus la profesorul meu de pian. Dintotdeauna îmi dorisem să-l sărut, dar îmi fusese teamă că va râde de mine. L-am rugat să-mi scrie o scrisoare.

Apoi am rugat-o pe sora mamei. Iubea dansul, dar ura să danseze.

Am rugat-o pe Mary, colega mea de școală, să-mi scrie o scrisoare. Era amuzantă și plină de viață. Îi plăcea să umble goală prin casă, chiar dacă la un moment dat era prea bătrână pentru asta. Nu-i era rușine de nimic. O admiram atât de mult pentru că mie mi-era rușine de orice și asta mă durea. Îi plăcea să facă tumbe-n pat. A făcut atâtea tumbe în patul ei încât, într-o după-amiază, când mă uitam la ea cum sare, au cedat arcurile. Cămăruța s-a umplut de fulgi. Râsul nostru ținea fulgii în aer. M-am gândit la păsări. Oare ele ar putea să zboare dacă n-ar fi nicăieri nimeni care să râdă?

Am mers la bunica mea, stră-străbunica ta, și am rugat-o să-mi scrie o scrisoare. Era mama mamei mele. Mama mamei mamei tatălui tău. Abia dacă o cunoșteam. Nu mă interesase niciodată s-o cunosc. Nu am nevoie de trecut, mă gândeam, copil fiind. Și nici nu îmi trecuse prin minte că trecutul ar putea avea nevoie de mine.

Ce fel de scrisoare? m-a întrebat bunica.

I-am spus să scrie orice voia.

Vrei o scrisoare de la mine? m-a întrebat.

I-am spus că da.

O, Dumnezeu să te aibă în pază, a spus ea.

Scrisoarea pe care mi-a dat-o avea șaizeci și șapte de pagini. Era povestea vieții ei. Dorința mea devenise a ei. Ascultă.

Am aflat enorm de multe. În tinerețe, fusese cântăreață. Ajunsese în America, pe când era foarte tânără. Nu știam asta. Se îndrăgostise de atâtea ori încât începuse să creadă că nu se îndrăgostea deloc, ci că făcea un lucru mult mai obișnuit. Am aflat că nu învățase niciodată să înoate și de-asta îi plăcuseră mereu râurile și lacurile. L-a rugat pe tatăl ei, stră-străbunicul meu și stră-stră-străbunicul tău, să-i cumpere un porumbel. El i-a luat în schimb o eșarfă de mătase. Așa că ea credea că eșarfa e de fapt porumbel. Se convinsese singură că eșarfa putea să zboare, dar că nu zbura ca să nu arate nimănui ce era de fapt. Atât de mult își iubea tatăl.

Scrisoarea a fost distrusă, dar ultimul ei paragraf a rămas prizonier în mine.

Scia: îmi doresc să fiu din nou tânără, să am șansa de a-mi lua viața de la capăt. Am suferit mai mult decât era nevoie. Iar bucuriile pe care le-am avut n-au fost tot timpul atât de senine. Aș fi putut trăi altfel. Când eram de vârstă ta, bunicul meu mi-a cumpărat o brățară cu rubine. Era prea mare pentru mine și-mi aluneca de pe mână. Mai târziu mi-a spus că-l rugase pe bijutier s-o facă astfel. Mărimea ei trebuia să fie un simbol al dragostei lui. Mai multe rubine, mai multă dragoste. Dar n-am putut niciodată s-o port de bunăvoie. N-am putut s-o port deloc. Așa că iată ce voiam să-ți spun de fapt. Dacă ar fi să-ți dau acum o brățară, ți-aș măsura încheietura mâinii de două ori.

Cu dragoste,

Bunica.

Am primit câte o scrisoare de la toți oamenii pe care îi știam. Le-am întins pe podea la mine-n dormitor și le-am grupat în funcție de lucrurile pe care le aveau în comun. O sută de scrisori. Le tot mutam de colo-colo, încercând să găsesc legături între ele. Voiam să înțeleg.

Șapte ani mai târziu, în viața mea a reapărut un prieten din copilărie, în momentul în care aveam cea mai mare nevoie de el. Eram de două luni în America. Aveam susținerea unei agenții, dar în curând urma să mă întrețin singură. Nu știam cum să fac asta. Toată ziua citeam ziare și reviste. Voiam să învăț expresii. Voiam să devin un american adevărat. Să stau la palavre. Să-mi

descarc sufletul. A fi pe-aproape. A-ți suna cunoscut. Cred că suna foarte ridicol. Nu voiam decât să fiu naturală. Am renunțat la asta.

Nu-l mai văzusem de când pierdusem totul. Nu mă mai gândisem la el. El și sora mea mai mare, Anna, erau prieteni. Într-o după-amiază am dat peste ei sărutându-se pe câmpul din spatele magaziei casei noastre. Asta m-a excitat foarte tare. M-am simțit ca și când eu aș fi sărutat pe cineva. Nu sărutasem niciodată pe nimeni. Am fost mai excitată decât dacă aș fi fost eu în locul ei. Casa noastră era mică. Anna și cu mine dormeam în același pat. În noaptea aceea i-am spus ce văzusem. M-a rugat să-i promit că nu voi sufla o vorbă despre asta. I-am promis.

A spus: De ce te-aș crede?

Am vrut să-i spun: Pentru că ceea ce am văzut n-ar mai fi al meu dacă aș vorbi despre asta. Am spus: Pentru că sunt sora ta.

Mulțumesc.

Pot să mă uit la voi când vă sărutați?

Să te uiți la noi când ne sărutăm?

Ai putea să-mi spui unde o să vă sărutați, iar eu m-aș ascunde și m-aș uita.

A râs așa de tare încât ar fi putut să alunge un stol de păsări. Țsta a fost felul ei de a spune da.

Uneori se-ntâmpla pe câmpul din spatele magaziei casei noastre.

Alteori se-ntâmpla în spatele zidului de cărămidă din curtea școlii. Întotdeauna era în spatele a ceva.

Mă întrebam dacă îi spusese și lui. Mă întrebam dacă ea simțea că îi privesc, dacă asta o excita și mai tare.

De ce o rugasem să mă lase să-i privesc? De ce fusese de acord?

Mă dusesem la el când încercam să aflu mai multe despre omul din lagăr. Mă dusesem la toată lumea.

Pentru dulcica surioară a Annei,

Uite scrisoarea pe care mi-ai cerut-o. Am aproape doi metri înălțime. Am ochii căprui. Mi s-a spus că am mâinile mari. Vreau să devin sculptor și să mă căsătoresc cu sora ta. Astea sunt singurele mele vise. Ți-aș putea scrie mai multe, dar asta e tot ce contează.

Al tău prieten,

Thomas

Şapte ani mai târziu am intrat într-o brutărie şi el era acolo. La picioarele lui dormeau nişte câini şi lângă el era o pasăre în colivie. Cei şapte ani nu erau şapte ani. Nu erau nici şapte sute de ani. Durata lor nu putea fi măsurată în ani, după cum oceanul nu reprezenta distanţa pe care o străbătusem, după cum morţii nu pot fi niciodată număraţi. Voiam să fug de el şi voiam să mă duc direct la el. M-am dus direct la el.

Tu eşti Thomas? l-am întrebat.

A dat din cap că nu.

Tu eşti, am spus. Ştiu că tu eşti.

A dat din cap că nu.

Din Dresda.

A ridicat palma dreaptă, pe care avea tatuat NU.

Mi-aduc aminte de tine. Mă uitam la tine şi la sora mea cum vă sărutaţi.

A scos un caietel şi a scris: Nu vorbesc. Îmi pare rău.

Asta m-a făcut să plâng. El mi-a şters lacrimile. Dar nu a recunoscut cine era. Niciodată.

Am petrecut după-amiaza împreună. Tot timpul am vrut să-l ating. Țineam așa de mult la acest om pe care nu-l mai văzusem de atâta vreme. Cu şapte ani în urmă, era un uriaş, iar acum părea un pirpiriu. Am vrut să-i dau banii pe care mi-i dăduseră cei de la agenție. Nu i-am spus povestea mea, dar trebuia s-o ascult pe-a lui. Voiam să am grijă de el şi ştiam că pot face asta, chiar dacă mie nu puteam să-mi port singură de grijă.

Am întrebat: Te-ai făcut sculptor, așa cum visai?

Mi-a arătat palma dreaptă şi am tăcut amândoi.

Voiam să ne spunem totul, dar nu puteam.

A scris: Tu eşti OK?

I-am spus: Mi-a slăbit vederea.

El a scris: Dar eşti OK?

I-am spus: Asta-i o întrebare grea.

El a scris: Ăsta-i un răspuns simplu.

Am întrebat: Tu ești OK?

El a scris: Sunt unele dimineți în care mă trezesc și mă simt recunoscător.

Am vorbit ore-n șir, dar n-am făcut altceva decât să repetăm la nesfârșit aceleași lucruri.

Ne-am terminat băuturile.

S-a terminat și ziua.

Eram mai singură decât dac-aș fi fost singură. Eram în punctul din care trebuia s-o luăm în direcții diferite. Nu știam cum să facem altfel.

Se face târziu, am spus.

Mi-a arătat palma stângă, pe care avea tatuat DA.

Am spus: Poate c-ar trebui s-o iau spre casă.

Și-a răsfoit caietele și a dat la: Ești OK?

Am dat din cap că da.

M-am ridicat să plec. Urma s-o iau spre râul Hudson și să tot merg. Să iau cel mai mare bolovan pe care îl puteam duce și să-mi las plămânii să se umple de apă.

Dar atunci l-am auzit în spatele meu, bătând din palme.

M-am întors și mi-a făcut semn să vin spre el.

Voiam să fug de el și voiam să mă duc spre el.

M-am dus spre el.

M-a întrebat dacă aș vrea să-i pozez. A scris întrebarea în germană și abia atunci mi-am dat seama că toată după-amiază el scrisese în engleză, iar eu vorbisem în engleză. Da, am spus în germană. Da. Am stabilit să ne vedem a doua zi.

Apartamentul lui era ca o grădină zoologică. Erau animale peste tot. Câini și pisici. O mulțime de colivii. Acvarii cu pești. Cutii de sticlă cu șerpi, șopârle și insecte. Șoareci în cuști, ca să nu-i mănânce pisicile. Ca Arca lui Noe. Dar exista și un colț care lucea de curățenie.

A spus că păstra spațiul acela.

Pentru ce?

Pentru sculpturi.

Voiam să știu de ce sau de cine îl ferea, dar n-am întrebat.

M-a luat de mână și m-a condus. Am vorbit jumătate de oră despre ce voia să facă. I-am spus că fac orice dorea.
Am băut cafeaua împreună.
A scris că nu făcuse nici o sculptură în America.
De ce nu?
N-am fost în stare.
De ce nu?
N-am vorbit niciodată despre trecut.
A aprins focul în șemineu, dar nu știam de ce.
Păsările cântau în camera de alături.
Mi-am scos hainele.
M-am întins pe canapea.
El mă privea fix. Era prima oară când stăteam goală în fața unui bărbat. M-am întrebat dacă știa asta.
A venit spre mine și mi-a mișcat corpul ca și când aș fi fost o păpușă. Mi-a așezat mâinile sub cap. Mi-a îndoit puțin piciorul drept. M-am gândit că avea mâinile așa de aspre din cauza sculpturilor pe care le făcea. Mi-a aplecat bărbia. Mi-a întors palmele. Atingerea lui a umplut golul din mine.
M-am întors a doua zi. Și în ziua următoare. Nu mi-am mai căutat de lucru. Nu mai conta decât că el mă privea. Eram gata să mă fac fărâme și fărâmițe, dacă așa trebuia.
De fiecare dată era la fel.
Vorbea despre ceea ce voia să facă.
Îi spuneam că fac orice dorea.
Beam cafeaua împreună.
Nu vorbeam niciodată despre trecut.
Aprindea focul în șemineu.
Păsările cântau în camera de alături.
Mă dezbrăcam.
El mă așeza.
Mă sculpta.

Uneori mă gândeam la sutele de scrisori împrăștiate pe podeaua din dormitorul meu. Dacă nu le-aș fi păstrat, oare casa noastră ar fi ars cu o vâlvătaie mai mică?

Mă uitam la sculptură după fiecare etapă. El se ducea să hrănească animalele. Mă lăsa singură cu ea, deși nu îi cerusem niciodată intimitate. Înțelegea.

După câteva ședințe, era clar că o sculpa pe Anna. Încerca să o reconstituie pe fata pe care o cunoscuse cu șapte ani în urmă. În timp ce sculpa, se uita la mine, dar o vedea pe ea.

Găsirea poziției dura din ce în ce mai mult. Mă atingea îndelung. Mă tot muta dintr-o parte-n alta. Stătea câte zece minute îndoindu-mi și întinzându-mi genunchiul. Îmi închidea și îmi deschidea palmele.

Sper că nu te intimidează toate lucrurile astea, scria el în germană pe caiețelul lui.

Nu, îi spuneam în germană. Nu.

Îmi îndoia brațul. Îmi întindea brațul. În săptămâna care a urmat mi-a atins părul și mi s-a părut că asta a durat cinci sau cincizeci de minute.

A scris: Caut un compromis acceptabil.

Am vrut să știu cum va trece de noaptea aceea.

Mi-a atins sânii, depărtându-i ușor.

Cred că o să fie bine, a scris.

Am vrut să știu ce o să fie bine. Cum o să fie bine?

M-a atins peste tot. Îți spun toate lucrurile astea pentru că nu mi-e rușine de ele, pentru că din ele am învățat. Și am încredere că tu mă vei înțelege. Ești singurul în care am încredere, Oskar.

Sculptura era felul în care mă modela. Eu eram sculptura. Încerca să mă facă în așa fel încât să se poată îndrăgosti de mine.

Mi-a desfăcut picioarele. Palmele lui mă apăsau ușor între pulpe. Coapsele mele îi răspundeau. Palmele lui răspundeau și ele.

Păsările cântau în camera de alături.

Căutam amândoi un compromis acceptabil.

În săptămâna care a urmat mi-a ridicat picioarele, din spate, iar în săptămâna care a urmat s-a așezat în spatele meu. Am făcut dragoste pentru prima oară.

Mă întrebam dacă știe asta. Îmi venea să plâng. M-am întrebat: De ce fac dragoste oamenii?

M-am uitat la sculptura neterminată a surorii mele și femeia neterminată mi-a întors privirea.

De ce fac dragoste oamenii?

Am mers împreună la brutăria unde ne-am întâlnit prima oară.

Împreună și separat.

Ne-am așezat la o masă. Pe aceeași parte, cu fața la fereastră.

N-aveam nevoie să știu dacă mă putea iubi.

Aveam nevoie să știu dacă putea avea nevoie de mine.

Am dat la următoarea pagină goală din caietul lui și am scris: Te rog, căsătorește-te cu mine.

Și-a privit palmele.

DA și NU.

De ce fac dragoste oamenii?

Și-a scos pixul și a scris pe următoarea pagină goală, ultima: Fără copii.

Asta a fost prima noastră regulă.

Înțeleg, i-am spus în engleză.

N-am mai vorbit niciodată în germană.

A doua zi, bunicul tău și cu mine ne-am căsătorit.

SINGURUL ANIMAL

Am citit primul capitol din *Scurtă istorie a timpului* când tati era încă în viață și am fost foarte dărmat de cât de relativ nesemnificativă este viața și de cum, comparativ cu universul și cu timpul, nici măcar nu avea importanță dacă eu existam sau nu. Când a venit tati să mă învelească seara și am vorbit despre carte, l-am întrebat dacă nu putea să găsească o soluție la problema aceea.

— Ce problemă?

— Problema că suntem relativ nesemnificativi.

El a spus:

— Păi, ce s-ar întâmpla dacă ai cădea cu avionul în mijlocul Saharei și ai lua cu penseta un singur fir de nisip, pe care l-ai muta un milimetru?

Am spus:

— Probabil că aş muri din cauza deshidratării.

El a spus:

— Mă refer exact la momentul ăla, când tu ai muta un fir de nisip. Ce-ar însemna asta?

Am spus:

— Nu ştiu, ce-ar însemna?

El a spus:

— Ia gândeşte-te.

M-am gândit.

— Cred că ar însemna că aş muta un fir de nisip.

— Şi-asta ce-ar însemna?

— Şi-asta ar însemna că am mutat un fir de nisip.

— Şi-asta ar însemna că ai schimbat deşertul Sahara.

— Şi?

— *Și?* Sahara e un deșert uriaș. Și există de milioane de ani. Iar tu l-ai schimbat.

— Așa e! am spus, ridicându-mă. Am schimbat Sahara!

— Și-asta-nseamnă? spuse el.

— Ce? Spune-mi.

— Bine, nu e ca și cum ai fi pictat *Mona Lisa* sau ai fi vindecat cancerul. Tu doar ai mutat un fir de nisip cu un milimetru.

— Da?

— Dacă *n-ai* fi făcut asta, istoria omenirii ar fi fost într-un fel...

— Îhî?

— Dar *ai* făcut-o, *deci*...?

M-am ridicat în picioare în pat, am arătat cu degetul spre stelele fosforescente de pe tavan și am strigat:

— Am schimbat cursul istoriei omenirii!

— Corect.

— Am schimbat universul!

— L-ai schimbat.

— Sunt Dumnezeu!

— Ești ateu.

— Eu nu exist!

M-am așezat la loc pe pat, în brațele lui, și am mai stat un pic de vorbă.

Cam așa m-am simțit și când m-am hotărât să-i găsesc pe toți oamenii din New York cu numele de familie Black. Chiar dacă era un lucru relativ nesemnificativ, tot era ceva, iar eu aveam nevoie să fac ceva, la fel ca rechinii care mor dacă nu înoată, lucru de care-am auzit.

Oricum.

M-am hotărât să iau numele în ordine alfabetică, de la Aaron la Zyna, deși o metodă mai eficientă ar fi fost să le iau după zonele geografice. Un alt lucru pe care l-am hotărât a fost să fiu cât se poate de secretos acasă în legătură cu misiunea mea și cât se poate de deschis cu ceilalți oameni, pentru că de asta era nevoie. Așa că, dacă mă întreba mami: „Unde te duci și când te întorci?“, îi spuneam: „Afară, mai târziu“. Dar dacă vreunul dintre cei pe

care-i chema Black voia să știe ceva, îi spuneam tot. Celelalte reguli erau să nu mai fiu deloc misogin sau rasist sau gerontofob sau homofob, dar nici prea bleg și nici să nu mai fac discriminări față de persoanele cu handicap sau față de retardați și nici să nu mai mint decât dacă era absolut necesar, cum era de multe ori. Mi-am făcut o trusă de teren specială, cu lucruri de care urma să am nevoie, cum ar fi o lanternă Magnum, strugurel ChapStick, prăjituri Fig Newtons, pungi de plastic pentru probele importante și pentru gunoi, telefonul mobil, scenariul de la *Hamlet* (ca să memorez indicațiile de regie cât timp mergeam dintr-un loc în altul, pentru că nu aveam de memorat nici o replică), o hartă topografică a New Yorkului, pastile iodate în caz că dădeam de vreo bombă mizerabilă, mănușile albe, două cutii de Juicy Juice, o lupă, *Dicționarul Larousse* de buzunar și alte câteva chestii utile. Eram gata de plecare.

La ieșire, Stan a spus:

— Ce mai zi!

Am spus:

— Îhî!

A întrebat:

— Și care e meniul pe ziua de azi?

I-am arătat cheia.

El a spus:

— Somon afumat?

Am spus:

— Nostim, dar eu nu pot să mănânc ceva care are părinți.

A scuturat din cap și a spus:

— Nu m-am putut abține. Deci care e meniul pe ziua de azi?

— Queens și Greenwich Village.

— Vrei să spui *Gren-ich* Village?

Aceasta a fost prima dezamăgire în expediția mea, pentru că eu credeam că se pronunță fonetic, lucru care ar fi fost un indiciu fascinant.

— Oricum.

Mi-a luat trei ore și patruzeci și unu de minute să ajung la Aaron Black, pentru că am atacuri de panică în mijloacele de transport în comun, cu toate că și atunci când traversez poduri am atacuri de panică. Tati spunea că uneori trebuie să alegi răul cel mai mic, iar acum era un moment de felul ăsta. Am traversat Amsterdam Avenue și Columbus Avenue, și Central Park, și Fifth Avenue, și Madison Avenue, și Park Avenue, și Lexington Avenue, și Third Avenue, și Second Avenue. Când eram exact la jumătatea podului de pe Fifty-ninth Street, m-am gândit cum la un milimetru în spatele meu era Manhattan și la un milimetru în fața mea era Queens. Și cum se numesc locurile din New York – exact la jumătatea Tunelului Midtown, exact la jumătatea Podului Brooklyn, exact la mijlocul feribotului de Staten Island când se află fix la jumătatea drumului dintre Manhattan și Staten Island – care nu sunt în nici un district?

Am făcut un pas înainte și aceea a fost prima mea vizită în Queens.

Am mers prin Long Island City, Woodside, Elmhurst și Jackson Heights. Zăngăneam tot timpul tamburina, pentru că mă ajuta să-mi aduc aminte că, deși treceam prin cartiere străine, eram tot eu. Când am ajuns în sfârșit la clădire, nu mi-am dat seama unde era portarul. La început m-am gândit că plecase să-și ia cafea, dar am așteptat câteva minute și el n-a venit. Ușa era de geam și am văzut că înăuntru nu era nici o măsuță pentru el. *Ciudat*, m-am gândit.

Am încercat cheia în broască, dar n-a intrat. Am văzut un dispozitiv cu un buton pentru fiecare apartament, așa că am apăsă pe butonul de la apartamentul lui A. Black, care era 9E. N-a răspuns nimeni. Am mai apăsă o dată. Nimic. Am ținut soneria apăsată timp de cincisprezece secunde. Tot nimic. M-am așezat pe jos și m-am întrebat dacă aș fi prea bleg să încep să plâng în holul unui bloc din Corona.

— Gata, gata, se auzi o voce în difuzor. Ia-mă-ncet.

Am sărit în picioare.

— Bună ziua, am spus, numele meu este Oskar Schell.

— Ce vrei?

Părea supărat, dar eu nu făcusem nimic rău.

— L-ați cunoscut pe Thomas Schell?

— Nu.

— Sunteți sigur?

— Da.

— Știți ceva despre o cheie?

— Ce vrei?

— N-am făcut nimic rău.

— Ce vrei?

— Am găsit o cheie, am spus, și era într-un plic pe care era scris numele dumneavoastră.

— Aaron Black?

— Nu, doar Black.

— E un nume comun.

— Știu.

— Și o culoare.

— Evident.

— La revedere, a spus vocea.

— Dar nu încercam decât să aflu ceva despre cheia asta.

— La revedere.

— Dar...

— La revedere.

Dezamăgirea #2.

M-am așezat din nou pe jos și am început să plâng în holul unui bloc din Corona. Am vrut să apăs toate butoanele și să le strig înjurături tuturor celor care locuiau în clădirea aia idioată. Am vrut să-mi fac vânătăi. M-am ridicat și am apăsă din nou 9E.

De data asta, vocea a răspuns imediat.

— Ce. Vrei?

Am spus:

— Thomas Schell era tatăl meu.

— Și?

— *Era*. Nu *este*. A murit.

Nu a răspuns nimic, dar mi-am dat seama că apăsa butonul *Vorbiți*, pentru că auzeam un bipăit în apartament și ferestrele vibrând din cauza curentului pe care-l simțeam și eu la parter. A întrebat:

— Câți ani ai?

Am spus că șapte, fiindcă voiam să-i pară și mai rău pentru mine, ca să mă ajute. Minciuna #34.

— Tata e mort, i-am spus.

— Mort?

— E neînsuflețit.

N-a spus nimic. Tot se mai auzea un bipăit. Stăteam acolo, față-n față, dar la nouă etaje distanță. Într-un final, a zis:

— Cred că a murit de tânăr.

— Da.

— Câți ani avea?

— Patruzeci.

— Prea tânăr.

— Așa e.

— Pot să te-ntreb cum a murit?

Nu voiam să vorbesc despre asta, dar mi-am amintit de promisiunile pe care mi le făcusem în legătură cu cercetările mele, așa că i-am spus tot. Azeam același bipăit și m-am întrebat dacă nu îi obosise degetul. A spus:

— Dacă urci, o să arunc un ochi la cheia aia.

— Nu pot să urc.

— De ce?

— Pentru că stați la etajul nouă și e foarte sus.

— Și ce?

— Nu sunt în siguranță.

— Ba ești perfect în siguranță.

— Până se-ntâmplă ceva.

— Nu ți se-ntâmplă nimic.

— E o regulă.

— Aș coborî eu, a spus, dar nu pot.

— De ce?

— Sunt foarte bolnav.

— Dar tati a murit.

— Sunt legat la tot felul de aparate. De-asta mi-a luat atâta să ajung la interfon.

Dac-ar fi s-o mai fac o dată, aș face-o altfel. Dar n-o mai pot face încă o dată. Am auzit din nou vocea:

— Alo? Alo? Te rog.

Mi-am strecurat cartea de vizită pe sub ușa de la intrare și am plecat de acolo cât am putut de repede.

Abby Black locuia la #1 într-un bloc de pe Bedford Street. Mi-a luat două ore și douăzeci și trei de minute să ajung acolo și mi-a obosit mâna de la zângănit tamburina. Deasupra ușii era o plăcuță pe care scria că Edna Saint Vincent Millay își scrisese poeziile în acea casă și că era cea mai îngustă casă din New York. M-am întrebat dacă Edna Saint Vincent Millay era bărbat sau femeie. Am încercat cheia, care a intrat până la jumătate, după care s-a blocat. Am bătut la ușă. Nu a răspuns nimeni, deși auzeam pe cineva vorbind înăuntru și am bănuț că #1 era la primul etaj, așa că am mai bătut o dată. Eram gata să fiu enervant, dacă de asta era nevoie.

O femeie a deschis ușa și a spus:

— Cu ce vă pot ajuta?

Era incredibil de frumoasă, cu un chip ca al mamei, care părea că zâmbește chiar și când nu zâmbea, și cu țâțe uriașe. Îmi plăcea mai ales cum cerceii îi atingeau din când în când gâtul. M-a făcut să-mi doresc brusc să-i fi adus un lucru pe care îl inventasem, ca să aibă de ce să mă placă. Fie și un mărunțș, cum ar fi o broșă fosforescentă.

— Bună.

— Bună ziua.

— Dumneavoastră sunteți Abby Black?

— Da.

— Eu sunt Oskar Schell.

— Bună ziua.

— Bună, i-am spus. Sunt sigur că vi se spune asta mereu, dar dacă ai căuta în dicționar „incredibil de frumos“, acolo ar fi poza dumneavoastră. S-a hlizit puțin și a spus:

— Nu mi se spune asta niciodată.

— Eu pun pariu că da.

S-a hlizit puțin mai mult.

— Ba nu.

— Atunci nu știți pe cine trebuie.

— Aici s-ar putea să ai dreptate.

— Pentru că sunteți incredibil de frumoasă.

A deschis ușa puțin mai mult. Am întrebat:

— L-ați cunoscut pe Thomas Schell?

— Poftim?

— L-ați cunoscut pe Thomas Schell?

S-a gândit. M-am întrebat de ce fusese nevoie să se gândească.

— Nu.

— Sunteți sigură?

— Da.

Era ceva șovăitor în felul în care spusese că era sigură, lucru care m-a făcut să mă gândesc că poate îmi ascunde ceva. Oare ce secret avea? I-am dat plicul și am spus:

— Vă e cunoscut?

S-a uitat la el.

— Nu cred. Ar trebui?

— Doar dacă vă e cunoscut, i-am spus.

— Nu îmi e, mi-a zis.

N-am crezut-o.

— Vă supărați dacă intru puțin? am întrebat.

— Nu e momentul cel mai potrivit.

— De ce?

— Făceam ceva.

— Ce anume?

— Te privește cumva?

— Asta e o întrebare retorică?

— Da.

— Aveți o slujbă?

— Da.

— Ce slujbă?

— Sunt epidemiolog.

— Studiați boli.

— Da.

— Fascinant.

— Uite, nu știu ce cauți, dar dacă are vreo legătură cu plicul ăla, sunt sigură că nu te pot ajuta...

— Mi-e extrem de sete, am spus, atingându-mi gâtul, semnul universal pentru sete.

— E un magazin alimentar chiar pe colț.

— De fapt, sunt diabetic și am nevoie de zahăr cdrp⁸.

Minciuna #35.

— Adică C.D.R.P.?

— Oricum.

Nu-mi plăcea să mint și nici nu credeam că poți avea cea mai mică idee despre ce se va întâmpla înainte să se întâmple, dar, nu știu de ce, eram sigur

că trebuia să intru în apartamentul ei. În schimbul minciunii, mi-am făcut promisiunea că, atunci când mi se mărește alocația, o să donez o parte din acea sumă celor care chiar *au* diabet. A răsuflat adânc, ca și când ar fi fost incredibil de nervoasă, dar, pe de altă parte, nu mi-a cerut să plec. S-a auzit vocea unui bărbat, care a strigat ceva dinăuntru.

- Suc de portocale? m-a întrebat ea.
- Aveți cumva niște cafea?
- Vino cu mine, a spus și a intrat în apartament.
- Dar frișcă dietetică?

Pe când o urmam, am aruncat o privire în jur și totul era impecabil. Pe pereți erau niște fotografii tari, inclusiv una în care se vedea VG-ul unei femei afro-americane, lucru care m-a făcut să mă simt jenat.

- Unde sunt pernele de pe canapea?
- Nu are perne.
- Ce e aceea?
- Te referi la pictură?
- Miroase bine la dumneavoastră în apartament.

Bărbatul din cealaltă cameră a mai strigat o dată, de data asta extrem de tare, ca și când ar fi fost disperat, dar ea nu i-a dat atenție, ca și când nu l-ar fi auzit sau nu i-ar fi păsat.

Am atins o mulțime de lucruri din bucătăria ei, pentru că, nu știu din ce motiv, asta mă făcea să mă simt OK. Mi-am plimbat degetul pe deasupra cuptorului ei cu microunde și s-a făcut cenușiu.

- *C'est sale*, am spus, arătându-i, și am început să râd.
- A devenit extrem de serioasă.
- Ce jenant! a spus.
- Ar trebui să-mi vedeți laboratorul, am răspuns.
- Mă-ntreb cum s-a putut întâmpla asta, a spus.

I-am zis:

- Lucrurile se murdăresc.

— Dar mie-mi place ca lucrurile să fie curate. În fiecare săptămână vine o femeie și face curat. I-am spus de-un milion de ori să curețe peste tot. Chiar i-am subliniat asta.

Am întrebat-o de ce se supără așa de tare din cauza unui lucru așa de mic.

A spus:

— Mie nu mi se pare mic.

Iar eu m-am gândit la mutatul firului de nisip cu un milimetru. Am scos un șervețel umed din trusa de teren și am șters cuptorul.

— Dacă tot sunteți epidemiolog, am spus, știți că șaptezeci la sută din praful menajer este de fapt compus din epidermă umană?

— Nu, a spus, nu știam.

— Eu sunt epidemiolog amator.

— Nu sunt mulți ca tine.

— Așa e. Și odată am făcut un experiment fascinant, când i-am spus lui Feliz să adune într-o pungă de gunoi tot praful care se strânge într-un an în apartamentul nostru. După care am cântărit-o. Avea 51 kg. După care am calculat că șaptezeci la sută din 51 kg înseamnă 35,6 kg. Eu cântăresc 34,5 kg și 35,4 kg când sunt ud learcă. Asta nu dovedește nimic, de fapt, dar e ciudat. Unde pot să pun asta?

— Aici, a spus, luându-mi șervețelul din mână.

Am întrebat-o:

— De ce sunteți tristă?

— Poftim?

— Sunteți tristă. De ce?

Filtrul de cafea bolborosea. A deschis un dulăpior și a scos o cană.

— Vrei cu zahăr?

I-am spus că da, pentru că tati întotdeauna o bea cu zahăr. S-a așezat, dar s-a ridicat imediat și a scos din frigider un castron cu struguri. A mai scos și niște fursecuri și le-a pus pe o farfurie.

— Îți plac căpșunile? a întrebat.

— Da, i-am spus, dar nu mi-e foame.

A scos niște căpșuni. Mi s-a părut ciudat că pe frigider nu era nici un meniu, nici calendare magnetice din alea mici sau poze cu copii. Singurul lucru din bucătărie era o poză cu un elefant pe peretele de lângă telefon.

— Îmi place la nebunie asta, i-am spus, și nu doar pentru că voiam să mă placă.

— Ce anume? a întrebat.

Am arătat spre poză.

— Mulțumesc, a spus. Și mie-mi place.

— Am spus că-mi place *la nebunie*.

— Da. Îmi place *la nebunie*.

— Ce știți despre elefanți?

— Nu prea multe.

— Nu prea multe, adică puțin? Sau nu prea multe, adică nimic?

— Aproape nimic.

- De exemplu, știați că oamenii de știință au crezut o vreme că elefanții au capacități tele?
- Vrei să zici telepatice?
- Oricum. Elefanții pot stabili întâlniri de la distanțe foarte mari și ei știu unde vor fi prietenii și dușmanii lor și pot găsi apă fără indicii geologice. Nimeni nu a putut explica în ce fel fac ei toate lucrurile astea. Așa că ce se întâmplă, de fapt?
- Nu știu.
- Cum fac asta?
- Ce anume?
- Cum stabilesc întâlniri dacă nu au capacități telepatice?
- Pe mine mă-ntrebi?
- Da.
- Nu știu.
- Vreți să știți?
- Sigur.
- Mult de tot?
- Sigur.
- Scot sunete foarte, foarte, foarte, foarte joase, mult mai joase decât cele pe care le pot auzi oamenii. Și vorbesc între ei. Nu-i așa că-i grozav?
- Ba da.
- Am mâncat o căpșună.
- E o femeie care și-a petrecut ultimii doi ani undeva în Congo sau cam așa ceva. A înregistrat sunetele astea și le-a strâns într-o arhivă uriașă. Anul trecut au început să le pună.
- Să le pună?
- Elefanților.
- De ce?
- Mi-a plăcut la nebunie că a întrebat de ce.
- După cum probabil știți, elefanții au o memorie mult, mult mai bună decât alte mamifere.
- Da, parcă am mai auzit.

— Așa că femeia asta a vrut să vadă cât de bună este, de fapt, memoria lor. Le puna sunetul pe care îl scosese un dușman, înregistrat cu câțiva ani înainte – un sunet pe care nu-l mai auziseră decât o dată –, iar ei începeau să se panicheze și uneori fugeau. Și-au amintit sute de sunete. Mii. O lungă serie, poate infinită. Nu-i așa că-i fascinant?

— Ba da.

— Ce e *chiar* fascinant e că ea a pus odată sunetele scoase de un elefant mort familiei lui.

— Și?

— Și-au amintit.

— Ce-au făcut?

— S-au apropiat de difuzor.

— Mă întreb ce simțeau.

— Adică?

— Atunci când au auzit chemarea celui mort, oare s-au apropiat de jeep cu dragoste? Sau cu frică? Sau cu furie?

— Nu-mi aduc aminte.

— Au atacat?

— Nu-mi aduc aminte.

— Au plâns?

— Numai oamenii pot plânge cu lacrimi. Știați asta?

— Elefantul din poză arată ca și cum ar plânge.

M-am dus extrem de aproape de poză și era adevărat.

— Probabil că a fost prelucrată în Photoshop, am spus. Oricum, pot să fac o poză cu poza dumneavoastră?

A dat din cap și a spus:

— Oare n-am citit undeva că elefanții sunt singurele animale, în afară de noi, care-și îngroapă morții?

— Nu, i-am spus în timp ce focalizam cu aparatul foto al bunicului, n-ai citit nicăieri. Doar le adună oasele. Numai oamenii își îngroapă morții.

— Elefanții n-au cum să creadă în fantome.

Asta m-a făcut să râd puțin.

— Ei bine, majoritatea oamenilor de știință n-ar spune asta.

— Tu ce-ai spune?

— Eu sunt doar un om de știință amator.

— Și ce-ai spune?

Am făcut poza.

— Aș spune că erau derutați.

Apoi ea a început să plângă cu lacrimi.

M-am gândit: *Eu ar trebui să plâng.*

— Nu plângeți, i-am spus.

— De ce? a întrebat.

— De-aia, i-am spus.

— Cum de-aia? a întrebat.

Fiindcă nu știam de ce plânge, nu mi-a venit în minte nici un motiv. Plângea din cauza elefanților? Sau din cauza altui lucru pe care i-l spuseseam? Sau din cauza persoanei disperate din cealaltă cameră? Sau era ceva ce nu știam? I-am spus:

— Mă învinețesc ușor.

Ea a zis:

— Îmi pare rău.

I-am spus:

— I-am trimis o scrisoare cercetătoarei care face înregistrările alea cu elefanți. Am întrebat-o dacă pot să-i fiu asistent. I-am spus că pot avea grijă să aibă întotdeauna casete goale pentru înregistrări, că pot să fierb toată apa ca să fie bună de băut și chiar să car echipamentul. Asistentul ei mi-a răspuns că ea avea deja un asistent, evident, dar că poate în viitor va apărea un proiect la care să lucrăm împreună.

— Asta e grozav. Un lucru pe care să-l aștepți cu nerăbdare.

— Da.

Cineva a venit până la ușa bucătăriei și am bănuir că era bărbatul care strigase din cealaltă cameră. A băgat capul foarte scurt, a spus ceva ce n-am înțeles și a plecat. Abby s-a prefăcut că-l ignoră, dar eu nu l-am ignorat.

— Cine era?

— Soțul meu.

— Are nevoie de ceva?

— Nu-mi pasă.

— Dar e soțul dumneavoastră și cred că are nevoie de ceva.

A plâns din nou cu lacrimi. M-am dus la ea și i-am pus mâna pe umăr, așa cum îmi făcea mie tati. Am întrebat-o ce simțea, pentru că asta mă întreba el.

— Poate ți se pare foarte ciudat, a spus.

— Multe lucruri mi se par foarte ciudate, am spus.

Ea m-a întrebat:

— Câți ani ai?

I-am spus că doisprezece – minciuna #59 – pentru că voiam să fiu destul de mare ca ea să mă iubească.

— Ce caută un copil de doisprezece ani pe la ușile străinilor?

— Încerc să găsesc o broască. Dumneavoastră câți ani aveți?

— Patruzeci și opt.

— Jose! Arătați mult mai tânără.

A râs puțin printre lacrimi și a spus:

— Mersi.

— Și ce caută o femeie de patruzeci și opt de ani cu un străin în bucătărie?

— Nu știu.

— Sunt enervant, am spus.

— Nu ești enervant, a răspuns ea, dar e extrem de greu să crezi pe cineva când îți spune asta.

Am întrebat:

— Sunteți sigură că nu l-ați cunoscut pe Thomas Schell?

Ea a spus:

— Nu l-am cunoscut pe Thomas Schell.

Dar, nu știu din ce motiv, *tot* n-am crezut-o.

— Dar poate ați cunoscut pe altcineva cu prenumele Thomas? Sau pe altcineva cu numele Schell?

— Nu.

Tot mi se părea că îmi ascunde ceva. I-am arătat din nou plicul.

— Dar acesta e numele dumneavoastră de familie, nu?

S-a uitat la scris și mi-am dat seama că a recunoscut ceva. Sau mi s-a părut doar. Apoi a spus:

— Îmi pare rău. Nu cred că te pot ajuta.

— Dar cheia?

— Ce cheie?

Mi-am dat seama că nici nu i-o arătasem. Toate discuțiile-alea – despre praf, despre elefanți – și uitasem motivul pentru care eram acolo.

Mi-am scos cheia de sub cămașă și i-am pus-o în mână. Fiindcă șiretul rămăsese la gâtul meu, când s-a aplecat să se uite la cheie, fața ei a ajuns incredibil de aproape de a mea. Am rămas amândoi nemișcați multă vreme. A fost ca și când timpul s-ar fi oprit. M-am gândit la corpul în cădere.

— Îmi pare rău, a spus.

— De ce vă pare rău?

— Îmi pare rău că nu știu nimic despre cheie.

Dezamăgirea #3.

— Și mie-mi pare rău.

Fețele noastre erau incredibil de aproape una de alta.

I-am spus:

— Piesa de toamnă din toamna asta e *Hamlet*, în caz că vă interesează. Eu sunt Yorick. Avem o fântână arteziană care funcționează. Dacă vreți să veniți la premieră, e de azi în douăsprezece săptămâni. O să fie foarte tare.

Ea a spus:

— O să-ncerc.

Și i-am simțit răsuflarea pe obraz, când rostea cuvintele. Am întrebat-o:

— Ne-am putea săruta puțin?

— Poftim? a spus ea, deși, pe de altă parte, nu și-a tras capul.

— Îmi place de dumneavoastră și mi se pare că și dumneavoastră de mine.

Ea a spus:

— Nu cred că e o idee bună.

Dezamăgirea #4. Am întrebat-o de ce. Ea a spus:

— Pentru că eu am patruzeci și opt de ani și tu doisprezece.

— Și?

— Și sunt măritată.

— Și?

— Și nici măcar nu te cunosc.

— Dar nu vă simțiți ca și când m-ați cunoaște?

N-a zis nimic. I-am spus:

— Oamenii sunt singurele animale care roșesc, râd, au religie, duc războaie și se sărută cu buzele. Așa că, într-un fel, cu cât te săruți mai mult cu buzele, cu atât ești mai om.

— Și cu cât duci mai multe războaie?

Atunci am tăcut eu. Ea a spus:

— Ești un băiat tare, tare dulce.

I-am zis:

— Un tânăr.

— Dar nu cred că e o idee bună.

— Trebuie să fie o idee bună?

— Cred că da.

— Pot măcar să vă fac o poză?

Ea a spus:

— Ar fi drăguț.

Dar când am început să focalizez cu aparatul foto al bunicului, nu știu din ce motiv, și-a acoperit fața cu mâna. Nu am vrut s-o forțez să-mi explice, așa că m-am gândit să fac altă poză, care să fie mai aproape de realitate, oricum.

— Asta e cartea mea de vizită, i-am spus după ce am pus la loc capacul obiectivului, în caz că vă amintiți ceva despre cheie sau vreți doar să stăm de vorbă.

OSKAR SCHELL
INVENTATOR, DESIGNER DE
BIJUTERII, FABRICANT DE
BIJUTERII, ENTOMOLOG AMATOR,
FRANCOFIL, VEGAN, ORIGAMIST,
PACIFIST, PERCUȚIONIST,

ASTRONOM AMATOR,
CONSULTANT IT, ARHEOLOG
AMATOR, COLECȚIONAR DE:
*monede rare, fluturi care au murit de
moarte naturală, cactuși în miniatură,
suveniruri de la Beatles, pietre semi-
prețioase și altele*

E-MAIL:
OSKAR_SCHELL@HOTMAIL.COM
TELEFON DE ACASĂ: SECRET /
MOBIL: SECRET
FAX: ÎNCĂ NU AM FAX

După ce am ajuns acasă, m-am dus până la bunica, lucru pe care îl făceam, în principiu, în fiecare după-amiază, pentru că mami lucra la firmă sâmbăta și uneori chiar și duminica și se panica atunci când eram singur. Când am ajuns aproape de blocul ei, m-am uitat în sus și n-am văzut-o stând la fereastră și așteptându-mă, ca de obicei. L-am întrebat pe Farley dacă bunica era acolo, iar el a zis că așa credea, așa că am urcat cele șaptezeci și două de trepte.

Am sunat la sonerie. Nu a răspuns, așa că am deschis ușa, pentru că ea o lasă mereu descuiată, chiar dacă eu nu cred că e-n siguranță, fiindcă uneori oamenii care ți se par buni se dovedesc a nu fi atât de buni pe cât ai sperat. Când am intrat, ea tocmai venea la ușă. Arăta ca și cum ar fi plâns, dar știam că asta e imposibil, pentru că îmi spusese odată că se golise de lacrimi când plecase bunicul. I-am spus că, de fiecare dată când plângi, se formează lacrimi noi. Ea a spus: „Oricum“. Uneori mă întrebam dacă plângea atunci când n-o vedea nimeni.

— Oskar! a spus ea și m-a ridicat de la podea, îmbrățișându-mă.

- Sunt OK, am spus.
- Oskar! m-a strigat, îmbrățișându-mă din nou.
- Sunt OK, am spus din nou, după care am întrebato unde fusese.
- Eram în camera de oaspeți, vorbeam cu chiriașul.

Când eram mic, bunica avea grijă de mine în timpul zilei. Tata mi-a povestit că ea îmi făcea baie în chiuvetă și-mi tăia unghiile de la mâini și de la picioare cu dinții, pentru că-i era frică să folosească unghiera. Când m-am făcut destul de mare ca să fac baie în cadă și să știu că am penis și scrot și tot, am rugat-o să nu mai stea cu mine.

- De ce?
- Intimitate.
- Intimitate? Față de mine?

N-am vrut s-o rănesc, pentru că să n-o rănesc pe bunica este un alt *raison d'être* al meu.

- Pur și simplu, intimitate, am spus.
- Și-a pus mâinile pe burtă și a repetat:
- Față de mine?

A fost de acord să aștepte afară, cu condiția să țin de capătul unui ghem de lână, care trecea pe sub ușa de la baie și venea de la eșarfa pe care o tricotă. O dată la câteva secunde, ea trăgea de fir, iar eu trebuia să trag spre mine – deșirând ceea ce tocmai croșetase, ca să știe că sunt OK.

Stătea cu mine când aveam patru ani, fugărindu-mă prin toată casa ca o zmeoaică, iar eu mi-am spart buza de sus în tăblia măsuței de cafea și a trebuit să merg la spital. Bunica crede în Dumnezeu, dar nu crede în taxiuri, așa că m-am umplut de sânge pe tricou în autobuz. Tati mi-a spus că ea a fost foarte dărmată, deși n-a fost nevoie decât de vreo două copci, și că tot venea de vizavi să-i spună: „A fost vina mea. N-ar trebui să mă mai lăsați niciodată în preajma lui“. Următoarea dată când am văzut-o după asta, mi-a spus: „Vezi tu, eu doar mă prefăceam că sunt un monstru și am devenit un monstru“.

Bunica a stat la noi în apartament o săptămână după ce a murit tati, în timp ce mami umbla prin Manhattan, lipind afișe. Ne-am jucat de-o mie de

ori de-a războiul degetelor și am câștigat de fiecare dată, chiar și atunci când încercam să pierd. Ne-am uitat la documentarele la care eu aveam voie și am făcut briose vegetariene și ne-am plimbat de multe ori prin parc. Într-o zi, am fugit de lângă ea și m-am ascuns. Îmi plăcea ca cineva să mă caute și să-mi aud numele, iar și iar.

— Oskar! Oskar!

Poate că nu-mi plăcea neapărat, dar atunci chiar aveam nevoie de asta.

M-am ținut după ea, de la distanță, și ea a-nceput să se panicheze teribil.

— Oskar!

Striga și pipăia toate lucrurile din jur, dar eu nu voiam să-i spun unde sunt, pentru că eram sigur că la sfârșit o să râdem și totul o să fie OK. Am privit-o cum mergea spre casă, unde știam că va sta pe terasă și-o va aștepta pe mami să se-ntoarcă. Va trebui să-i spună că dispărușese și, pentru că ea nu mă supraveghease destul de atent, mă făcusem nevăzut și, astfel, nu va mai exista nici un Schell. Am alergat înaintea ei, în jos pe Eighty-second Street și în sus pe Eighty-third, iar când a ajuns ea în fața clădirii, eu am sărit de după ușă.

— Dar n-am comandat pizza! am strigat, spărgându-mă de răs.

A început să spună ceva, dar s-a oprit. Stan a luat-o de braț și i-a spus:

— Nu vrei să te-așezi, bunico?

Ea i-a răspuns pe un ton pe care nu i-l auzisem niciodată:

— Nu pune mâna pe mine.

După care s-a întors și a traversat strada spre blocul ei. În noaptea aceea, m-am uitat cu binoclul la fereastra ei, în care era un bilet pe care scria: „Nu pleca“.

De-atunci, de fiecare dată când mergem la plimbare, ne jucăm jocuri cum ar fi Marco Polo, în care ea mă strigă, iar eu trebuie să răspund, ca să știe că sunt OK:

— Oskar!

— Sunt OK.

— Oskar!

— Sunt OK.

Nu sunt niciodată foarte sigur dacă ne jucăm sau doar mă strigă pe nume, așa că o anunț mereu că sunt OK.

La câteva luni după moartea lui tati, mami și cu mine am mers la un depozit din New Jersey, unde tati-și ținea lucrurile pe care nu le mai folosea, dar pe care le-ar fi putut folosi într-o bună zi, de exemplu când ar fi ieșit la pensie, probabil. Am închiriat o mașină și ne-a luat mai bine de două ore să ajungem acolo, deși nu era departe, pentru că mami tot oprea ca să meargă la toaletă și să se spele pe față. Depozitul nu era foarte bine organizat și era extrem de întuneric, așa că ne-a luat mult timp să găsim cămăruța lui. Ne-am luat la harță din cauza unui aparat de ras de-al lui tati, pentru că ea a spus că ar trebui să meargă la teancul „de aruncat“, iar eu i-am spus că ar trebui să meargă la teancul „de păstrat“. Ea a spus:

— De ce să-l păstrezi?

Eu am spus:

— Nu contează de ce.

Ea a spus:

— În primul rând, nici nu văd de ce a ținut un aparat de ras de trei dolari.

Eu am spus:

— Nu contează de ce.

Ea a spus:

— Nu putem păstra tot.

Eu am spus:

— Ție ți s-ar părea OK să-ți arunc toate lucrurile și să te uit, după ce mori?

Și-n timp ce-mi ieșea porumbelul ăsta pe gură, îmi venea să intru-n pământ. A zis că-i pare rău, ceea ce mi s-a părut ciudat.

Printre lucrurile pe care le-am găsit acolo au fost vechile stații de emisie-recepție, de când eram mic. Mami și tati îmi puneau una în pătuț, ca să mă audă când plângeam și, uneori, în loc să vină la mine, tati vorbea la cealaltă, iar asta mă adormea. Am întrebat-o pe mami de ce păstrase el lucrurile astea. Ea a zis:

— Probabil pentru atunci când o să ai și tu copii.

— *Ce pana mea...?*

— Așa era tati.

Am început să-mi dau seama că multe din lucrurile pe care le păstrase – cutii peste cutii de Lego, seria de cărți *Cum funcționează...*, chiar și albumele goale de fotografii – erau, probabil, pentru când o să am eu copii. Nu știu de ce, dar asta m-a înfuriat.

Oricum, am pus baterii noi în stațiile de emisie-recepție și m-am gândit că ar fi foarte distractiv să vorbesc la ele cu bunica. I-am dat-o pe cea pentru copii, ca să nu fie nevoie să-și bată capul cu butoanele, și a funcționat perfect. Când mă trezeam, îi spuneam bună dimineața. Și înainte să merg la culcare, de obicei stăteam de vorbă. Mă aștepta mereu la capătul celălalt. Nu-mi închipui de unde știa când o să intru pe recepție. Poate că stătea așa toată ziua.

— Bunico? Mă recepționezi?

— Oskar?

— Sunt OK. Stop.

— Cum ai dormit, puiule? Stop.

— Poftim? N-am auzit ce-ai spus. Stop.

— Te-am întrebat cum ai dormit. Stop.

— Bine, am spus, uitându-mă spre blocul de vizavi, sprijinindu-mi bărbia în palmă. Fără coșmaruri. Stop.

— Păi, ăsta-i un lucru de milioane. Stop.

Niciodată nu avem mare lucru să ne spunem. Îmi zice mereu aceleași povești despre bunicul, cum avea el mâinile aspre din cauza sculpturilor și cum vorbea el cu animalele.

— Îmi faci o vizită-n după-amiaza asta? Stop.

— Da. Cred că da. Stop.

— Hai, încearcă, te rog. Stop.

— O să-ncerc. Stop și terminat.

Uneori, noaptea, luam radioul cu mine-n pat și-l puneam pe pernă, în partea pe care nu dormea Buckminster, ca să aud ce se-ntâmpla la ea în dormitor. Uneori mă trezea în toiul nopții. Mă dă râma faptul că avea coșmaruri, pentru că nu știam ce visa și nu puteam face nimic s-o ajut. Mă trezeam când

Începea să strige, evident, așa că somnul meu depindea de somnul ei, iar când îi spusese „Fără coșmaruri“, la ale ei mă refeream.

Bunica îmi împletea pulovere albe, mănuși albe și căciuli albe. Știa cât de mult îmi place înghețata fără carbohidrați, una dintre puținele excepții pe care le făceam de la veganism, pentru că asta mănâncă la desert astronautii, și se ducea la Planetariumul Hayden ca să-mi cumpere. Îmi culegea pietre frumoase, deși n-ar fi trebuit să ridice greutate, iar de obicei erau șisturi de Manhattan, oricum. La două zile după ziua cea mai rea, când m-am dus la prima întâlnire cu doctorul Fein, am văzut-o pe bunica pe Broadway, ducând o piatră uriașă. Era cam cât un copil mic și cântărea, probabil, o tonă. Dar nu mi-a dat-o mie pe-aia și nici n-a pomenit vreodată de ea.

— Oskar!

— Sunt OK.

Într-o după-amiază, i-am spus bunicii că mă gândeam să încep să colecționez timbre, iar în ziua următoare îmi luase trei albume și – „pentru că te iubesc de-mi vine rău și pentru că vreau să-ți începi colecția cum nu se poate mai frumos“ – o coală de timbre cu Mari Inventatori Americani.

— Îi ai pe Thomas Edison, a spus ea, arătând spre un timbru, și pe Ben Franklin, Henry Ford, Eli Whitney, Alexander Graham Bell, George Washington Carver, Nikola Tesla, cine-o mai fi și-asta, frații Wright, J. Robert Oppenheimer...

— El cine e?

— El a inventat bomba.

— Care bombă?

— Acea bombă.

— N-a fost un Mare Inventator!

— Mare, nu bun.

— Bunico?

— Da, puișor.

— Unde e marginea numerotată?

— Ce?

— Marginea aia a colii pe care sunt trecute numerele.

— Cu numerele?

— Da.

— Păi, am aruncat-o.

— Ce-ai făcut?!

— Am aruncat-o. N-am făcut bine?

Am simțit cum m-apucă crizele, deși mă străduiam să mă stăpânesc.

— Păi, n-au nici o valoare fără marginea numerotată!

— Cum?

— Fără *marginea numerotată!* Timbrele astea. Nu au. *Valoare!*

S-a uitat la mine timp de câteva secunde.

— Da, a spus, cred că am mai auzit asta. Măine o să mă duc din nou la magazinul filatelic și o să mai iau o coală. Pe astea le putem folosi pentru scrisori.

— N-ai de ce să mai cumperi una, i-am zis, vrând să retrag lucrurile pe care tocmai le spuseseam și s-o iau de la capăt, să fiu mai drăguț de data asta, să fiu un nepot mai bun sau măcar mai tăcut.

— Ba am de ce, Oskar.

— Sunt OK.

Am petrecut mult timp împreună. Nu cred să fie cineva cu care să fi petrecut mai mult timp, cel puțin de când a murit tati, asta dacă nu-l pun la socoteală pe Buckminster. Dar erau mulți oameni pe care îi cunoșteam mai bine. De exemplu, nu știam nimic despre copilăria ei, despre cum îl cunoscuse pe bunicul, cum fusese căsnicia lor sau de ce plecase el. Dacă ar trebui să scriu povestea vieții ei, n-aș putea să spun decât că soțul ei vorbea cu animalele și că eu n-ar trebui niciodată să iubesc nimic așa cum mă iubea ea pe mine. Și-atunci, uitate ce mă-ntreb: de ce ne petreceam atât de mult timp împreună, dacă nu pentru a ne cunoaște reciproc?

— Ai făcut ceva deosebit azi? m-a întrebat în după-amiaza când îmi începusem căutățile.

Dacă mă gândesc la tot ce s-a întâmplat, de când am îngropat sicriul până când l-am dezgropat, mereu mi se pare că atunci i-aș fi putut spune adevărul. Nu era prea târziu să mă răzgândesc, însă apoi am ajuns în punctul din

care nu mă mai puteam întoarce. Chiar dacă ea nu m-ar fi înțeles, tot aș fi putut să-i spun.

— Da, i-am răspuns. Am făcut finisajele la cerceii ăia din hârtie parfumată pentru târgul de meșteșuguri. Și am pus la insectar fluturile tigrat cu coadă de rândunică⁹ pe care Stan l-a găsit mort pe terasă. Și am mai lucrat la câteva scrisori, pentru că rămăsesem în urmă.

— Cui îi scrii tu scrisori? a întrebat și încă nu era prea târziu.

— Lui Kofi Annan, Siegfried, Roy, Jacques Chirac, E. O. Wilson, Weird Al Yancovic, Bill Gates, Vladimir Putin și altora.

M-a întrebat:

— De ce nu scrii o scrisoare cuiva pe care-l cunoști?

Am început să spun: „Nu cunosc pe nimeni“, dar am auzit ceva. Sau mi s-a părut că aud ceva. În apartament se auzea un zgomot, ca pașii cuiva.

— Ce-a fost asta? am întrebat.

— Urechile mele nu-s tocmai de milioane, a spus ea.

— Dar e cineva în apartament. Să fie chiriașul?

— Nu, a spus ea, a plecat mai devreme la muzeu.

— Ce muzeu?

— Nu știu ce muzeu. A spus că nu se întoarce până târziu.

— Dar aud pe cineva.

— Nu auzi pe nimeni, a spus.

— Sunt nouăzeci și nouă la sută sigur că aud pe cineva, am spus.

Ea a spus:

— Poate că sunt doar închipuiri de-ale tale.

Eram în punctul din care nu mă mai puteam întoarce.

Îți mulțumesc pentru scrisoare. Din pricina numărului mare de scrisori pe care le primesc, nu pot trimite răspunsuri personale. Cu toate acestea, citesc și păstrez fiecare

*scrisoare, sperând că într-o zi voi
putea să dau fiecăruia răspunsul cu-
venit. Până atunci,*

*Cu sinceritate,
Stephen Hawking*

Am stat până târziu în noaptea aia, desenând bijuterii. Am făcut o Brățară de Gleză pentru Plimbări în Natură, care lasă o dără de vopsea galben aprins atunci când mergi, pentru ca, dacă te rătăcești, să te poți întoarce de unde ai plecat. Am mai făcut o pereche de verighete care iau pulsul celor care le poartă și își pot trimite semnale, cum ar fi să se aprindă un becuț roșu la fiecare bătaie a inimii celuilalt. Am mai făcut și o brățară destul de interesantă, adică un elastic pe care îl prinzi în jurul cărții tale preferate de poezii, îl ții un an, după care îl scoți și îl porți.

Nu știu de ce, dar în timp ce lucram, n-am putut să nu mă gândesc la ziua în care fusesem cu mami la depozitul din New Jersey. Mă tot întorceam acolo, cum fac somonii, lucru de care am auzit. Cred că mami s-a oprit să se spele pe față de vreo zece ori. Era foarte liniște și întuneric, iar noi eram singurii oameni de-acolo. Ce băuturi erau în automatul de Coca-Cola? Cu ce fonturi erau scrise indicatoarele? În mintea mea, m-am apucat să cotrobăi prin cutii. Am scos un proiector vechi de filme, foarte tare. Care era ultimul film pe care îl făcuse tati? Eram și eu în el? Am dat peste niște periute de dinți de care ți se dau la dentist și peste trei mingi de baseball prinse de tati la meciuri, pe care scrisese datele. Ce date erau? Am deschis în minte o cutie cu atlase vechi (în care erau trecute două Germanii și o Iugoslavie) și suveniruri din delegațiile lui, printre care păpuși rusești cu păpuși în ele, cu păpuși în ele, cu păpuși în ele... Pe care din lucrurile astea le păstrase tati pentru când o să am eu copii?

Era 2:36 A.M. M-am dus la mami-n cameră. Dormea, evident. M-am uitat cum respiră cearșafurile odată cu ea, cum spunea tati despre copaci, că ei inspiră când noi expirăm, pentru că eu eram prea mic să înțeleg procesele

biologice. Mi-am dat seama că mami visa, dar nu voiam să știu ce, pentru că aveam și eu destule coșmaruri, iar dacă ea ar fi visat ceva vesel, m-aș fi înfuriat că visează lucruri vesele. Am atins-o incredibil de ușor. A tresărit imediat și a strigat:

— Ce e?

Am spus:

— E OK.

M-a apucat de umeri și m-a întrebat:

— Ce e?

Mă ținea într-un fel că mă dureau umerii, dar nu i-am arătat asta.

— Ți-aduci aminte când am mers la depozitul din New Jersey?

Mi-a dat drumul și s-a lăsat la loc pe spate.

— Ce?

— Acolo unde sunt lucrurile lui tati. Ți-aduci aminte?

— Oskar, e miezul nopții.

— Cum se numește?

— *Oskar*...

— Vreau doar să știu cum se numește.

Și-a luat ochelarii de pe noptieră și i-aș fi dat toate colecțiile mele, toate bijuteriile pe care le-am făcut vreodată, toate cadourile pentru toate aniversările și Crăciunurile viitoare, doar ca s-o aud spunând „Depozitul Black“. Sau „Depozitul Blackwell“. Sau „Blackman“. Sau măcar „Depozitul de la miezul nopții“. Sau „Depozitul întunecat“. Sau „Curcubeu“.

S-a strâmbat, ca și când ar fi ciupit-o cineva, și a spus: „Depozitul Cât Încap“.

Pierdusem numărul dezamăgirilor.

Note

8. Prescurtare de la „cât de repede posibil“; în engleză A.S.A.P., „as soon as possible“.

9. Fluture din familia Papilionidae.

DE CE NU SUNT ACOLO UNDE EȘTI TU

5/21/63

Mama ta și cu mine nu vorbim niciodată despre trecut, asta e o regulă. Când e la baie, eu stau la ușă, iar ea nu stă niciodată în spatele meu când scriu, astea sunt alte două reguli. Îi deschid ușile, dar nu-i ating niciodată spatele când intră, nu-mi dă niciodată voie să mă uit la ea când gătește, îmi împătorește pantalonii, dar îmi lasă cămășile pe masa de călcat, nu aprind niciodată lumânări când e ea-n cameră, însă le sting întotdeauna. E o regulă să nu ascultăm niciodată muzică tristă, o regulă timpurie, fiindcă melodiile sunt la fel de triste ca cel care le ascultă, așa că nu prea ascultăm muzică. Spăl în fiecare zi așternuturile ca să se ducă cerneala, nu dormim niciodată de două ori în același pat, nu ne uităm niciodată la emisiuni de televiziune despre copii bolnavi, nu mă întreabă niciodată cum mi-am petrecut ziua, întotdeauna mîncăm pe aceeași parte a mesei, cu fața la fereastră. Sunt atâtea reguli că uneori nu-mi amintesc ce e și ce nu e regulă, dacă facem ceva doar de dragul de a face, astăzi o părăsesc, să fie asta regula în jurul căreia ne-am organizat în tot acest timp sau sunt pe cale, oare, să încalc regula de bază? Mai de mult veneam aici cu autobuzul, la fiecare sfârșit de săptămână, ca să iau ziarele și revistele pe care oamenii le lăsau în urmă când se urcau în avion, mama ta citește, citește și citește mereu, vrea engleză, numai engleză, să fie asta o regulă? Veneam târziu vinerea după-amiaza, de obicei ajungeam acasă cu o revistă sau două și poate un ziar, dar ea voia mai multe, mai mult argou, mai multe figuri de stil, țăță de mătă, ce pisici albastre, altă mâncare de pește, obosit varză, voia să vorbească de parcă s-ar fi născut aici, de parcă n-ar fi venit din altă parte, așa că am început să car după mine un rucsac, în care îndesam cât de multe puteam, până se îngreuna, umerii-mi ardeau de atâtea engleză, iar ea voia din ce în ce mai multă, așa că mi-am luat o valiză, am umplut-o până ce abia mai puteam trage fermoarul, valiza era plină ochi de

engleză, îmi ardeau brațele de atâta engleză, la fel și palmele, și încheieturile, oamenii credeau, probabil, că eu chiar plecam undeva, a doua zi dimineața mă durea spatele de la atâta engleză, m-am trezit învârtindu-mă pe-aici, pierzând tot mai mult timp, uitându-mă cum avioanele duc și aduc oameni, am început să vin de două ori pe săptămână și să stau ore-ntregi, când venea timpul să merg acasă nu mai voiam să plec, iar atunci când nu eram aici, voiam să fiu aici, acum vin în fiecare dimineață înainte să deschidem magazinul și-n fiecare seară, după cină, deci ce poate fi, oare sper să văd pe cineva cunoscut coborând din avion, aștept vreo rudă care nu va veni niciodată, o aștept pe Anna? Nu, nu-i asta, nu are legătură cu bucuria mea, cu eliberarea de povară. Îmi place să-i văd pe oameni regăsindu-se, poate că asta-i un lucru prostesc, dar ce pot să zic, îmi place să văd oameni alergând unul spre altul, îmi plac săruturile și lacrimile, îmi place nerăbdarea, poveștile pe care gura nu le poate spune destul de repede, urechile care nu sunt suficient de mari, ochii care nu pot cuprinde dintr-odată schimbarea, îmi plac îmbrățișarea, regăsirea, momentul în care încetează dorul de cineva, stau deoparte, cu o cafea, și scriu în caietul meu, studiez orarele de zbor pe care deja le-am memorat, observ, scriu, încerc să nu-mi aduc aminte de viața pe care n-am vrut s-o pierd, dar pe care am pierdut-o și de care trebuie să-mi amintesc, când sunt aici, mi se umple inima de bucurie, chiar dacă bucuria asta nu e a mea, iar la sfârșitul zilei îmi umplu valiza cu știri vechi. Poate că asta e povestea pe care mi-o spuneam atunci când am cunoscut-o pe mama ta, am crezut că putem alerga unul spre celălalt, am crezut că putem avea o regăsire frumoasă, chiar dacă la Dresda abia ne cunoșteam. N-a fost să fie. Amândoi am rătăcit, cu brațele larg deschise, dar nu unul spre celălalt, brațele marchează distanța, toată povestea noastră a fost o regulă prin care să ne conducem viața de cuplu, totul a fost o măsurătoare, o împerechere de milimetri și de reguli, când ea se trezește și merge la duș, eu hrănesc animalele – asta e o regulă – pentru ca ea să nu se simtă rușinată, ea își face de lucru când eu mă dezbrac seara – regulă –, merge la ușă să verifice dacă e încuiată, verifică de două ori cuptorul, își inspectează colecția de porțelanuri din dulap, trece în revistă, din nou, bigudiurile pe care nu le-a folosit niciodată de când ne

cunoaștem și, când ea se dezbracă, îmi găsesc mai multe preocupări ca oricând. La doar câteva luni după căsătorie, am început să izolăm diverse zone din apartament și să le etichetăm ca „Locuri ale Nimicului“, în care fiecare dintre noi avea asigurată intimitate desăvârșită, am căzut de acord că nu ne vom uita niciodată la aceste zone, că ele vor fi teritorii inexistente în apartament, unde câte unul dintre noi va înceta temporar să existe, primul a fost lângă piciorul patului din dormitor, l-am marcat cu bandă roșie pe covor și era suficient de mare cât să stai în picioare, era un loc bun ca să dispari, știam amândoi că e acolo, dar nu ne uitam niciodată la el, a funcționat atât de bine încât ne-am hotărât să facem un Loc al Nimicului și în camera de zi, părea o necesitate, pentru că, uneori, unul dintre noi vrea să dispară în timp ce se află în camera de zi, iar celălalt pur și simplu vrea să dispară, am făcut zona asta puțin mai mare, pentru ca unul dintre noi să se poată întinde acolo, era o regulă să nu ne uităm niciodată la spațiul ăla dreptunghiular, el nu exista, și când te aflai acolo, nici tu nu existai, pentru o vreme a fost de-ajuns, dar numai pentru o vreme, aveam nevoie de mai multe reguli, la cea de-a doua aniversare a noastră am marcat o întreagă cameră de oaspeți ca Loc al Nimicului, atunci părea o idee bună, uneori, un petic de la piciorul patului sau un dreptunghi din camera de zi nu-ți oferă destulă intimitate, fața ușii care dădea spre camera de oaspeți nu era Nimic, iar fața dinspre hol era Ceva, clanța care le unea pe cele două nu era nici Nimic, nici Ceva. Pereții holului nu erau Nimic, chiar și fotografiile au dispărut, mai ales fotografiile, dar holul în sine era Ceva, cada nu era Nimic, apa din cadă era Ceva, părul de pe corpurile noastre nu era Nimic, bineînțeles, dar odată ce se aduna la gura de scurgere devenea Ceva, încercam să ne ușurăm viețile, încercam, prin toate regulile, să ne facem viața suportabilă. Dar între Nimic și Ceva au început să se iște neînțelegeri, dimineța, o vază de Nimic reflecta o umbră de Ceva, la fel ca amintirea unei persoane pe care ai pierdut-o, ce zici de asta, noaptea, lumina de Nimic din camera de oaspeți se revărsa pe sub ușa de Nimic și se împrăștia în holul de Ceva, nu mai e nimic de spus. A devenit greu să navighezi între Ceva și Ceva fără să treci accidental prin Nimic, iar atunci când Ceva – o cheie, un stilou, un ceas de buzunar – rămânea accidental într-un

Loc al Nimicului, nu putea fi niciodată recuperat, asta era o regulă nescrisă ca majoritatea regulilor noastre. S-a ajuns la un moment dat, cu un an sau doi în urmă, ca apartamentul nostru să fie mai mult Nimic decât Ceva, asta, ca atare, nu trebuia să fie o problemă, ar fi putut fi un lucru bun, ne-ar fi putut salva. Ne-a făcut mai mult rău. Într-o după-amiază, stăteam pe canapeaua din dormitorul numărul doi, gândindu-mă, gândindu-mă și tot gândindu-mă, când mi-am dat seama că stăteam pe o insulă de Ceva. „Cum am ajuns aici?“ m-am întrebat, înconjurat de Nimic, „Și cum mă mai pot întoarce?“ Cu cât mama ta și cu mine stăteam mai mult împreună, cu atât luam de bune presuposițiile celui alt, cu atât mai puține lucruri erau spuse și mai multe, prost înțelese, îmi amintesc că o dată m-am referit la un spațiu drept Nimic, în timp ce ea era sigură că noi căzuserăm de acord că acel spațiu era Ceva, înțelegerile noastre tacite au dus la neînțelegeri, la suferință, am început să mă dezbrac în fața ei, asta s-a întâmplat doar cu câteva luni în urmă, iar ea a spus: „Thomas! Ce te-ai apucat?“, iar eu am făcut un semn: „Credeam că aici nu e Nimic“, acoperindu-mă cu unul din caietele mele, iar ea a spus: „E Ceva!“ Am scos din dulapul din hol schița apartamentului nostru și am lipit-o pe ușa de la intrare, iar cu un marker verde și unul portocaliu am separat Ceva de Nimic. „Aici e Ceva“, am hotărât. „Aici nu-i Nimic.“ „Ceva.“ „Ceva.“ „Nimic.“ „Ceva.“ „Nimic.“ „Nimic.“ „Nimic.“ Totul a fost stabilit pentru totdeauna, nu va mai fi decât pace și fericire, dar n-a durat decât până noaptea trecută, ultima noastră noapte împreună, când mi-a pus inevitabila întrebare, i-am spus: „Ceva“, acoperindu-i fața cu palmele și apoi ridicându-le ca pe un voal nupțial. „Trebuie să fim.“ Dar în adâncul inimii știam adevărul.

Nu vă supărați, cât e ceasul?

Fata aceea frumoasă nu știa cât e ceasul, se grăbea, a spus: „Noroc“, eu am zâmbit, ea a grăbit pasul, cu fusta înfoindu-se în timp ce alerga, uneori îmi aud oasele trosnind sub greutatea tuturor vieților pe care nu le trăiesc. În viața asta, stau pe un aeroport, încercând să mă explic fiului meu nenăscut, așa umplu pagini întregi, ultimul meu caiet, mă gândesc la o franzelă de pâine neagră pe care am lăsat-o afară într-o noapte, a doua zi dimineată am văzut tunelul pe care îl săpase șoarecele, rozând din ea, am tăiat pâinea felii și în fiecare clipă am văzut conturul șoarecelui, m-am gândit la Anna, aș da orice să nu mă mai gândesc niciodată la ea, nu mă agăț decât de lucrurile pe care vreau să le pierd, mă gândesc la ziua în care ne-am cunoscut, își însoțea tatăl la întâlnirea cu tatăl meu, erau prieteni, vorbeau despre artă și literatură, înainte de război, dar odată ce a-nceput războiul, n-au mai vorbit decât despre război, am văzut-o venind încă de când era foarte departe, aveam cincisprezece ani, ea, șaptesprezece, am stat împreună pe iarbă cât timp tații noștri au stat de vorbă înăuntru, nu puteam fi mai tineri de-atât. N-am vorbit despre ceva anume, dar m-am simțit ca și când am fi vorbit despre cele mai importante lucruri, amândoi rupeam mănunchiuri de iarbă, eu am întrebat-o dacă-i plăcea să citească, ea a zis: „Nu, dar sunt cărți care-mi plac mult, mult, mult de tot“, așa a spus, de trei ori, „Îți place să dansezi?“ m-a întrebat ea, „Îți place să înoți?“ am întrebat-o eu, ne-am uitat unul la altul până când am simțit că luăm foc, „Îți plac animalele?“ „Îți place vremea rea?“ „Îți plac prietenii tăi?“ I-am povestit despre sculpturile mele, ea a spus: „Sunt sigură că vei fi un mare artist“. „Cum poți fi sigură?“ „Pur și simplu.“ I-am spus că eram deja un mare artist, pentru că eram atât de nesigur, ea a spus: „Voiam să zic celebru“, i-am spus că nu asta conta pentru mine, m-a întrebat ce conta pentru mine, i-am spus c-o făceam doar de dragul de-a o face, ea a râs și a spus: „Nu te înțelegi pe tine însuși“, eu am spus: „Ba bineînțeles că mă înțeleg“, ea a spus: „Bineînțeles“, eu am spus: „Chiar așa!“ Ea a spus: „Nu-i nimic în neregulă dacă nu te înțelegi pe tine însuși“, vedea prin cochilie până în miezul meu, „Îți place muzica?“ Tații noștri au ieșit din casă și stăteau în ușă, unul dintre ei a întrebat: „Ce facem?“ Știam că timpul nostru aproape se sfârșise, am întrebat-o dacă îi place sportul, ea m-a întrebat dacă îmi place șahul, am întrebat-o dacă îi plac copacii căzuți, ea a plecat acasă cu tatăl ei,

miezul meu a urmat-o, iar eu am rămas cu cochilia, trebuia s-o văd din nou, nu-mi puteam explica această nevoie și tocmai de-asta era o nevoie atât de frumoasă, nu e nimic în neregulă dacă nu te înțelegi pe tine însuși. În ziua următoare, am mers pe jos jumătate de oră până la ea acasă, temându-mă să nu mă vadă cineva pe drum, prea multe lucruri de explicat pe care nu le puteam explica, purtam o pălărie cu boruri largi și țineam capul în pământ, auzeam pașii celor care treceau pe lângă mine și nu știam dacă sunt pași de bărbat, de femeie sau de copil, mă simțeam ca și când aș fi pășit pe treptele unei scări întinse pe pământ, eram prea rușinat sau timid ca să mă las văzut, cum să-i fi explicat asta, oare urcam sau coboram scara? M-am ascuns în spatele unei movile, fusese săpat un mormânt pentru cărți vechi, literatura era singura religie pe care tatăl ei o practica, dacă aluneca vreo carte pe podea, el o săruta, când termina o carte, încerca să o dea mai departe cuiva căruia i-ar fi plăcut foarte mult, iar dacă nu găsea vreun destinatar pe măsură, o îngropa, m-am uitat toată ziua după ea, dar n-am văzut-o, nici în curte, nici la fereastră, mi-am promis că voi sta până o voi găsi, dar începuse să se înnopteze, știam că trebuie să plec acasă, m-am urât pentru asta, de ce nu eram genul de om care rămâne? Am pornit înapoi, cu capul în pământ, mă gândeam la ea tot timpul, deși abia o cunoșteam, nu știam ce putea să iasă dac-aș fi mers s-o văd, dar știam că trebuie să fiu lângă ea, mi-a trecut prin minte, a doua zi când mergeam spre casa ei, cu capul în pământ, că ea s-ar putea să nu se gândească la mine. Cărțile fuseseră îngropate, așa că de data asta m-am ascuns în spatele unor copaci, îmi imaginam cum rădăcinile lor se încolăcesc în jurul cărților, hrănindu-se din paginile lor, îmi imaginam inele de litere în trunchiurile lor, am așteptat ore-n șir, am zărit-o pe mama ta la o fereastră de la etajul al doilea, era o fetișcană, s-a uitat și ea la mine, dar pe Anna nu am văzut-o. A căzut o frunză, era galbenă ca hârtia, trebuia să merg acasă și apoi, în ziua următoare, trebuia să mă întorc la ea. Am chiulit de la ore, drumul a durat atât de puțin, cu gâtul încordat din cauză că-mi ascundeam fața, brațul meu a șters brațul unui trecător – un braț solid, puternic – și am încercat să-mi imaginez cui îi aparținea, unui fermier, unui pietrar, unui tâmplar, unui zidar. Când am ajuns la casa ei, m-am ascuns sub una din ferestrele din spate, un tren

hurducăia în depărtare, oameni veneau, oameni plecau, soldați, copii, fereastra vibra ca un timpan, am așteptat toată ziua, să fi plecat într-o excursie sau să facă vreun comision, se ascundea, oare, de mine? Când am ajuns acasă, tata mi-a spus că tatăl ei îi făcuse o vizită, l-am întrebat de ce găfăie, el a spus: „Lucrurile merg din ce în ce mai rău“, mi-am dat seama că probabil trecusem pe lângă tatăl ei în dimineața aia. „Care lucruri?“ Să fi fost al lui brațul acela puternic pe care îl atinsesem în treacăt? „Totul. Lumea.“ Să mă fi văzut sau mă ascunseseră pălăria și capul plecat? „De când?“ Poate că și el mergea cu capul în jos. „De la început.“ Cu cât încercam să nu mă gândesc la ea, cu atât mă gândeam mai mult, cu atât îmi era mai greu să explic, m-am întors la ea acasă, am străbătut drumul cu capul plecat, tot nu era acolo, am vrut s-o strig, dar nu voiam să-mi audă vocea, toată dorința mea izvora din acele câteva clipe, în palma întâlnirii noastre de jumătate de oră stăteau milioane de argumente, de acceptări imposibile și de tăceri. Aveam atât de multe lucruri s-o întreb: „Îți place să stai întinsă pe burtă și să cauți chestii sub gheață?“ „Îți plac piesele de teatru?“ „Îți place când auzi ceva înainte să vezi?“ M-am dus din nou în ziua următoare, plimbarea a fost epuizantă, cu fiecare pas mă convingeam singur că ea își făcuse o părere proastă despre mine sau, mai rău, că nici măcar nu se gândea la mine, mergeam cu capul plecat, cu pălăria cu boruri largi trasă pe ochi, când îți ascunzi fața de lume, nu ai cum să vezi lumea și de aceea, în mijlocul tinereții mele, în mijlocul Europei, între două sate, pe punctul de a pierde totul, m-am izbit de ceva și m-am prăvălit. A trebuit să respir adânc ca să m-adun, la început am crezut că m-am izbit de un copac, apoi copacul s-a transformat în om, care se ridica și el de pe jos, după care am văzut că era ea, iar ea a văzut că eram eu, „Salut“, am spus, scuturându-mă de praf, „Salut“, a spus ea. „Ce ciudat.“ „Da.“ Care putea fi explicația? „Unde mergi?“ am întrebat. „Să mă plimb“, a spus ea. „Tu?“ „Să mă plimb.“ Ne-am ajutat unul pe altul să ne ridicăm, ea mi-a scuturat frunzele din păr, am vrut să-i ating părul, „Nu-i adevărat“, am spus, neștiind care vor fi următoarele cuvinte ce-mi vor ieși pe gură, dar voiam să fie ale mele, voiam, mai mult ca niciodată, să-mi scot miezul și să fiu înțeles. „Veneam să te văd“, i-am spus, „vin la tine acasă de șase zile-ncoace. Nu știu de ce, dar

trebuie să te văd“. Ea tăcea, mă făcusem de râs, nu-i nimic în neregulă să nu te înțelegi pe tine însuși și ea a-nceput să râdă, să râdă mai tare decât auzisem vreodată pe cineva râzând, râsul a adus cu el lacrimi, lacrimile au adus mai multe lacrimi și apoi am început și eu să râd, profund rușinat, „Veneam spre tine“, am spus din nou, ca și când aș fi vrut să mă afund și mai mult în propriul rahat, „pentru că voiam să te mai văd“, ea râdea și râdea, „Acum înțeleg“, a spus când a fost în stare să vorbească. „Ce?“ „De ce, în ultimele șase zile, nu ai fost acasă.“ Ne-am oprit din râs, am tras lumea înăuntru meu, am rearanjat-o și am exprimat-o sub forma unei întrebări: „Îți place de mine?“

Cât e ceasul?

El mi-a spus că e 9:38, semăna așa de mult cu mine, mi-am dat seama că și el observase, am schimbat un zâmbet recunoscându-ne unul în celălalt, oare câte sosii am? Facem toate aceleași greșeli sau o fi vreuna care-a nimerit-o sau măcar a greșit mai puțin, dar dacă eu sunt impostorul? Tocmai mi-am spus mie însumi cât e ceasul și mă gândesc la mama ta, cât de tânără și de bătrână e, cum își ține banii într-un plic, cum mă pune să-mi dau cu loțiune de protecție solară indiferent de vreme, cum strănută și-și spune: „Noroc“, noroc să aibă. Acum e acasă, scriindu-și povestea vieții, în timp ce eu plec, ea bate la mașină, fără să știe care vor fi următoarele capitole. A fost ideea mea și pe moment mi s-a părut o idee foarte bună, m-am gândit că, dacă s-ar exprima, în loc să se urască, dacă ar avea un mijloc prin care să se elibereze de povară, trăia doar ca să trăiască, fără să o inspire ceva, fără să-i pese de ceva, fără nimic al ei, mă ajuta la magazin, după care venea acasă și se așeza în scaunul ei mare și se holba la revistele ei, nu la ele, ci prin ele, lăsând să i se așeze praful pe umeri. Mi-am scos din dulap vechea mașină de scris și am instalat-o în camera de oaspeți, cu tot ce avea nevoie, o măsuță pe post de birou, un scaun, hârtie, pahare, o sticlă de apă, un reșou, flori, biscuiți, nu era un birou adevărat, dar era de-ajuns, a spus: „Dar e un Loc al Nimicului“, eu am scris: „Ce loc mai bun pentru a-ți scrie povestea vieții?“ Ea a spus: „Am vederea slabă“, i-am spus că vede destul de bine, ea a spus: „Abia dacă mai zăresc“, acoperindu-și ochii cu degetele, dar știam că era doar rușinată de atenția ce i se acorda, a spus: „Nu știi să scriu“, i-am spus că nu-i nimic de știut, trebuie doar să-și dea drumul, a pipăit cu degetele mașina de scris, ca un orb care pipăie fața cuiva, și a spus: „N-am mai bătut niciodată la mașină“, i-am spus: „Trebuie doar să apeși tastele“, a spus că o să încerce și, deși știu să bat la mașină de când eram copil, era mai mult decât făcusem eu vreodată. Luni de zile a fost la fel, se trezea la patru dimineața și se ducea în camera de oaspeți, animalele o urmau, eu veneam aici, n-o vedeam decât la micul dejun și apoi, după orele de muncă, ne vedeam fiecare de treburile lui și nu ne întâlneam decât când venea ora de somn, îmi făceam, oare, griji pentru ea, fiindcă-și punea toată viața într-o poveste de viață, nu, eram foarte fericit pentru ea, îmi amintesc sentimentul pe care-l avea, bucuria de a reconstrui lumea, auzeam din spatele ușii sunetele creației, literele strivite de

hârtie, paginile trase din mașină, totul fiind, pentru prima oară, mai bine decât era și cât de bine se putea, totul plin de sens și apoi, într-o dimineață, primăvara asta, după ani de muncă în singurătate. A spus: „Vreau să-ți arăt ceva“. Am urmat-o în camera de oaspeți, mi-a făcut semn spre măsuta din colț, pe care stătea mașina de scris, flancată de două teancuri de hârtie, cam de aceeași înălțime, ne-am îndreptat amândoi spre mașina de scris, a pipăit toate lucrurile de pe masă, după care mi-a dat teancul din stânga și a spus: „Viața mea“. „Poftim?“ am întrebat ridicând din umeri, ea a pus degetul pe prima pagină, „Viața mea“, a spus din nou, am răsfoit paginile, cred că erau vreo mie, am pus teancul jos, „Ce-i asta?“ am întrebat, așezându-i palmele pe dosul mâinilor mele, după care mi-am întors palmele, lipindu-le de ale ei, „Viața mea“, a spus ea, atât de mândră, „Am scris-o până în momentul de față. Până acum. M-am ajuns din urmă. Ultimul lucru pe care l-am scris a fost «Mă duc să-i arăt ce-am scris. Sper să-i placă»“. Am luat foile și m-am uitat prin ele, încercând să găsesc ziua în care se născuse, prima ei dragoste, când își văzuse ultima oară părinții și o căutam și pe Anna, am căutat și-am tot căutat, m-am tăiat într-o margine de hârtie la degetul arătător și am sângerat o floare pe pagina pe care ar fi trebuit s-o văd sărutând pe cineva, dar nu vedeam decât:

Am vrut să plâng, dar n-am plâns, probabil că ar fi trebuit să plâng, ar fi trebuit să ne înecăm amândoi în camera aia, să pun capăt suferințelor noastre, ne-ar fi găsit plutind cu fața-n jos în două mii de pagini albe sau îngropați în sarea lacrimilor mele evaporate, mi-am amintit, chiar în momentul ăla, mult prea târziu, că în urmă cu ani buni smulsesem panglica din mașina de scris, fusese un act de răzbunare împotriva mașinii de scris și împotriva mea, o scosesem pe toată, desfășurându-i negativul – casele viitoare pe care le creasem pentru Anna, scrisorile pe care le scrisesem fără să primesc răspuns – ca și când m-ar fi putut proteja de viața reală. Dar mai rău – dacă e de negrăit, scrie-o! –, mi-am dat seama că mama ta pur și simplu nu vedea golul, nu vedea nimic. Știam că îi e greu, simțeam cum mă apuca de braț când pășea. O auzisem spunând: „Am vederea slabă“, dar credeam că e un fel de a mă sensibiliza, o figură de stil, de ce nu mi-a cerut ajutorul, de ce, în loc de asta, cerea toate revistele și ziarele-alea, dacă nu le putea citi, oare în felul ăsta cerea ea ajutor? De-asta se ținea ea de balustradă, de-asta nu mă lăsa s-o privesc când gătea sau când se schimba? Oare avea mereu ceva de citit în față ca să nu fie nevoie să se uite în altă direcție? Toate cuvintele pe care i le scrisesem în toți acești ani, oare nu-i spusese niciodată nimic? „Minunat“, i-am spus, mângâind-o pe umăr într-un fel anume, un gest al nostru, „e minunat“. „Continuă“, a spus, „vreau să știu ce crezi“. I-am pus mâna pe fața mea, mi-am plecat capul spre umăr, în contextul în care credea ea că se desfășoară conversația, asta însemna „Nu pot s-o citesc așa, aici. O iau cu mine-n dormitor, o s-o citesc încet, atent, o să-i dau poveștii vieții tale ceea ce merită“. Dar în ceea ce știam eu că este contextul conversației noastre, însemna „Te-am dezamăgit“.

Cât e ceasul?

Prima oară când Anna și cu mine am făcut dragoste a fost în spatele magaziei tatălui ei, fostul proprietar fusese fermier, dar Dresda începuse să înghită satele din jur și ferma era împărțită în nouă loturi de pământ, familia Annei îl deținea pe cel mai mare. Pereții magaziei s-au prăbușit într-o după-amiază de toamnă – „prea multe frunze pe acoperiș“, glumea tatăl ei – și, în ziua următoare, a făcut pereți noi din rafturi, pentru ca înseși cărțile să separe înăuntru de înafară. (Acoperișul nou, în consolă, ferea cărțile de ploaie, dar în timpul iernii paginile înghețau, iar la venirea primăverii începeau să lăcrimeze.) A făcut acolo un mic salon, cu covoare, două canapele mici, îi plăcea să stea acolo seara, cu paharul de whisky și pipa, dădea jos câteva cărți și se uita prin perete la centrul orașului. Era un intelectual, deși nu unul important, poate că, dacă ar fi trăit mai mult, ar fi ajuns important, poate că mari cărți încolțeau în el ca niște vlăstare, cărți care ar fi putut separa înăuntru de înafară. În ziua în care Anna și cu mine am făcut dragoste pentru prima oară, m-am întâlnit cu el în curte, stătea acolo lângă un bărbat răvășit, cu un păr cârlionțat zburlit în toate direcțiile, cu ochelarii îndoiți, cu o cămașă albă plină de pete, de la mâinile lui murdare de tuș, „Thomas, fă cunoștință cu prietenul meu, Simon Goldberg“. L-am salutat, nu știam cine e sau de ce mi se făcea cunoștință cu el, voiam s-o găsesc pe Anna, domnul Goldberg m-a întrebat cu ce mă ocup, avea o voce bărbătească și spartă, ca o stradă pietruită, i-am spus: „Nu fac nimic“, el a râs, „Nu fi modest“, a spus tatăl Annei. „Vreau să fiu sculptor.“ Domnul Goldberg și-a scos ochelarii, și-a tras cămașa afară din pantaloni și și-a șters ochelarii cu poalele. „Vrei să fii sculptor?“ Eu am spus: „Încerc“. Și-a pus la loc ochelarii, fixându-i după urechi, și a spus: „În cazul tău, să încerci înseamnă să fii“. „Dumneavoastră cu ce vă ocupați?“ am întrebat, pe un ton mai provocator decât aș fi vrut. El a spus: „Nu mă mai ocup cu nimic“. Tatăl Annei i-a spus: „Nu mai fi așa modest“, deși de data asta n-a râs și a zis: „Simon e una dintre mințile luminate ale vremii noastre“. „Încerc“, mi-a spus domnul Goldberg, ca și când n-am fi existat decât noi doi. „Ce încercați?“ am întrebat, pe un ton mai afectat decât aș fi vrut, și-a scos din nou ochelarii, „Încerc să fiu“. În timp ce tatăl ei și domnul Goldberg stăteau de vorbă în salonul improvizat, ale cărui cărți separau înăuntru de înafară, Anna și cu mine am făcut o plimbare prin stufărișul ce înconjura

mlaștina verde-cenușie unde fusese odată grajdul pentru cai și de unde se vedea marginea apei dacă știai unde și cum să te uiți, am intrat în noroi până la glezne și ne-am mânjit de suc de fructelor căzute pe care le călcăm în picioare, din vârful dealului se vedea gara aglomerată, freamățul războiului se apropia din ce în ce, soldații traversau orașul nostru mergând spre est, refugiații mergeau spre vest sau rămâneau aici, trenuri veneau și plecau, cu sutele, noi ne-am întors de unde plecaserăm, în spatele magaziei devenite salon. „Hai să stăm“, a spus ea, ne-am așezat, rezemați de rafturi, îi auzeam vorbind înăuntru și simțeam fumul de pipă care se strecura printre cărți, Anna a început să mă sărute, „Dar dacă ies?“ am șoptit, ea mi-a atins urechile, lucru care însemna că vocile lor ne vor ține la adăpost. M-a atins peste tot, nu știam ce face, i-am atins tot corpul, ce făceam, oare înțelegeam noi ceva ce nu puteam explica? Tatăl ei a spus: „Poți rămâne cât timp ai nevoie. Poți rămâne pentru totdeauna“. Și-a scos bluza, i-am ținut sânii în palme, era ciudat și era firesc, mi-a scos și mie cămașa, pentru o clipă n-am mai văzut nimic în jur și atunci domnul Goldberg a râs și a spus: „Totdeauna!“, l-am auzit pășind prin cămăruță, i-am băgat mâna sub fustă, între picioare, părea că o să ia foc totul, am știut ce să fac fără să am experiență, era la fel ca în visele mele, ca și când toate astea încolțiseră în mine ca un vlăstar, tot ce se întâmpla se întâmplase și înainte și urma să se mai întâmple, „Nu mai recunosc lumea“, a spus tatăl Annei, Anna s-a răsucit, lăsându-se pe spate, după un perete de cărți prin care pătrundeau voci și fum de pipă, „Vreau să facem dragoste“, a șoptit Anna, știam exact ce să fac, se apropia noaptea, trenurile plecau, i-am ridicat fusta, domnul Goldberg a spus: „Nici eu n-o mai recunosc“ și-l auzeam respirând de cealaltă parte a cărților, dacă ar fi luat una din raft, ar fi văzut totul. Dar cărțile ne-au apărât. Am stat în ea doar o secundă, după care am luat foc, ea scâncea, domnul Goldberg a bătut din picior și-a urlat ca un animal rănit, am întrebat-o dacă era supărată, ea a clătinat din cap, m-am întins peste ea, odihnindu-mi obrazul pe pieptul ei, și am văzut-o pe mama ta la fereastra de la etajul al doilea, „Atunci de ce plângi?“ am întrebat, epuizat și experimentat, „Războiul!“ a zis domnul Goldberg, furios și înfrânt, cu vocea tremurândă: „Ne omorâm unii pe alții fără nici un scop! E un război purtat de umanitate

---

împotriva umanității și nu se va sfârși decât atunci când nu va mai rămâne nici-
meni să lupte!“ Ea a spus: „M-a durut“.

Cât e ceasul?

În fiecare dimineață, înainte de micul dejun și înainte să vin aici, mama ta și cu mine mergem în camera de oaspeți, animalele ne urmează, eu răsfoiesc paginile albe și mă prefac că râd, că plâng, dacă ea mă întreabă de ce râd sau plâng, îi arăt pagina cu degetul, iar dacă întreabă „De ce?“ îi duc mâna la inimă, apoi la inima mea, sau îi pun degetul pe oglindă sau i-l pun, rapid, pe reșou, uneori mă întreb dacă știe, în momentele mele cele mai de Nimic, mă întreb dacă mă testează, dacă toată ziua bate la mașină prostii sau dacă nu bate nimic, doar ca să vadă cum voi reacționa eu, vrea să știe dacă o iubesc, asta e tot ce vor oamenii unii de la alții, nu dragostea în sine, ci doar să știe că dragostea e acolo, la fel ca bateriile din lanterna din trusa de urgență din dulapul de pe hol, „Să nu mai arăți nimănui“, i-am spus în dimineața în care mi-a arătat paginile pentru prima oară și poate că încercam s-o protejez sau poate că încercam să mă protejez pe mine, „O să rămână secretul nostru până când va fi perfect. Vom lucra amândoi la ea. Vom face din ea cea mai grozavă carte scrisă vreodată“. „Crezi c-ar fi posibil?“ a întrebat ea, afară, frunzele se desprindeau din copaci, înăuntru, noi renunțam să ne mai preocupăm de ad-evărul ăsta, „Da, cred“, am spus atingându-i brațul, „dacă ne străduim“. Și-a întins mâinile și mi-a găsit fața, a spus: „O să scriu despre asta“. Începând din acea zi, am încurajat-o, am implorat-o să scrie mai mult, să sape mai adânc, „Describe-i fața“, îi spun, plimbându-mi mâna pe pagina goală, și apoi, în dimineața următoare, „Describe-i ochii“, și apoi, ținând pagina în dreptul ferestrei, ca să se umple de lumină, „Describe-i irișii“, și apoi: „Pupilele“. Nu întreabă niciodată: „Ai cui?“ Nu întreabă niciodată: „De ce?“ Să fie ochii mei pe toate paginile-alea? Am văzut cum teancul din stânga se face dublu și apoi cvadruplu, am auzit de incidente care au devenit tangente, care au devenit pasaje, care au devenit capitole și știu, pentru că ea mi-a spus, că ceea ce la un moment dat era a doua propoziție ajunsese acum penultima. Chiar acum două zile mi-a spus că povestea vieții ei se derula mai repede decât viața însăși, „Cum adică?“ am întrebat-o prin gesturi, „Se-ntâmplă așa de puține lucruri“, a spus, „iar eu cel mai bine mă pricep să-mi aduc aminte“. „N-ai putea scrie despre magazin?“ „Am descris fiecare diamant din casetă.“ „Ai putea scrie despre alți oameni.“ „Viața mea e povestea tuturor celor pe care i-

---

am cunoscut“. „Ai putea scrie despre sentimentele tale“. A întrebat: „Oare viața și sentimentele mele nu sunt unul și același lucru?“

Nu vă supărați, de unde se iau bilete?

Am atâtea să-ți spun, problema e că intru în criză de timp, intru în criză de spațiu, mi se umple caietul, n-ar fi destule pagini, am aruncat azi-dimineață o ultimă privire prin apartament și totul era scris, scrisul inunda pereții și oglinzile, am scos covoarele ca să pot scrie pe podele, scrisesem pe ferestre și pe sticlele de vin pe care le promisem cadou, dar nu le-am băut niciodată, nu port decât mânecă scurtă, chiar și atunci când e frig, pentru că până și mâinile mele sunt cărți. Dar sunt prea multe lucruri de spus. Îmi pare rău. Asta am tot încercat să-ți spun, că îmi pare rău pentru tot. Pentru că mi-am luat la revedere de la Anna când, probabil, aș fi putut s-o salvez și pe ea, și ideea noastră sau măcar aș fi murit împreună cu ele. Îmi pare rău pentru neputința mea de a da la o parte lucrurile neimportante, pentru neputința mea de mă ține de lucrurile importante. Îmi pare rău pentru ceea ce sunt pe cale să vă fac ție și mamei tale. Îmi pare rău că nu-ți voi vedea niciodată chipul, nu-ți voi da de mâncare, nu-ți voi spune povești înainte de culcare. Am încercat, în felul meu, să mă explic, dar când mă gândesc la povestea vieții mamei tale, îmi dau seama că nu am explicat nimic, ea și cu mine nu suntem cu nimic diferiți, nici eu, la rândul meu, nu am scris Nimic. „Dedicația“, mi-a spus azi-dimineață, doar cu câteva ore-n urmă, când am mers pentru ultima oară în camera de oaspeți, „Citește-o“. I-am atins pleoapele cu degetele și i-am deschis larg ochii, pentru a-i transmite toate înțelesurile posibile, eram pe punctul de a o părăsi fără să-mi iau rămas-bun, de a întoarce spatele unei căsnicii făcute din reguli și milimetri, „Crezi că-i prea de tot?“ m-a întrebat, aducându-mă înapoi la dedicația ei invizibilă, am atins-o cu mâna dreaptă, fără să știu cui îi dedicase povestea vieții ei, „Nu e chiar așa de ridicolă, nu?“ Am atins-o cu mâna dreaptă, deja îmi era dor de ea, nu începeam să mă răzgândesc, ci doar să mă gândesc, „Nu e cam orgolioasă?“ Am atins-o cu mâna dreaptă și am știut că și-o dedicase sieși, „Înseamnă totul pentru tine?“ m-a întrebat, de data asta punând degetul pe ceea ce nu era acolo, am atins-o cu mâna stângă și am știut că mi-o dedicase mie. I-am spus că trebuie să plec. Am întrebat-o, printr-un lung șir de gesturi pe care nu le-ar fi înțeles nimeni, dacă voia ceva anume. „Tu o nimerești întotdeauna“, a spus. „Vreo revistă cu peisaje?“ (I-am mișcat mâinile ca două aripi.) „Ar fi draguț.“ „Poate și una de artă?“ (I-am luat mâna, ca pe o pensulă, și am pictat un tablou imaginar în

fața noastră.) „Sigur“. M-a condus la ușă, cum făcea întotdeauna, „S-ar putea să nu mă întorc înainte să adormi“, i-am spus, punându-mi mâna pe umărul ei și așezându-i obrazul în palma mea. Ea a spus: „Dar nu pot să adorm fără tine“. I-am lipit palmele de tâmpilele mele și am dat din cap în semn că putea, am mers împreună spre ușă, navigând pe o cărare de Ceva. „Și dacă nu pot să adorm fără tine?“ I-am lipit palmele de tâmpilele mele și am dat din cap că putea, „Dar dacă nu pot?“ Am dat din cap, „Răspunde-mi“, a zis, eu am ridicat din umeri, „Promite-mi c-o să ai grijă“, a spus, trăgându-mi pe cap gluga de la haină, „Promite-mi c-o să ai grijă mai mult decât de obicei, grijă mare. Știu că te uiți în dreapta și-n stânga atunci când traversezi, dar vreau să te uiți de două ori, pentru că așa zic eu“. Am dat din cap. Ea a întrebat: „Ți-ai dat cu loțiune?“ I-am spus cu mâinile: „Afară e frig. Ești răcită“. Ea a întrebat: „Dar ți-ai dat?“ M-am surprins atingând-o cu mâna dreaptă. Puteam trăi în minciună, dar nu puteam spune o minciună nevinovată. Ea a spus: „Stai puțin“, a dat fuga înăuntru și s-a-ntors cu un tub de loțiune. Și-a stors puțină în palmă, și-a frecat mâinile și mi-a întins-o pe ceafă și pe mâini, și între degete, și pe nas, și pe frunte, și pe obraji, și pe bărbie, pe toate părțile expuse, la sfârșit eu eram lutul și ea sculptorul, mi-am zis, ce păcat că trebuie să trăim, dar ce tragedie că nu putem trăi decât o viață, pentru că, dacă am fi avut două vieți, una mi-aș fi petrecut-o cu ea. Aș fi stat cu ea în apartament, aș fi smuls schița de pe ușă, aș fi ținut-o-n pat, aș fi spus: „Vreau două chifle“, aș fi cântat: „New York, New York“, aș fi râs: „Ha ha ha!“, aș fi strigat: „Ajutor!“, mi-aș fi petrecut viața aceea printre cei vii. Am coborât amândoi cu liftul, am ajuns în pragul ușii, ea s-a oprit și eu am mers mai departe. Știam că sunt pe cale să distrug ceea ce ea putuse să reconstruiască, dar nu aveam decât o viață. Am auzit-o în spatele meu. Din cauza a ce simțeam sau, mai bine zis, în ciuda a ce simțeam, m-am întors, „Nu plânge“, i-am spus, lipindu-i degetele de fața mea și împingând lacrimile imaginare înapoi de unde veniseră, „Știu“, a spus în timp ce-și ștergea lacrimile adevărate, am tropăit, asta însemna „Nu mă duc la aeroport“. „Du-te la aeroport“, a spus, i-am atins pieptul, după care i-am luat mâna și i-am îndreptat-o spre lume, după care i-am dus mâna înapoi la piept, „Știu“, a spus, „Bineînțeles că știu

asta“. O țineam de mâini și mă prefăceam că suntem în spatele unui zid invizibil sau al unei picturi imaginare, palmele noastre îi explorau suprafața, apoi, cu riscul de a spune prea mult, i-am dus una dintre palme la ochii mei, iar pe cealaltă la ochii ei, „Ești prea bun cu mine“, a spus, i-am dus mâinile la tâmpile mele și am dat din cap că da, ea a râs, îmi place la nebunie când râde, deși adevărul e că nu sunt îndrăgostit de ea, ea a spus: „Te iubesc“, eu i-am spus ce simțeam, așa i-am spus: am luat-o de mâini, i-am îndreptat degetele arătătoare unul spre celălalt, încet, foarte încet, i le-am apropiat și, cu cât se apropiau mai tare, cu atât le mișcam mai încet și, atunci când erau gata-gata să se atingă, când erau la o distanță de grosimea unei pagini de dicționar, apăsând de-o parte și de alta a cuvântului „dragoste“, le-am oprit și le-am ținut așa. Nu știu ce-a crezut, nu știu ce-a înțeles sau ce și-a impus să nu înțeleagă, m-am întors și m-am îndepărtat de ea, nu m-am uitat înapoi, nici nu mă voi uita. Îți spun toate astea pentru că nu voi fi niciodată tatăl tău, iar tu vei fi mereu copilul meu. Dar vreau măcar să știi că nu din egoism am plecat, cum să-ți explic? Nu pot trăi, am încercat și nu pot. Dacă asta sună simplu, ei bine, e simplu așa cum un munte e simplu. Mama ta a suferit și ea, dar a ales să trăiască și a trăit, tu să-i fii și fiu, și soț. Nu mă aștept să mă înțelegi vreodată, poate nici nu vei citi cuvintele-astea, în cazul în care mama ta ți le va da. E timpul să închei. Vreau să fii fericit, îmi doresc asta mai mult decât îmi doresc fericire pentru mine, asta-ți pare la fel de simplu? Plec. O să rup paginile-astea din caiet, o să le pun la poștă înainte să urc în avion, la destinatar o să trec „Copilului meu nenăscut“, iar eu nu voi mai scrie niciodată nimic, am plecat, deja nu mai sunt aici. Cu dragoste, tatăl tău

Vreau să cumpăr un bilet spre Dresda.

Ce faci aici?

Trebuie să mergi acasă. Ar trebui să fii în pat.

O să te duc acasă.

Ești nebună. O să răcești.

O să răcești și mai tare.

DĂRÂMAT ȘI MAI DĂRÂMAT

După douăsprezece weekenduri a avut loc premiera lui *Hamlet*, deși a fost, de fapt, doar o versiune modernă prescurtată, pentru că adevăratul *Hamlet* este prea lung și prea confuz, iar majoritatea copiilor de la mine din clasă au THDA¹⁰. De exemplu, celebrul monolog „A fi sau a nu fi“, despre care știu din *Operele complete* ale lui Shakespeare pe care mi le-a cumpărat bu-nica, a fost redus la „A fi sau a nu fi, aceasta-i întrebarea“.

Toată lumea trebuia să aibă un rol, dar nu erau destule roluri adevărate, și eu nu m-am dus la audiție pentru că eram prea dărâmat în ziua aia ca să merg la școală, așa că am primit rolul lui Yorick. La început mi-a fost rușine. I-am sugerat doamnei Rigley că aș putea doar să cânt la tamburină în orches-tră sau ceva de genul ăsta. Ea a spus: „Nu e nici o orchestră“. Eu am spus: „Chiar și-așa“. Ea a spus: „O să fie grozav. O să fii îmbrăcat tot în negru, cei de la machiaj or să-ți vopsească mâinile și gâtul în negru, iar cei de la cos-tume or să-ți facă un fel de craniu de carton, ca să-l porți pe cap. Asta le va da tuturor impresia că nu ai corp“. Am stat să mă gândesc puțin, după care i-am spus ideea pe care o aveam, una mai bună. „Ce voi face e să inventez un costum de om invizibil care are o cameră video la spate și care înregistrează tot ce se întâmplă în spatele meu și proiectează totul pe un monitor cu plasmă pe care îl voi purta în față, care va acoperi totul, mai puțin fața mea. O să pară că nici măcar nu sunt acolo.“ Ea a spus: „Bestial!“ Eu am spus: „Dar Yorick chiar e un rol?“ Mi-a șoptit la ureche: „Dacă mi-e frică de ceva, e că tu îmi vei fura spectacolul“. După aceea eram foarte nerăbdător să fiu Yorick.

Seara premierei a fost foarte tare. Aveam o mașină de făcut ceață, așa că cimitirul arăta exact ca un cimitir din filme. „O, sărmane Yorick!“ a spus Jimmy Snyder, ținându-mi fața în mâini, „L-am cunoscut, Horatio“. Nu aveam ecran cu plasmă, pentru că bugetul pentru decor nu era suficient de

mare, dar puteam privi în jur dinăuntru craniului fără să observe nimeni. Am văzut o mulțime de oameni pe care-i cunoșteam, lucru care m-a făcut să mă simt special. Mami și Ron și bunica erau acolo, evident. Era și Pastă-de-Dinți, cu domnul și doamna Hamilton, lucru foarte drăguț, erau și domnul, și doamna Minch, pentru că Minch era Guildenstern. Mulți dintre cei cu numele Black pe care-i cunoscusem în aceste douăsprezece weekenduri erau acolo. Era și Abe. Erau și Ada, și Agnes. (De fapt, chiar stăteau una lângă alta, deși ele nu-și dădeau seama.) I-am văzut și pe Albert, și pe Alice, și pe Allen, și pe Arnold, și pe Barbara, și pe Barry. Cred că ei erau jumătate din public. Dar ce e ciudat e că nici nu le trecea prin cap ce au în comun, lucru care era într-un fel ca atunci când eu nu știam ce legătură au pioneza, lingura îndoită, bucata de folie de aluminiu și toate celelalte lucruri pe care le-am găsit în Central Park.

Eram incredibil de emoționat, dar nu mi-am pierdut curajul și am fost extrem de subtil. Știu asta pentru că am avut parte de aplauze în picioare, lucru care m-a făcut să mă simt de milioane.

A doua reprezentație a fost și ea destul de tare. Mami a venit, dar Ron a trebuit să lucreze până târziu. Asta a fost OK, oricum, pentru că nici nu voiam ca el să fie acolo. A fost și bunica, evident. N-am mai văzut nici un Black, dar știu că majoritatea oamenilor nu merg decât o dată la un spectacol, doar dacă nu cumva sunt părinții tăi, așa că nu mi-a părut rău din cauza asta. Am încercat să am o prestație foarte specială și cred că am reușit. „O, sărmane Yorick! L-am cunoscut, Horatio; un tip amuzant și de toată isprava. Călăream pe spinarea lui, iar acum, ce groază-mi e să mă gândesc la el!“

În seara următoare nu a venit decât bunica. Mama avea o întâlnire seara târziu, pentru că începea unul dintre procesele ei, și nu am întrebat unde era Ron, pentru că mi-era jenă și oricum nu voiam ca el să fie acolo. Cum stăteam eu așa, cât puteam de nemișcat, cu mâna lui Jimmy Snyder sub bărbie, m-am întrebat: *Ce rost are să ai o prestație extrem de subtilă dacă tot nu se uită nimeni?*

Bunica nu a venit în culise să mă salute înainte de spectacol, în seara următoare, nici să-și ia la revedere după, dar am văzut că era acolo. O vedeam

prin orbitele de carton stând în spatele sălii de sport, sub coșul de baschet. Machiajul ei absorbea lumina într-un mod fascinant, care îi făcea fața să pară aproape ultravioletă. „O, sărmăne Yorick!“ Stăteam cât se poate de nemișcat și-n tot timpul ăsta mă gândeam: *Ce proces e mai important decât cea mai mare piesă de teatru din istorie?*

La următoarea reprezentație, din nou, nu a fost decât bunica. A plâns în cele mai nepotrivite momente și a râs în cele mai nepotrivite momente. A aplaudat când publicul a aflat vestea că Ophelia s-a înecat, ceea ce ar trebui să fie o veste proastă, și a protestat când Hamlet a marcat primul punct în duelul cu Laertes, la final, ceea ce e un lucru bun, din motive evidente.

„Aici erau buzele lui, pe care eu le sărutam adesea. Unde-ți sunt spiritele și jocurile și cântecele-acuma?“

În culise, înainte de ultima reprezentație, Jimmy Snyder a imitat-o pe bunica în fața tuturor actorilor și a întregii echipe. Cred că nu-mi dădusem seama cât de gălăgioasă fusese. Mă înfuriasem foarte tare pe mine pentru că o observasem, dar nu aveam dreptate, era vina ei. Toată lumea o observase. Jimmy a imitat-o la fix – felul cum dădea din mâna stângă de fiecare dată când era ceva amuzant, ca și când ar fi îndepărtat vreo muscă. Felul cum își legăna capul, ca și când s-ar fi concentrat incredibil de tare la ceva anume, și felul cum strănuta și-și spunea singură „Noroc“. Și cum plângea și suspina: „Ce trist“, de-o auzea toată lumea.

Am stat acolo în timp ce el îi făcea pe toți să se spargă de râs. Până și doamna Rigley se spărgea de râs, la fel și soțul ei, care cânta la pian pe când se schimbau decorurile. Nu le-am spus că era bunica mea și nici nu i-am spus să înceteze. Pe dinafară, și eu mă spărgeam de râs. Pe dinăuntru, îmi doream ca ea să fie dosită bine undeva, într-un buzunar portabil, sau să aibă și ea un costum de om invizibil. Îmi doream să aterizăm amândoi undeva departe, în Al Șaselea District, de exemplu.

În seara aceea venise din nou, stătea în rândul din spate, deși numai primele trei erau ocupate. Am privit-o de sub craniu. Își ținea mâna apăsată pe inima ei ultravioletă și o auzeam spunând: „Ce trist, foarte trist!“ M-am gândit la fularul neterminat, la piatra pe care o cărase pe Broadway, la cum,

deși trăise așa de mult, avea în continuare nevoie de prieteni imaginari și la cele o mie de războaie pe care le purtaserăm, jucându-ne cu degetele mari.

MARGIE CARSON: Hei, Hamlet, unde-i Polonius?

JIMMY SNYDER: La cină.

MARGIE CARSON: La cină? Unde?

JIMMY SNYDER: Nu undeva unde să mănânce, ci undeva unde e el mâncat.

MARGIE CARSON: Uau!

JIMMY SNYDER: Un rege poate sfârși în măruntaiele unui cerșetor.

M-am simțit în noaptea aceea, pe scenă, sub craniul acela, incredibil de aproape de toate lucrurile din univers, dar și extrem de singur. M-am întrebat, pentru prima oară în viață, dacă viața merită toată munca pe care o depui ca să trăiești. Ce *anume* face ca viața să merite toate astea? Ce-i atât de îngrozitor în a fi mort pentru totdeauna, fără să simți nimic, fără ca măcar să visezi? Ce-o fi așa grozav să simți și să visezi?

Jimmy și-a pus mâna sub bărbia mea. „Aici erau buzele lui, pe care eu le sărutam adesea. Unde-ți sunt spiritele și jocurile și cântecele-acuma?”

Poate că a fost din cauza tuturor celor întâmplare în acele douăsprezece săptămâni. Sau poate a fost din cauză că mă simțeam atât de aproape și de singur în noaptea aceea. Dar pur și simplu nu mai puteam să fiu mort.

EU: O, sărmame Hamlet! [*Îi iau fața lui JIMMY SNYDER în mâini*] L-am cunoscut, Horatio!

JIMMY SNYDER: Dar, Yorick... tu nu ești decât... un craniu.

EU: Și ce dacă? Nu-mi pasă. Du-te naibii!

JIMMY SNYDER: [*Soptește*] Asta nu e în piesă. [*Se uită după ajutor la DOAMNA RIGLEY, care stă în primul rând, răsfoind scenariul. Desenează cercuri în aer cu mâna dreaptă, acesta fiind semnul universal pentru „improvizație”*]

EU: L-am cunoscut, Horatio; un dobitoc de-o infinită prostie, un excelent masturbator în toaleta băieților de la etajul doi – am dovada. De asemenea, dislexic.

JIMMY SNYDER: [*Nu-i vine nimic în minte*]

EU: Unde-ți e acum batjocura, unde-ți sunt cântecele, veselia?

JIMMY SNYDER: Despre ce tot vorbești?

EU: [*Ridicând mâna spre tablă*] Să-mi sugus cocoșul de munte, de mincinos ce ești, rahat comestibil de crevasă!

JIMMY SNYDER: Ha?

EU: Ești vinovat de faptul că ai abuzat de cei mai slabi decât tine: că ai făcut aproape imposibilă viața unor tocilari ca mine și Pastă-de-Dinți și Minch, că ai imitat retardați mintal, că ai dat telefoane la mișto unora care oricum nu primesc aproape nici un telefon, că ai terorizat animale domestice și bătrâni – care, apropo, sunt mai deștepți și mai citiți decât tine –, că ți-ai bătut joc de mine doar pentru că am o pisicuță. Și te-am văzut și aruncând gunoi pe jos.

JIMMY SNYDER: N-am sunat la mișto nici un retard.

EU: Ai fost adoptat.

JIMMY SNYDER: [*Își caută părinții în public*]

EU: Și nu te iubește nimeni.

JIMMY SNYDER: [*Îi dau lacrimile*]

EU: Și ai scleroză laterală amiotrofică.

JIMMY SNYDER: Ha?

EU: Din partea morților... [*Îmi scot craniul de pe cap. Deși e făcut din carton, e foarte greu. Îl lovesc cu el în cap pe JIMMY SNYDER și-l mai lovesc o dată. Cade pe podea, inconștient, și nu-mi vine să cred ce puternic sunt. Îl mai lovesc o dată cu toată forța și-ncepe să-i curgă sânge din nas și din urechi. Dar tot nu simt nici un fel de milă. Vreau să sângereze, pentru că o merită. Și nimic altceva nu are sens. TATI nu are nici un sens. MAMI nu are nici un sens. PUBLICUL nu are nici un sens. Scaunele pliante și ceața produsă de mașina de făcut ceață nu au sens. Singurul lucru care atunci avea sens era să-i sparg fața lui JIMMY SNYDER. Sângele lui. I-am spart vreo câțiva dinți și cred că i-au alunecat pe gât. E sânge peste tot, mânjește totul. Eu tot îl lovesc cu craniul peste craniu, care este și craniul lui RON (pentru că a făcut-o pe MAMI să-și continue viața), și craniul lui MAMI (pentru că-și continuă viața), și craniul lui TATI (pentru că a murit), și craniul*

BUNICII (*pentru că m-a făcut de răs în halul ăsta*), și craniul DOCTORULUI FEIN (*care m-a întrebat dacă moartea lui TATI are vreo parte bună*), și craniile tuturor celor pe care îi cunosc. PUBLICUL aplaudă, toată lumea, pentru că are atâta sens ce fac. Se ridică și mă aplaudă, iar eu îl lovesc în continuare. Îi aud strigând.]

PUBLICUL: Mulțumim! Mulțumim, Oskar! Te iubim atât de mult! Te vom apăra!

Ar fi fost grozav.

M-am uitat la toți cei din public de sub craniu, cu mâna lui Jimmy sub bărbia mea. „O, sărmane Yorick!” L-am văzut pe Abe Black, iar el m-a văzut pe mine. Am știut că privirile noastre se întâlneau undeva, dar nu știam unde și nu știam dacă are vreo importanță.

Mă dusesem să-l văd pe Abe Black, în Coney Island, cu douăsprezece weekenduri în urmă. Sunt foarte idealist, dar știam că nu pot merge atâta pe jos, așa că am luat un taxi. Chiar înainte să ieșim din Manhattan, mi-am dat seama că cei 7,68 \$ din portofelul meu nu vor fi de ajuns. Nu știu dacă faptul că nu am spus nimic poate fi socotit sau nu ca minciună. Știam doar că trebuie să ajung acolo și altă alternativă nu era. Când taximetristul a oprit în fața clădirii, aparatul arăta 76,50 \$. Am spus:

— Domnule Mahaltra, sunteți optimist sau pesimist?

El a spus:

— Ce?

Am spus:

— Pentru că, din nefericire, am numai șapte dolari și șaiszeci și opt de cenți.

— Șapte dolari?

— Și șaiszeci și opt de cenți.

— Asta nu se poate.

— Din nefericire, se poate. Dar dacă îmi dați adresa dumneavoastră, promit că vă voi trimite restul.

Și-a lăsat capul pe volan. L-am întrebat dacă e OK. El a spus:

— Păstrează-ți ăia șapte dolari și șaiszeci și opt de cenți.

Am spus:

— Promit că vă voi trimite banii. Promit.

Mi-a dat cartea lui de vizită, care, de fapt, era cartea de vizită a unui dentist, dar taximetristul își scrisese adresa pe spate. Apoi a spus ceva într-o limbă care nu era franceză.

— Sunteți supărat pe mine?

Evident, mă panichez incredibil când e vorba de *montagne russe*, dar Abe m-a convins să mă sui cu el într-unul.

— Ar fi păcat să mori fără să dai o tură cu Ciclonul, mi-a spus.

— Ar fi păcat să mor, i-am spus.

— Da, mi-a răspuns, dar când e vorba de Ciclon, poți să alegi.

Am stat în primul vagon, iar Abe își ridica mâinile în aer când ajungeam la porțiunile în pantă. Mă tot întrebam dacă ceea ce simt e ca atunci când cazi în gol.

În minte, am încercat să calculez toate forțele care țineau vagonul pe șine și pe mine în el. În primul rând, gravitația, evident. Și forța centrifugă. Și energia cinetică. Și frecarea dintre roți și șine. Și rezistența vântului, cred, sau așa ceva. Tati mă învăța fizică desenând cu creionul pe fața de masă din hârtie, în timp ce ne așteptam clătitele. El putea să explice orice.

Oceanul mirosea ciudat, la fel și mâncarea pe care o vindeau pe terasa de scânduri: rulouri, vată de zahăr și hotdogi. A fost o zi aproape perfectă, doar că Abe nu știa nimic despre cheie și nici despre tati. A spus că mergea spre Manhattan și că putea să mă ia cu mașina, dacă voiam. I-am spus:

— Nu mă sui în mașină cu străini. Și de unde știi că merg în Manhattan?

Mi-a răspuns:

— Nu suntem străini și habar n-am de unde-am știut.

— Ai jeep?

— Nu.

— Foarte bine. Ai o mașină hibrid, electrică și pe benzină?

— Nu.

— Foarte rău.

În mașină, i-am spus despre cum aveam de gând să-i întâlnesc pe toți oamenii din New York al căror nume de familie era Black. El a spus:

— Înțeleg, într-un fel, pentru că am avut odată o cățelușă care a fugit. Era cea mai bună cățelușă din lume. N-aș fi putut s-o iubesc mai mult și nici să am mai mare grijă de ea. Dar ea nu a vrut să fugă. Doar că, la un moment dat, s-a luat după ceva, apoi după altceva...

— Dar tati n-a fugit, am spus. A fost ucis într-un atentat terorist.

— La *tine* mă gândeam.

M-a dus până la ușa doamnei Ada Black, deși îi spuseseam că mă pot descurca și singur.

— O să mă simt mai bine știind că ai ajuns teafăr, a spus el, exact ca mami.

Ada Black avea două tablouri ale lui Picasso. Nu știa nimic despre cheie, la fel cum picturile nu însemnau nimic pentru mine, deși știam că sunt celebre. Mi-a spus că pot să iau loc pe canapea, dacă vreau, dar i-am spus că

pielea nu îmi inspiră încredere, așa că am rămas în picioare. Apartamentul ei era cel mai uimitor apartament în care fusesem vreodată. Podelele erau ca o tablă de șah din marmură, iar tavanele ca niște prăjituri. Arăta ca un muzeu, așa că am făcut niște poze cu aparatul bunicului.

— S-ar putea să fie o întrebare nepoliticoasă, dar sunteți cumva cea mai bogată persoană din lume?

A atins un abajur și a spus:

— Sunt a patru sute șaiszeci și șaptea cea mai bogată persoană din lume.

Am întrebat-o cum se simte știind că în același oraș locuiesc și oameni fără casă, și milionari. Ea a spus:

— Dau mulți bani organizațiilor caritabile, dacă asta insinuezi.

I-am spus că nu insinuum nimic și că doar voiam să știu cum se simte.

— Mă simt bine, a spus și m-a întrebat dacă vreau ceva de băut.

I-am cerut o cafea și ea a cerut o cafea cuiva din altă cameră și apoi am întrebat-o dacă e de acord că nimeni n-ar trebui să aibă mai mult de o anume sumă fixă, până când toată lumea ar avea aceeași sumă fixă. Asta era o idee pe care mi-o sugerase tati odată.

Ea a spus:

— Nici Upper West Side nu e gratis, să știi.

Am întrebat-o de unde știa că locuiesc în Upper West Side.

— Ai lucruri de care n-ai nevoie?

— Nu prea.

— Colecționezi monede?

— De unde știți că eu colecționez monede?

— Mulți tineri colecționează monede.

I-am spus:

— Am nevoie de ele.

— Ai nevoie de ele la fel cum au cerșetorii nevoie de mâncare?

Conversația începea să mă facă să mă simt rușinat.

A spus:

— Ai mai multe lucruri de care ai nevoie sau mai multe lucruri de care n-ai nevoie?

Am spus:

— Depinde ce-nseamnă să ai nevoie.

Ea a spus:

— Îți vine să crezi sau nu, cândva eram o idealistă.

Am întrebato ce înseamnă „idealistă“.

— Înseamnă să trăiești așa cum crezi că e bine.

— Și nu mai trăiești așa?

— Sunt întrebări pe care nu mi le mai pun.

O femeie afro-americană mi-a adus cafeaua pe o tavă de argint. I-am spus:

— Uniforma dumneavoastră este incredibil de frumoasă.

S-a uitat la Ada.

— Serios, am spus. Cred că albastrul deschis e o culoare care vă vine foarte, foarte bine.

Ea se uita în continuare la Ada, care a zis:

— Mulțumesc, Gail.

În timp ce ea se întorcea spre bucătărie, i-am spus:

— Gail este un nume frumos.

Când am rămas din nou doar noi doi, Ada mi-a zis:

— Oskar, cred c-ai făcut-o pe Gail să se simtă foarte prost.

— Cum adică?

— Îmi dau seama că s-a simțit foarte jenată.

— Încercam doar să fiu drăguț.

— Poate că ai încercat cu prea multă râvnă.

— Cum poți să-ncerci cu prea multă râvnă să fii drăguț?

— Ai fost condescendent.

— Ce-i aia?

— I-ai vorbit ca unui copil.

— Nu-i adevărat.

— Nu e nici o rușine să fii menajeră. Are o slujbă serioasă, iar eu o plătesc bine.

Am spus:

— Încercam doar să fiu drăguț.

După care m-am întrebat: *Oare i-am spus că mă cheamă Oskar?*

Am mai stat așa puțin. Ea se uita fix pe fereastră, ca și când ar fi așteptat să se întâmple ceva în Central Park. Am întrebat:

— E OK dacă-mi bag puțin nasul prin apartamentul dumneavoastră?

Ea a râs și a spus:

— În sfârșit, cineva care spune exact ce-i trece prin minte.

Am aruncat o privire în jur și erau așa de multe camere încât m-am întrebat dacă interiorul apartamentului nu era mai mare decât exteriorul lui. Dar n-am găsit nici un indiciu. Când m-am întors, m-a întrebat dacă voiam un sandwich degețel, lucru care m-a speriat, dar am fost foarte politicos și n-am spus decât:

— Jose!

— Pardon?

— Jose!

— Scuze. Nu știu ce-nseamnă asta.

— Jose! Adică „Fir-aș...”

A spus:

— Știu ce sunt.

Am dat din cap, deși habar n-aveam despre ce vorbea sau care era legătura.

— Chiar dacă nu-mi place ceea ce sunt, știu ce sunt. Copiilor mei le place ceea ce sunt, dar ei nu știu ce sunt. Așa că spune-mi tu cum e mai rău.

— Care erau variantele?

S-a spart de râs și a spus:

— Îmi plăci.

I-am arătat cheia, dar nu o văzuse niciodată și nu îmi putea spune nimic despre ea.

Deși i-am spus că nu am nevoie de nici un ajutor, l-a rugat pe portar să-i promită că mă va duce la un taxi. I-am spus că nu-mi puteam permite un taxi.

Ea a spus:

— Eu îmi permit.

I-am dat cartea mea de vizită. A spus:

— Baftă!

Mi-a pus mâinile pe obraji și m-a sărutat în creștetul capului.

Asta s-a întâmplat sâmbătă și a fost deprimant.

Dragă Oskar Schell,

*Îți mulțumim pentru contribuția
ta la Fundația Diabeticilor Americani.
Fiecare dolar – sau, în cazul tău,
cincizeci de cenți – contează.*

*Am atașat la scrisoare câteva
materiale despre fundație, inclusiv
despre misiunea noastră, o broșură
despre activitățile și reușitele noastre
de pe parcurs, precum și toate in-
formațiile despre obiectivele viitoare,
atât pe termen scurt, cât și pe termen
lung.*

*Încă o dată, îți mulțumim pentru
contribuția ta la această cauză de
primă importanță. Salvezi vieți.*

*Cu mulțumiri,
Patricia Roxbury
Președinte, Filiala*

New York

Deși e greu de crezut, următorul Black locuia chiar în blocul nostru, cu un etaj mai sus. Dacă n-ar fi fost viața mea, n-aș fi crezut una ca asta. Am coborât în holul de la intrare și l-am întrebat pe Stan ce știe despre persoana care locuiește la 6A. El a spus:

— N-am văzut niciodată pe nimeni intrând sau ieșind. Numai o mulțime de comisioane și mult gunoi.

— *Ce tare!*

S-a aplecat și mi-a spus în șoaptă:

— Bântuit.

I-am spus și eu tot în șoaptă:

— Nu cred în paranormal.

El a spus:

— Fantomelor nu le pasă dacă tu crezi sau nu în ele.

Deși sunt ateu, știam că nu are dreptate.

Am urcat înapoi pe scări, de data asta am trecut de etajul nostru și m-am dus la șase. În fața ușii era un covoraș pe care scria *Bun venit!* în douăsprezece limbi diferite. Nu părea un lucru pe care să-l pună o fantomă în fața apartamentului ei. Am încercat cheia în broască, dar nu a mers, așa că am sunat la sonerie, care era exact acolo unde era și soneria noastră. Am auzit niște zgomote înăuntru, poate chiar și o muzică sinistră, dar am fost curajos și n-am fugit.

După incredibil de mult timp, ușa s-a deschis.

— Te pot ajuta cu ceva? a întrebat un bătrân, dar a întrebat extrem de tare, așa că a fost mai degrabă un strigăt.

— Da, bună ziua, am spus. Locuiesc mai jos, la 5A. V-aș putea pune câteva întrebări?

— Bună ziua, tinere! a spus și arăta extrem de ciudat, pentru că avea o beretă roșie, cum poartă francezii, și un plasture pe ochi, ca pirații.

A spus:

— Eu sunt domnul Black.

Eu am spus:

— Știu.

S-a întors și a intrat înapoi în casă. Am bănuț că trebuia să-l urmez, ceea ce am și făcut.

Un alt lucru ciudat era că apartamentul lui arăta exact ca al nostru. Podelele erau la fel, pervazurile erau la fel, chiar și plăcile de pe șemineu

erau tot verzi. Dar apartamentul lui era și incredibil de altfel, pentru că era plin de tot felul de chestii. Tone de chestii. Numai chestii peste tot. De asemenea, mai era și o coloană uriașă în mijlocul sufrageriei. Era mare cât două frigidere și din cauza asta era imposibil să pui o masă sau orice altceva acolo, cum aveam noi.

— Asta pentru ce e? am întrebat, dar nu m-a auzit.

Pe polița de deasupra căminului avea câteva păpuși și alte lucruri, iar podelele erau acoperite cu carpete.

— Pe-astea le-am luat din Islanda! a spus, arătând spre cochiliile de scoici de pe pervaz. A arătat spre o sabie de pe perete și a spus:

— Pe-asta o am din Japonia!

L-am întrebat dacă era o sabie de samurai. El a spus:

— E o copie!

Eu am spus:

— *Mișto.*

M-a condus la masa din bucătărie, care era acolo unde era și masa noastră de bucătărie, s-a așezat și s-a lovit cu mâna peste genunchi.

— Ei bine, a zis el, atât de tare că mi-a venit să-mi astup urechile, am o viață destul de impresionantă!

Mi s-a părut ciudat că a spus asta, pentru că nu-l întrebasesm nimic despre viața lui. Nici măcar nu-i spuseseam ce căutam acolo.

— M-am născut la 1 ianuarie 1900! Am trăit fiecare zi a secolului XX!

— Serios?

— Mama mi-a schimbat certificatul de naștere ca să pot lupta în Primul Război Mondial! A fost singura minciună pe care a spus-o vreodată! Am fost logodit cu sora lui Fitzgerald!

— Cine-i Fitzgerald?

— Francis Scott Key Fitzgerald, băiete! Un Mare Autor! Un Mare Autor!

— Ups!

— Stăteam pe prispă și vorbeam cu tatăl ei, în timp ce ea-și pudra nasul, sus! Tatăl ei și cu mine aveam cele mai animate conversații! A fost un Mare Om, la fel cum și Winston Churchill a fost un Mare Om!

Am hotărât că ar fi mai bine să dau o căutare pe Google după Winston Churchill când ajung acasă, în loc să-i spun că habar n-am cine-a fost.

— Într-o zi, ea a coborât și era gata de plecare! I-am spus să aștepte o clipă, pentru că tatăl ei și cu mine eram taman în miezul unei conversații minunate și nu poți întrerupe o conversație minunată, nu-i așa?!

— Nu știu.

— Mai târziu, în seara aia, când o aduceam înapoi pe aceeași prispă, ea a spus: „Uneori mă-ntreb dacă nu-l plăci pe tatăl meu mai mult decât pe mine!“ Am moștenit sinceritatea maică-mii, naiba s-o ia de sinceritate, și m-a apucat chiar atunci! I-am spus: „Așa e!“ Ei bine, atunci i-am spus pentru ultima oară „Așa e!“, dacă mă-nțelegi.

— Nu-nțeleg.

— Am dat-o-n bară! Și cum am mai dat-o-n bară, băiete!

A început să râdă extrem de tare și s-a plesnit peste genunchi. Am spus:

— Ce caraghios!

Asta pentru că așa trebuie să fi fost pentru el, dacă se spărgea de râs în halul ăla.

— Caraghios! a spus el. Așa e! N-am mai primit niciodată vreo veste de la ea! Da' asta e! Atâția oameni intră și ies din viața ta! Sute de mii de oameni! Trebuie să ții ușa deschisă, ca ei să poată intra! Dar asta înseamnă că trebuie să le și dai drumul să plece!

A pus un ceainic pe plită.

— Sunteți înțelept, i-am spus.

— Am avut destul timp să mă înțeleptesc! Uită-te la asta! a strigat el și și-a dat la o parte plasturele de pe ochi. Șrapnel nazist! Am fost corespondent de război și am sfârșit alăturându-mă unei unități britanice de tancuri, care urca pe Rin! Am fost prinși la-nghesuială într-o după-amiază, spre sfârșitul lui '44! Mi-a sângerat ochiul pe pagina pe care scriam, da' nici unul din nenorociții ăia nu m-a putut opri! Mi-am terminat propoziția!

— Care era propoziția?

— Ei, cine-și mai amintește?! Ideea e că n-aveam de gând să-i las pe blestemații ăia de nemți vărzari să-mi țină pe loc condeiul! E mai puternic decât sabia, să știi! Și decât MG34!

— Nu vreți, vă rog, să vă puneți plasturele la loc?

— Uite! a spus, arătând spre podeaua din bucătărie, dar eu nu mă puteam gândi decât la ochiul lui. Sub carpetele-astea e stejar! Cel mai fin prelucrat stejar! Ar trebui să știi, că doar eu l-am pus acolo!

— Jose! am spus, și nu doar ca să fiu drăguț. Făceam în minte o listă de lucruri pe care le-aș putea face ca să semăn cât mai mult cu el.

— Soția mea și cu mine am renovat bucătăria! Cu mâinile-astea două!

Mi-a arătat mâinile lui. Parcă erau mâinile scheletului din catalogul Rainier Scientific, pe care Ron s-a oferit să mi-l cumpere, numai că aveau și piele, o piele foarte pătată, iar eu nu voiam să primesc nici un cadou de la Ron.

— Unde e soția dumneavoastră acum?

Ceainicul a început să fluiera.

— O, a spus el, a murit acum douăzeci și patru de ani! Cu mult timp în urmă! Ca ieri, în viața mea!

— Ups!

— E-n regulă.

— Nu vă pare rău că v-am întrebat de ea? Puteți să-mi spuneți dacă-i așa.

— Nu! a spus. Chiar și numai să mă gândesc la ea e un lucru minunat!

— Aveți cafea? am întrebat.

— Cafea!

— Îmi oprește creșterea, iar mie mi-e frică de moarte.

A dat cu palma-n masă și-a spus:

— Băiete, am o cafea din Honduras, special pentru tine!

— Dar nici măcar nu știți cine sunt.

Am mai stat cu el un timp și mi-a povestit mai multe despre viața lui impresionantă. Din câte știa el și cred că știa multe, era singurul om încă în viață care să fi luptat în ambele Războaie Mondiale. Fusesse și în Australia, și în Kenya, și în Pakistan, și în Panama. L-am întrebat:

— Dac-ar fi să ghiciți, în câte țări credeți că ați fost?

El a spus:

— N-ar trebui să ghicesc! O sută douăsprezece!

— Dar există atâtea țări?

Mi-a spus:

— Locurile de care n-ai auzit sunt mai multe decât cele de care ai auzit!

Asta mi-a plăcut la nebunie. Fusesse corespondent în aproape toate războaiele din secolul XX, ca de exemplu în Războiul Civil din Spania sau în timpul genocidului din Timorul de Est sau în mijlocul chestiilor nasoale care s-au întâmplat în Africa. De multe dintre ele nu auzisem, așa că am încercat să le țin minte ca să le caut pe Google când ajungeam acasă. Lista din mintea mea devenea incredibil de lungă: Francis Scott Key Fitzgerald, a-și pudra nasul, Churchill, Mustang decapotabil, Walter Cronkite, a te giugiuli, Golful

Porcilor, LP, Datsun, Kent State, untură, ayatollah-ul Khomeini, Polaroid, apartheid, cinema pentru mașini, favela, Troțki, Zidul Berlinului, Tito, *Pe aripile vântului*, Frank Lloyd Wright, hula hoop, tehnicolor, Războiul Civil din Spania, Grace Kelly, Timorul de Est, riglă logaritmică, niște locuri din Africa pe care am încercat să le țin minte, dar pe care deja le uitasem. Începea să-mi fie greu să țin în mine toate lucrurile pe care nu le știam.

Apartamentul lui era plin de chestii pe care le colecționase în timpul tuturor războaielor și le-am făcut poze cu aparatul bunicului. Erau cărți în limbi străine și statuete, și picturi drăguțe făcute sul, și cutii de Coca-Cola din toată lumea, și câteva pietre pe polița de deasupra căminului, deși destul de comune. Un lucru fascinant era că fiecare piatră avea alături o bucățică de hârtie pe care scria de unde provine și de când, de exemplu: „Normandia, 6/19/44“, „Digul Hwach'on, 4/09/51“ și „Dallas, 11/22/63“. Asta era halucinant, dar, în chip și mai ciudat, pe poliță se găseau și foarte multe gloanțe, iar ele nu aveau hârtiuțe lângă. L-am întrebat de unde știa care cum e.

— Un glonț e un glonț e un glonț, a spus.

— Dar o piatră nu e o piatră? am întrebat.

A spus:

— Bineînțeles că nu!

Mi s-a părut că l-am înțeles, dar nu eram foarte sigur, așa că am arătat spre trandafirii din vaza de pe masă.

— Un trandafir e un trandafir?

— Nu! Un trandafir nu e un trandafir nu e un trandafir!

Și apoi, dintr-un motiv oarecare, am început să mă gândesc la „Something in the Way She Moves“¹¹, așa că l-am întrebat:

— Un cântec de dragoste e un cântec de dragoste?

El a spus:

— Da!

M-am gândit o clipă.

— Dragostea e dragoste?

El a spus:

— Nu!

Avea un perete cu măști din toate țările în care fusese, de exemplu din Armenia, din Chile și din Etiopia.

— Nu e o lume-ngrozitoare, mi-a spus punându-și pe față o mască din Cambodgia, dar e plină de o mulțime de oameni îngrozitori.

Am mai băut o ceașcă de cafea și dup-aceea am știut că era timpul să trec la subiect, așa că mi-am scos cheia de la gât și i-am dat-o.

— Știți cumva ce deschide?

— Nu cred! a strigat el.

— Dar e posibil să-l fi cunoscut pe tati?

— Cine-a fost tatăl tău?

— Numele lui era Thomas Schell. A locuit la 5A până a murit.

— Nu, a spus, nu-mi spune nimic numele ăsta.

L-am întrebat dacă era sută la sută sigur.

A spus:

— Am trăit suficient cât să-mi dau seama că nu sunt sută la sută sigur de nimic!

S-a ridicat și s-a dus la șifonier, care era ascuns sub scări. Atunci am avut revelația că apartamentul lui nu era exact ca al nostru, pentru că avea și un al doilea nivel. A deschis dulapul și înăuntru era un registru de bibliotecă, din acela cu fișe.

— *Mișto.*

A spus:

— ăsta e indexul meu biografic!

— Ce?

— M-am apucat de el când abia învățam să scriu! Am făcut câte-o fișă pentru toți cei la care am crezut că voi face referire vreodată! Am câte-o fișă pentru toți cei despre care am scris vreodată! Și fișe ale oamenilor cu care am vorbit în timp ce-mi scriam materialele! Și fișe ale unora despre care am citit în cărți! Și fișe ale oamenilor din notele de subsol din acele cărți! Dimineăța, când citeam ziarele, făceam fișe ale oamenilor care-mi păreau semnificativi din punct de vedere biografic! Și încă o mai fac!

— Dar de ce nu folosiți Internetul?

— Nu am computer!

Asta m-a făcut să simt că amețesc.

— Câte fișe aveți?

— Nu le-am numărat niciodată! Până acum, să tot fie câteva zeci de mii!

Poate sute de mii!

— Ce scrieți pe ele?

— Scriu numele persoanei și biografia într-un cuvânt!

— Un *singur* cuvânt?

— Exact, pentru fiecare!

— Și vă e de folos?

— De un real folos! Azi-dimineață am citit un articol despre valutele sud-americane! Făcea referire la un anume Manuel Escobar! Așa că m-am dus și am căutat: Escobar! Era aici, bineînțeles! Manuel Escobar: unionist!

— Dar probabil că e și soț sau tată sau fan Beatles sau că face jogging sau mai știu eu ce.

— Sigur! Ai putea scrie o carte despre Manuel Escobar! Și tot ar mai rămâne lucruri pe dinafară! Ai putea scrie zece cărți! Ai putea să scrii și să tot scrii!

A tras niște sertare din dulap și a început să scoată fișe, una câte una.

„Henry Kissinger: război!“

„Ornette Coleman: muzică!“

„Che Guevara: război!“

„Jeff Bezos: bani!“

„Philip Guston: artă!“

„Mahatma Gandhi: război!“

— Dar era pacifist, am spus.

— Corect! Război!

„Arthur Ashe: tenis!“

„Tom Cruise: bani!“

„Elie Wiesel: război!“

„Arnold Schwarzenegger: război!“

„Martha Stewart: bani!“

„Rem Koolhaas: arhitectură!“

„Ariel Sharon: război!“

„Mick Jagger: bani!“

„Yasir Arafat: război!“

„Susan Sontag: gândire!“

„Wolfgang Puck: bani!“

„Papa Ioan Paul al II-lea: război!“

L-am întrebat dacă avea și fișa lui Stephen Hawking.

— Bineînțeles, a spus și a tras un sertar, din care a scos o fișă.

STEPHEN HAWKING:
ASTROFIZICĂ

— Aveți și fișa dumneavoastră?

A tras un sertar.

A.R. BLACK: RĂZBOI
SOȚ

— Aveți și fișa lui tati?

— Thomas Schell, corect?

— Corect.

A mers la sertarul cu litera S și l-a tras pe jumătate. Degetele îi alergau printre fișe ca cele ale cuiva mult mai tânăr de o sută trei ani.

— Îmi pare rău! Nimic!

— Mai puteți verifica o dată?

Degetele i s-au plimbat din nou printre fișe. A clătinat din cap.

— Îmi pare rău!

— Dar dacă e vreo fișă îndosariată greșit?

— Atunci avem o problemă!

— E posibil?

— Se-nîmplă uneori! Marilyn Monroe s-a pierdut în index pentru mai bine de un deceniu! O tot căutam la Norma Jean Baker, zicându-mi că sunt tare deștept, dar am uitat complet că ea s-a născut Norma Jean Mortenson!

— Cine e Norma Jean Mortenson?

— Marilyn Monroe!

— Cine e Marilyn Monroe?

— Sex!

— Aveți fișa lui Mohammed Atta?

— Atta? Asta-mi sună cunoscut! Stai să vedem!

A deschis sertarul cu litera A. I-am spus:

— Mohammed e cel mai comun nume de pe pământ.

A scos o fișă și a spus:

— Bingo!

MOHAMMED ATTA: RĂZBOI

M-am așezat pe podea. M-a întrebat ce s-a întîmplat.

— Păi, asta: de ce aveți fișa lui, dar a lui tati, nu?

— Cum adică?

- Nu-i drept.
- Ce nu-i drept?
- Tati a fost bun. Mohammed Atta a fost rău.
- Și?
- Și tati merită să fie aici.
- Ce te face să crezi că e bine să fii aici?!
- Pentru că înseamnă că ești semnificativ din punct de vedere biografic.
- Și de ce-ar fi asta un lucru bun?
- Eu vreau să fiu semnificativ.
- Nouă din zece oameni semnificativi au de-a face cu banii sau cu războiul!

Chiar și-așa, asta m-a dăruit rău, rău de tot. Tati n-a fost un Mare Om, ca Winston Churchill, cine-o fi fost și asta. Tati n-a făcut decât să se ocupe de o afacere de familie cu bijuterii. Un tati obișnuit. Dar mi-am dorit așa de mult, atunci, ca el să fi fost Mare. Mi-am dorit ca el să fi fost celebru, celebru ca un star de cinema, pentru că asta merita. Mi-am dorit ca domnul Black să fi scris despre el și să-și fi riscat viața pentru a vorbi lumii despre el și să aibă peste tot în casă notițe cu ce-a făcut el.

Am început să mă gândesc: dac-ar fi să-l reduc pe tati la un singur cuvânt, care-ar fi acela? Bijutier? Ateu? Redactorșef se scrie-ntr-un cuvânt?

— Cauți ceva? a întrebat domnul Black.

— Cheia asta a fost a lui tati, am spus, scoțându-mi-o din nou de sub cămașă, și vreau să știu ce deschide.

A dat din umeri și a strigat:

— Și eu aș vrea să știu!

După aceea am tăcut amândoi.

Am crezut c-o să plâng, dar nu voiam să plâng în fața lui, așa că am întrebat unde e baia. Mi-a făcut semn că la etaj. În timp ce urcam, mă țineam strâns de balustradă și am început să inventez în minte tot felul de lucruri: airbag-uri pentru zgârie-nori, limuzine cu energie solară care să nu se oprească niciodată, un maimuțoi care să se lege de ca un perpetuum mobile. Baia mirosea a bătrân și câteva din plăcile de faianță care ar fi trebuit să fie pe

perete erau pe podea. Într-un colț al oglinzii de deasupra chiuvetei era prinsă o fotografie cu o femeie. Stătea la masa din bucătărie la care tocmai stătuserăm și noi și purta o pălărie enormă, deși era în casă, evident. Așa mi-am dat seama că era deosebită. Ținea în mână o ceașcă de ceai. Avea un zâmbet incredibil de frumos. M-am întrebat dacă îi transpira mâna în acel moment. M-am întrebat dacă domnul Black făcuse poza.

Înainte să cobor, mi-am mai băgat puțin nasul prin casă. Eram impresionat de cât de multă viață trăise domnul Black și de cât de mult voia să-și țină aproape această viață. Am încercat cheia în toate ușile, deși îmi spusese că nu o recunoaște. Nu e vorba că n-aveam încredere în el, pentru că aveam. Doar că, la capătul căutărilor mele, voiam să spun: nu știu ce aș mai fi putut face în plus. O ușă era de la un dulap, în care nu se găsea nimic foarte interesant, doar niște haine. În spatele altei uși se afla o cameră plină de cutii. Am scos capacele de la vreo câteva și erau pline cu ziare. Ziarele din unele cutii erau îngălbenite, iar altele păreau niște frunze.

Am intrat în altă cameră, care probabil că era dormitorul lui. Acolo se afla cel mai minunat pat pe care îl văzusem vreodată, pentru că era ca un copac. Picioarele erau rădăcini, capetele erau butuci și mai avea și un plafon din crengi. De asemenea, erau și o mulțime de chestii de metal lipite de el, cum ar fi monede, bolduri și un nasture pe care scria ROOSEVELT.

— Țsta era un copac din parc! a spus domnul Black din spatele meu, lucru care m-a speriat atât de tare încât au început să-mi tremure mâinile.

Am întrebat:

— Sunteți supărat că mi-am băgat nasul prin casă?

Dar se pare că nu m-a auzit, pentru că a continuat să vorbească.

— Lângă bazin. S-a mpiedicat ea de rădăcinile lui o dată! Asta pe vremea când îi făceam curte! A căzut și s-a tăiat la mână! O tăietură mică, dar n-am s-o uit niciodată! Ce mult e de-atunci!

— Dar pentru dumneavoastră parc-a fost ieri, nu?

— Ieri! Azi! Acum cinci minute! Acum!

Și-a lăsat ochii în podea.

— Mereu mă implora să mai las o vreme cariera de reporter! Mă voia acasă!

A scuturat din cap și apoi mi-a spus:

— Dar erau lucruri de care și eu aveam nevoie, la rândul meu!

S-a uitat în podea și apoi la mine. Am întrebat:

— Și ce-ați făcut?

— Cea mai mare parte din căsnicia noastră, m-am comportat ca și când ea nu conta! Nu veneam acasă decât între războaie și o lăsam singură luni întregi! Era mereu război!

— Știați că, în ultimii 3 500 de ani, nu au fost decât 230 de ani de pace în toată lumea civilizată?

El mi-a răspuns:

— Spune-mi care sunt acei 230 de ani și te cred!

— Nu știu care sunt, dar știu că e adevărat.

— Și unde-i lumea asta civilizată de care vorbești?

L-am întrebat ce l-a făcut să nu mai meargă să facă reportaje de război.

El a spus:

— Mi-am dat seama că ceea ce voiam era să stau într-un singur loc, cu o singură persoană!

— Și v-ați întors acasă definitiv?

— Am ales-o pe ea în fața războiului! Și primul lucru pe care l-am făcut când m-am întors a fost să tai copacul ăla! Era în toiul nopții! Am crezut că va încerca cineva să mă oprească, dar nimeni n-a făcut-o! Am luat cu mine acasă toate bucațile! Am făcut patul din copacul ăla! A fost patul pe care l-am împărțit în ultimii noștri ani împreună! Mi-aș dori să mă fi înțeles mai bine pe mine însumi, mai devreme!

Am întrebat:

— Care a fost ultimul dumneavoastră război?

A spus:

— Tăierea copacului a fost ultimul meu război.

L-am întrebat cine a câștigat, pentru că mi s-a părut o întrebare drăguță, care l-ar putea face să spună că el a câștigat și s-ar simți mândru. A spus:

— Toporul a câștigat! Așa e mereu!

A mers până la pat și a pus degetul pe gămălia unui cui.

— Vezi astea?

În general, încerc să fiu o persoană receptivă, care urmează metoda științifică și e un bun observator, dar nu observasem până atunci că patul era complet acoperit de cuie.

— Am bătut câte un cui în pat în fiecare dimineață, de când a murit! E primul lucru pe care-l fac când mă trezesc! Opt mii șase sute douăzeci și nouă de cuie!

L-am întrebat de ce, pentru că am crezut că și asta era o întrebare drăguță, fiindcă l-ar putea face să-mi spună cât de mult a iubit-o. El a răspuns:

— Nu știi!

Am spus:

— Dar, dacă nu știți, atunci de ce o faceți?

— Bănuiesc că m-ajută! Mă ține-n picioare! Știu că-i o prostie!

— Nu cred că-i o prostie.

— Cuiele nu sunt ușoare! Unul singur este! O mână de cuie, la fel! Dar se adună!

I-am spus:

— Un corp omenesc normal conține destul fier cât să poți face un cui de 2,5 cm.

A spus:

— Patul s-a îngreunat! Auzeam cum trosnește podeaua, ca și când ar avea dureri! Uneori mă trezeam în toiul nopții, de teamă să nu se prăbușească totul în apartamentul de dedesubt!

— Nu puteați dormi din cauza mea.

— Așa că am construit jos o coloană! Știi povestea bibliotecii de la Universitatea din Indiana?

— Nu, am spus, dar mă gândeam în continuare la coloană.

— În fiecare an se scufundă vreo trei centimetri, pentru că atunci când a fost construită, n-au luat în calcul greutatea tuturor cărților! Am scris un

articol despre asta! Atunci n-am făcut legătura, dar acum mă gândesc la *Catedrala scufundată* a lui Debussy, una dintre cele mai frumoase bucăți muzicale scrise vreodată! N-am mai auzit-o de ani de zile! Vrei să-ncerci ceva?

— OK, am spus, pentru că, deși nu-l cunoșteam, simțeam că-l cunosc.

— Întinde palma! a spus și așa am făcut.

A băgat mâna în buzunar și a scos o agrafă de prins hârtii. Mi-a pus-o în palmă și a zis:

— Strânge pumnul!

Așa am făcut.

— Acum întinde mâna!

Am întins mâna.

— Acum deschide pumnul!

Agrafa a zburat către pat.

Abia atunci mi-am dat seama că și cheia trăgea spre pat. Pentru că era destul de grea, efectul nu era însă același. Șiretul mă tăia incredibil de ușor la ceafă, iar cheia plutea doar la câțiva centimetri distanță de pieptul meu. M-am gândit la tot metalul ăla îngropat în Central Park. Oare și el era atras, măcar așa, puțin, de pat? Domnul Black a prins în pumn cheia plutitoare și a spus:

— N-am ieșit din apartamentul ăsta de douăzeci și patru de ani!

— Ce vreți să spuneți?

— Cu mare tristețe, băiete, vreau să spun exact ce-ai auzit! N-am ieșit din apartamentul ăsta de douăzeci și patru de ani! Picioarele mele n-au atins pământul!

— De ce nu?

— N-am avut nici un motiv s-o fac!

— Dar cum faceți cu lucrurile de care-aveți nevoie?

— De ce-ar mai avea nevoie cineva ca mine, ceva ce să și poată avea?

— Mâncare. Cărți. Chestii.

— Pot să dau un telefon și să comand mâncare, iar ei mi-o aduc! Sun la librărie după cărți, la magazinul de închiriat filme, după filme! Pixuri, pa-petărie, detergenți, medicamente! Îmi pot comanda până și hainele prin

telefon! Uită-te la asta! a spus el, arătându-mi mușchiul brațului care, în loc să urce, cobora. Pentru nouă zile, am fost campion la categoria „muscă“!

Am întrebat:

— Care nouă zile?

A spus:

— Nu mă crezi!

Eu am spus:

— Ba sigur că vă cred.

— Lumea e foarte mare, a spus, dar la fel e și interiorul unui apartament!

La fel e și-asta! a spus, arătând spre cap.

— Dar dumneavoastră ați călătorit atât de mult! Ați avut atâtea experiențe! Nu vă e dor de lume?

— Ba da! Foarte tare!

Eram atât de dărmat încât m-am bucurat că era o coloană sub noi. Cum se face că un om atât de singur locuiește atât de aproape de mine, de când m-am născut? Dacă aș fi știut, aș fi urcat la el, să-i țin de urât. Sau i-aș fi făcut niște bijuterii. Sau i-aș fi spus glume hilare. Sau aș fi dat un concert privat la tamburină pentru el.

M-a făcut să mă gândesc dacă mai sunt, oare, oameni atât de singuri, atât de aproape. M-am gândit la „Eleanor Rigby“. E-adevărat, de unde vin cu toții? Și unde le e locul?

Ce-ar fi dacă apa care curge din duș ar fi tratată cu o substanță chimică, iar substanța asta ar reacționa la o combinație de lucruri, cum ar fi bățile inimii și temperatura corpului și undele cerebrale, astfel încât pielea și-ar schimba culoarea în funcție de starea de spirit? Dacă ai fi extrem de încântat, pielea ți s-ar face verde, și dacă ai fi furios, ți s-ar face roșie, evident, iar dacă te-ai simți ca un rahat comestibil, te-ai face maro, iar dacă ai avea inima grea, te-ai face albastru.

Așa toată lumea ar ști cum se simt ceilalți și am fi mai atenți unii cu alții, pentru că n-ai vrea să-i spui unei persoane cu pielea purpurie că te-ai supărat fiindcă a întârziat, după cum ai vrea să bați prietenește pe spate pe cineva roz și să-i spui „Felicitări!“

Un alt motiv pentru care ar fi o bună invenție este că de multe ori se întâmplă să te simți așa de într-un fel, dar să nu știi în ce fel. *Să fiu frustrat? Sau nu-s decât panicat?* Iar confuzia asta îți schimbă starea de spirit, devine ea starea ta de spirit, iar tu devii confuz, cenușiu. Dar cu ajutorul apei speciale, ți-ai putea privi mâinile portocalii și ți-ai spune: *Sunt fericit! Tot timpul ăsta am fost, de fapt, fericit! Ce ușurare!*

Domnul Black a spus:

— Odată am fost să fac un reportaj într-un sat din Rusia, într-o colonie de artiști care fuseseră obligați să părăsească orașele! Auzisem că sunt picturi atârinate peste tot! Auzisem că nici nu se vedeau pereții de atâtea picturi! Pictaseră tavanele, farfuriile, ferestrele, lampadarele! Să fi fost un gest de revoltă? Un act de liberă exprimare? Picturile erau bune ori nu asta avea importanță? Trebuia să le văd cu ochii mei și trebuia să spun lumii despre ele! Pe vremea aia, trăiam numai pentru reportaje de felul ăsta! Stalin a aflat despre colonia asta și și-a trimis gorilele, cu doar câteva zile înainte să ajung acolo, să le rupă oasele! Asta a fost mai rău decât să-i omoare! Oskar, era o privescătoare cumplită: aveau brațele între atele improvizate, întinse, ca și când ar fi fost niște zombie! Nu se puteau hrăni, pentru că nu-și puteau duce mâna la gură! Și știi ce-au făcut?

— Au murit de foame?

— S-au hrănit unul pe altul! Asta e diferența dintre rai și iad! În iad, murim de foame! În rai, ne hrănim unul pe altul!

— Eu nu cred în viața de apoi.

— Nici eu, dar cred în poveste.

Și apoi, ca din senin, m-am gândit la ceva. Ceva enorm. Ceva minunat.

— Vreți să m-ajutați?

— Poftim?

— Cu cheia.

— Să te-ajut?

— Ați putea merge cu mine.

— Vrei să te-ajut?

— Da.

— Ei bine, n-am nevoie de mila nimănui!

— Jose! i-am spus. Sunteți, cu siguranță, foarte deștept și învățat și știți o tonă de lucruri pe care eu nu le știu și, de asemenea, e foarte bine să-ți țină cineva de urât, așa că, vă rog, spuneți da.

A închis ochii și a tăcut. Nu-mi dădeam seama dacă se gândea la ceea ce spusese sau dacă se gândea la altceva sau dacă nu cumva adormise, lucru pe care știu că-l fac bătrânii, ca bunica, uneori.

— Nu trebuie să vă hotărâți acum, am spus, pentru că nu voiam să se simtă forțat.

I-am povestit despre cele o sută șazeci și două de milioane de încuietori și despre cum căutările vor dura, probabil, multă vreme, poate chiar un an și jumătate, cu totul, așa că, dacă voia să se mai gândească la asta, era OK, putea oricând să coboare și să-mi dea răspunsul. Se tot gândea.

— Gândiți-vă cât vreți, am spus.

Se tot gândea. L-am întrebat:

— Ați luat vreo decizie?

Nu a spus nimic.

— Ce ziceți, domnule Black?

Nimic.

— Domnule Black?

L-am bătut pe umăr și el și-a ridicat brusc privirea.

— Hei!

Mi-a zâmbit, la fel ca mine când mami descoperă că am făcut ceva ce nu trebuia să fac.

— Ți-am citit pe buze!

— Ce?

Mi-a făcut semn spre aparatul lui auditiv, pe care nu-l observasem până atunci, deși încercam din răspuțuri să observ tot.

— L-am oprit acum mult timp!

— L-ați oprit?

— Acum mult, mult timp!

— Intenționat?

— M-am gândit că așa aş economisi bateriile!

— Pentru ce?

A ridicat din umeri.

— Dar nu vreți să auziți nimic?

A ridicat din nou din umeri, într-un fel din care nu mi-am dat seama dacă însemna da sau nu. Și apoi m-am gândit la altceva. La ceva frumos. Ceva adevărat.

— Vreți să-i dau eu drumul?

S-a uitat la mine și prin mine în același timp, ca și când aş fi fost un vitraliu. L-am întrebat din nou, mișcându-mi buzele mai lent și mai grijuliu, ca să fiu sigur că mă înțelege:

— Vreți. Să-i. Dau. Eu. Drumul?

Se uita în continuare la mine. Am întrebat din nou. A spus:

— Nu știu cum să spun da!

I-am spus:

— Nici nu trebuie.

M-am dus în spatele lui și am văzut câte o rotiță pe dosul fiecărei căști.

— Încet! a spus, ca și când m-ar fi implorat. A trecut mult, mult timp!

M-am dus în fața lui, ca să-mi vadă buzele, și i-am promis c-o voi face cât puteam eu de blând. Apoi m-am întors în spatele lui și am mișcat rotițele extrem de încet, milimetru cu milimetru. Nu s-a întâmplat nimic. Le-am mai mișcat câțiva milimetri. Și încă vreo câțiva. M-am dus în fața lui. A dat din umeri și eu am făcut la fel. M-am dus înapoi în spate și le-am mai mișcat vreo câțiva milimetri, până s-au oprit. M-am dus înapoi în față. A dat din umeri. Poate că aparatul auditiv nu mai funcționa sau poate că bateriile muriseră de bătrânețe sau poate că surzise definitiv de când îl oprise, lucru care era posibil. Ne-am uitat unul la altul.

Apoi, din senin, un stol de păsări a trecut în zbor prin fața ferestrei, extrem de repede și incredibil de aproape. Să fi fost vreo douăzeci. Sau poate mai multe. Dar păreau o singură pasăre, pentru că toate știau exact ce să facă. Domnul Black s-a apucat singur de urechi și a scos niște sunete ciudate. A

început să plângă – dar nu de fericire, după cum mi-am dat seama, nici de tristețe.

— Sunteți OK? l-am întrebat în șoaptă.

Vocea mea l-a făcut să plângă și mai tare și a dat din cap că da.

L-am întrebat dacă voia să mai fac niște zgomote.

A dat din cap că da, lucru care i-a stors și mai multe lacrimi.

M-am dus la pat și l-am zgâlțâit, până au căzut vreo câteva bolduri și agrafe.

A vărsat și mai multe lacrimi.

— Vreți să-l opresc? am întrebat, dar el nu mai era atent la mine. Umbla de colo-colo prin cameră, lipindu-și urechile de fiecare lucru care scotea vre-un sunet, inclusiv de lucrurile foarte tăcute, cum ar fi țevile.

Voiam să stau acolo, uitându-mă la el cum ascultă lumea, dar se făcuse târziu, iar eu aveam repetiție pentru *Hamlet* la 4:30 și era o repetiție extrem de importantă, pentru că era prima cu efecte luminoase. I-am spus domnului

Black că voi veni să-l iau sâmbătă la ora 7:00 și că vom începe atunci. I-am spus:

— Nici măcar n-am terminat cu cei de la litera A.

El a spus „OK“, iar sunetul propriei voci l-a făcut să plângă cel mai tare.

Mesajul trei. 9:31 A.M. *Alo? Alo? Alo?*

Când a venit mami să mă învelească în acea noapte, și-a dat seama că în mintea mea se petrece ceva și m-a întrebat dacă vreau să vorbesc. Voiam, dar nu cu ea, așa că am spus:

— Fără supărare, dar nu vreau.

— Sigur?

— *Très fatigué*, am spus, fluturându-mi mâna.

— Vrei să-ți citesc ceva?

— Nu-i nevoie.

— Ne-am putea uita prin *New York Times*, să vânăm greșeli, ce zici?

— Nu, mulțumesc.

— Bine, a spus, bine.

Mi-a dat un pupic și a stins lumina și, când să iasă, am spus:

— Mami?

Iar ea a spus:

— Da?

Iar eu am spus:

— Promiți că, atunci când o să mor, n-o să mă îngropi?

S-a întors și m-a mângâiat pe obraz și a spus:

— N-o să mori.

I-am spus:

— Ba da.

Ea a spus:

— N-o să mori în viitorul apropiat. Ai în față o viață lungă, lungă de tot.

I-am spus:

- După cum știi, sunt extrem de curajos, dar nu-mi pot petrece eternitatea într-un locșor mic sub pământ. Pur și simplu, nu pot. Mă iubești?
- Bineînțeles că te iubesc.
- Atunci să mă pui într-un mausoleu de-alea.
- Un mausoleu?
- Unul d-ăla despre care am citit.
- Chiar trebuie să vorbim despre asta?
- Da.
- Acum?
- Da.
- De ce?
- Păi, dacă mor mâine?
- N-o să mori mâine.
- Nici tati n-a crezut c-o să moară mâine.
- Cu tine n-o să se întâmple la fel.
- Nici cu el nu trebuia să se întâmple așa.
- Oskar...
- Îmi pare rău, dar pur și simplu nu vreau să fiu îngropat.
- Nu vrei să fii cu tati și cu mine?
- Tati nici măcar nu-i acolo!
- Poftim?
- Corpul lui a fost distrus.
- Nu vorbi așa!
- Așa cum? Ăsta-i adevărul. Nu înțeleg de ce toată lumea se prefacă că el e acolo.
- Ușurel, Oskar.
- E doar o cutie goală.
- E mai mult decât o cutie goală.
- De ce aș vrea eu să-mi petrec eternitatea lângă o cutie goală?
- Mami a spus:
- Acolo e spiritul lui.
- Și asta m-a înfuriat *foarte* tare. I-am spus:

— Tati nu avea un spirit! El avea celule!

— Amintirea lui e acolo.

— Amintirea lui e aici, am spus, ducându-mi mâna la cap.

— Tati avea un spirit, a spus, ca și când ar fi derulat puțin înapoi conversația noastră.

I-am spus:

— Avea celule, iar acum ele sunt pe acoperișuri și în râu și în plămânii milioanelor de oameni din New York, care le inspiră de fiecare dată când deschid gura.

— N-ar trebui să spui asemenea lucruri.

— Dar asta e *adevărul*! De ce nu pot să spun *adevărul*?!

— Îți pierzi controlul.

— Mami, doar pentru că tati a murit, asta nu înseamnă că poți să fii illogică.

— Ba da.

— Ba nu.

— Oskar, potolește-te!

— Du-te dracu'!

— Poftim?!

— Scuze. Voiam să zic du-te naibii!

— Ai nevoie de o pauză!

— Am nevoie de un mausoleu!

— Oskar!

— Nu mă minți!

— Cine minte?

— Unde-ai fost?

— Unde-am fost când?

— În ziua aia!

— Care zi?

— Ziua *aia*!

— Ce vrei să spui?

— Unde-ai fost?!

— Am fost la muncă.

— De ce n-ai fost acasă?

— Pentru că trebuie să merg la muncă.

— De ce nu m-ai luat de la școală, cum fac alte mămici?

— Oskar, am venit cât de repede am putut. Mie îmi ia mai mult s-ajung acasă decât ție. Am crezut c-ar fi mai bine să ne întâlnim acasă decât să te fac să m-aștepți până veneam să te iau.

— Dar ar fi trebuit să fii acasă când am ajuns eu!

— Aș vrea să fi fost, dar nu s-a putut.

— Ar fi trebuit să faci tot posibilul.

— Nu pot să fac imposibilul posibil.

— Ar fi trebuit să-l faci.

A spus:

— Am venit acasă cât am putut de repede.

După care a început să plângă.

Toporul era cel care câștiga.

Mi-am lipit obrazul de al ei.

— Mami, nu-mi trebuie ceva elegant. Doar ceva deasupra pământului.

A respirat adânc, m-a îmbrățișat și a spus:

— Asta s-ar putea.

Am încercat să mă gândesc la ceva amuzant, pentru că mi-am spus că, dacă aș fi amuzant, n-ar mai fi supărată pe mine și atunci m-aș trezi din nou în siguranță.

— Și cu ceva spațiu de manevră.

— Cum?

— O să am nevoie de ceva spațiu de manevră.

A zâmbit și a spus: OK.

M-am mai pisicit puțin, pentru că mi-am dat seama că funcționa.

— Și de un bideu.

— Absolut. Vine și bideul.

— Și de un gard electric.

— Gard electric?

— Ca să nu-ncerce jefuitorii de morminte să-mi fure bijuteriile.

— Bijuteriile?

— Da, am spus. O să am nevoie și de niște bijuterii.

Ne-am spart amândoi de răs, lucru perfect normal, pentru că ea mă iubea din nou. Mi-am scos de sub pernă caietul cu sentimente, am dat la pagina curentă și am coborât de la DISPERAT la AȘA ȘI-AȘA.

— Hei, da' asta-i grozav! a spus mami, uitându-se peste umărul meu.

— Nu, am spus, e așa și-așa. Și te rog să nu-ți bagi nasul.

M-a mângâiat pe piept și asta a fost foarte drăguț, deși a trebuit să mă răsucesc puțin, ca să nu simtă că încă purtam cheia la gât și că erau, de fapt, două chei.

— Mami?

— Da.

— Nimic.

— Ce e, puiule?

— Ei, doar că n-ar fi grozav ca saltelele să aibă loc pentru brațe, ca atunci când stai pe-o parte să încapi la fix?

— Ar fi foarte drăguț.

— Și probabil că ți-ar face bine și la spate, pentru că atunci coloana ar sta dreaptă, lucru care știu că e important.

— Chiar e important.

— Și ți-ar fi și mai ușor să te cuibărești. Știi cum te incomodează mereu brațul...

— Da.

— E important să-ți fie mai ușor să te cuibărești.

— Foarte.

MEDIU OPTIMIST, DAR REALIST

— Mi-e dor de tati.

- Și mie.
  - Da?
  - Sigur că da.
  - *Chiar* îți e?
  - Cum poți să mă-ntrebi așa ceva?
  - Păi, pentru că nu te porți ca și când ți-ar fi foarte dor de el.
  - La ce te referi?
  - Cred că știi la ce mă refer.
  - Nu știu.
  - Te aud râzând.
  - Mă auzi râzând?
  - În sufragerie. Cu Ron.
  - Și tu crezi că, dacă râd câteodată, asta-nseamnă că nu mi-e dor de tati?
- M-am întors pe-o parte, îndepărtându-mă de ea.

OPTIMIST, DAR REALIST EXTREM DE DEPRIMAT

A spus:

- Să știi că și eu plâng foarte mult.
- Dar eu nu te văd plângând.
- Poate pentru că nu vreau eu să mă vezi plângând.
- De ce nu?
- Pentru că nu e corect față de nici unul dintre noi.
- Ba e.
- Vreau ca amândoi să putem merge mai departe.
- Cât de mult plângi?
- Cât de mult?
- O lingură? O ceașcă? O cadă? Asta dac-ar fi să aduni lacrimile.
- Păi, nu merge-așa.

— Așa cum?

A spus:

— Încerc să găsesc moduri în care să fiu fericită. Râsul mă face fericită.

Am spus:

— Eu nu încerc să găsesc moduri în care să fiu fericit și nici n-o voi face.

A spus:

— Păi, eu cred c-ar trebui.

— De ce?

— Pentru că tati ar fi vrut să fii fericit.

— Tati ar fi vrut să-l țin minte.

— Dar de ce nu poți să-l ții minte și să fii fericit?

— De ce ești îndrăgostită de Ron?

— Cum?

— E evident că ești îndrăgostită de el, așa că ce vreau eu să știu e de ce.

Ce-i așa grozav la el?

— Oskar, te-ai gândit vreodată că lucrurile ar putea fi mult mai complicate decât par?

— Mă gândesc tot timpul la asta.

— Ron este *prietenul* meu.

— Atunci promite-mi că nu te vei mai îndrăgosti niciodată.

— Oskar, să știi că și Ron trece prin multe. Ne ajutam unul pe celălalt.

Suntem *prieteni*.

— Promite-mi că nu te vei îndrăgosti.

— De ce mă rogi să-ți promit una ca asta?

— Ori îmi promiți că nu te vei mai îndrăgosti niciodată, ori eu nu te mai iubesc.

— Nu e corect.

— Nu trebuie să fiu corect! Sunt fiul tău!

A scos un oftat uriaș și a spus:

— Îmi aduci așa mult aminte de tati!...

Apoi am spus ceva ce nu plănuiam să spun și nici măcar nu voiam să spun. În timp ce-mi ieșea pe gură, mi-era rușine că s-ar fi putut întâlni cu vre-una din celulele lui tati pe care le-aș fi putut inhala când fuseserăm să vizităm Ground Zero.

— Dac-aș fi putut să aleg, te-aș fi ales pe tine!

S-a uitat la mine o secundă, s-a ridicat și a ieșit din cameră. Mi-am dorit să trântescă ușa, dar n-a făcut-o. A închis-o atent, cum face de fiecare dată. Mi-am dat seama că nu plecase.

~~EXTREM DE DEPRIMAT~~ INCREDIBIL DE SINGUR

— Mami?

Nimic.

M-am ridicat din pat și m-am dus la ușă.

— Retrăg ce-am spus.

N-a zis nimic, dar o auzeam cum respiră. Am pus mâna pe clanță, pentru că m-am gândit că poate și ea ținea mâna pe clanță, de cealaltă parte.

— Am spus că retrăg.

— Nu poți retrage un lucru ca ăsta.

— Dar poți să-ți ceri scuze pentru un lucru ca ăsta?

Nimic.

— Îmi accepți scuzele?

— Nu știu.

— Cum să nu știi?

— Oskar, *nu știu*.

— Ești supărată pe mine?

Nimic.

— Mami?

— Da.

— Mai ești supărată pe mine?

- Nu.
- Sigur?
- N-am fost niciodată supărată pe tine.
- Dar cum ai fost?
- Rănită.

~~INCREDIBIL DE SINGUR~~

CRED CĂ AM ADORMIT PE
 PODEA. CÂND M-AM TREZIT,
 MAMI ÎMI SCOTEA CĂMAȘA, CA
 SĂ M-AJUTE SĂ-MI PUN
 PIJAMAUA, CEEA CE-NSEAMNĂ
 CĂ TREBUIE SĂ-MI FI VĂZUT
 TOATE VÂNĂTĂILE. LE-AM
 NUMĂRAT ASEARĂ ÎN OGLINDĂ
 ȘI ERAU PATRUZECI ȘI UNA.
 UNELE AU CRESCUT, DAR
 MAJORITATEA SUNT MICI. NU MI
 LE FAC PENTRU EA, DAR VREAU,
 TOTUȘI, SĂ MĂ ÎNTREBE DE
 UNDE LE AM (DEȘI PROBABIL CĂ
 ȘTIE) ȘI SĂ-I PARĂ RĂU PENTRU
 MINE (PENTRU CĂ ȘI-AR DA
 SEAMA CÂT DE GREU ÎMI ESTE)
 ȘI SĂ SE SIMTĂ ÎNGROZITOR
 (PENTRU CĂ MĂCAR UNELE
 DINTRE ELE SUNT DIN VINA EI)
 ȘI SĂ-MI PROMITĂ CĂ N-O SĂ
 MOARĂ ȘI N-O SĂ MĂ LASE
 SINGUR. DAR NU A SPUS NIMIC.
 NICI MĂCAR NU I-AM PRINS

*EXPRESIA CÂND MI-A VĂZUT
VÂNĂTĂILE, PENTRU CĂ AVEAM
CĂMAȘA TRASĂ PESTE CAP,
ACOPERINDU-MI FAȚA CA UN
BUZUNAR SAU CA UN CRANIU.*

Note

[10.](#) Tulburare de comportament a copilului, caracterizată prin hiperactivitate, agitație, dificultăți de concentrare etc.

[11.](#) Titlul unei piese interpretate de Beatles.

SENTIMENTELE MELE

Se anunță zborurile în difuzoare. Noi nu ascultăm. Pentru noi nu contează, pentru că noi nu mergem nicăieri.

Deja mi-e dor de tine, Oskar. Mi-era dor chiar și atunci când eram cu tine. Asta a fost mereu problema mea. Mi-e dor de ceea ce am deja și mă înconjur de lucruri care-mi lipsesc.

De fiecare dată când termin o pagină nouă, mă uit la bunicul tău. Sunt așa de ușurată să-i văd chipul. Mă face să mă simt în siguranță. Are umerii înguști. Spinarea încovoiată. La Dresda, era un uriaș. Mă bucur că încă are mâinile aspre. Sculpturile nu l-au părăsit niciodată.

Până acum n-am observat că încă mai poartă verigheta. Mă-ntreb dacă și-a pus-o când s-a întors sau dacă a purtat-o în toți acești ani. Înainte să vin aici, am încuiat apartamentul. Am stins lumina și m-am asigurat că nu picură nici un robinet. E greu să-ți iei rămas-bun de la un loc în care ai trăit. Poate fi la fel de greu ca atunci când îți iei rămas-bun de la cineva. Ne-am mutat aici chiar după ce ne-am căsătorit. Era mai spațios decât apartamentul lui. Aveam nevoie de asta. Aveam nevoie de spațiu pentru toate animalele și aveam nevoie de spațiu între noi. Bunicul tău a luat cea mai scumpă poliță de asigurare. A venit un om de la companie ca să facă fotografii. În caz că se întâmpla ceva, puteau să reconstruiască apartamentul în cele mai mici detalii. A făcut un film întreg. A fotografiat podeaua, șemineul, cada de baie. N-am confundat niciodată ce aveam cu ce eram. Când a plecat omul acela, bunicul tău și-a luat aparatul și a început să facă și el fotografii.

Ce faci? l-am întrebat.

Paza bună trece primejdia rea, a scris el. Atunci am crezut că are dreptate, dar acum nu mai sunt așa de sigură.

A fotografiat totul. Dosul rafturilor din dulap. Spatele oglinzilor. Chiar și lucrurile stricate. Lucrurile de care n-ai vrea să-ți aduci aminte. Ar fi putut reconstrui apartamentul lipind una lângă alta toate fotografiile.

Și clanțele. A fotografiat toate clanțele din apartament. Pe toate. Ca și când lumea întreagă și viitorul ei ar fi depins de acele clanțe. Ca și când, dacă ne-am fi gândit vreodată la clanțe, ar fi trebuit să folosim fotografiile cu ele.

Nu știi de ce m-a durut asta atât de tare.

I-am spus: Nici măcar nu sunt niște clanțe frumoase.

El a scris: Dar sunt clanțele noastre.

Și eu eram a lui.

Pe mine nu m-a fotografiat niciodată și nici nu ne-am făcut vreo asigurare de viață.

Ținea un set de poze în șifonierul lui. A mai lipit un set în caietele lui, ca să le aibă tot timpul la-ndemână, în caz că s-ar fi întâmplat ceva acasă.

N-am avut o căsnicie nefericită, Oskar. Știa să mă facă să râd. Și uneori și eu îl făceam să râdă. A trebuit să stabilem reguli, dar cine nu face asta. Nu e nimic greșit în a face compromisuri. Chiar dacă le faci în aproape orice privință.

Și-a luat o slujbă la un magazin de bijuterii, pentru că el cunoștea utilajele. Muncea așa de mult încât l-au făcut director adjunct, iar mai apoi, director. Nu-i păsa lui de bijuterii. Le ura. Spunea că bijuteriile sunt opusul sculpturii.

Era un mijloc de a câștiga bani, iar el mi-a promis că va fi OK.

Ne-am făcut propriul magazin într-un cartier care se învecina cu un cartier rău famat. Era deschis de la unsprezece dimineața până la șase seara. Dar aveam mereu de lucru.

Ne petreceam viețile câștigându-ne pâinea.

Uneori, mergea la aeroport după orele de lucru. Îl rugam să-mi aducă ziare și reviste. La început, pentru că voiam să învăț expresii americane. Apoi am renunțat la asta. Însă tot îl rugam să meargă. Știam că are nevoie de permisiunea mea. Dar nu din bunătate îl trimiteam acolo.

Amândoi am încercat din răspuțeri. Mereu încercam să ne ajutăm unul pe celălalt, dar nu pentru că eram neajutorați. El avea nevoie să facă diverse

lucruri pentru mine, la fel cum și eu aveam nevoie să fac diverse lucruri pentru el. Asta ne dădea un scop. Uneori îi ceream un lucru pe care nici măcar nu-l voiam, doar ca să-l las să mi-l aducă. Ne petreceam timpul încercând să ne-ajutăm reciproc să ne-ajutăm reciproc. Eu îi aduceam papucii de casă. El îmi făcea ceaiul. Eu dădeam drumul la căldură, pentru ca el să poată da drumul la aerul condiționat, pentru ca eu să pot da drumul la căldură. Măinile lui nu și-au pierdut niciodată asprimea.

Era de Halloween. Primul Halloween în apartamentul nostru. A sunat soneria. Bunicul tău era la aeroport. Am deschis ușa și acolo era o fetiță într-un cearșaf alb, cu două găuri în dreptul ochilor. Ne dați ori nu ne dați? a spus ea. M-am dat un pas înapoi.

Cine e?

Sunt o fantomă!

Dar de ce porți cearșaful?

E Halloween!

Nu știi ce înseamnă asta.

Copiii se costumează și bat pe la ușile oamenilor, iar tu le dai dulciuri.

Eu nu am dulciuri.

E Hal-lo-ween!

I-am spus să aștepte. M-am dus în dormitor. Am scos un plic de sub saltea. Economiiile noastre. Pâinea noastră. Am scos două bancnote de o sută de dolari și le-am pus într-un plic separat, pe care i l-am dat fantomei.

O plăteam ca să plece.

Am închis ușa și am stins luminile, ca să nu mai sune la sonerie nici un copil. Animalele cred că au înțeles, pentru că m-au înconjurat și s-au cuibărit lângă mine. Când s-a întors bunicul tău, n-am spus nimic. I-am mulțumit pentru ziare și reviste. M-am dus în camera de oaspeți și m-am prefăcut că scriu. Spațiu, spațiu, spațiu. Povestea vieții mele era făcută din spații goale.

Zilele treceau una câte una. Și uneori chiar mai rar. Ne uitam unul la altul și în minte desenam hărți. Îi spuneam că am vederea slabă pentru că voiam să-mi acorde atenție. Am creat locuri sigure în apartamentul nostru, unde te puteai retrage și încetai să exiști.

Aș fi făcut orice pentru el. Poate că asta a fost boala mea.

Făceam dragoste în Locurile Nimicului și stingeam luminile. Îmi venea să plâng. Nu ne puteam privi. Întotdeauna trebuia să fie pe la spate. Ca prima oară. Și știam că nu la mine se gândea.

Mă ținea așa de strâns de șolduri și împingea așa de tare. Ca și când ar fi încercat să treacă prin mine spre altceva.

De ce fac dragoste oamenii?

A trecut un an. Și încă unul. Și încă unul. Încă unul.

Ne câștigam pâinea.

N-am uitat niciodată fantoma aceea.

Aveam nevoie de un copil.

Ce înseamnă să ai nevoie de un copil?

Într-o dimineață, m-am trezit și am înțeles golul din mine. Mi-am dat seama că-mi puteam compromite viața, dar nu și viața ce avea să-mi urmeze. Nu puteam explica. Nevoia o luase înaintea explicațiilor.

Nu din slăbiciune am lăsat lucrurile să se-ntâmple, dar nici din tărie. Ci de nevoie. Aveam nevoie de un copil.

Am încercat să-i ascund asta. Am încercat să aștept până era prea târziu ca să se mai poată face ceva. Era secretul ultim. Viața. O țineam la loc sigur, înăuntru meu. O duceam cu mine peste tot. La fel cum apartamentul era înăuntru cărților lui. Purtam bluze largi. Îmi puneam perne în poală. Nu rămâneam goală decât în Locuri ale Nimicului.

Dar n-am putut ține secretul la nesfârșit.

Stăteam întinși în pat, pe întuneric. Nu știam cum s-o spun. Știam, dar nu puteam. I-am luat unul dintre caietele de pe noptieră.

Apartamentul nu fusese niciodată atât de întunecat.

Am aprins veioza.

În jurul nostru, s-a făcut lumină.

În apartament, s-a făcut și mai întuneric.

Am scris: Sunt însărcinată.

I-am dat caietul. A citit.

A luat un stilou și a scris: Cum s-a întâmplat asta?

Am scris: Eu am făcut-o să se-ntâmples.

El a scris: Dar aveam o regulă.

Pagina următoare era o clantă.

Am dat pagina și am scris: Am încălcat regula.

S-a ridicat. Nu știu cât timp a trecut.

A scris: Totul va fi OK.

I-am spus că OK nu era de-ajuns.

Totul va fi ~~OK~~ perfect.

I-am spus că nu mai rămăsese nimic din ce putea fi protejat de minciuni.

Totul va fi ~~OK~~ perfect.

Am început să plâng.

Era prima oară când plângeam de față cu el. M-am simțit ca și când am fi făcut dragoste.

L-am întrebat ceva ce căutasem să aflu de când făcusem primul Loc al Nimi-cului, cu ani în urmă.

Noi ce suntem? Ceva sau Nimic?

Mi-a acoperit fața cu mâinile și apoi și le-a ridicat.

Nu știam ce înseamnă asta.

În dimineața următoare, m-am trezit cu o răceală teribilă.

Nu știam dacă mi-e rău din cauza copilului sau a bunicului tău.

Când ne-am luat la revedere, înainte să plece la aeroport, i-am ridicat valiza și era foarte grea.

Atunci mi-am dat seama că mă părăsea.

M-am întrebat dac-ar trebui să-l opresc. Dac-ar trebui să mă lupt cu el și să-l forțez să mă iubească. Am vrut să-l pun la pământ, să-l imobilizez și să-i strig în față.

L-am urmat.

L-am urmărit toată dimineața. Nu știam cum să-i vorbesc. L-am privit scriind în caiet. L-am privit întrebându-i pe oameni cât e ceasul, deși cu toții îi făceau semn spre ceasul mare și galben de pe perete.

Era așa ciudat să-l văd de la depărtare. Atât de mic. În lume, țineam la el așa cum nu țineam acasă. Voiam să-l apăr de toate lucrurile îngrozitoare pe care nimeni nu le merită.

M-am apropiat foarte mult de el. Stăteam chiar în spatele lui. Îl priveam scriind: E păcat că trebuie să trăim, dar ce tragedie că nu avem de trăit decât o viață. M-am dat înapoi. Nu puteam sta atât de aproape. Nici măcar atunci.

Din spatele unei coloane, m-am uitat la el cum scrie și cum întreabă cât e ceasul și cum își freacă palmele aspre de genunchi. Da și Nu.

M-am uitat cum se așază la rând, ca să-și ia bilet.

M-am întrebat: Oare când îl voi opri să mă părăsească?

Nu știam cum să-l rog sau cum să-i spun sau cum să-l implor.

Când a ajuns în față, m-am dus la el.

L-am atins pe umăr.

Văd, am spus. Ce prostie, să spui una ca asta. Am vederea slabă, dar văd.

Ce faci aici? a scris el cu mâinile.

Dintr-odată, m-am simțit intimidată. Nu eram obișnuită cu timiditatea. Eram obișnuită cu rușinea. Timiditatea e atunci când îți întorci privirea de la ceea ce vrei. Rușinea e atunci când îți întorci privirea de la ceea ce nu vrei.

Știu că pleci, am spus.

Trebuie să mergi acasă, a scris. Ar trebui să fii în pat.

OK, am zis. Nu știam cum să spun ce aveam nevoie să spun.

Te duc acasă.

Nu. Nu vreau să merg acasă.

A scris: Ești nebună. O să răcești.

Am răcit deja.

O să răcești și mai tare.

Nu-mi venea să cred că glumește. Și nu-mi venea să cred că am râs.

Râsul m-a dus cu gândul la masa noastră de bucătărie, unde râdeam și râdeam mereu. La masa aceea eram apropiați. Ne ținea loc de pat. În apartamentul nostru, totul era confuz. Mâncam pe măsuta de cafea din camera de zi, în loc de masa din sufragerie. Voiam să fim aproape de fereastră. Înghesuiam în ceasul cu pendulă caietele lui goale, ca și când ele ar fi fost timpul. Îi puneam

caietele pline în cada din baia de serviciu, pentru că n-o foloseam niciodată. Când reușesc să dorm, sunt somnambulă. Odată am dat drumul la duș. Câteva caiete au început să plutească, iar altele au rămas la locul lor. Când m-am trezit a doua zi dimineață, am văzut ce făcusem. Apa era cenușie, ca toate zilele lui.

Nu sunt nebună, i-am spus.

Trebuie să mergi acasă.

Am obosit, i-am spus. Nu sunt epuizată, ci consumată. Ca nevestele-alea care se trezesc într-o dimineață și spun: Nu mai pot coace pâine.

Tu n-ai copt niciodată pâine, a scris și glumeam în continuare.

Atunci, e ca și cum m-aș trezi și-aș coace pâine, am spus și chiar și-atunci glumeam. M-am întrebat dacă va veni o vreme când nu vom mai glumi. Și cum va fi asta? Și cum ne vom simți?

Când eram mică, viața mea era ca o muzică dată din ce în ce mai tare. Totul mă emoționa. Un câine care urma un străin. Asta mă făcea să simt atâtea lucruri. Un calendar care indica luna greșită. Aș fi putut să plâng din cauza asta. Am și plâns. Punctul în care se termina fumul care ieșea dintr-un horn. Cum rămânea pe colțul mesei o sticlă răsturnată.

Mi-am petrecut viața învățând să simt din ce în ce mai puțin.

Cu fiecare zi, simțeam mai puțin.

Asta înseamnă să îmbătrânești? Sau e ceva mai rău?

Nu te poți apăra de tristețe fără să te aperi de fericire.

Și-a ascuns fața între coperțile caietului, ca și când coperțile i-ar fi fost mâini.

A plâns. Pentru cine plângea?

Pentru Anna?

Pentru părinții lui?

Pentru mine?

Pentru el?

I-am luat caietul. Era ud, din cauza lacrimilor care se scurgeau pe paginile lui, ca și când caietul ar fi fost cel care plângea. Și-a ascuns fața în palme.

Lasă-mă să te văd plângând, i-am spus.

Nu vreau să te rănesc, a spus el, scuturându-și capul de la stânga la dreapta.

Mă rănești atunci când nu vrei să mă rănești, i-am spus. Lasă-mă să te văd plângând.

Și-a lăsat mâinile în jos. Pe un obraz, scria DA invers. Pe celălalt, scria NU invers. Tot în pământ se uita. Acum, lacrimile nu i se mai scurgeau pe obraji, ci îi cădeau din ochi direct pe pământ.

Lasă-mă să te văd plângând, am spus. Nu simțeam că-mi datorează asta. Și nici nu simțeam că eu îi datorez asta. Ne-o datoram unul altuia, iar asta era altceva.

Și-a ridicat capul și s-a uitat la mine.

Nu sunt furioasă pe tine, i-am spus.

Trebuie să fii.

Eu sunt cea care a încălcat regula.

Dar eu sunt cel care a făcut o regulă după care tu nu ai putut trăi.

Gândurile mele rătăcesc, Oskar. Ajung la Dresda, la perlele mamei, umede de sudoarea de pe gâtul ei. Gândurile mele urcă pe mâneca de la haina tatei. Avea un braț așa de solid și puternic. Eram sigură că mă va proteja toată viața. Și așa a fost. Chiar și după ce l-am pierdut. Amintirea brațului său mă îmbrățișează la fel ca brațul său. Fiecare zi e legată de cea dinainte. Dar săptămânile au avut aripi. Oricine crede că secunda e mai iute decât deceniul nu a trăit ce-am trăit eu.

De ce mă părăsești?

A scris: Nu știu să trăiesc.

Nici eu nu știu, dar încerc.

Nu știu cum să încerc.

Erau lucruri pe care voiam să i le spun. Dar știam că i-ar face rău. Așa că le-am îngropat și le-am lăsat să-mi facă mie rău.

Mi-am pus mâna peste a lui. Atingerea lui a fost întotdeauna foarte importantă pentru mine. Era un lucru pentru care trăiam. Nu mi-am putut niciodată explica de ce. Atingeri mici, atingeri de nimic. Degetele mele pe umărul lui. Coapsele noastre atingându-se în îmbulzeala din autobuz. Nu-mi puteam explica de ce, dar aveam nevoie de aceste atingeri. Uneori îmi imaginam cum ar

fi fost să pui cap la cap toate atingerile noastre. De câte sute sau mii de degete atingându-se e nevoie pentru a face dragoste? De ce fac dragoste oamenii? Gândurile mele se-ndreaptă spre copilărie, Oskar. Spre vremea când eram mică. Stau aici, gândindu-mă la pumnii de pietricele, la prima oară când am observat că am păr la subsuoară.

Gândurile mele sunt în jurul gâtului mamei. La perlele ei.

Când a-nceput să-mi placă mirosul parfumului și cum Anna și cu mine stăteam în întunericul dormitorului nostru, în căldura patului nostru.

Într-o noapte, i-am spus ce văzusem în spatele magaziei din curtea noastră.

M-a rugat să-i promit că nu voi sufla nici o vorbă despre asta. I-am promis.

Pot să mă uit la voi cum vă sărutați?

Să te uiți la noi cum ne sărutăm?

Ai putea să-mi spui unde vă veți săruta, iar eu m-aș ascunde și v-aș privi.

Ea a râs și în felul ăsta a spus da.

Ne trezeam în toiul nopții. Nu știu cine se trezea prima. Sau dacă ne trezeam în același timp.

Ce simți atunci? o întrebam.

Ce simți atunci când ce?

Când te săruți.

A râs.

Simți ceva ud, a spus.

Am râs.

Asta simți, a spus și m-a apucat de obraji și m-a tras spre ea.

Nu fusesem niciodată așa îndrăgostită și nici n-am mai fost de atunci.

Eram nevinovate.

Ce putea fi mai nevinovat decât noi două, sărutându-ne în patul acela?

Cum ar putea ceva să merite mai puțin să fie distrus?

I-am spus: O să-ncerc din răspuțeri, dacă rămâi.

OK, a scris.

Doar nu mă părași, te rog.

OK.

Nu va trebui niciodată s-aducem vorba despre asta.

OK.

Nu știu din ce motiv, dar mă gândesc la pantofi. La câte perechi de pantofi am purtat toată viața. Și de câte ori picioarele mi-au alunecat înăuntrul lor și apoi s-au strecurat afară. Și la cum i-am pus la piciorul patului, cu vârful îndreptat în afară.

Gândurile mi se duc în jos, pe horn, și ard.

Pași deasupra. Ceapă prăjindu-se. Cristal clincănind.

Nu eram bogați, dar nu ne lipsea nimic. De la fereastra din dormitor, priveam lumea. Și eram în siguranță. Mi-am văzut tatăl distrus. Cu cât se apropia mai mult războiul, cu atât mergea mai departe. Oare asta era singura cale de a ne proteja pe care o găsisse? În fiecare noapte, petrecea ore-ntregi în magazia lui. Uneori, dormea acolo. Pe podea.

Voia să salveze lumea. Așa era el. Dar nu și-ar fi pus familia în pericol. Așa era el. Poate că a pus viața mea în balanță cu o viață pe care ar fi putut s-o salveze. Sau cu zece. Sau cu o sută. Trebuie să fi hotărât că viața mea cântărea mai mult decât o sută de vieți.

În iarna aceea, a încărunțit. Am crezut că era zăpadă. Ne-a promis că totul va fi OK. Eram un copil, dar știam că nu va fi totul OK. Dar asta n-a făcut din tata un mincinos. L-a făcut tatăl meu.

În dimineața bombardamentului, am decis să-i scriu omului din lagăr. Nu știu de ce am așteptat atât sau ce m-a făcut să vreau să-i scriu tocmai atunci.

Mă rugase să-i trimit și o fotografie. Nu aveam nici o fotografie cu mine care să-mi placă. Înțeleg acum tragedia copilăriei mele. Nu bombardamentul, ci faptul că niciodată nu îmi plăcuse vreo fotografie cu mine. Nici nu se putea.

Am hotărât să mă duc la un fotograf a doua zi și să-mi fac o poză.

În noaptea aceea, mi-am probat în oglindă toate toaletele. Mă simțeam ca o vedetă de cinema urâtă. Am rugat-o pe mama să mă învețe cum e cu machiajul. Nu m-a întrebat de ce.

Mi-a arătat cum să-mi înroșesc obraji. Și cum să-mi pictez ochii. Nu-mi atinsese niciodată fața atât de îndelung. Nu avusese niciodată vreun pretext.

Fruntea. Bărbia. Tâmpilele. Gâtul. Oare de ce plângea?

Am lăsat pe birou scrisoarea neterminată.

Din cauza hârtiei, casa noastră a ars mai repede.

Ar fi trebuit s-o trimit cu o fotografie urâtă.

Ar fi trebuit să trimit totul.

Aeroportul era plin de oameni care veneau și plecau. Dar nu eram acolo decât bunicul tău și cu mine.

I-am luat caietul și l-am răsfoit. Am arătat spre: Ce frustrant, ce jalnic, ce trist!

El l-a răsfoit și a arătat spre: Felul în care mi-ai dat acel cuțit.

I-am arătat: Dacă-ș fi fost altcineva, într-o altă lume, aș fi făcut altceva.

A arătat spre: Uneori, oamenii nu vor decât să dispară.

Am arătat spre: Nu e nimic în neregulă dacă nu te înțelegi pe tine însuși.

A arătat spre: Ce trist!

Am arătat spre: Și n-aș refuza ceva dulce.

A arătat spre: Am plâns și-am plâns și-am tot plâns.

Am arătat spre: Nu plânge.

A arătat spre: Sfâșiat și confuz.

Am arătat spre: Ceva.

A arătat spre: Nimic.

Am arătat spre: Ceva.

Nimeni n-a arătat spre: Te iubesc.

Nu era nici o cale de mijloc. Nu am putut trece peste asta și nici n-am putut să-i găsim marginea.

Îmi pare rău că, pentru a învăța să trăiești, ai nevoie de-o viață-ntreagă, Oskar. Pentru că, dacă-ș putea trăi din nou, aș face altfel lucrurile.

Mi-aș schimba viața.

L-aș săruta pe profesorul de pian, chiar dacă ar râde de mine.

Aș sări în pat cu Mary, chiar dacă m-aș face de râs.

Aș trimite fotografiile urâte, le-aș trimite cu miile.

Ce ne facem? a scris.

Tu hotărăști, am spus.

A scris: Vreau să merg acasă.

Ce înseamnă pentru tine acasă?

Acasă este locul cu cele mai multe reguli.

L-am înțeles.

Și va trebui să facem și mai multe reguli, am spus.

Ca să fie și mai acasă.

Da.

OK.

Am mers direct la magazinul de bijuterii. Și-a lăsat valiza în camera din spate. În ziua aceea, am vândut o pereche de cercei cu smaralde. Și un inel de logodnă cu diamante. Și o brățară de aur pentru o fetiță. Și un ceas pentru cineva care pleca în Brazilia.

În noaptea aceea, în pat, ne-am ținut în brațe. M-a sărutat din cap până-n picioare. L-am crezut. Nu eram proastă. Eram soția lui.

A doua zi dimineața, a plecat la aeroport. N-am îndrăznit să pun mâna pe valiză.

L-am așteptat să vină acasă.

Au trecut ore. Și minute.

N-am deschis magazinul la 11:00.

Am așteptat la fereastră. Încă mai credeam în el.

La prânz n-am mâncat.

Secunde treceau.

A trecut după-amiaza. A venit seara.

N-am luat cina.

Au trecut ani în intervalele dintre secunde.

Tatăl tău mi se mișca în burtă.

Ce încerca, oare, să-mi spună?

Am dus coliviile la ferestre.

Am deschis ferestrele, am deschis și coliviile.

Am dat drumul peștilor în canalizare.

Am dus câinii și pisicile jos și le-am scos zgărzile.

Insectelor le-am dat drumul pe stradă.

Și reptilelor.

Și șoarecilor.

Le-am spus: Duceți-vă.

Cu toții.

Duceți-vă.

Și s-au dus.

Și nu s-au mai întors.

FERICIRE, FERICIRE

INTERVIEWATOR: Puteți descrie evenimentele din acea dimineață?

TOMOYASU: Am plecat de acasă cu fiica mea, Masako. Ea mergea la serviciu. Eu mă duceam să mă întâlnesc cu un prieten. A fost afișat un avertisment antiaerian. I-am spus fiicei mele că voi merge acasă. Ea a spus: „Mă duc la birou“. Mi-am făcut treburile casnice și am așteptat să fie ridicat avertismentul.

Am făcut patul. Am făcut ordine în dulap. Am șters ferestrele cu o cârpă udă. Am văzut un fulger. Primul meu gând a fost că era blițul unui aparat de fotografiat. Acum pare atât de ridicol. Mi-a străpuns privirea. Mi s-a golit mintea. Geamurile ferestrelor se făceau țândări în jurul meu. Suna ca atunci când îmi făcea mama „Șșșș“, ca să tac.

Când am redevenit conștient, mi-am dat seama că nu stăteam în picioare. Fusesem aruncat într-o altă cameră. Țineam cârpa în mână, dar nu mai era udă. Singurul meu gând a fost să-mi găsesc fiica. M-am uitat pe fereastră și l-am văzut pe unul dintre vecinii mei, aproape gol. I se jupuia pielea. Îi atârna de vârfurile degetelor. L-am întrebat ce se întâmplase. Era prea epuizat ca să-mi răspundă. Se uita în toate direcțiile, după familia lui, bănuiesc. M-am gândit: *Trebuie să plec. Trebuie s-o găsesc pe Masako.*

Mi-am pus pantofii și mi-am luat gluga antiaeriană. Mi-am făcut drum până la gară. Foarte mulți oameni mărșăluiau spre mine, depărtându-se de oraș. Îmi mirosea a ceva asemănător calamarului fript. Trebuie să fi fost în stare de șoc, pentru că toți oamenii arătau ca niște calamari eșuați pe mal.

Am văzut o tânără venind spre mine. Îi curgea pielea de pe ea. Era ca de ceară. Murmura: „Mamă. Apă. Mamă. Apă“. M-am gândit că ar putea fi

Masako. Dar nu era ea. Nu i-am dat apă. Îmi pare rău că nu i-am dat. Dar încercam s-o gălesc pe Masako.

Am alergat tot drumul până la Gara Hiroshima. Era plină de oameni. Unii erau morți. Mulți erau întinși pe jos. Își strigau mamele sau cereau apă. Am ajuns la Podul Tokiwa. Trebuia să traversez podul ca să ajung la biroul fiicei mele.

INTERVIEWATOR: Ați văzut norul în formă de ciupercă?

TOMOYASU: Nu, n-am văzut norul.

INTERVIEWATOR: N-ați văzut norul în formă de ciupercă?

TOMOYASU: N-am văzut norul în formă de ciupercă. Încercam s-o gălesc pe Masako.

INTERVIEWATOR: Dar norul s-a întins deasupra întregului oraș?

TOMOYASU: Încercam s-o gălesc. Mi s-a spus că nu pot trece dincolo de pod. M-am gândit că poate se întorsese acasă, așa că am făcut cale-ntoarsă. Eram la Altarul Nikitsu când ploaia neagră a început să cadă. M-am întrebat ce era.

INTERVIEWATOR: Ați putea descrie ploaia neagră?

TOMOYASU: Am așteptat-o acasă. Am deschis ferestrele, deși nu mai aveau geam. Am stat treaz toată noaptea, așteptând. Dar nu s-a întors. A doua zi dimineată, pe la ora 6:30, a venit domnul Ishido. Fiica lui lucra în același birou cu fiica mea. Era afară și striga, întrebând de casa lui Masako. Am alergat afară. Am strigat: „Aici! Aici!“ Domnul Ishido a urcat la mine. A spus: „Repede! Îmbracă-te și du-te după ea. E pe malul Râului Ota“.

Am alergat cât am putut de repede. Mai repede decât puteam. Când am ajuns la Podul Tokiwa, erau soldați întinși pe jos. În jurul Gării Hiroshima, am văzut mulți oameni morți, la pământ. Erau mai mulți în dimineata zilei de șapte decât pe șase. Când am ajuns pe malul râului, nu mi-am putut da seama care era Masako. O tot căutam. Am auzit pe cineva plângând: „Mamă!“ I-am recunoscut vocea. Am găsit-o într-o stare groaznică. Încă îmi apare așa în vise. A spus: „Ți-a luat mult s-ajungi“.

Mi-am cerut iertare. I-am spus: „Am venit cât de repede-am putut“.

Nu eram decât noi doi. Nu știam ce să fac. Nu sunt infirmieră. Avea viermi în răni și un lichid gălbui și lipicios. Am încercat s-o curăț. Dar i se jupea pielea. Viermii ieșeau de peste tot. Nu-i puteam curăța, pentru că i-aș fi luat cu tot cu piele și mușchi. A trebuit să-i culeg. M-a întrebat ce făceam. I-am spus: „O, Masako, nu-i nimic“. A dat din cap. Nouă ore mai târziu, a murit.

INTERVIEWATOR: În tot acest timp, ați ținut-o în brațe?

TOMOYASU: Da. Am ținut-o în brațe. Ea a spus: „Nu vreau să mor“. I-am spus: „N-o să mori“. Ea a spus: „Promit să nu mor înainte să ajungem acasă“. Dar avea dureri mari și striga întruna: „Mamă!“

INTERVIEWATOR: Trebuie să vă vină foarte greu să vorbiți despre lucrurile astea.

TOMOYASU: Când am auzit că organizația dumneavoastră înregistrează mărturii, am știut că trebuie să vin. A murit în brațele mele, spunând: „Nu vreau să mor“. Așa e moartea. Nu contează ce uniforme poartă soldații. Nu contează cât de bune sunt armele. M-am gândit că, dacă toată lumea ar vedea ce-am văzut eu, n-ar mai fi niciodată război.

Am apăsat pe *Stop* la casetofon, pentru că interviul se terminase. Fetele plângeau, iar băieții scoteau sunete caraghioase, ca și când ar fi vomitat.

— Ei bine, spuse domnul Keegan, ridicându-se de pe scaun și ștergându-și fruntea cu o batistă, cu siguranță, Oskar ne-a dat mult de gândit.

Am spus:

— N-am terminat.

El a spus:

— Mie așa mi s-a părut.

Am explicat:

— Datorită faptului că toată căldura iradiantă a circulat în linii drepte de la locul exploziei, oamenii de știință au putut determina direcția către hipocentru dintr-un număr de puncte diferite, studiind umbrele obiectelor din acest interval. Umbrele au putut da informații despre înălțimea exploziei și

diametrul mingii de foc în secunda în care aceasta provoca efectul de carbonizare la nivel maxim. Nu-i așa că e fascinant?

Jimmy Snyder a ridicat mâna. I-am dat cuvântul. A întrebat:

— Tu de ce ești așa ciudat?

L-am întrebat dacă întrebarea era retorică. Domnul Keegan l-a poftit în biroul directorului Bundy. Unii dintre copii s-au spart de râs. Știam că se sparg de râs într-un sens rău, că râd de mine, dar am încercat să-mi păstrez atitudinea încrezătoare.

— O altă caracteristică interesantă a exploziei este legătura dintre gradul de arsură și culoare, pentru că toate culorile închise absorb lumina, evident. De exemplu, în acea dimineață avea loc o celebră partidă de șah între doi mari maeștri, pe o tablă de șah la scară mare, într-unul din marile parcuri ale orașului. Bomba a distrus tot: pe spectatorii de pe scaune, pe cei care filmau partida, camerele de filmat negre, cronometrele, chiar și pe marii maeștri. Nu au rămas decât piesele albe pe insulele lor albe, pătrate.

Ieșind din clasă, Jimmy a spus:

— Hei, Oskar, cine-i Buckminster?

I-am spus:

— Richard Buckminster Fuller a fost om de știință, filozof și inventator, celebru pentru că a conceput domul geodezic, a cărui variantă cea mai cunoscută este Buckyball. A murit în 1983, parcă.

Jimmy a spus:

— Mă refeream la Buckminster *al tău*.

Nu știam de ce întreabă, pentru că îl adusesem pe Buckminster la școală, pentru o demonstrație, cu doar două zile în urmă și îl aruncasem de pe acoperiș, pentru a arăta că pisicile ating viteza de aterizare transformându-se în mici parașute și că ele au, de fapt, șanse mai mari de supraviețuire după o cădere de la etajul douăzeci decât de la etajul opt, pentru că le ia cam opt etaje să-și dea seama ce se întâmplă și să se relaxeze și să-și corecteze poziția. Am spus:

— Buckminster e pisicuța¹² mea.

Jimmy m-a arătat cu degetul și a exclamat:

— Ha, ha!

Toți copiii s-au spart de răs, în sensul rău. Nu pricepeam ce era așa amuzant. Domnul Keegan s-a înfuriat și a spus:

— Jimmy!

Jimmy a spus:

— Ce? Ce-am făcut?

Mi-am dat seama că, pe dinăuntru, și domnul Keegan se spărgea de răs.

— Spuneam că s-a găsit o bucată de hârtie, cam la jumătate de kilometru de hipocentru, iar literele, pe care ei le numesc ideograme, erau complet arse. Am devenit extrem de curios să aflu cum ar arăta așa ceva, prin urmare, mai întâi, am decupat singur literele, dar nu sunt suficient de îndemânatic, așa că am făcut cercetări și am găsit o imprimantă pe Spring Street, specializată în decupaje, și mi-au spus că ar putea face asta pentru două sute cincizeci de dolari. I-am întrebat dacă asta includea și taxele. Au spus că nu, dar tot am crezut că face toți banii, așa că am luat cartea de credit a mamei și, oricum, iată.

Am ridicat foaia de hârtie, cu prima pagină din *Scurtă istorie a timpului* în japoneză, a cărei traducere am luat-o de pe Amazon.co.jp. M-am uitat la colegii mei prin istoria țeptoaselor.

Asta a fost miercuri.

Joia nu am ore, așa că am fost la bibliotecă, să citesc ultimul număr din *American Drummer*, pe care bibliotecara Higgins îl comandă special pentru mine. A fost plictisitor. Am mers la laboratorul de științe, să văd dacă domnul Powers n-ar vrea să facem niște experimente. Mi-a spus că avea planificat să iasă la prânz cu alți profesori și că nu mă putea lăsa singur în laborator. Așa că am făcut niște bijuterii în atelierul de artă, în care ai voie să stai singur.

Vineri, Jimmy Snyder m-a strigat de pe terenul de joacă, după care a venit spre mine cu gașca lui. A spus:

— Hei, Oskar, ce-ai prefera să-ți facă Emma Watson? O labă sau o muie?

I-am spus că nu știam cine e Emma Watson. Matt Cobler a spus:

— Hermione, retardule.

Am spus:

— Cine-i Hermione? Iar eu nu sunt retardat mintal.

Dave Mallon a spus:

— Din *Harry Potter*, poponarule.

Steve Wicker a spus:

— Are niște fâțișoare de nota zece, mai nou.

Jake Riley a spus:

— Labă sau muie?

Eu am spus:

— Nici măcar n-o cunosc.

Știu o mulțime de lucruri despre berze, dar nu știu prea multe despre cum vine barza. Tot ce știu e că trebuie să învăț singur de pe Internet, pentru că nu am pe cine să întreb. De exemplu, știu că îi dai cuiva o muie dacă îți bagi penisul în gura lui sau a ei. Mai știu și că pulă înseamnă penis și că și cocoș înseamnă tot penis. Și, evident, megacocoș. Mai știu că VG-urile se udă când o femeie face sex, deși nu știu *cu ce* se udă. Mai știu că VG e pizdă și mai știu cur. Știu ce sunt vibratoarele, cred, dar nu știu exact ce e slobozul. Știu că sexul anal este când te regulezi în anus, dar aș fi vrut să nu știu.

Jimmy Snyder m-a împins cu umărul și a spus:

— Spune că mă-ta-i curvă!

Am spus:

— Mă-ta-i curvă.

El a spus:

— Spune că mă-ta-i curvă!

Am spus:

— Mă-ta-i curvă.

Matt și Dave și Steve și Jake se spărgeau de râs, dar Jimmy devenea din ce în ce mai furios. A ridicat pumnul și-a spus:

— Pregătește-te să mori!

M-am uitat în jur după vreun profesor, dar nu era nici unul.

— Mama-i curvă, am spus.

Am mers înăuntru și am mai citit câteva fraze din *Scurtă istorie a timpului*. După care am rupt pixul-creion. Când am ajuns acasă, Stan a spus:

— Ai o scrisoare!

Dragă Oskar,

Îți mulțumesc că mi-ai trimis prin poștă cei 76,50\$ pe care mi-i datorai. Ca să-ți spun drept, nu credeam să-i mai văd vreodată. De-acum voi avea încredere în toată lumea.

(Taximetrist)

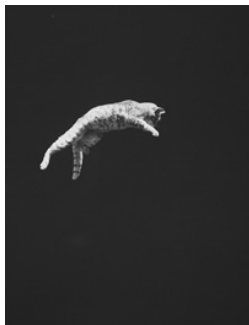
Marty Mahaltra

P.S.: Nema bacșiș?

În noaptea aceea am numărat șapte minute, apoi paisprezece și apoi treizeci. Știam că nu voi putea să adorm, pentru că eram foarte entuziasmat că a doua zi voi porni în căutarea încuietorii. Am început să inventez ca un castor. M-am gândit cum, într-o sută de ani, toate numele din Pagini Aurii pe 2003 vor fi ale unor oameni morți și cum, odată, când eram la Minch, am văzut la televizor o emisiune în care cineva a rupt în două o carte de telefoane, cu mâinile goale. M-am gândit că nu mi-ar plăcea ca cineva să rupă în două Paginile Aurii pe 2003 peste o sută de ani, pentru că, deși cu toții vor fi morți, ar trebui totuși ca ei să conteze. Așa că am inventat o Cutie Neagră a Paginilor Aurii, care e o carte de telefoane care e făcută dintr-un material din care sunt făcute și cutiile negre ale avioanelor. Și tot n-am adormit.

Am inventat timbre poștale al căror dos are gust de *crème brûlée*.

Și tot n-am adormit.

Ce-ar fi dac-ai dresa câinii nevăzătorilor ca să devină câini care adulmecă bombele și-ar fi Câini pentru Nevăzători Adulmecători de Bombe? În felul ăsta, orbii ar putea fi plătiți pentru că se lasă conduși și ar putea fi membri contribuabili ai societății și am fi cu toții mai în siguranță. Alunecam din ce în ce mai departe de somn.

Când m-am trezit, era sâmbătă.

Am urcat să-l iau pe domnul Black, iar el aștepta în fața ușii, trosnindu-și degetele la ureche.

— Ce-i asta? a întrebat când i-am dat cadoul pe care îl aveam pentru el.

Am dat din umeri, așa cum făcea și tati.

— Și ce-ar trebui să fac eu cu ăsta?

I-am spus:

— Să-l deschizi, evident.

Dar n-am putut să-mi ascund fericirea și, înainte să despacheteze cutia, am spus:

— E un colier pe care l-am făcut pentru dumneavoastră, cu pandantiv dintr-o busolă, ca să știți unde sunteți față de pat!

În timp ce deschidea cutia, a spus:

— Ce drăguț din partea ta!

— Da, am spus, luându-i cutia din mâini, pentru că eu puteam s-o deschid mai repede. Probabil că n-o să funcționeze în afara apartamentului, deoarece câmpul magnetic al patului se micșorează pe măsură ce vă îndepărtați de el, dar chiar și-așa.

I-am dat colierul, iar el și l-a pus la gât. Arăta că patul e la nord.

— Încotro, deci? a întrebat.

— Bronx, am spus.

— Cu IRT¹³?

— Cu ce?

— Trenul IRT.

— Nu e nici un tren IRT, iar eu nu folosesc mijloacele de transport în comun.

— De ce nu?

— Mi se par o țință predilectă.

— Și cum vrei tu s-ajungem acolo?

— O să mergem pe jos.

— Să tot fie treizeci și ceva de kilometri pân-acolo, a spus. Și m-ai văzut cum merg?

— Asta cam așa e.

— Hai să luăm IRT-ul.

— Nu e nici un IRT.

— Orice-ar fi, hai să-l luăm.

Când ieșeam, am spus:

— Stan, dumnealui este domnul Black. Domnule Black, el este Stan.

Domnul Black a întins mâna, iar Stan i-a strâns-o. I-am spus lui Stan:

— Domnul Black locuiește la 6A.

Stan și-a retras mâna, dar nu cred că domnul Black s-a simțit jignit.

Aproape toată călătoria spre Bronx a fost pe sub pământ, ceea ce m-a făcut să mă panichez incredibil de tare, dar odată ce-am ajuns în zonele sărace, am ieșit la suprafață, ceea ce era preferabil. Multe clădiri din Bronx

erau goale, lucru de care mi-am dat seama pentru că nu aveau ferestre și uneori vedeai înăuntrul lor, chiar și la viteză mare. Am coborât din tren și am luat-o în jos, pe stradă. Domnul Black m-a rugat să-l țin de mână cât timp căutam adresa. L-am întrebat dacă e rasist. Mi-a spus că sărăcia îl enerva, nu oamenii. În glumă, l-am întrebat dacă e *gay*. A spus:

— Cred că da.

— Serios? am întrebat, dar nu mi-am retras mâna, pentru că nu sunt homofob.

Interfonul blocului era stricat, așa că ușa era deschisă, proptită cu o cărămidă. Apartamentul lui Agnes Black era la etajul trei și nu exista lift. Domnul Black a spus că o să mă aștepte jos, deoarece scările de la metrou îi fuseseră de-ajuns pentru o singură zi. Așa că am urcat singur. Podeaua culoarului era lipicioasă și, nu știu din ce motiv, toate vizoarele erau acoperite cu vopsea neagră. Cineva cânta în spatele unei uși și am auzit televizorul mergând în spatele altor câteva. Mi-am încercat cheia în încuietorea lui Agnes, dar n-a mers, așa că am ciocănit.

A răspuns o femeie micuță, într-un scaun cu rotile. Cred că venea din Mexic. Sau din Brazilia, sau cam așa ceva.

— Nu vă supărați, dumneavoastră sunteți Agnes Black?

A spus:

— No vorbesca ingleseă.

— Cum?

— No vorbesca ingleseă.

— Mă scuzați, am spus, dar nu vă înțeleg. Puteți, vă rog, să repetați și să pronunțați puțin mai bine?

— No vorbesca Ingleșă, a spus.

Am ridicat un deget în aer, semnul universal pentru „stai o clipă“, și l-am strigat pe domnul Black de pe scara blocului.

— Nu cred că vorbește engleză!

— Bine, dar ce vorbește-atunci?

— Ce limbă vorbiți? am întrebat-o, după care mi-am dat seama ce prostească era întrebarea, așa că am încercat o altă abordare. *Parlez-vous français?*

— *Español*, a spus.

— *Español!* am strigat.

— Grozav! a strigat și el. Am prins ceva *español* de-a lungul vremii!

Așa că am scos-o cu scaunul cu roțile în casa scării, ca să poată striga unul la altul, lucru care era cam ciudat, pentru că vocile lor se întâlneau, dar nu-și puteau vedea fețele. Au râs amândoi, iar râsetele lor urcau și coborau pe scări. După care domnul Black a strigat:

— Oskar!

Iar eu i-am strigat:

— Țsta e numele meu, nu-l toci!

— Hai, coboară!

Când m-am întors în hol, domnul Black mi-a explicat că persoana pe care o căutam fusese chelneriță la Windows on the World. „*Ce pana mea...?*“

— Femeia cu care tocmai am vorbit, Feliz, nu o cunoaște personal. A auzit de ea când s-a mutat.

— Serios?

— N-aș inventa o poveste ca asta.

Am ieșit în stradă și am luat-o pe jos. A trecut pe lângă noi o mașină, în care muzica era dată extrem de tare, ceea ce mi-a făcut inima să vibreze. M-am uitat în sus și am văzut o mulțime de sfori care făceau legătura între feres-tre, iar pe ele erau întinse haine. L-am întrebat pe domnul Black dacă la asta se referă oamenii când spun „sârmă de rufe“. El a spus:

— Da, la asta se referă.

Eu am spus:

— Așa mă gândeam și eu.

Am mai mers puțin pe jos. Pe stradă erau copii care jucau fotbal cu pietre și se spărgeau de râs, în sensul bun. Domnul Black a luat de jos o piatră și a băgat-o în buzunar. S-a uitat la plăcuța cu numele străzii, apoi la ceas.

Doi bătrâni stăteau pe scaune în fața unui magazin. Fumau trabucuri și se uitau la lume ca la televizor.

— Ce ciudat e, dacă stai să te gândești, am spus.

— Ce să fie?

— Că a lucrat acolo. Poate că l-a cunoscut pe tati. Sau nu l-a cunoscut, dar poate că în dimineața aceea ea l-a servit. El era acolo, la restaurant. Avea o întâlnire. Poate că i-a mai pus niște cafea în ceașcă sau ceva de genul ăsta.

— E posibil.

— Poate că au murit împreună.

Mi-am dat seama că nu avea ce să-mi răspundă la asta, pentru că bineînțeles că muriseră împreună. Întrebarea e *cum* muriseră împreună, adică dacă erau în colțuri diferite ale restaurantului sau unul lângă altul sau altfel. Poate se urcaseră împreună pe acoperiș. Am văzut în unele fotografii cum oamenii săreau împreună, ținându-se de mână. Așa că poate asta făcuseră. Sau poate că doar stătuseră de vorbă până când se prăbușise clădirea. Despre ce-ar fi putut vorbi? Evident că erau foarte diferiți. Poate că el îi povestise despre mine. Mă-ntreb ce i-ar fi putut spune. Nu-mi dădeam seama cum mă simt gândindu-mă că el s-ar fi putut ține de mână cu cineva.

— Ea avea copii? am întrebat.

— Nu știu.

— Întrebați-o.

— Pe cine?

— Hai să ne-ntoarcem, ca s-o-ntrebați pe femeia care locuiește acolo. Pun pariu că știe dacă Agnes avea copii sau nu.

Nu m-a întrebat de ce era importantă această întrebare și nici nu mi-a zis că ea ne spusese deja tot ce știa. Ne-am întors trei străzi înapoi și eu am urcat și am scos-o cu căruciorul în casa scărilor și ei au vorbit în sus și-n jos. După care domnul Black a strigat:

— N-avea!

Dar m-am întrebat dacă nu cumva mă mințea, pentru că, deși nu știu spaniolă, parcă auzisem că femeia spusese mai mult decât un simplu nu.

În timp ce ne întorceam la metrou, am avut o revelație și m-am înfuriat.

- Ia stai așa! am spus. De ce râdeți voi mai devreme?
  - Mai devreme?
  - Când ați vorbit prima oară cu femeia aceea, râdeți. Amândoi.
  - Nu știu, a spus.
  - Nu știți?
  - Nu-mi amintesc.
  - Încercați să v-amintiți.
  - A stat puțin pe gânduri.
  - Nu-mi amintesc.
- Minciuna #77.

Am cumpărat niște turte de mălai pe care le vindea o femeie la metrou, dintr-o oală uriașă, pusă într-un cărucior de cumpărături. În mod normal, nu-mi place mâncarea neambalată sau care nu e făcută de mami, dar am stat amândoi pe bordură și ne-am mâncat turtele. Domnul Black a spus:

- Așa da, m-am mai pus pe picioare.
  - Ce-nseamnă că v-ați pus pe picioare?
  - Că m-am energizat. Împrospătat.
  - Și eu m-am pus pe picioare.
- Și-a petrecut un braț pe după umerii mei și a spus:
- Bun!
  - Astea-s vegetariene, nu?

Pe când coboram treptele la metrou, am cântat la tamburină, iar când a intrat trenul în tunel, mi-am ținut respirația.

Albert Black era din Montana. Își dorise să fie actor, dar nu-și dorise să meargă în California, pentru că era prea aproape de casă și ideea e că, atunci când ești actor, ești altcineva.

Alice Black era incredibil de nervoasă, pentru că locuia într-o clădire care chipurile avea destinație industrială, așa că oamenii nu puteau să locuiască acolo. Înainte de a deschide ușa, ne-a pus să ne dăm cuvântul că nu suntem de la Administrația imobilelor. Am spus:

- V-aș sugera să vă uitați la noi pe vizor.

Așa a făcut și apoi a spus:

— A, voi erați!

Lucrul ăsta mi s-a părut ciudat, dar ea ne-a dat drumul înăuntru. Avea mâinile pline de cărbune și peste tot am văzut desene, toate cu același bărbat.

— Aveți patruzeci de ani?

— Am douăzeci și unu.

— Eu am nouă.

— Eu am o sută trei.

Am întrebat-o dacă ea făcuse desenele.

— Da.

— Pe toate?

— Da.

N-am întrebat cine era bărbatul, pentru că m-am temut că răspunsul ei m-ar dărâma. N-ar desena nimeni atâta pe cineva dacă nu l-ar iubi și nu i-ar fi dor de el. I-am spus:

— Sunteți extrem de frumoasă.

— Mersi.

— Putem să ne sărutăm?

Domnul Black mi-a dat un cot și a întrebat-o:

— Știți ceva despre cheia asta?

Dragă Oskar Schell,

Îți răspund din partea doamnei doctor Kaley, care, momentan, este plecată în Congo, într-o expediție de cercetare.

M-a rugat să-ți transmit tot respectul dumneaei pentru entuziasmul tău legat de munca sa cu elefanții. Dat fiind faptul că eu sunt deja asistentul dumneaei – iar bugetul este așa cum este, după cum probabil că știi

—, doamna doctor nu mai poate angaja încă un asistent în acest moment. Dar m-a rugat să-ți spun că, dacă vei fi în continuare interesat și disponibil, s-ar putea ca în toamna viitoare să demarăm un proiect în Sudan, în cadrul căruia va avea nevoie de ajutor. (Propunerile de proiect sunt momentan în curs de soluționare.)

Te rugăm să ne trimiți CV-ul tău, incluzând experiența de cercetare acumulată, diplomele universitare și postuniversitare, precum și două scrisori de recomandare.

Toate cele bune,
Gary Franklin

Allen Black locuia în Lower East Side și era portarul unei clădiri din Central Park South, unde l-am și găsit. A spus că nu-i plăcea deloc faptul că era portar, pentru că el fusese inginer în Rusia, iar acum creierul lui agoniza. Ne-a arătat un mic televizor portabil pe care-l ținea în buzunar.

— Pot să văd și DVD-uri la el, a spus, și dac-aș avea adresă de e-mail, mi-aș putea-o verifica.

I-am spus că îi puteam face eu un cont de e-mail, dacă voia. El a spus:

— Da?

Am luat aparatul, cu care nu eram obișnuit, dar m-am descurcat imediat și am rezolvat treaba. L-am întrebat:

— Ce nume de utilizator doriți?

I-am sugerat „Allen“ sau „Allen Black“ sau o poreclă.

— Sau „Inginerul“. Țsta ar fi tare.

Și-a dus mâna la mustață și a stat să se gândească. L-am întrebat dacă are copii. A spus:

— Un băiat. În curând, o să fie mai înalt ca mine. Mai înalt și mai deștept. O să fie un mare doctor. Chirurgie pe creier. Sau avocat la Curtea Supremă.

— Păi atunci, ați putea pune numele fiului dumneavoastră. Deși asta s-ar putea să creeze confuzii.

A spus:

— Portar.

— Cum?

— Pune „Portar“.

— Puteți să puneți orice doriți.

— Portar.

Am pus „Portar215“, pentru că erau deja 214 portari. Când să plecăm, a spus:

— Multă baftă, Oskar.

Eu am întrebat:

— De unde-ați știut că mă cheamă Oskar?

Domnul Black a răspuns:

— Tu i-ai zis.

Când am ajuns acasă în ziua aia, i-am trimis un e-mail: „Îmi pare rău că nu știți nimic despre cheie, dar tot mi-a părut bine să vă cunosc“.

Dragă Oskar,

Deși cu siguranță te exprimi ca un tânăr inteligent, fără să te fi cunoscut personal și fără să știu nimic despre experiența ta în domeniul cercetării științifice, mi-ar fi foarte greu să scriu o scrisoare de recomandare.

Îți mulțumesc pentru cuvintele de laudă la adresa muncii mele și multă baftă în explorările tale, fie ele științifice sau de alt fel.

Cu sinceritate,

Jane Goodall

Arnold Black a trecut direct la subiect:

— Nu vă pot ajuta. Îmi pare rău.

Am spus:

— Dar nici măcar nu v-am spus cum ne-ați putea ajuta.

I-au dat lacrimile și a spus:

— Îmi pare rău.

După care a închis ușa. Domnul Black a spus:

— Mergem mai departe.

Am dat din cap și mi-am zis: *Ciudat.*

Îți mulțumesc pentru scrisoare. Din pricina numărului mare de scrisori pe care le primesc, nu pot trimite răspunsuri personale. Cu toate acestea, citesc și păstrez fiecare scrisoare, sperând că într-o zi voi putea să dau fiecăreia răspunsul cuvenit. Până atunci,

*Cu sinceritate,
Stephen Hawking*

Săptămâna a fost incredibil de plictisitoare, mai puțin când îmi aduceam aminte de cheie. Deși știam că sunt 161.999.999 de încuietori în New York pe care nu le deschide, tot mă simțeam ca și când ar fi deschis totul. Uneori îmi plăcea s-o ating doar ca să mă asigur că e acolo, la fel ca spray-ul cu piper pe care-l țineam în buzunar. Sau ca opusul lui. Am legat șiretul astfel încât cheile – una de la apartament, cealaltă de la Dumnezeu știe ce – să-mi stea exact în dreptul inimii, lucru care era foarte drăguț, doar că uneori erau prea reci, așa că mi-am pus un plasture acolo, pe piept, iar cheile se lipeau de el.

Luni a fost plictisitor.

Mărți după-amiază a trebuit să merg la doctorul Fein. Nu înțelegeam de ce credeau că am nevoie de ajutor, pentru că mie mi se părea că *ar trebui* să fii dăruit când îți moare tatăl și doar dacă *nu ești* dăruit, *atunci* ai nevoie de ajutor. Dar m-am dus oricum, pentru că de acest lucru depindea creșterea alocației mele.

— Salut, prietene.

— De fapt, nu suntem prieteni.

— Așa e. Oricum. E o vreme grozavă azi, nu crezi? Dacă vrei, putem merge afară, să ne jucăm cu mingea.

— Da, cred că vremea e grozavă. Nu, nu vreau să mă joc cu mingea.

- Sigur?
- Sporturile nu sunt fascinante.
- Ce ți se pare ție fascinant?
- Ce fel de răspuns așteptați?
- Ce te face să crezi că aștept ceva anume?
- Ce vă face să credeți că sunt un mare idiot?
- Nu cred că ești un mare idiot. De fapt, nu cred că ești deloc idiot.
- Mersi.
- De ce crezi că ești aici, Oskar?
- Sunt aici, domnule doctor Fein, pentru că pe mami o supără faptul că îmi fac viața imposibilă.
- Și n-ar trebui s-o supere?
- Nu chiar. Viața e imposibilă.
- Când spui că viața ta e imposibilă, la ce te referi?
- Sunt tot timpul foarte apăsător.
- Și în acest moment?
- Mai ales.
- Și ce sentimente ai?
- De toate.
- Cum ar fi...
- În acest moment, simt tristețe, fericire, furie, dragoste, bucurie, rușine și mă și amuz un pic, pentru că o parte a creierului meu își amintește un lucru caraghios pe care l-a făcut Pastă-de-Dinți odată, dar despre care nu pot să vorbesc.
- Se pare că simți îngrozitor de multe.
- A pus Ex-Lax în *pain au chocolat* pe care o vindeam noi la târgul de patiserie de la Clubul Francez.
- Asta *chiar* e amuzant.
- Simt de toate.
- Și toată emoționalitatea asta îți afectează viața de zi cu zi?
- Păi, ca să vă răspund la întrebare, nu cred că ați folosit un cuvânt ad-vărat. Emoționalitate. Dar înțeleg ce vreți să spuneți și da, plâng foarte mult,

de regulă, în particular. Mi-este extrem de greu să merg la școală. Nu mai pot nici să dorm la prietenii acasă, deoarece mă panichez când nu sunt lângă mami. Nu mă descurc foarte bine cu oamenii.

— Tu ce crezi că se întâmplă?

— Simt prea multe. Asta se-ntâmplă.

— Crezi că se poate ca cineva să simtă prea multe? Sau doar să simtă într-un sens greșit?

— Interiorul meu nu se potrivește cu exteriorul.

— Dar sunt oameni la care să se potrivească?

— Nu știu. Eu nu sunt decât eu.

— Poate că asta e chiar personalitatea cuiva: diferența dintre interior și exterior.

— Dar la mine e mai rău.

— Mă-ntreb dacă nu toată lumea crede că la ei este mai rău.

— Probabil. Dar la mine chiar e mai rău.

S-a rezemat de spătarul scaunului și și-a pus stiloul pe birou.

— Pot să-ți pun o întrebare intimă?

— E o țară liberă.

— Ai observat cumva firicele de păr pe scrotul tău?

— Scrot?

— Scrotul este punguța de la baza penisului în care se află testiculele tale.

— Ouțele mele.

— Corect.

— Fascinant.

— Ia mai gândește-te un pic. Pot să mă-ntorc cu spatele.

— Nu e nevoie să mă gândesc. Nu am firicele de păr pe scrot.

A scris ceva pe o hârtie.

— Domnule doctor Fein?

— Howard.

— Mi-ai spus să te anunț când mă simt jenat.

— Da.

— Mă simt jenat.

— Îmi pare rău. Știu că a fost o întrebare foarte intimă. Te-am întrebat pentru că, uneori, când corpurile noastre se schimbă, experimentăm schimbări dramatice și în viața noastră emoțională. Mă întrebam dacă nu cumva o parte din lucrurile prin care treci acum se datorează schimbărilor din corpul tău.

— Nu e asta. E din cauză că tati a murit de cea mai îngrozitoare moarte pe care ar putea-o inventa cineva vreodată.

S-a uitat la mine, iar eu m-am uitat la el. Mi-am promis că nu voi fi eu primul care să-ntoarcă privirea. Dar, ca de obicei, eu am fost.

— Ce-ai zice de un joculeț?

— E unul de inteligență?

— Nu chiar.

— Îmi plac jocurile de inteligență.

— Și mie. Dar nu e unul de inteligență.

— Fir-ar!

— Eu voi spune un cuvânt și vreau să-mi spui primul lucru care-ți vine-n minte. Poate fi un cuvânt, numele unei persoane, chiar și-un sunet. Orice. Aici nu există răspunsuri corecte sau greșite. Nu există reguli. Ce zici, încercăm?

Am spus:

— Bagă!

El a spus:

— Familie.

Eu am spus:

— Familie.

El a spus:

— Îmi pare rău. Nu cred că am explicat foarte clar. Eu voi spune un cuvânt, iar tu îmi spui primul lucru care-ți vine-n minte.

Am spus:

— Ai zis „familie“ și eu m-am gândit la familie.

A spus:

- Dar hai să-ncercăm să nu folosim același cuvânt. OK?
- OK. Adică da.
- Familie.
- Frecuș.
- Frecuș?
- E atunci când un bărbat freacă VG-ul unei femei cu degetele. Nu?
- Da, așa e. OK. Nu există răspunsuri greșite. Dar ce zici de siguranță?
- Ce-i cu ea?
- OK.
- Da.
- Buric.
- Buric?
- Buric.
- Nu mă pot gândi la altceva decât la buric.
- Încearcă. Buric.
- Buricul nu mă face să mă gândesc la nimic.
- Mergi mai adânc.
- În buricul meu?
- În creierul tău, Oskar.
- A!...
- Buric. Buric.
- Anusul stomacului?
- Bine.
- Rău.
- Nu, voiam să zic „Bine. Ai făcut bine“.
- *M-am descurcat* bine.
- Te-ai descurcat.
- Apă.
- A sărbători.
- Ham, ham.
- Țsta a fost un lătrat?
- Fie.

- OK. Perfect.
- Da.
- Murdar.
- Buric.
- Inconfortabil.
- Extrem.
- Galben.
- Culoarea buricului unei persoane cu pielea galbenă.
- Hai să vedem dacă nu putem folosi un singur cuvânt, OK?
- Pentru un joc fără reguli, jocul ăsta are multe reguli.
- Durere.
- Realist.
- Castravete.
- Mușama.
- Mușama?
- Castravete?
- Acasă.
- Locul unde sunt toate cheștiile.
- Urgență.
- Tati.
- Tatăl tău este cauza situației de urgență sau urmarea ei?
- Amândouă.
- Fericire.
- Fericire. Ups! Scuze.
- Fericire.
- Nu știu.
- Încearcă. Fericire.
- Nu ș'.
- Fericire. Mai adânc.
- Am dat din umeri.
- Fericire, fericire.
- Domnule doctor Fein?

— Howard.

— Howard?

— Da?

— Mă simt jenat.

Am petrecut cele patruzeci și cinci de minute rămase vorbind, deși nu aveam nimic să-i spun. Nu voiam să fiu acolo. Nu voiam să fiu nicăieri unde nu căutam încuietorea. Când s-a apropiat ora la care trebuia să vină mami, doctorul Fein a spus că vrea să facem un plan, pentru ca săptămâna următoare să fie mai bună decât ultima. A spus:

— Nu vrei să-mi spui niște lucruri pe care crezi că le poți face, lucruri pe care să le ții minte? Și săptămâna viitoare o să vorbim despre ce ai reușit să faci.

— O să încerc să merg la școală.

— Bine. Foarte bine. Altceva?

— Poate că o să încerc să am mai multă răbdare cu idioții.

— Bine. Și altceva?

— Nu știu, poate o să încerc să nu mai stric totul din cauză că sunt așa de apăsător.

— Altceva?

— O să încerc să fiu mai drăguț cu mami.

— Și?

— Nu e de-ajuns?

— Este. E mai mult decât de-ajuns. Și acum dă-mi voie să te-ntreb: cum crezi că vei reuși să faci toate aceste lucruri pe care le-ai pomenit?

— O să-mi îngrop sentimentele.

— Cum adică, să-ți îngropi sentimentele?

— Indiferent cât de multe simt, nu voi arăta nimic. Dacă trebuie să plâng, o să plâng în interior. Dacă trebuie să sângerez, o să-mi fac vânătăi. Dacă inima mea o ia razna, n-am să spun asta tuturor. N-ajută la nimic. Nu face decât să le îngreuneze și lor viața.

— Dar dacă îți îngropi adânc toate sentimentele-astea, nu vei mai fi *tu însuți*, nu?

— Și?

— Pot să-ți pun o ultimă întrebare?

— Asta a fost?

— Crezi că moartea tatălui tău poate avea vreo parte *bună*?

— Dacă eu cred că moartea tatălui meu poate avea vreo parte *bună*?

— Da. Crezi că moartea tatălui tău poate avea *vreo* parte bună?

Am dat un șut scaunului pe care stăteam, i-am aruncat hârtiile pe jos și am urlat:

— Nu! Bineînțeles că nu, imbecilu' dracului!

Asta aș fi vrut să fac. În schimb, am dat din umeri.

Am ieșit, să-i spun lui mami că e rândul ei. M-a întrebat cum a mers. Am spus:

— OK.

Ea a spus:

— Revistele tale sunt la mine-n geantă. Și o cutie de suc.

Am spus:

— Mersi.

S-a aplecat și m-a sărutat.

Când a intrat, am scos foarte încet stetoscopul din trusa mea de teren, m-am așezat în genunchi și am lipit cum-s-o-numi-capătul-ăla de ușa. Bulb, oare? Tati ar fi știut. Nu auzeam prea multe și uneori nu eram sigur dacă ei nu vorbeau sau nu auzeam eu ce-și spun.

te aștepti la prea mult foarte repede
știi

tu?
Ce eu?
faci?

Nu eu sunt problema.

Până ce simți să-i fie imposibil lui Oskar să

Dar până ce el nu se simte e să se simtă OK.

nu știi o problemă.
tu?
Nu
nu știi?

să explic ore-n șir.

ai încercat să începi?
Începe ușor ești fericită?

Ce-i de râs?

era cineva mă întrebe, aș putea spune da,
sau dar mai cred în răspunsuri scurte.

Poate întrebările greșite. Poate să-ți aduci aminte
sunt lucruri simple.

Ce e simplu?
 Câte degete   ridicate?
 Nu-i așa de simplu

Vreau să vorbesc   n-o să fie ușor.

                    te-ai gândit vreodată
 Ce?

                    cum sună.   chiar și un spital, pe drum
 de obicei, credem   mediu sigur.

                                         acasă e într-un mediu sigur.

Cine dracu' te crezi?

Îmi pare rău.   să-ți pară rău. Ești furioasă.
                     nu e vorba că tu nu   furioasă
 Pe cine ești furioasă?

                    bine pentru copii   traverseze
                     să fie în preajma   același proces.

Oskar nu este   alți copii.   chiar și să fie printre
 copii de vârsta lui.

                                         un lucru bun?

Oskar e Oskar și nimeni   asta e un lucru minunat.

Îmi fac griji că   lui însuși.

Nu-mi vine să cred că vorbim despre asta.

                    vorbim despre orice,   dau seama că era
 nici un motiv să vorbim
 pericol pentru el însuși?

                    Mă îngrijorează.   simptomele unui copil

                    sub nici o formă   internez fiul.

Am tăcut tot drumul în mașină, până acasă. Am dat drumul la radio și am găsit un post la care era „Hey Jude“. E adevărat, nu voiam să înrăutățesc lucrurile. Voiam să iau un cântec trist și să-l fac mai bun.¹⁴ Dar nu știam cum.

După cină, am urcat în camera mea. Am scos cutia din dulap și cutia din cutie, și punga, și fularul neterminat, și telefonul.

Mesajul patru. 9:46 A. M. *Tati la telefon. Thomas Schell. Thomas Schell la telefon. Alo? Mă auzi? Ești acolo? Răspunde! Te rog! Răspunde. Sunt sub o masă. Alo? Scuze. Am un șervețel umed pe față. Alo? Nu. Încearcă la celălalt. Alo? Scuze. Oamenii o iau razna. E un elicopter care se-nvârte pe-aici și. Cred c-o să urcăm pe acoperiș. Se spune că va fi. Un fel de evacuare – nu știu, încearcă la ăla –, se spune că va fi un fel de evacuare, ceea ce se poate dacă. Elicopterele se pot apropia suficient de mult. S-ar putea. Te rog, răspunde. Nu știu. Da, ăla. Ești acolo? Încearcă la ăla.*

De ce n-a spus la revedere?

Mi-am făcut o vânătaie.

De ce n-a spus „te iubesc“?

Miercuri a fost plictisitor.

Joi a fost plictisitor.

Și vineri a fost plictisitor, numai că era vineri, ceea ce-nsemna că era aproape sâmbătă, ceea ce-nsemna că eram mult mai aproape de încuietoare și asta era fericirea.

Note

[12.](#) Joc de cuvinte: în engleză, cuvântul *pussy* înseamnă pisicuță sau organ genital feminin.

[13.](#) Interborough Rapid Transit, tren rapid folosit între districtele New Yorkului.

[14.](#) Parafrazează după versurile piesei „Hey Jude“, a celor de la Beatles.

DE CE NU SUNT ACOLO UNDE EȘTI TU

4/12/78

Copilului meu: îți scriu toate astea din locul unde era odată magazia tatălui mamei tale, magazia nu mai este, nu mai sunt covoare, pentru că nici podele pe care să le-acopere nu mai sunt, nu sunt ferestre și nici pereți, totul s-a schimbat. Acum, în acest loc este o bibliotecă, lucru care l-ar fi bucurat pe bunicul tău, ca și când toate cărțile lui îngropate au fost semințe, iar fiecare carte s-a transformat într-o sută. Stau în capul unei mese lungi, înconjurate de enciclopedii, mai iau uneori câte una din raft și mai citesc despre viețile altora, regi, actriș, asasini, judecători, antropologi, campioni de tenis, mag-nați, politicieni, doar pentru că nu ai primit nici o scrisoare de la mine, asta nu înseamnă că nu ți-am scris. În fiecare zi îți scriu câte o scrisoare. Uneori cred că, dacă mi-aș da seama ce mi s-a întâmplat în acea noapte, aș putea-o lăsa în urmă, poate m-aș întoarce acasă, la tine, dar noaptea aceea nu are început și nici sfârșit, a început înainte ca eu să mă nasc și e vie în continuare. Îți scriu din Dresda, iar mama ta scrie în sufrageria Nimicului sau cel puțin asta cred, asta sper, uneori, mâna începe să mă ardă și sunt convins că scriem același cuvânt în același timp. Anna mi-a dat mașina de scris la care mama ta își scria cândva povestea vieții. Mi-a dat-o cu doar câteva săptămâni înaintea bombardamentelor, i-am mulțumit și ea a spus: „Pentru ce-mi mulțumești? E un cadou pentru mine“. „Un cadou pentru tine?“ „Nu-mi scrii niciodată.“ „Dar sunt lângă tine.“ „Și?“ „Scrii oamenilor cu care nu poți fi.“ „Nu m-ai sculptat niciodată, așa că măcar mi-ai putea scrie.“ E tragedia iubirii, cel mai mult iubești lucrurile de care ți-e dor. I-am spus: „Nici tu nu-mi scrii niciodată“. A spus: „Nu mi-ai dat niciodată o mașină de scris“. Am început să inventez viitoare cămine pentru noi, noaptea băteam la mașină, iar a doua zi i le dădeam. Mi-am imaginat zeci de case, unele dintre ele erau vrăjite (un turn cu ceas, în care ceasul se oprișe, într-un oraș în care timpul stătea pe loc), altele

erau mundane (o proprietate burgeză, la țară, cu grădini de trandafiri și păuni), toate păreau posibile și perfecte, mă întreb dacă mama ta le-a văzut vreodată. „Dragă Anna, Vom locui într-o casă construită în vârful celei mai înalte scări din lume.“ „Dragă Anna, Vom locui într-o peșteră, pe coasta unui deal din Turcia.“ „Dragă Anna, Vom locui într-o casă fără pereți, pentru ca, oriunde am merge, să fim acasă.“ Nu încercam să inventez case din ce în ce mai bune, ci să-i arăt că nu ele contau, am fi putut locui în orice casă, din orice oraș, din orice țară, din orice secol și am fi fost fericiți, ca și când lumea nu ar fi fost decât spațiul în care trăiam noi. În noaptea dinainte de a pierde totul, am bătut la mașină ultima noastră casă viitoare: „Dragă Anna, Vom locui în mai multe case, deasupra alpilor, și nu vom dormi niciodată de două ori în aceeași casă. În fiecare dimineață, după micul dejun, vom luneca spre următoarea noastră casă. Iar când vom deschide ușa de la intrare, casa dinainte se va distruge și va fi construită una nouă în locul ei. Când vom ajunge jos, vom lua liftul până-n vârf și apoi de la capăt“. Am mers să i-o duc a doua zi, în drum spre casa mamei tale, când am auzit un zgomot din magazie, de unde-ți scriu acum toate astea, am bănuț că era Simon Goldberg. Știam că tatăl Annei îl ținuse ascuns, îi auzisem vorbind în nopțile când Anna și cu mine ne strecuram pe câmp, în vârfurile picioarelor, vorbeau mereu în șoaptă, îi văzusem cămașa murdară de cărbune pe sârmă. Nu voiam să fiu observat, așa că am scos ușor o carte din perete. Tatăl Annei, bunicul tău, stătea în scaunul lui, cu fața în palme, era eroul meu. Când mă gândesc acum la acel moment, nu-l văd cu fața-n palme, nu mi-aș permite să-l văd așa, văd cartea din mâinile mele, o ediție ilustrată a Metamorfozei lui Ovidiu. Am căutat acea ediție în State, ca și când, dacă aș fi găsit-o, aș fi putut s-o strecor înapoi în peretele magaziei, să maschez imaginea eroului meu cu fața-n palme, să-mi opresc viața și istoria în acel moment, am căutat-o în toate librăriile din New York, dar n-am reușit s-o găsesc, lumina se prelingea în cameră prin gaura din perete, bunicul tău a ridicat capul, a venit la raft și ne-am privit prin Metamorfoza lipsă, l-am întrebat dacă se întâmplase ceva, el n-a spus nimic, nu vedeam decât o felie din fața lui, cotorul feței lui, ne-am uitat unul la altul până când am simțit că va lua foc totul, a fost tăcerea vieții mele. Am găsit-o

pe Anna în camera ei. „Bună.“ „Bună.“ „Tocmai l-am văzut pe tatăl tău.“ „În magazie?“ „Pare supărat.“ „Nu mai vrea să aibă nici un amestec.“ I-am spus: „Se va termina totul în curând“. „De unde știi?“ „Așa spun toți.“ „Până acum, toți s-au înșelat.“ „Se va termina totul și viața va reveni la normal.“ A spus: „Nu fi copil“. „Nu-mi întoarce spatele.“ Nu voia să mă privească. Am întrebat: „Ce s-a-ntâmplat?“ N-o mai văzusem niciodată plângând. I-am spus: „Nu plânge“. A spus: „Nu pune mâna pe mine“. Am întrebat: „Ce-i?“ A spus: „Vrei să taci din gură?“ Am stat amândoi pe pat, în tăcere. Liniștea ne apăsa ca o mână. Am spus: „Orice-ar fi –“ A spus: „Sunt însărcinată“. Nu pot scrie ce ne-am spus unul altuia atunci. Înainte să plec, a spus: „Te rog, lasă-te copleșit de bucurie“. I-am spus că așa era, bineînțeles, am sărutat-o, am sărutat-o pe burtă, atunci am văzut-o pentru ultima oară. În noaptea aceea, la 9:30, s-au auzit sirenele antiaeriene, am mers cu toții la adăposturi, dar nimeni nu se grăbea, eram obișnuit cu alarmele, am presupus că sunt false, de ce-ar vrea cineva să bombardeze Dresda? Familiile de pe strada noastră și-au stins luminile în case și s-au îndreptat spre adăposturi, eu așteptam pe trepte, mă gândeam la Anna. Totul era tăcut și nemișcat, nici măcar nu-mi vedeam mâinile în beznă. O sută de avioane au trecut pe deasupra noastră, avioane masive, grele, care străbăteau noaptea ca o sută de balene traversând oceanul, aruncau mănunchiuri de raze roșietice ca să lumineze întunericul ăla, pentru orice avea să urmeze, eram singur pe stradă, razele roșii cădeau în jurul meu, cu miile, știam că ceva de neimaginat era pe cale să se întâmple, mă gândeam la Anna, eram copleșit de bucurie. Am coborât treptele în fugă, câte patru o dată, mi-au văzut expresia feței, înainte să apuc să spun ceva – ce-aș fi putut spune –, am auzit un zgomot îngrozitor, explozii rapide, din ce în ce mai aproape, ca un public care alerga spre noi aplaudând, după care au fost deasupra noastră, am fost aruncați în colțuri, pivnița s-a umplut de fum și de flăcări, alte explozii, mai puternice, zidurile se desprindeau de podele și stăteau așa, suspendate, suficient cât să lase lumina să pătrundă, pentru ca mai apoi să se prăbușească la loc, explozii albastre și portocalii, albe și violet, am citit mai târziu că primul bombardament a durat mai puțin de jumătate de oră, dar mi s-a părut c-a durat zile-n șir, săptămâni chiar, ca și

când lumea avea să se sfârșească, bombardamentul s-a terminat la fel de bruscat cum a-nceput, „Ești bine?“ „Ești bine?“ „Ești bine?“ Am alergat afară din pivniță, care era inundată de fum cenușiu-gălbui, n-am mai recunoscut nimic, cu jumătate de oră-n urmă stăteam pe verandă, iar acum nu mai era nici o verandă în fața nici unei case de pe nici o stradă, doar flăcări cât vedeai cu ochii, tot ce rămăsese din casa noastră era o bucată de fașadă care susținea cu încăpățănare ușa de la intrare, un cal în flăcări a trecut galopând pe lângă noi, peste tot erau mașini și căruțe aprinse, în ele erau refugiați în flăcări, oamenii țipau, le-am spus părinților mei că trebuia să merg s-o găsesc pe Anna, mama mi-a spus să rămân cu ei, le-am spus că ne întâlnim mai târziu în fața ușii, tata m-a implorat să rămân, am pus mâna pe clanță și mi s-a luat pielea din palmă, mi-am văzut mușchiul roșiatic pulsând, de ce am apucat-o cu cealaltă mână? Tata a țipat la mine, era pentru prima oară când țipa la mine, nu pot să scriu ce-a zis, le-am spus că ne vedem mai târziu la ușă, m-a lovit peste față, era prima oară când mă lovea, atunci mi-am văzut pentru ultima oară părinții. În drum spre casa Annei, a început al doilea raid, m-am aruncat în cea mai apropiată pivniță, a fost lovită, s-a umplut de fum roz și de flăcări aurii, așa că am fugit în următoarea pivniță, a luat foc, am alergat din pivniță-n pivniță, pe măsură ce erau distruse, din copaci țipau maimuțe în flăcări, păsări cu aripile în flăcări cântau pe firele de telefon prin care circulau apeluri desperate, am găsit un alt adăpost, era plin ochi, fumul maroniu apăsa din tavan ca o mână, îmi era din ce în ce mai greu să respir, plămânii mei se străduiau să soarbă camera prin gură, a urmat o explozie argintie, am încercat cu toții-odată să părăsim pivnița, morții și muribunzii au fost călcați în picioare, eu am trecut peste un bătrân, am călcat peste copii, toată lumea se pierdea de toată lumea, bombele erau ca o cascadă, am alergat pe străzi, din pivniță-n pivniță, și am văzut lucruri îngrozitoare: picioare și gâturi, am văzut o femeie cu părul blond și rochia verde în flăcări, alergând cu un copil tăcut în brațe, am văzut oameni topindu-se în bălți mari, pline de un lichid vâscos, pe alocuri erau adânci de mai bine de-un metru, am văzut trupuri trosnind ca tăciunii aprinși, râzând, și rămășițele sutelor de oameni care încercaseră să scape de uraganul de foc sărind, cu capul înainte, în lacuri și iazuri, părțile

din trupurile lor care se scufundaseră erau încă intacte, în timp ce părțile care ieșiseră la suprafață erau carbonizate, de nerecunoscut, bombele cădeau într-una, purpurii, portocalii și albe, eu continuam să alerg, mâinile îmi sângerau, prin zgomotul clădirilor care se prăbușeau am auzit urletul tăcerii acelui copil. Am trecut pe lângă Grădina Zoologică, cuștile fuseseră distruse, totul era peste tot, animale în agonie urlau de durere și debusolare, unul dintre îngrijitori striga după ajutor, era un bărbat puternic, ochii îi arseseră, m-a apucat de braț și m-a întrebat dacă știu să trag cu arma, i-am spus că trebuie să găsec pe cineva, el mi-a dat pușca lui și a spus: „Trebuie să găsești carnivorele“, i-am spus că nu eram un bun țințas, i-am spus că nu știu care sunt carnivore și care nu, el a spus: „Împușcă-le pe toate“, nu știu câte animale am ucis, am ucis un elefant, fusese aruncat la vreo douăzeci de metri de cușca lui, i-am pus pușca în ceafă și m-am întrebat, în timp ce apăsam pe trăgaci: Oare trebuie să omor acest animal? Am omorât o maimuță cocoțată pe ciotul unui copac căzut, care își smulgea părul privind dezastrele, am omorât doi lei, stăteau unul lângă altul, cu fața spre vest, oare erau rude, erau prieteni, parteneri, oare leii pot să iubească? Am omorât un pui care se cățara pe spinarea unui urs uriaș mort, oare se cățara pe spinarea unui părinte? Am ucis o cămilă cu douăsprezece gloanțe, am bănuir că nu e carnivoră, dar omoram tot, trebuia omorât tot, un rinocer se izbea cu capul de un bolovan, iar și iar, ca și când ar fi vrut să-și curme suferința sau să-și provoace suferință, am tras în el, se izbea în continuare, am mai tras o dată, se izbea din ce în ce mai tare, m-am dus lângă el și i-am pus pușca între ochi, l-am omorât, am omorât o zebură, am omorât o girafă, am înroșit apa din acvariul leului de mare, o maimuță s-a apropiat de mine, era maimuța pe care o împușcasem mai devreme, credeam că am omorât-o, a venit spre mine încet, astupându-și urechile cu mâinile, ce voia de la mine, am strigat: „Ce vrei de la mine?“ Am mai împușcat-o o dată, acolo unde credeam că e inima, s-a uitat la mine, în ochii ei am fost convins că văd un fel de înțelegere, dar nu am văzut iertare, am încercat să împușc vulturii, dar nu eram un țințas destul de bun, mai târziu am văzut vulturi îngrășându-se în urma carnagiului și m-am învinovățit pentru tot. Al doilea bombardament a încetat la fel de brusc și de total cum

Începse, cu părul ars, cu brațele negre și degetele negre, am mers, ameițit, până la piciorul Podului Loschwitz, mi-am scufundat brațele negre în apa neagră și mi-am văzut reflecția, m-am îngrozit de părul năclăit de sânge, de buzele crăpate și sângerânde, de palmele roșii, pulsânde, care, nici acum, când scriu toate astea, la treizeci și cinci de ani după, nu arată ca și când ar fi terminațiile brațelor mele. Îmi amintesc că mi-am pierdut echilibrul, îmi amintesc singurul gând pe care-l aveam în minte: *Continuă să gândești*. Atâta vreme cât gândesc, sunt viu, dar, la un moment dat, am încetat să gândesc, următorul lucru pe care mi-l aduc aminte este că mi-era îngrozitor de frig, mi-am dat seama că eram întins pe pământ, durerea era deplină, mă anunța că nu am murit, am început să-mi mișc picioarele și brațele, unul dintre soldații care fuseseră mobilizați în tot orașul, pentru a căuta supraviețuitori, trebuie să-mi fi observat mișcările, mai târziu am aflat că de la piciorul podului fuseseră ridicate peste două sute douăzeci de cadavre, dintre care patru au revenit la viață, iar eu am fost unul dintre ele. Ne-au suit în camioane și ne-au scos din Dresda, mă uitam afară printre prelatele de pânză care acopereau laturile camionului, clădirile erau în flăcări, copacii ardeau, asfaltul, am văzut și am auzit oameni imobilizați, i-am mirosit, zăcând pe străzile topita, incendiate, niște torțe vii strigând după ajutorul pe care nu-l putea da nimeni, ardea chiar și aerul, camionul a trebuit să facă multe ocoluri ca să iasă din haos, avioanele au mai coborât o dată asupra noastră, am fost scoși din camion și ascunși sub el, avioanele s-au deschis, alte mitraliere, alte bombe, galbene, roșii, verzi, albastre, maro, mi-am pierdut din nou cunoștința, când m-am trezit, eram într-un pat alb de spital, nu-mi puteam mișca nici brațele, nici picioarele, m-am întrebat dacă le mai aveam, dar n-am putut găsi energia să mă uit, au trecut ore sau zile, când m-am uitat într-un final în jos, am văzut că eram legat de pat, lângă mine era o infirmieră, am întrebat: „De ce mi-ați făcut asta?” Mi-a spus că încercasem să-mi fac singur rău, am rugat-o să-mi dea drumul, mi-a spus că nu poate, că o să-mi fac rău, am implorat-o, i-am spus că n-am să-mi fac nici un rău, am promis, și-a cerut scuze și m-a atins, doctorii m-au operat, mi-au făcut injecții și mi-au bandajat corpul, dar atingerea ei a fost cea care mi-a salvat viața. În zilele și săptămânile de după ce

am fost externat, i-am căutat pe părinții mei și pe Anna și pe tine. Toată lumea căuta pe toată lumea printre dărâmături, dar toată căutarea era în zadar, am găsit vechea noastră casă, ușa rămăsese cu încăpățănare în picioare, supraviețuiseră câteva lucruri, supraviețuisese mașina de scris, am dus-o în brațe ca pe un copil, înainte să fiu evacuat, am scris pe ușă că sunt viu și adresa taberei de refugiați din Oschatz, am așteptat o scrisoare, dar n-a venit nici una. Pentru că erau atât de multe cadavre și pentru că atât de multe fuseseră distruse, n-au existat liste cu morți, mii de oameni au rămas să îndure speranța. Când am crezut că mor la piciorul Podului Loschwitz, aveam un singur gând: *Continuă să gândești*. Gândurile mă țineau în viață. Dar acum sunt viu, iar gândurile mă omoară. Mă gândesc și mă gândesc și tot așa. Mă gândesc încontinuu la noaptea aceea, la mănunchiurile de raze roșietice, la cerul asemenea apei negre, la cum, doar cu câteva ore înainte de a pierde totul, aveam totul. Mătușa ta îmi spusese că e însărcinată, eram copleșit de bucurie, n-ar fi trebuit să mă încred în asta, o sută de ani de bucurie se pot șterge într-o secundă, i-am sărutat burta, deși încă nu era nimic de sărutat, i-am spus: „Ne iubesc copilul“. Asta a făcut-o să râdă, n-o mai auzisem râzând așa din ziua în care ne întâlniserăm la jumătatea drumului dintre casele noastre, a spus: „Iubești o idee“. I-am spus: „Iubesc ideea noastră“. Asta era, de fapt, aveam o idee împreună. A întrebat: „Ți-e frică?“ „Frică de ce?“ A spus: „Viața e mai înspăimântătoare decât moartea“. Am scos din buzunar viitoarea casă și i-am dat-o. Am sărutat-o, i-am sărutat burta, atunci am văzut-o pentru ultima oară. Eram la capătul aleii, când l-am auzit pe tatăl ei. A ieșit din magazie. „Era să uit!“ a strigat către mine. „Ai o scrisoare la noi. A sosit ieri. Era să uit.“ A alergat în casă și s-a întors cu un plic. „Era să uit“, a spus, avea ochii roșii, încheieturile albe, am aflat mai târziu că a supraviețuit bombardamentului, după care s-a sinucis. Ți-a spus mama ta asta? Oare ea știe? Mi-a dat scrisoarea. Era de la Simon Goldberg. Scrisoarea fusese trimisă din tabăra de tranzit Westerbrock, din Olanda, acolo au fost trimiși evreii din regiunea noastră, de acolo au mers fie la muncă, fie la moarte. „Dragă Thomas Schell, A fost o plăcere să te cunosc, oricât de scurtă a fost întâlnirea noastră. Din motive care nu necesită explicații, mi-ai făcut o

impresie foarte bună. Sper cu tărie ca drumurile noastre, oricât ar fi de lungi și de întortocheate, să se mai întâlnească vreodată. Până atunci, îți doresc toate cele bune în aceste vremuri grele. Cu adâncă sinceritate, Simon Goldberg“. Am pus scrisoarea înapoi în plic și plicul în buzunar, unde fusese viitoarea casă, am auzit vocea bunicului tău în timp ce mă îndepărtam, el a rămas în ușă, „Era să uit“. Când mama ta m-a găsit în brutăria de pe Broadway, am vrut să-i spun totul, poate, dacă aș fi fost în stare, am fi trăit altfel, poate că acum aș fi fost acolo, cu tine, nu aici. Poate dac-aș fi spus: „Am pierdut un copil“, dac-aș fi spus: „Mi-e atât de teamă să nu pierd un lucru pe care-l iubesc încât refuz să mai iubesc ceva“, poate asta ar fi făcut imposibilul posibil. Poate, dar n-am putut s-o fac, îngropasem prea multe prea adânc în mine. Și iată-mă aici, nu acolo. Stau în biblioteca asta, la mii de kilometri de părtare de viața mea, scriind o altă scrisoare pe care știu că nu o voi putea trimite, oricât de mult aș încerca și oricât de mult aș vrea. Cum a ajuns băiețușul care făcea dragoste în spatele magaziei bărbatul care scrie această scrisoare, la această masă?

Te iubesc,
Tatăl tău

AL ȘASELEA DISTRICT

— A fost odată ca niciodată, când New Yorkul avea un al șaselea district.

— Ce e un district?

— Asta numesc eu întrerupere.

— Știu, dar n-o să înțeleg povestea dacă nu știu ce e ăla un district.

— E un fel de cartier. Sau o colecție de cartiere.

— Deci, dacă a fost odată un al șaselea district, care sunt celelalte cinci districte?

— Manhattan, evident, Brooklyn, Queens, Staten Island și Bronx.

— Eu am fost în vreunul din celelalte districte?

— Iar începi...

— Vreau doar să știu.

— Am fost odată la Zoo, în Bronx, acum câțiva ani. Ții minte?

— Nu.

— Și am fost și în Brooklyn, să vedem trandafirii de la Grădina Botanică.

— În Queens am fost?

— Nu cred.

— În Staten Island am fost?

— Nu.

— Dar *chiar* a existat un al șaselea district?

— Asta încercam să-ți spun.

— Fără alte întreruperi. Promit.

— Bine, n-o să citești despre asta în cărțile de istorie, pentru că nu e nimic – în afară de dovezile de circumstanță din Central Park – care să dovedească faptul că el a existat vreodată. Asta face existența lui ușor de contestat. Însă, deși cei mai mulți vor spune că nu au nici timp de pierdut și nici

motive să creadă în Al Șaselea District și, de altfel, nici *nu cred* în acest Al Șaselea District, ei folosesc, totuși, cuvântul „a crede“.

Al Șaselea District era și el o insulă, separată de Manhattan printr-un fir subțire de apă a cărui lățime minimă era, întâmplător, egală cu cea mai lungă săritură în lungime din lume, astfel încât un singur om de pe Pământ ar fi putut ajunge din Manhattan până în Al Șaselea District fără să se ude. Cu ocazia acestei sărituri anuale, se făceau mari petreceri. Se întindeau șiruri de covrigi de pe-o insulă pe alta, pe niște spaghete speciale, ploua cu samosa¹⁵ și cu baghete, salatele grecești zburau ca niște confetti. Copiii din New York primeau licurici în borcane, pe care le lăsau să plutească între districte. Insectele se asfixiau încet...

— Asfixiau?

— Se sufocau.

— Dar de ce nu făceau găuri în capacele borcanelor?

— Licuricii scânteiau ritmic, în ultimele lor minute de viață. Dacă sincronizarea era bună, râul era inundat de luminițe pâlpâitoare în momentul în care săritorul zbura peste apă.

— *Tare!*

— Când venea, în sfârșit, momentul, săritorul în lungime își începea traseul în East River. Străbătea tot Manhattan-ul, în timp ce newyorkezii îl încurajau de pe ambele trotuare, de la ferestrele apartamentelor și ale birourilor și din copaci. Second Avenue, Third Avenue, Lexington, Park, Madison, Fifth Avenue, Columbus, Amsterdam, Broadway, Seventh, Eighth, Ninth, Tenth... Și când sărea, newyorkezii îl aclamau de pe ambele maluri, din Manhattan și din Al Șaselea District, îl aclamau pe săritor și se aclamau între ei. În cele câteva secunde în care săritorul se afla în aer, fiecare newyorkez se simțea în stare să zboare.

Sau poate că „suspensie“ e un cuvânt mai bun. Pentru că cel mai impresionant la săritură nu era felul în care săritorul ajungea dintr-un district în celălalt, ci intervalul pe care îl petrecea suspendat între ele.

— Așa e.

Într-un an – de mult de tot –, unul dintre săritori a atins cu vârful degetului mare de la picior suprafața apei, stârnind o mică undă. Oamenii au oftat în timp ce unda se întorcea dinspre Al Șaselea District spre Manhattan, lovind borcanele cu licurici unele de altele și făcându-le să clincăne ca niște clopoței în bătaia vântului.

„Cred că n-ai luat bine startul!“ a strigat unul dintre consilierii din Manhattan, de pe cealaltă parte.

Săritorul a clătinat din cap, mai degrabă confuz decât rușinat.

„Ai avut vântul în față“, a sugerat unul dintre consilierii din Al Șaselea District, oferindu-i săritorului un prosop.

Săritorul a clătinat din cap.

„Poate că a mâncat prea mult la prânz“, i-a spus unul dintre privitori altuia.

„Sau poate că a trecut de prima tinerețe“, a spus altul, care-și adusese copiii să vadă săritura.

„Pun pariu că n-a pus deloc suflet“, a spus altul. „Nu te poți aștepta să-ți reușească o asemenea săritură decât dacă te implici serios.“

„Nu“, a răspuns săritorul tuturor acestor speculații. „N-aveți nici unul dreptate. Am sărit foarte bine“.

Revelația...

— Revelația?

— Momentul în care și-a dat seama.

— A, da.

— S-a răspândit printre privitori întocmai ca acea undă pe care o stârnise degetul lui, iar când primarul New Yorkului a rostit-o cu voce tare, toată lumea a oftat aprobator: „Al Șaselea District se mișcă.“

— *Se mișcă?*

— Milimetru cu milimetru, Al Șaselea District se îndepărta de New York. Într-un an, săritorul și-a udat toată talpa, în câțiva ani, toată gamba, iar după mulți, mulți ani – atât de mulți încât nimeni nu-și mai amintea cum era să sărbătorești această zi fără frică –, săritorul a trebuit să-și întindă brațele ca să-ncerce să atingă Al Șaselea District, dar nu l-a mai putut ajunge. Cele opt

poduri dintre Manhattan și Al Șaselea District au început să scârțâie, apoi s-au prăbușit, pe rând, în râu. Galeriile se șubreziseră prea tare ca să mai poată susține ceva.

Au cedat apoi liniile telefonice și electrice, locuitorii Districtului fiind nevoiți să se întoarcă la vechile tehnologii, majoritatea atât de copilărești: foloseau lupe ca să-și încălzească pachetele cu mâncare; documentele importante erau făcute avioane de hârtie și aruncate dintr-o clădire de birouri în alta; licuricii din borcane, care odată erau folosiți în scopuri pur decorative, în timpul Serbărilor Săriturii, se găseau acum în fiecare cameră din fiecare casă, înlocuind lumina artificială.

Aceiași ingineri care s-au ocupat de Turnul înclinat din Pisa... care unde e?

— *În Italia!*

— Corect. Au fost aduși să rezolve problema.

„Vrea să plece“, au spus.

„Păi, și ce spuneți de asta?“ a întrebat primarul New Yorkului.

La care ei au răspuns: „Nu e nimic de spus“.

Bineînțeles c-au încercat să-l salveze. Deși „a-l salva“ s-ar putea să nu fie cel mai bun cuvânt, din moment ce el chiar voia să plece. Poate „a-l reține“ e cuvântul potrivit. Malurile celor două insule au fost prinse în lanțuri, dar legăturile au plesnit curând. În jurul Districtului s-au ridicat structuri de beton, dar și ele au cedat. Au dat greș hamurile, au dat greș magneții, până și rugăciunile au dat greș.

Tinerii, ale căror telefoane din sfoară și cutii de conserve traversau distanța dintre insule, s-au văzut nevoiți să lungească mereu sfoara, ca și când ar fi înălțat zmeie din ce în ce mai sus.

„Aproape că nu te mai aud“, spunea tânăra din dormitorul ei din Manhattan, în timp ce se uita pe binoclul tatălui ei, încercând să găsească fereastra alesului.

„Strig, dacă e nevoie“, îi spunea prietenul ei din dormitorul său din Al Șaselea District, îndreptându-și telescopul primit la ultima zi de naștere către locuința ei.

Sfoara dintre ei se lungea din ce în ce, ajunsese atât de lungă fiindcă trebuia înădătită cu alte sfori: cele de la marioneta lui, firele de la păpușa ei vorbitoare, șnurul cu care fusese legat jurnalul tatălui ei, firul cerat pe care stătuseră înșirate perlele de la gâtul bunicii ei, ca să nu se împrăștie pe podea, așa care făcuse dintr-un morman de zdrențe haina din copilărie a stră-unchiului lui. Laolaltă cu toate lucrurile pe care și le împărtășeau zilnic, erau și marioneta, și păpușa, și jurnalul, și colierul, și haina. Aveau din ce în ce mai multe să-și spună, dar din ce în ce mai puțină sfoară.

Băiatul a rugat-o pe fată să spună „Te iubesc“ în cutia de conserve, fără nici o altă explicație.

Nici ea, la rândul ei, n-a cerut vreo explicație, nici n-a spus „Ce idee prostească“ sau „Suntem prea tineri pentru dragoste“, nici măcar n-a sugerat că ea spunea „Te iubesc“ fiindcă el îi ceruse asta. În schimb, a spus „Te iubesc“. Cuvintele au călătorit prin marionetă, prin păpușă, prin jurnal, prin colier, prin haină, prin cordoane, prin cadoul de ziua ei, prin harpă, prin plicurile de ceai, prin racheta de tenis, prin tivul de la fusta pe care el ar fi trebuit să i-o dea jos într-o zi.

— *Grezos!*

— Băiatul a acoperit cutia lui de conserve cu un capac, a desprins-o de sfoară și a pus dragostea ei pentru el pe un raft din dulap. Bineînțeles că n-ar fi putut niciodată deschide cutia, pentru că atunci i-ar fi pierdut conținutul. Voia doar să știe că e acolo.

Unii oameni, cum ar fi familia băiatului, n-au vrut să părăsească Al Șaselea District. Ei spuneau: „De ce să plecăm? Restul lumii se mișcă. Districtul nostru rămâne pe loc. Să plece ei din Manhattan!“ Cum poți să dovedești că cineva care susține asta se înșală? Și cine-ar vrea s-o facă?

— Eu n-aș vrea.

— Nici eu. La cei mai mulți dintre locuitorii acestui District, totuși, nu era vorba de încăpățănare sau de principiu și nici de curaj. Pur și simplu nu voiau să plece. Le plăcea viața lor și nu voiau să și-o schimbe. Așa că s-au lăsat în voia plutirii, îndepărtându-se milimetru cu milimetru.

Toate astea duc la Central Park. Central Park nu era acolo unde se află astăzi.

— Asta doar în povestea ta, nu?

— Era fix în mijlocul celui de-al Șaselea District. Era bucuria lui, inima lui. Dar odată ce a fost clar că Al Șaselea District se îndepărta definitiv, că nu putea fi salvat sau reținut, s-a decis, printr-un referendum organizat la New York, că parcul trebuie salvat.

— Referendum?

— Vot.

— Și?

— Și a fost unanim. Chiar și cei mai încăpățânați dintre locuitorii Districtului au fost de acord că asta trebuie făcut.

S-au înfipt niște cârlige uriașe în partea cea mai estică, apoi parcul a fost tras de către oamenii din New York, așa cum tragi un covor pe podea, din Al Șaselea District până în Manhattan.

Copiilor li s-a dat voie să stea întinși în parc în timp ce era mutat. Asta a fost considerată o concesiune, deși nimeni nu știa de ce e necesară o concesiune sau de ce această concesiune trebuie făcută copiilor. În acea noapte, cerul New Yorkului a fost străfulgerat de cel mai mare foc de artificii din istorie, iar Filmonica a cântat până la epuizare.

Copiii din New York stăteau întinși pe spate, unul lângă altul, acoperind fiecare centimetru din parc, ca și când acesta ar fi fost conceput special pentru ei și pentru acel moment. Artificiile explodau, dizolvându-se în aer chiar înainte să atingă pământul, iar copiii erau trași, cu un milimetru pe secundă, către Manhattan și către maturitate. Când parcul a ajuns în locul său de astăzi, toți copiii adormiseră, iar Central Park era un mozaic al viselor lor. Unii țipau, alții zâmbeau inconștient, alții stăteau perfect nemișcați.

— Tati?

— Da?

— Știu că nu a existat cu-adevărat un Al Șaselea District. Adică, obiectiv vorbind.

— Tu ești optimist sau pesimist?

— Nu-mi aduc aminte. Cum sunt?

— Știi ce înseamnă aceste cuvinte?

— Nu prea.

— Optimistul gândește pozitiv și este mereu plin de speranță. Pesimistul vede partea negativă a lucrurilor și este cinic.

— Sunt optimist.

— A, păi asta-i bine, pentru că nu există dovezi incontestabile. Nimic nu poate convinge pe cineva care nu vrea să fie convins. Dar sunt o mulțime de indicii care îi pot da unui om dispus să creadă ceva de care să se agațe.

— Cum ar fi?

— Cum ar fi zăcământul fosil foarte bizar din Central Park. Cum ar fi pH-ul inexplicabil al rezervorului. Cum ar fi anumite fose de la Zoo, care pot corespunde găurilor lăsate de cârligele uriașe care au tras parcul dintr-un district în celălalt.

— Jose!

— E un copac – la doar douăzeci și patru de pași spre est de intrare, înspre carusel – pe trunchiul căruia sunt scrijelite două nume. Nici unul din ele nu a fost înregistrat în cartea de telefon sau la vreun recensământ. Lipsesc din toate listele spitalelor, ale contribuabililor sau ale votanților. În orice caz, nu există nici o dovadă a existenței lor, în afară de inscripția de pe acel copac. Uite, ăsta e un lucru care s-ar putea să ți se pară fascinant, faptul că cinci la sută din numele scrijelite pe copacii din Central Park sunt de origine necunoscută.

— *Chiar* că e fascinant.

— Toate documentele din Al Șaselea District au dispărut odată cu el, nu vom putea demonstra niciodată că acele nume au aparținut locuitorilor din Al Șaselea District și că au fost scrijelite pe vremea când Central Park se mai afla acolo, și nu în Manhattan. Unii cred că sunt nume inventate și, ca să mergem și mai departe cu dubiul, că gesturile de iubire sunt gesturi inventate. Alții cred alte lucruri.

— Tu ce crezi?

— Bine, pentru oricine e greu, chiar și pentru cei mai pesimiști dintre pesimiști, să petreacă mai mult de cinci minute în Central Park fără să percheapă un alt timp în afară de prezent, nu?

— Așa cred...

— Poate că doar ducem dorul lucrurilor pe care le-am pierdut sau ne facem speranțe legate de lucrurile pe care ni le dorim în viitor. Sau poate că sunt rămășițele viselor din acea noapte în care parcul a fost mutat. Poate că ducem dorul lucrurilor pe care le-au pierdut acei copii și ne facem aceleași speranțe pe care și le-au făcut ei.

— Dar cum rămâne cu Al Șaselea District?

— Cum adică?

— Ce s-a întâmplat cu el?

— Păi, în mijlocul lui este o gaură gigantică, acolo unde era odată Central Park. În timp ce insula traversează planeta, gaura asta funcționează ca o ramă, punând în evidență ce se află dedesubtul ei.

— Unde e acum?

— În Antarctica.

— Serios?

— Trotuarele sunt acoperite de gheață, vitraliile Bibliotecii publice trosnesc sub greutatea zăpezii. Există fântâni înghețate în parcuri de cartier înghețate, unde copii înghețați îngheață în timp ce se dau în leagăn – frânghiile înghețate îi opresc în zbor. Caii în livrea...

— Ce sunt ăia?

— Sunt caii care trag trăsurile în parc.

— Dar nu sunt oameni.

— Îngheață în plin galop. Vânzătorii din piața de vechituri îngheață în plină tocmeală. Femeile între două vârste îngheață între cele două jumătăți ale vieții lor. Ciocanele judecătorilor îngheață între vinovăție și nevinovăție. Pe pământ, zac cristalele primelor răsuflări ale nou-născuților și cele făcute din ultimele suflări ale muribunzilor. Pe un raft înghețat, dintr-un dulap închis, înghețat la rândul lui, e o cutie în care se află o voce.

— Tati?

— Da?

— Asta nu e o întrerupere, dar ai terminat?

— Sfârșit.

— Povestea asta chiar că a fost grozavă.

— Mă bucur că spui asta.

— *Grozavă!*

— Tati?

— Da?

— Mă gândeam la ceva. Crezi că vreunul dintre lucrurile pe care le-am dezgropat în Central Park era, de fapt, din Al Șaselea District?

A ridicat din umeri, lucru care mi-a plăcut la nebunie.

— Tati?

— Da, amice?

— Nimic.

Notă

[15](#). Produse de patiserie specifice Americii de Sud.

SENTIMENTELE MELE

Eram în camera de oaspeți când s-a întâmplat. Mă uitam la televizor și-ți tricotam un fular alb. Au început știrile. Timpul trecea ca o mână fluturând dintr-un tren în care voiam să fiu. Tocmai plecaseră la școală, iar eu te așteptam deja. Sper să nu te gândești niciodată la ceva așa de mult cum mă gândesc eu la tine.

Îmi amintesc că îi luau interviu tatălui unei fete dispărute.

Îmi amintesc sprâncenele lui. Îmi amintesc fața lui tristă, proaspăt bărbierită.

Mai credeți că va fi găsită în viață?

Da.

Mă mai uitam din când în când la televizor.

Alteori mă uitam la mâinile mele care îți tricotau fularul.

Alteori mă uitam pe fereastră, la fereastra ta.

Au apărut piste noi în acest caz?

Din câte știu, nu.

Dar continuați să credeți.

Da.

Ce v-ar face să renunțați?

De ce îl torturau?

Și-a dus mâna la frunte și a spus: Un cadavru.

Femeia care punea întrebările și-a dus mâna la ureche.

A spus: Îmi pare rău. O secundă.

A spus: S-a întâmplat ceva la New York.

Tatăl fetei dispărute și-a dus mâna la piept și s-a uitat în spatele camerei. La soția lui, oare? La vreun necunoscut? La ceva ce îi stârnise curiozitatea?

Poate sună ciudat, dar n-am simțit nimic când au arătat clădirea în flăcări. N-am fost nici măcar surprinsă. Continuam să tricotez și să mă gândesc la tatăl fetei dispărute. El continua să creadă.

Continua să iasă fum dintr-o gaură făcută în clădire.

Fum negru.

Îmi amintesc de cea mai năprasnică furtună din copilărie. De la fereastră, vedeam cum sunt smulse cărțile de pe rafturile tatălui meu. Zburau. Un copac, mai bătrân decât toți oamenii, a fost smuls de lângă casa noastră. Dar ar fi putut fi invers.

Când a lovit cel de-al doilea avion, femeia care prezenta știrile a început să țipe.

O minge de foc s-a rostogolit din clădire, apoi a început să urce.

Cerul s-a umplut de milioane de hârtii. Pluteau ca un inel în jurul clădirii. Ca inelele lui Saturn. Ca petele de cafea în formă de inel de pe biroul tatălui meu. Inelul de care Thomas mi-a spus că nu are nevoie. I-am spus că nu numai el are nevoi.

A doua zi dimineață, tata ne-a pus să ne cioplim numele în ciotul copacului care fusese smuls de lângă casa noastră. Aduceam mulțumiri.

A sunat mama ta.

Te uiți la știri?

Da.

Ai vreo veste de la Thomas?

Nu.

Nici eu. Sunt îngrijorată.

De ce ești îngrijorată?

Ți-am spus. N-am nici o veste de la el.

Dar e la magazin.

Avea o întâlnire în clădirea aia și n-am nici o veste de la el.

Am întors capul și am crezut c-o să vomit.

Am lăsat receptorul, am fugit la toaletă și am vomitat.

N-am vrut să murdăresc mocheta. Așa sunt eu.

Am sunat-o pe mama ta.

Mi-a spus că ești acasă. Tocmai vorbise cu tine.

I-am spus c-o să merg să stau cu tine.

Să nu-l lași să se uite la știri.

OK.

Dacă întreabă ceva, spune-i că totul va fi OK.

I-am spus și ei: Totul va fi OK.

A spus: La metrou e dezastru. O să vin acasă pe jos. Ajung cam într-o oră.

A spus: Te iubesc.

Era căsătorită cu tatăl tău de doisprezece ani. Eu o cunoșteam de cincisprezece ani. Era prima oară când îmi spunea că mă iubește.

Atunci mi-am dat seama că știa.

Am fugit vizavi.

Portarul mi-a spus că urcaseși cu câteva minute în urmă.

M-a întrebat dacă totul e-n regulă.

Am dat din cap.

Ce-ați pățit la braț?

M-am uitat la brațul meu. Bluza era pătată de sânge. Oare căzusem fără să-mi dau seama? Mă scărpinasem? Atunci mi-am dat seama că știu.

Când am sunat, n-a răspuns nimeni, așa că am deschis cu cheia.

Te-am strigat.

Oskar!

Tăceai, dar știam că ești acolo. Te simțeam.

Oskar!

M-am uitat în șifonier. M-am uitat în spatele canapelei. Pe măsuta de cafea era o tablă de Scrabble. Cuvintele se intersectau. Am mers în camera ta. Era goală. M-am uitat la tine în dulap. Nu erai acolo. Am mers în camera părinților tăi. Știam că ești pe-aproape. M-am uitat în dulapul tatălui tău. Am atins fracul care era pus pe scaun. Mi-am băgat mâinile în buzunarele lui. Avea mâinile lui taică-su. Mâinile bunicului tău. Oare tu o să ai aceleași mâini? Buzunarele mi-au reamintit.

M-am întors la tine în cameră și m-am întins pe patul tău.

Nu vedeam stelele de pe tavan, pentru că luminile erau aprinse.

M-am gândit la pereții casei în care am crescut. La amprentele mele. Când au căzut pereții, au căzut și amprentele.

Te-am auzit respirând sub mine.

Oskar?

M-am aplecat. Stăteam în patru labe.

E loc pentru două persoane acolo?

Nu.

Sigur?

Foarte.

Pot să-ncerc?

Cred că da.

De-abia m-am putut strecura sub pat.

Am stat acolo, întinși pe spate. N-aveam loc nici cât să ne întoarcem fețele unul spre celălalt. Nu pătrundea nici un strop de lumină.

Cum a fost la școală?

A fost OK.

Ai ajuns la timp?

Am ajuns mai devreme.

Și ai așteptat afară?

Da.

Ce-ai făcut?

Am citit.

Ce?

Ce ce?

Ce-ai citit?

Scurtă istorie a timpului.

E bună de ceva?

Nu prea poți să pui o asemenea-ntrebare.

Și drumul spre casă?

A fost OK.

E vreme frumoasă.

Da.

Nu-mi amintesc o vreme mai frumoasă ca asta.

Așa e.

E păcat să stai în casă.

Probabil.

Dar iată-ne.

Am vrut să mă-ntorc să te privesc, dar n-am putut. Mi-am mișcat mâna ca s-o ating pe-a ta.

V-au dat drumul mai devreme?

Aproape imediat.

Știi ce s-a-ntâmplat?

Da.

Ai vorbit cu mami sau cu tati?

Cu mami.

Ce ți-a spus?

Mi-a spus că totul e bine și că o să vină repede acasă.

O să vină și tati, foarte repede. După ce-nchide magazinul.

Da.

Ai început să împingi cu palmele în pat, ca și când ai fi încercat să-l ridici de deasupra noastră.

Am vrut să-ți spun ceva, dar nu știam ce. Știam doar că e ceva ce trebuie să-ți spun.

Vrei să-mi arăți timbrele?

Nu, mulțumesc.

Sau poate facem câteva runde de războiul degetelor.

Poate mai târziu.

Ți-e foame?

Nu.

Vrei s-aștepți aici până se-ntorc mami și tati?

Probabil.

Vrei s-aștepți și eu cu tine?

Nu-i nevoie.

Sigur?

Foarte.

Hai, Oskar, te rog, lasă-mă să stau cu tine.

OK.

În unele momente simțeam că totul se prăbușește peste noi. Pe pat stătea cineva. Era Mary, care sărea. Tatăl tău, care dormea. Anna, care mă săruta. M-am simțit îngropată. Anna ținându-mi fața în mâini. Tatăl meu, ciupindu-mă de obraji. Toate deasupra mea.

Când a ajuns mama ta acasă, te-a îmbrățișat atât de brutal. Am vrut să te apăr de ea.

A întrebat dacă sunase tatăl tău.

Nu.

Nu a lăsat nici un mesaj pe robot?

Nu.

Ai întrebat-o dacă tatăl tău era în clădire, la întâlnire.

Ți-a spus că nu.

Ai încercat s-o privești în ochi și atunci mi-am dat seama că știi.

A sunat la poliție. Suna ocupat. A mai sunat o dată. Suna ocupat. A sunat în continuu. Când n-a mai sunat ocupat, a cerut s-o ajute cineva. Dar nu era nimeni care s-o ajute.

Te-ai dus la baie. I-am spus să se controleze. Cel puțin, de față cu tine.

A sunat la ziare. Nu știau nimic.

A sunat la pompieri.

Nimeni nu știa nimic.

Toată după-amiaza am tricotat la fularul tău. Era din ce în ce mai lung.

Mama ta a închis ferestrele, dar tot se simțea mirosul de fum.

M-a întrebat dacă n-ar trebui să facem afișe.

I-am spus că ar putea fi o idee bună.

Asta a făcut-o să plângă, pentru că se baza pe mine.

Fularul era din ce în ce mai lung.

A pus poza din vacanță. Făcută cu doar două săptămâni înainte. În care erai tu cu tatăl tău. Când am văzut-o, i-am spus că n-ar trebui să pună o poză în care ești și tu. Mi-a spus că nu va folosi poza întreagă. Doar fața tatălui tău.

I-am spus: Totuși, nu e o idee bună.

A spus: Sunt lucruri mai importante pentru care să ne facem griji acum.

Dar folosește altă poză.

Las-o-aşa, mamă.

Nu-mi spusese niciodată „mamă“.

Sunt atâtea poze din care să alegi.

Vezi-ți de treaba ta.

Asta-i treaba mea.

Nu eram supărate una pe alta.

Nu ştiu cât de mult ai înţeles, probabil că ai înţeles tot.

În după-amiaza aceea s-a dus să lipească afişele prin oraş. A umplut o valiză întreagă cu ele. M-am gândit la bunicul tău. M-am întrebat unde era în acel moment. Nu ştiam dacă vreau să sufere şi el.

A luat un capsator. Şi o cutie de capse. Şi scotch. Acum mă gândesc la toate lucrurile-alea. La hârtie, la capsator, la capse, la scotch. Mi se face rău. Lucruri palpabile. Patruzeci de ani de iubire pentru cineva se transformă în capse şi scotch.

Am rămas doar noi doi. Tu şi cu mine.

Ne-am jucat în camera de zi. Tu ai făcut bijuterii. Fularul se făcea din ce în ce mai lung. Am mers în parc, să ne plimbăm. Nu am vorbit despre ceea ce era deasupra noastră. Despre ceea ce ne apăsă ca un tavan. Când ai adormit cu capul la mine-n poală, am dat drumul la televizor.

Am redus volumul la minimum.

Aceleaşi imagini, iar şi iar.

Avioane izbindu-se de clădiri.

Corpuri zburând în aer.

Oameni fluturând cămăşi la ferestre.

Avioane izbindu-se de clădiri.

Corpuri zburând în aer.

Avioane izbindu-se de clădiri.

Oameni acoperiţi de pulbere cenuşie.

Corpuri zburând în aer.

Clădiri prăbuşindu-se.

Avioane izbindu-se de clădiri.

Avioane izbindu-se de clădiri.

Clădiri prăbușindu-se.

Oameni fluturând cămăși la ferestre.

Corpuri zburând în aer.

Avioane izbindu-se de clădiri.

Uneori aveam impresia că ți se zbat pleoapele. Erai treaz, oare? Sau visai?

În noaptea aceea, mama ta a venit târziu acasă. Valiza era goală.

Te-a îmbrățișat până când ai spus: Mă doare.

I-a sunat pe toți cei care-l cunoșteau pe tatăl tău și pe toți cei care ar fi putut ști ceva. Le spunea: Îmi pare rău că vă trezesc din somn. Am vrut să-i strig în ureche: Să nu-ți pară rău!

Își tot ducea mâna la ochi, deși nu-i curgea nici o lacrimă.

Se spunea că sunt mii de răniți. Oameni inconștienți. Oameni fără amintiri.

Se spunea că sunt mii de cadavre. Urma să fie adunate pe ringul de la patinoar.

Îți aduci aminte când am fost la patinaj acum câteva luni și eu m-am întors cu spatele, pentru că ți-am spus că, dacă mă uit la oameni care patinează, mă doare capul? Văzusem șiruri întregi de cadavre sub gheață.

Mama ta mi-a spus că mă pot duce acasă.

I-am spus că nu vreau.

A spus: Mănâncă ceva. Încearcă să dormi.

Nu puteam nici să mănânc, nici să dorm.

I-am spus că o iubesc.

Asta a făcut-o să plângă, pentru că ea pe mine conta.

M-am întors vizavi.

Avioane izbindu-se de clădiri.

Corpuri zburând în aer.

Avioane izbindu-se de clădiri.

Corpuri zburând în aer.

Avioane izbindu-se de clădiri.

Avioane izbindu-se de clădiri.

Avioane izbindu-se de clădiri.

Când n-a mai fost nevoie să mă prefac puternică în fața ta, am devenit foarte slabă. M-am aruncat la pământ, căci acolo îmi era locul. Am lovit cu pumnii în podele. Am vrut să-mi rup mâinile, dar când au început să mă doară prea tare, m-am oprit. Am fost prea egoistă ca să-mi rup mâinile pentru unicul meu copil.

Corpuri zburând în aer.

Capse și scotch.

Nu mă simțeam pustie. Mi-am dorit să mă simt pustie.

Oameni care fluturau cămăși la ferestre.

Voiam să mă simt golită, ca un puț care a secat. Dar eram dură ca o piatră.

Avioane izbindu-se de clădiri.

Trebuia să merg la baie. N-am vrut să mă mai ridic. Voiam să zac în propriile dejecții, pentru că asta meritam. Voiam să fiu un porc în propria mizerie. Dar m-am ridicat și m-am dus la baie. Așa sunt eu.

Corpuri zburând în aer.

Clădiri prăbușindu-se.

Inelele copacului care fusese smuls de lângă casa noastră.

Voiam atât de mult să fi fost eu sub dărâmături. Chiar și pentru un minut. O secundă doar. Era simplu, chiar îmi doream să-i iau locul. Și era mai complicat de-atât.

Televizorul era singura lumină.

Avioane izbindu-se de clădiri.

Avioane izbindu-se de clădiri.

Am crezut că mă voi simți altfel. Dar chiar și atunci, tot eu eram.

Oskar, mi-aduc aminte de tine pe scenă, în fața unei săli pline de străini. Am vrut să le spun: E-al meu! Am vrut să mă ridic și să strig: Minunea asta de copil e-a mea! A mea!

Când te priveam, eram atât de mândră și de tristă.

O, Doamne. Buzele lui. Cântecul tale.

Când mă uitam la tine, viața mea căpăta sens. Chiar și lucrurile rele căpătau sens. Au fost necesare pentru a te face pe tine posibil.

O, Doamne. Cântecul tale.

Viața părinților mei căpăta sens.

A bunicilor mei.

Chiar și viața Annei.

Dar știam adevărul, de-aia eram așa de tristă.

Fiecare clipă dinaintea celei prezente depinde de clipa prezentă.

Fiecare lucru din istoria lumii se poate dovedi greșit într-o singură clipă.

Mama ta a vrut să facă o înmormântare, chiar dacă nu era nici un cadavru.

Ce i-am fi putut spune?

Am mers cu toții în limuzină. Te-am mângâiat tot timpul. Nu te puteam mângâia de-ajuns. Aveam nevoie de mai multe mâini. Tu făceai glume cu șoferul, dar îmi dădeam seama că, pe dinăuntru, suferi. Așa sufereai tu, făcându-l pe el să râdă. Când am ajuns în fața mormântului și au coborât sicriul gol, ai scos un sunet ca de animal. Nu mai auzisem niciodată nimic asemănător. Erai un animal rănit. Mai aud încă sunetul ăla. Era lucrul pe care îl căutasem patruzeci de ani, așa-mi dorisem să fie viața mea și povestea vieții mele. Mama ta te-a luat deo-partă și te-a strâns în brațe. Au aruncat pământ în mormântul tatălui tău. Peste sicriul gol al fiului meu. Nu era nimic acolo.

Toate sunetele mele erau încuiate înăuntrul meu.

Ne-am dus acasă cu limuzina.

Toată lumea tăcea.

Când am ajuns la mine, m-ai condus până la ușa din față.

Portarul mi-a spus că promisem o scrisoare.

I-am spus că o voi deschide mâine sau poimâine.

Portarul mi-a spus că tocmai o adusese cineva.

Am spus: Mâine.

Portarul a spus: Părea disperat.

Te-am rugat să mi-o citești. Am spus: Am vederea slabă.

Ai deschis-o.

Îmi pare rău, ai spus.

De ce-ți pare rău?

Nu, asta scrie aici.

Ți-am luat-o din mână și m-am uitat la ea.

Când bunicul tău m-a părăsit, în urmă cu patruzeci de ani, am șters tot ce scrisese. Am spălat toate cuvintele de pe oglinzi și de pe podele. Am zugrăvit pereții. Am curățat perdelele de la duș. Am schimbat parchetul. Mi-a luat atâta timp să scap de toate cuvintele lui cât trecuse de când îl cunoscusem. Ca și când aș fi întors clepsidra.

Am crezut că el trebuia să caute ceea ce căuta și să-și dea seama că nu mai există sau că nu existase niciodată. Am crezut că va scrie. Sau că-mi va trimite bani. Sau că-mi va cere poze cu copilul, dacă nu cu mine.

Nici un cuvânt, timp de patruzeci de ani.

Numai plicuri goale.

Și apoi, în ziua înmormântării fiului meu, trei cuvinte.

Îmi pare rău.

Se întorsese.

ATÂT DE VIU ȘI ATÂT DE SINGUR

Începusem căutările împreună de șase luni și jumătate, când domnul Black mi-a spus că el renunță și atunci am rămas din nou singur și nici nu obținusem vreun rezultat, așa că eram mai dărmădat ca niciodată. Nu puteam vorbi cu mami, evident, și, deși Pastă-de-Dinți și Minch erau cei mai buni prieteni ai mei, nici cu ei nu puteam vorbi. Bunicul vorbea cu animalele, dar eu nu puteam, așa că nici Buckminster nu-mi era de nici un ajutor. Pe doctorul Fein nu-l respectam și mi-ar fi luat prea mult ca să-i explic lui Stan tot ce trebuia explicat doar ca să ajung la începutul poveștii, și nici în vorbitul cu morții nu credeam.

Farley nu știa dacă bunica e acasă, pentru că abia își începuse tura. M-a întrebat dacă se întâmplase ceva. I-am spus:

— Am nevoie de ea.

— Vrei s-o sun?

— Nu, e OK.

În timp ce urcam în fugă cele șaptezeci și două de trepte, mă gândeam: *Și oricum, nu era decât un domn incredibil de bătrân, care mă încetinea și nici nu știa nimic folositor.* Abia mai respiram când am sunat la sonerie. *Mă bucur că a spus că renunță. Nici măcar nu-mi dau seama de ce l-am invitat să meargă cu mine.* N-a răspuns, așa că am sunat din nou. *De ce nu mășteaptă la ușă? Sunt singurul lucru care contează pentru ea.*

Am intrat.

— Bunico? Ești acasă? Bunico?

M-am gândit că poate era la magazin sau ceva de genul ăsta, așa că m-am așezat pe canapea și am așteptat. Poate că ieșise în parc la plimbare, ca s-o ajute la digestie, cum știam că face uneori, deși asta mă făcea să mă simt ciudat. Sau poate că îmi cumpăra niște înghețată fără carbohidrați sau se dusesse să pună ceva la poștă. Dar cui să-i trimită ea scrisori?

Deși nu voiam asta, am început să inventez.

Fusese lovită de un taxi în timp ce traversa Broadway-ul, iar taxiul plecase mai departe și toată lumea se uita la ea de pe trotuar, dar nimeni n-o ajuta, pentru că tuturor le era frică să nu facă resuscitarea greșit.

Căzuse de pe scară la bibliotecă și-și spărsese capul. Sângera îngrozitor, pentru că era într-un sector cu cărți la care nu se uita nimeni niciodată.

Zăcea inconștientă pe fundul piscinei de la Y. Copiii înotau la patru metri deasupra ei.

Am încercat să mă gândesc la altceva. Am încercat să inventez invenții optimiste. Dar cele pesimiste mă bruiiau.

Făcuse un infarct.

O împinsese cineva pe șine.

Fusese violată și omorâtă.

Am început s-o caut prin casă.

— Bunico?

Aveam nevoie să aud „Sunt OK“, dar nu auzeam nimic.

M-am uitat în sufragerie și în bucătărie. Am deschis ușa de la debara, pentru orice eventualitate, dar nu era decât mâncare. M-am uitat în șifonier și în baie. Am deschis ușa celui de-al doilea dormitor, unde tati dormea și visa când era copil.

Pentru prima oară, eram singur în apartamentul bunicii și mă simțeam incredibil de ciudat, ca și când m-aș fi uitat la hainele ei fără ca ea să fie îmbrăcată cu ele, lucru pe care l-am făcut când m-am dus la ea în dormitor și m-am uitat în dulapul ei. Am deschis primul sertar de la dulap, deși știam că nu poate fi acolo, evident. Oare de ce-am făcut-o?

Era plin de plicuri. Sute. Erau legate în mănunchiuri. Am deschis următorul sertar, care era și el plin de plicuri. La fel ca sertarul de dedesubtul lui. Toate erau pline.

Mi-am dat seama după ștampilele poștale că plicurile erau aranjate în ordine cronologică, adică după dată, și trimise de la Dresda, Germania, de unde era ea. Era câte unul pentru fiecare zi, începând cu 31 mai 1963 până la ziua

cea mai rea. Unele erau adresate „Copilului meu nenăscut“. Altele erau adresate „Copilului meu“.

Ce pana mea...?

Știam că probabil n-ar trebui să fac asta, pentru că nu erau ale mele, dar am deschis unul.

Era trimis pe 6 februarie 1972. „Copilului meu.“ Era gol.

Am mai deschis unul, din alt teanc. 22 noiembrie 1986. „Copilului meu.“ Gol și el.

14 iunie 1963. „Copilului meu nenăscut.“ Gol.

2 aprilie 1979. Gol.

Am găsit ziua în care m-am născut eu. Gol.

Ce voiam să știu era unde pusese ea toate scrisorile.

Am auzit un zgomot în altă cameră. Am închis repede sertarele, ca să nu-și dea bunica seama că mi-am băgat nasul, și am mers în vârful picioarelor până la ușa de la intrare, pentru că mi-era frică, poate că ce auzisem eu era vreun hoț. Am auzit din nou zgomotul, dar de data asta mi-am dat seama că venea din camera de oaspeți.

Mi-am zis: *Chiriașul!*

Mi-am zis: *E adevărat!*

Niciodată n-am iubit-o pe bunica mai mult decât am iubit-o atunci.

M-am întors, am mers tiptil până la ușa camerei de oaspeți și mi-am lipit urechea de ea. Nu auzeam nimic. Dar când m-am așezat în genunchi, am văzut că lumina era aprinsă. M-am ridicat.

— Bunico? am spus în șoaptă. Ești acolo?

Nimic.

— Bunico?

Am auzit un zgomot extrem de slab. M-am așezat din nou în genunchi, dar de data asta lumina era stinsă.

— E cineva acolo? Am opt ani și o caut pe bunica mea, pentru că am nevoie disperată de ea.

Cineva s-a îndreptat spre ușă, dar abia îi auzeam pașii, din cauză că mergea extrem de ușor și din cauza covorului. Auzeam respirația cuiva, dar

știam că nu e a bunicii, pentru că ea nu respira atât de greu și de rar. Ceva a atins ușa. O mână? Două mâini?

— E cineva acolo?

Mânerul ușii s-a mișcat.

— Dacă ești hoț, te rog, nu mă omorî.

Ușa s-a deschis.

În cadrul ei stătea un bărbat care nu zicea nimic, dar era evident că nu e hoț. Era incredibil de bătrân și avea fața exact invers decât mami, pentru că părea că se încrunță chiar și atunci când nu se încrunta. Purta o cămașă albă cu mânecă scurtă, din care îi ieșeau coatele păroase, și avea și strungăreață, exact ca tati.

— Dumneata ești chiriașul?

S-a gândit o secundă, apoi a închis ușa.

— Alo!

L-am auzit mutând lucruri dintr-o parte-n alta a camerei, apoi s-a întors și a deschis din nou ușa. Ținea în mână un caiet. L-a deschis la prima pagină, care era albă. „Nu vorbesc“, a scris, „îmi pare rău“.

— Cine ești?

A dat pagina și a scris: „Numele meu e Thomas“.

— Așa îl chema pe tati. E un nume destul de comun. A murit.

Pe pagina următoare, a scris: „Îmi pare rău“.

I-am spus:

— Nu l-ai omorât dumneata.

Pe pagina următoare era o poză cu o clanță, din nu știu ce motiv, așa că a dat pagina și a scris: „Dar tot îmi pare rău“.

I-am spus:

— Mulțumesc.

A dat înapoi vreo două pagini și mi-a arătat: „Îmi pare rău“.

Am stat amândoi acolo. El în cameră, eu pe hol. Ușa era deschisă, dar parcă între noi era o ușă invizibilă, pentru că nu știam ce să-i spun, iar el nu știa ce să-mi scrie. I-am spus:

— Eu sunt Oskar.

Apoi i-am dat cartea mea de vizită.

— Știi cumva unde e bunica?

A scris: „A ieșit“.

— Unde?

A ridicat din umeri, așa cum făcea și tati.

— Știi cumva când se întoarce?

A ridicat din umeri.

— Am nevoie de ea.

El stătea pe un covor, eu pe altul. Linia unde se întâlneau mi-a adus aminte de punctul care nu e în nici un district.

„Dacă vrei să intri“, a scris el, „o putem aștepta împreună“. L-am întrebat dacă e străin. M-a întrebat cum adică. I-am spus:

— N-aș intra în camera unui străin.

Nu a scris nimic, ca și când nu știa dacă e străin sau nu.

— Ai mai mult de șaptezeci de ani?

Mi-a arătat mâna stângă, pe care avea tatuat DA.

— Ai cazier?

Mi-a arătat mâna dreaptă, pe care scria NU.

— Ce alte limbi vorbești?

A scris: „Germană. Greacă. Latină“.

— *Parlez-vous français?*

Și-a deschis și apoi și-a închis palma stângă, ceea ce însemna *un peu*.

Am intrat.

Pereții erau scriși, totul era scris, de exemplu: „Am vrut așa de mult să am o viață“ și „Măcar o dată, măcar pentru o secundă“. Am sperat, pentru binele lui, că bunica nu văzuse asta. A lăsat caietul și a luat altul de jos, nu știu din ce motiv.

— De când locuiești aici? am întrebat.

A scris: „Bunica de cât timp ți-a spus că locuiesc aici?“

— Păi, am spus, de când a murit tati, parcă, așa că de vreo doi ani.

Și-a deschis palma stângă.

— Și înainte unde-ai fost?

„Bunica unde ți-a spus că am fost?”

— Nu mi-a spus.

„N-am fost aici.”

M-am gândit că era un răspuns ciudat, dar deja mă obișnuisem cu răspunsurile ciudate.

A scris: „Vrei să mănânci ceva?” I-am spus că nu. Nu-mi plăcea că se uita așa de fix la mine, pentru că mă făcea să mă simt extrem de jenat, dar nu puteam să-i spun nimic. „Vrei ceva de băut?”

— Care e povestea ta? am întrebat.

„Care e povestea mea?”

— Da, care e povestea ta?

A scris: „Nu știi care e povestea mea”.

— Cum să nu știi care e povestea ta?

A ridicat din umeri, la fel cum făcea și tati.

— Unde te-ai născut?

A ridicat din umeri.

— Cum să nu știi unde te-ai născut?!

A ridicat din umeri.

— Unde ai crescut?

A ridicat din umeri.

— OK. Mai ai frați sau surori?

A ridicat din umeri.

— Ce meserie ai? Sau, dacă ai ieșit la pensie, ce meserie *ai avut*?

A ridicat din umeri. Am încercat să mă gândesc la o întrebare la care n-avea cum să nu știe răspunsul.

— Ești o ființă umană?

A dat paginile înapoi și mi-a arătat: „Îmi pare rău”.

Niciodată n-avusesem nevoie de bunica mai mult decât atunci.

L-am întrebat pe chiriaș:

— Pot să-ți spun povestea mea?

Și-a deschis palma dreaptă.

Așa că mi-am pus povestea în ea.

Mi-am închipuit că el e bunica și am început cu începutul.

I-am povestit despre fracul de pe scaun și despre cum spărsesem vaza, și cum găsisem cheia, și despre lăcătuș, și despre plic, și despre magazinul pentru artiști plastici. I-am povestit despre vocea lui Aaron Black și despre cum fusesem incredibil de aproape s-o sărut pe Abby Black. Nu-mi spusese că nu vrea, ci doar că nu e o idee bună. I-am povestit despre Abe Black din Coney Island și despre Ada Black, cu cele două tablouri de Picasso, și despre păsările care zburau pe la fereastra domnului Black. Aripile lor fuseseră primul lucru pe care îl auzise de mai bine de douăzeci de ani. Apoi urmasa Bernie Black, care avea o cameră cu vedere spre Gramercy Park, dar n-avea cheie de la ea, lucru despre care spunea că e mai rău decât să te uiți la un zid de cărămidă. Chelsea Black avea o dungă albă pe inelar, pentru că divorțase imediat ce se întorsese din luna de miere, Don Black era și el activist pentru drepturile animalelor, iar Eugene Black avea și el o colecție de monede. Fo Black locuia pe Canal Street, care fusese odată un canal adevărat. Nu vorbea foarte bine engleza, pentru că nu ieșise din Chinatown de când venise din Taiwan, pentru că n-avea nici un motiv să iasă. Tot timpul cât am vorbit cu el mi-am imaginat apă de cealaltă parte a ferestrei, ca și cum am fi fost într-un acvariu. Mi-a oferit o ceașcă de ceai, nu prea aveam poftă, însă am băut-o oricum, ca să fiu politicos. L-am întrebat dacă într-adevăr iubește New Yorkul sau doar poartă acel tricou. A zâmbit, ca și când ar fi fost nervos. Mi-am dat seama că nu înțelesese, lucru care m-a făcut să mă simt vinovat că vorbesc engleză, din nu știu ce motiv. Am arătat spre tricoul lui:

— Chiar? Iubești? New Yorkul?

A spus:

— New Yorkul?

Am spus:

— Tricoul. Tău.

S-a uitat la tricou. Am arătat spre N și am spus „New“, apoi spre Y și am spus „York“. A părut foarte confuz sau jenat sau surprins sau poate chiar furios. Nu mi-am dat seama ce simțea, pentru că nu vorbeam limba sentimentelor lui.

— Nu știut New York e. În chineză, *ny* înseamnă „tu“. Credeam e „Te iubesc“.

Atunci am observat afișul cu „I♥NY“ de pe perete și stegulețul cu „I♥NY“ de la ușă, și prosoapele de vase cu „I♥NY“, și caserola cu „I♥NY“ de pe masă. L-am întrebat:

— Bine, dar de ce iubești așa de mult pe toată lumea?

Georgia Black, din Staten Island, își transformase camera de zi într-un muzeu al vieții soțului ei. Avea poze cu el de când era mic și mai avea și prima lui pereche de pantofi, și surprizele pe care le colecționa, care nu erau la fel de bune ca ale mele, dar oricum.

— Iești primu' vizitator de mai bine de-un an, a spus și ne-a arătat o medalie de aur dintr-o cutie de catifea. A fost ofițer de marină, iar mie-mi plăcea la nebunie să fiu soție de marinar. O dată la câțiva ani era musai să plecăm într-un loc exotic. N-am putut niciodată să prind rădăcini, dar a fost minunat. Am stat doi ani în Filipine.

— *Tare!* am spus, iar domnul Black a început să cânte un cântec într-o limbă ciudată, care, probabil, era filipineză.

Ne-a arătat albumul ei de nuntă, poză cu poză, și a spus:

— Nu-i așa că eram suplă și frumoasă?

I-am spus:

— Erați.

Domnul Black a spus:

— Și încă mai sunteți.

A spus:

— Voi doi sunteți niște drăguți!

Am spus:

— Îhî.

— Asta e crosa cu care a marcat dintr-o lovitură. A fost foarte mândru de el. Săptămâni bune numai asta mi-au auzit urechile. Ăsta e biletul de avion din excursia noastră în Maui, Hawaii. Nu mă sfiesc să vă spun că a fost la a

treizecea noastră aniversare. Treizeci de ani. Aveam de gând să ne reînnoim jurămintele. Ca într-un roman de dragoste. Rucsacul lui era plin de flori, Dumnezeu să-l aibă-n pază. A vrut să-mi facă o surpriză în avion, dar eu mă uitam pe ecranul de scanare a bagajelor și, la un moment dat, văd un buchet întunecat. Erau mai degrabă niște umbre de flori. Ce norocoasă sunt!

A luat o cârpă, să șteargă amprentele noastre.

Ne luase patru ore să ajungem la ea. Dintre care două ore domnul Black încercase să mă convingă să urc pe feribotul de Staten Island. Pe lângă faptul că era, evident, o potențială țintă, destul de recent fusese și un accident cu un feribot, iar în caietul cu *Chestii care mi s-au întâmplat* aveam poze cu oameni care își pierduseră mâinile și picioarele. Și, de asemenea, nu-mi place apa. Sau, mai bine zis, bărcile. Domnul Black m-a întrebat cum mă voi simți în pat în acea noapte dacă nu urcam pe feribot. I-am spus:

— Dărmămat, probabil.

— Și cum te-ai simți dacă ai urca?

— De milioane.

— Deci?

— Dar cum rămâne cu timpul cât sunt *pe* feribot? Dacă se scufundă? Dacă mă împinge cineva peste bord? Dacă e lovit de un proiectil? Atunci n-ar mai fi nici o noapte la noapte.

A spus:

— Caz în care n-ai mai simți nimic.

M-am gândit la asta.

— Uite și o evaluare primită de la comandantul lui, a spus Georgia, bătând ușor cu degetele în cutie. E exemplară. Asta e cravata pe care a purtat-o la înmormântarea mamei lui, odihnească-se în pace. Era așa o femeie sufletistă. Mai sufletistă decât mulți. Și asta e o poză a casei în care a copilărit el. Asta a fost înainte să ne cunoaștem, bineînțeles.

Bătea cu degetele în fiecare cutie, după care își ștergea amprente, ca și când ar fi fost o bandă a lui Möbius. Astea sunt scrisorile lui de la facultă. Asta e tabachera lui, de pe vremea când fuma. Aici e decorația lui Purple Heart.

Am început să mă simt foarte dărmătat, din motive evidente, cum ar fi: unde erau toate lucrurile *ei*? Unde erau pantofii *ei* și diploma *ei*? Unde erau umbrele florilor *ei*? Am hotărât să n-o mai întreb despre cheie, pentru că voiam să creadă că veniserăm să vedem muzeul și cred că și domnul Black gândea la fel. M-am decis că, dacă epuizăm lista și tot nu găsim nimic, atunci poate, neavând de ales, ne vom întoarce să-i punem câteva întrebări.

— Ăștia sunt pantofii lui de când era mic.

Dar atunci am început să mă-ntreb: spusese că eram primii vizitatori de mai bine de-un an. Tati murise acum mai bine de-un an. Oare *el* fusese ultimul vizitator?

— Bună ziua tuturor, a spus un bărbat, din pragul ușii. Ținea în mână două căni, din care ieșeau aburi, și avea părul ud.

— A, te-ai trezit! a spus Georgia, luând cana pe care scria „Georgia“. I-a dat un mare pupic, iar eu m-am gândit: *Ce pana penelor...*?

— Uite-l, a spus.

— Uite pe cine? a întrebat domnul Black.

— Pe soțul meu, a spus ea, ca și când acesta n-ar fi fost decât un alt expонат din viața lui.

Am stat acolo toți patru, zâmbindu-ne unul altuia, după care bărbatul a spus:

— Bănuiesc că acum ați vrea să-mi vedeți muzeul.

I-am spus:

— Tocmai asta făceam. E grozav.

A spus:

— Nu, Oskar, ăsta e muzeul *ei*. Al meu e în cealaltă cameră.

Îți mulțumesc pentru scrisoare. Din pricina numărului mare de scrisori pe care le primesc, nu pot trimite răspunsuri personale. Cu toate acestea, citesc și păstrez fiecare scrisoare, sperând că într-o zi voi putea să dau fiecăruia răspunsul convenit. Până atunci,

*Cu sinceritate,
Stephen Hawking*

Săptămânile au trecut repede. Iris Black. Jeremy Black. Kyle Black. Lori Black... Mark Black a început să plângă atunci când a deschis ușa și ne-a văzut, pentru că aștepta pe cineva să se întoarcă la el, așa că de fiecare dată când bătea cineva la ușă, el spera să fie acea persoană, deși știa bine că nu ar mai trebui să spere.

Colega de cameră a lui Nancy Black ne-a spus că Nancy era la serviciu, la magazinul de cafea de pe Nineteenth Street, așa că am mers acolo și i-am explicat că, de fapt, cafeaua are mai multă cofeină decât espresso, deși majoritatea oamenilor nu cred asta, pentru că apa rămâne în contact cu boabele mult mai mult când faci cafea. Mi-a spus că nu știa lucrul ăsta.

— Dacă zice el, înseamnă că-i adevărat, a spus domnul Black, mângâindu-mă pe cap.

I-am spus:

— Și, de asemenea, știai că dacă ai striga timp de nouă ani, ai produce suficientă energie sonoră cât să încălzești o ceașcă de cafea?

A spus:

— Nu știam.

Am spus:

— De-asta ar trebui să se facă un *magazin de cafea* lângă *Ciclonul* din *Coney Island*! Te-ai prins?

Asta m-a făcut să mă sparg de râs, dar numai pe mine. M-a întrebat dacă vrem să comandăm ceva. I-am spus:

— Cafea cu gheață, te rog.

A întrebat:

— De care?

Am spus:

— Lungă, dar ai putea, te rog, să folosești cuburi de gheață cu aromă de cafea, ca să nu se facă apoasă când se topesc cuburile de gheață obișnuite?

Mi-a spus că nu au cuburi de gheață cu aromă de cafea. Am spus:

— *Exact.*

Domnul Black a spus:

— Eu o să trec direct la subiect.

Și așa s-a și-ntâmplat. Am mers la baie și mi-am făcut o vânătaie.

Ray Black era la închisoare, așa că n-am putut vorbi cu el. Am făcut niște cercetări pe Internet și am aflat că era la închisoare pentru că omorâse doi copii, după ce îi violase. Erau și niște poze cu cei doi copii morți și, deși știam că îmi va face rău să mă uit la ele, tot m-am uitat. Le-am printat și le-am pus la *Chestii care mi s-au întâmplat*, imediat după poza cu Jean-Pierre Haigneré, astronautul francez care a trebuit scos pe brațe din naveta spațială după ce s-a întors din misiunea lui de pe stația Mir, pentru că gravitația nu e numai lucrul care ne face să cădem, ci și lucrul care ne întărește mușchii. I-am trimis o scrisoare lui Ray Black în închisoare, dar n-am primit nici un răspuns. În sinea mea, speram ca el să nu aibă nimic de-a face cu cheia, deși nu mă puteam abține să inventez că era de la celula lui.

Adresa lui Ruth Black era la etajul optzeci și șase din Empire State Building, lucru care mi s-a părut incredibil de ciudat, la fel ca și domnului Black, pentru că nici unul dintre noi nu știa că acolo locuiesc, de fapt, oameni. I-am spus domnului Black că m-am panicat, iar el mi-a spus că e OK să mă panichez. I-am spus că simțeam că nu pot s-o fac, iar el mi-a spus că e OK să simt că nu pot s-o fac. I-am spus că ăsta era lucrul de care mă temeam cel mai tare. El a spus că înțelege de ce. Voiam să nu fie de acord cu mine, dar n-a fost așa, prin urmare nu puteam să mă contrazic. I-am spus c-o să-l aștept în hol, iar el a zis:

— Bine.

— OK, OK, am spus. Mă duc eu.

În timp ce urci cu liftul, auzi informații despre clădire, lucru care era fascinant și, în mod normal, mi-aș fi luat niște notițe, dar trebuia să-mi folosesc toată puterea de concentrare ca să fiu curajos. Îl strângeam de mână pe domnul Black și inventam încontinuu: cum plesnește cablul de la lift, cum cade liftul, cum jos e o trambulină care ne aruncă înapoi în sus, cum se deschide acoperișul ca o cutie de cereale, iar noi zburăm către părți ale universului despre care nici măcar Stephen Hawking n-a auzit.

Când s-a deschis ușa liftului, am ieșit pe holul panoramic. Nu știam pe cine să căutăm, așa că o vreme ne-am tot uitat în jur. Deși știam că priveliștea e incredibil de frumoasă, creierul meu a început să nu mă mai asculte și, în tot acest timp, îmi imaginam cum vine un avion spre clădire, chiar sub noi. Nu voiam asta, dar nu mă puteam opri. Mi-am imaginat ultima secundă, când aș vedea fața pilotului, care ar fi un terorist. Mi-am imaginat cum ne-am uita ochi în ochi când botul avionului ar fi la doar un milimetru de clădire.

Te urăsc, i-ar spune ochii mei.

Te urăsc, mi-ar spune ochii lui.

Apoi ar fi o explozie enormă, iar clădirea s-ar înclina, ca și cum ar sta să cadă, pentru că așa știu eu că trebuie să fie din descrierile pe care le-am citit pe Internet, deși aș vrea să nu le fi citit. După care aș fi învăluit în fum și peste tot în jurul meu ar fi oameni care strigă. Am citit descrierea cuiva care a reușit să coboare optzeci și cinci de etaje, ceea ce ar însemna cam două mii

de trepte, și care spunea că oamenii strigau „Ajutor!“ și „Nu vreau să mor!“ și un om care era director de companie striga „Mami!“

M-aș încălzi așa de tare încât pielea mea ar începe să se umple de bășici. Ar fi atât de bine să pot scăpa de căldură, dar, pe de altă parte, când aș atinge trotuarul, aș muri, evident. Ce-aș alege? Aș sări sau aș arde? Cred că aș sări, pentru că atunci n-aș simți durerea. Pe de altă parte, poate că aș arde, pentru că astfel aș avea o șansă infimă să scap și, chiar dacă n-aș scăpa, e mai bine să simți durere decât să nu simți nimic, nu?

Mi-am amintit de telefonul meu mobil.

Mai aveam câteva secunde.

Pe cine aș suna?

Ce-aș spune?

M-am gândit la toate lucrurile pe care oamenii și le spun mereu unii altora și la cum va muri toată lumea, fie că asta se va întâmpla într-o milisecundă sau în câteva zile sau în câteva luni sau în 76,5 ani, dacă tocmai te-ai născut. Tot ce se naște trebuie să moară, ceea ce înseamnă că viețile noastre sunt ca zgârie-norii. Fumul se ridică mai repede sau mai încet, dar toți zgârie-norii ard și toți suntem captivi înăuntrul lor.

Poți vedea cele mai frumoase lucruri din holul panoramic al Empire State Building. Am citit undeva că oamenii de pe stradă arată ca furnicile, dar nu e adevărat. Arată ca niște oameni mici. Iar mașinile arată ca niște mașinuțe. Și chiar și clădirile par mititele. E ca și când New Yorkul ar fi o replică în miniatură a New Yorkului, ceea ce e drăguț, pentru că poți vedea cum e, de fapt, și nu doar ce simți când ești în mijlocul lui. Aici sus ești extrem de singur și te simți departe de tot. E și înspăimântător, pentru că sunt atâtea moduri de-a muri. Dar te simți și în siguranță, pentru că ești înconjurat de atâția oameni. În timp ce mergeam, atent la priveliște, mă sprijineam cu o mână de perete. Am văzut toate încuietorile pe care încercasem să le deschid și pe cele 161 999 831 pe care încă nu le încercasem.

M-am lăsat în genunchi și m-am târât până la unul dintre automatele de binocluri. M-am ținut bine de aparat ca să mă ridic și am scos o monedă din buzunarul pentru mărunțiș de la curea. Când am dat la o parte capacul de

metal, am văzut lucruri care erau departe incredibil de aproape, cum ar fi Woolworth Building, Union Square și gaura uriașă unde a fost World Trade Center. M-am uitat pe fereastra unei clădiri de birouri care bănuiesc că era la zece străzi depărtare. Mi-a luat câteva secunde ca să-mi dau seama cum funcționează focusul, apoi am văzut un bărbat stând la birou, scriind ceva. Oare ce scria? Nu semăna deloc cu tati, dar mi-a adus aminte de tati. Mi-am apropiat și mai mult fața, până ce mi s-a turtit nasul de metalul rece. Era stângaci, ca tati. Oare avea și strungăreață, ca tati? Voiam să știu la ce se gândea. De cine-i era dor? De ce-i părea rău? Am atins metalul cu buzele, ca un sărut.

L-am găsit pe domnul Black, care se uita la Central Park. I-am spus că sunt gata să cobor.

— Păi, cum rămâne cu Ruth?

— Ne putem întoarce altă dată.

— Dar suntem deja aici.

— Nu am chef.

— Nu durează decât...

— Vreau să merg acasă.

Probabil și-a dat seama că eram gata-gata să plâng.

— OK, a spus, hai acasă.

Ne-am așezat la coada de la lift.

M-am uitat la toți cei de acolo și m-am întrebat de unde vin și de cine le e dor și pentru ce le pare rău.

Am văzut o femeie grasă, cu un copil gras, și un japonez cu două camere foto, și o fată în cârje pe ghipsul căreia erau multe semnături. Am avut sentimentul ciudat că, dacă l-aș examina, aș găsi și scrisul lui tati. O bătrână stătea la câțiva metri mai încolo, holbându-se la mine, lucru care m-a făcut să mă simt jenat. Ținea în mână o mapă, deși nu-mi dădeam seama ce are în ea, și era îmbrăcată demodat. Mi-am promis că nu voi fi eu cel care lasă primul ochii în pământ, dar eu am fost. L-am tras de mânecă pe domnul Black și i-am spus să se uite la ea.

— Știi ce? a spus el în șoaptă.

— Ce?

— Pun pariu că ea e.

Nu știu din ce motiv, dar am fost sigur că are dreptate. Deși nici o parte din mine nu s-a întrebat dacă nu căutam, poate, persoane diferite.

— Crezi c-ar trebui să vorbim cu ea?

— Probabil.

— Cum?

— Nu știu.

— Mergem să-i spunem bună ziua.

— Nu poți merge doar ca să spui bună ziua.

— O întrebăm cât e ceasul.

— Dumneavoastră o-ntrebați.

— Ba *tu* o-ntrebi.

Ne contraziceam așa de aprins încât nici nu ne-am dat seama că, între timp, venise ea la noi.

— Văd că v-ați hotărât să plecați, a spus ea, dar nu v-ar interesa să vă fiu ghid al acestei clădiri deosebite?

— Cum vă cheamă? am întrebat.

— Ruth, a spus.

— Ba un ghid ne-ar prinde foarte bine, a spus domnul Black.

Ea a zâmbit, a tras mult aer în piept, apoi a început să meargă, în timp ce vorbea.

— Construcția clădirii Empire State Building a început în martie 1930, pe locul fostului Hotel Waldorf-Astoria, pe Fifth Avenue 350, în dreptul Thirty-Fourth Street. A fost încheiată un an și patruzeci și cinci de zile mai târziu – șapte milioane de ore de muncă, inclusiv duminicile și sărbătorile. Toate aspectele legate de clădire au fost gândite astfel încât construcția să fie foarte rapidă – s-au folosit, pe cât posibil, materiale prefabricate – și, prin urmare, lucrările au progresat în medie cu patru etaje și jumătate pe săptămână. Structura a fost definitivată în mai puțin de jumătate de an.

Mai puțin decât timpul scurs de când mă apucasem să caut încuietoarea.

A tras aer în piept.

— Proiectat de firma de arhitectură Shreve, Lamb și Harmon, planul original conținea optzeci și șase de etaje, dar a fost adăugat un steag de semnalizare pentru zepeline, înalt de 45 de metri. Astăzi, stâlpul este folosit pentru transmisiuni TV și radio. Costurile clădirii, inclusiv terenul pe care se întinde, au fost de 40 948 900 de dolari. Costul clădirii în sine a fost de 24 718 000 de dolari, mai puțin de jumătate din costul estimat, de 50 000 000 de dolari,

datorită prețului scăzut al forței de muncă și al materialelor din timpul Marii Crize.

Am întrebat:

— Ce a fost Marea Criză?

— Îți spun mai târziu, a zis domnul Black.

— Având 381 de metri, Empire State Building a fost cea mai înaltă clădire din lume până la înălțarea primului turn de la World Trade Center, în 1972. Când s-a dat în folosință clădirea, au fost mari probleme cu găsierea unor chiriași pentru spațiile din ea, astfel încât newyorkezii au început să-i spună Empty State Building¹⁶.

Asta m-a făcut să mă sparg de râs.

— Acest hol panoramic a fost cel care a salvat clădirea de la faliment.

Domnul Black mângâia peretele, ca și când ar fi fost mândru de acest hol.

— Empire State Building este susținută de 60 000 de tone de oțel. Are aproximativ 6 500 de ferestre și 10 000 000 de cărămizi, care cântăresc în jur de 365 000 de tone.

— E ceva, am spus.

— Mai bine de 500 000 de metri pătrați de marmură și calcar de Indiana pavează acest zgârie-nori. Înăuntru, este marmură din Franța, Italia, Germania și Belgia. De fapt, cea mai cunoscută clădire din New York este făcută din materiale aduse cam de peste tot, mai puțin din New York, la fel cum și orașul în sine s-a ridicat așa mareț datorită imigranților.

— Foarte adevărat, a spus domnul Black, dând din cap.

— Empire State Building a fost locația a zeci de filme, locul de primire a demnitarilor străini și, în 1945, un bombardier din timpul celui de-al Doilea Război Mondial s-a izbit de etajul șaptezeci și nouă.

M-am concentrat asupra unor lucruri fericite și sigure, cum era fermoarul de la rochia lui mami sau la cum bea tati apă de fiecare dată când fluiera prea mult.

— Un lift a căzut până jos. Dar veți fi liniștiți să aflați că pasagerul a fost salvat de frânele de urgență.

Domnul Black m-a strâns de mână.

— Și, dacă tot veni vorba de lifturi, în clădire sunt șaptezeci, inclusiv cele șase lifturi pentru marfă. Merg cu viteze cuprinse între 183 și 427 metri pe minut. Sau, dacă vreți, puteți urca cele 1 860 de trepte până sus.

Am întreat-o dacă nu puteai să și cobori pe scări.

— Într-o zi așa senină ca asta, se vede la o distanță de 130 de kilometri, până în Connecticut. Din 1931, când Observatorul a fost deschis pentru public, aproape 110 milioane de vizitatori s-au bucurat de panorama incredibilă a orașului. În fiecare an, peste 3,5 milioane de oameni se perindă pe la etajul optzeci și șase, pentru a fi acolo unde Cary Grant a așteptat-o în zadar pe Deborah Kerr, în *Idilă de neuitat*, unde Tom Hanks și Meg Ryan au avut întâlnirea decisivă în filmul *Noapți albe la Seattle*. De asemenea, Observatorul are și căi de acces pentru cei cu handicap.

S-a oprit și și-a dus mâna la inimă.

— În concluzie, spiritul New Yorkului e întruchipat de Empire State Building. Începând cu cei care s-au îndrăgostit aici, până la cei care s-au întors aici cu nepoții și copiii lor, cu toții recunosc în această clădire nu numai o uimitoare piatră de hotar, care-ți oferă una dintre cele mai spectaculoase priveliști de pe Pământ, dar și un simbol de neegalat al geniului american.

A făcut o plecăciune. Noi am aplaudat.

— Mai au Domniile Voastre câteva minute la dispoziție?

— Câte vreți, a spus domnul Black.

— Pentru că aici se sfârșește turul oficial, dar mai sunt câteva lucruri care-mi plac la nebunie la această clădire și pe care nu le împărtășesc decât celor pe care îi suspectez că le pasă.

— Nouă ne pasă incredibil de tare, i-am spus.

— Semnalizatorul de aterizare pentru dirijabile, aflat acum la baza turnului de televiziune, făcea parte din construcția originală. O tentativă de aterizare a unui balon particular a reușit. Dar, în timpul unei alte încercări, în septembrie 1931, un balon militar a fost aproape distrus și aproape că a

măturat de pe platformă celebritățile prezente la evenimentul epocal, în timp ce încărcătura de apă i-a udat până la piele pe trecătorii aflați la câteva străzi distanță. Până la urmă, ideea semnalizatorului de aterizare a fost abandonată, deși era foarte romantică.

Și-a reluat mersul, iar noi am urmat-o, dar m-am întrebat dacă n-ar fi continuat să vorbească și dacă noi am fi rămas pe loc. Nu mi-am dat seama dacă făcea ce făcea pentru noi sau pentru ea însăși sau din cu totul alt motiv.

— Primăvara și toamna, când este sezonul păsărilor migratoare, luminile turnului sunt stinse în nopțile cețoase, ca să nu inducă în eroare păsările, făcându-le să se izbească de clădire.

— În fiecare an mor câte zece mii de păsări din cauză că se izbesc de ferestre, i-am spus, pentru că dădusem întâmplător peste acest lucru când făceam cercetări despre ferestrele Turnurilor Gemene.

— Ce multe păsări! a spus domnul Black.

— Și ce multe ferestre! a spus Ruth.

Le-am spus:

— Da, așa că am inventat un dispozitiv care să detecteze când o pasăre se află incredibil de aproape de o clădire și să declanșeze un ciripit extrem de tare dinspre un alt zgârie-nori, ca ele să fie atrase în acea direcție. Și astfel ar zbura de la unul la altul.

— Ca la *pinball*, a spus domnul Black.

— Ce-i ăla *pinball*? am întrebat.

— Dar atunci păsările n-ar mai pleca niciodată din Manhattan, a spus Ruth.

— Ceea ce ar fi grozav, i-am spus, pentru că atunci cămașa zburătoare ar funcționa cum trebuie.

— Pot să amintesc de cele zece mii de păsări în tururile mele viitoare?

I-am spus că păsările nu erau ale mele.

— Fiind un paratrăsnet natural, Empire State Building este lovit de trăsnet de aproximativ cinci sute de ori pe an. Holul panoramic exterior este închis în timpul furtunilor, dar zonele de vizitare din interior rămân deschise. Încărcătura de electricitate statică este așa de mare deasupra clădirii încât, în

condiții corespunzătoare, dacă îți strecorei mâna prin gardul Observatorului, atunci din degetele tale poate ieși focul Sfântului Elmo¹⁷.

— Focul Sfântului Elmo e *atât de* grozav!

— Se poate ca îndrăgostiții care se sărută aici să simtă că din buze le sar scânteii de electricitate.

— Asta e partea mea preferată, a spus domnul Black.

— Și a mea, a spus ea.

— A mea e focul Sfântului Elmo.

— Empire State Building se situează la 40 de grade, 44 de minute și 53,977 secunde latitudine nordică și la 73 de grade, 59 de minute și 10,812 secunde longitudine vestică. Vă mulțumesc.

— Încântător, a spus domnul Black.

— Mulțumesc, a spus ea.

Am întrebat-o de unde știa toate astea. Ea a spus:

— Știu totul despre această clădire, pentru că o iubesc.

Asta m-a dăruit, pentru că mi-a adus aminte de încuietorea pe care încă n-o găsisem și de cum, până n-o găseam, nu-l iubeam îndeajuns pe tati.

— Dar ce are această clădire? a întrebat domnul Black.

Ea a spus:

— Dacă aș ști răspunsul, n-ar mai fi dragoste, nu?

— Sunteți o femeie minunată, a spus el, apoi a întrebat-o de unde era familia ei.

— M-am născut în Irlanda. Familia mea a venit aici când eram mică.

— Și părinții dumneavoastră?

— Părinții mei erau irlandezi.

— Și bunicii?

— Irlandezi.

— Asta e o veste minunată, a spus domnul Black.

— De ce? a întrebat ea și era o întrebare pe care și eu aș fi vrut s-o pun.

— Pentru că familia mea n-are nimic de-a face cu irlandezii. Noi am venit pe *Mayflower*¹⁸.

Am spus:

— *Tare!*

Ruth a spus:

— Nu prea înțeleg.

Domnul Black a spus:

— Nu suntem rude.

— De ce-am fi rude?

— Pentru că avem același nume de familie.

În sinea mea, m-am gândit: *Dar, tehnic vorbind, ea n-a spus nici o clipă că numele ei de familie e Black. Și chiar dacă ar fi Black, de ce nu îl întreabă de unde îi știe numele de familie?*

Domnul Black și-a scos bereta și s-a lăsat într-un genunchi, lucru care i-a luat destul timp.

— Cu riscul de a fi prea direct, sper să-mi faceți plăcerea de a ne întâlni într-o după-amiază. Voi fi dezamăgit, dar sub nici o formă ofensat, dacă mă refuzați.

Ea și-a întors fața de la noi.

— Îmi pare rău, a spus el, n-ar fi trebuit să întreb.

Ea a spus:

— Eu locuiesc aici, sus.

Domnul Black a spus:

— *Cum pana...?*

— Locuiesc aici, sus.

— Mereu?

— Da.

— De cât timp?

— O, de mult timp. De ani de zile.

Domnul Black a spus:

— Jose!

Am întrebat-o cum se putea una ca asta.

— Cum adică?

— Unde dormiți?

— În nopțile frumoase, dorm aici, afară. Dar când se face răcoare, ceea ce se întâmplă aproape în fiecare noapte, la înălțimea asta, am un pat într-una din camerele de depozitare.

— Ce mâncați?

— Aici, sus, sunt două bufeturi. Și, uneori, câte-un tânăr îmi mai aduce de mâncare, dacă am poftă de altceva. După cum știți, New Yorkul îți oferă experiențe culinare din cele mai variate.

Am întrebat-o dacă ei știau că ea locuiește aici, sus.

— Care ei?

— Nu știu, proprietarii clădirii sau așa ceva.

— Clădirea a avut mai mulți proprietari de când m-am mutat eu aici.

— Dar angajații?

— Angajații vin și pleacă. Cei noi văd că sunt aici și presupun că aici trebuie să fiu.

— Nu v-a spus nimeni, niciodată, să plecați?

— Niciodată.

— Nu coborâți niciodată? a întrebat domnul Black.

Ea a spus:

— Mi-e mai bine aici, sus.

— Cum poate să vă fie mai bine aici, sus?

— E greu de explicat.

— Cum a-nceput totul?

— Soțul meu era vânzător ambulant.

— Și?

— Asta a fost de mult. Mereu vindea câte ceva. Îi plăceau la nebunie lucrurile care îți puteau schimba viața. Și mereu venea cu idei nebunești, minunate. Cam ca tine, mi-a spus ea, lucru care m-a dăruit, pentru că eu de ce nu puteam să le amintesc oamenilor de mine?

— Într-o zi a găsit o lanternă într-un depozit militar. Asta se întâmpla imediat după război, când puteai găsi aproape orice. A legat-o la o baterie de mașină și a atașat toată șandramaua la rabla cu care mergea el de colo-colo. Mi-a spus să urc în holul panoramic de pe Empire State Building și, în timp

ce el se plimba prin New York, mai aprindea din când în când o luminiță, ca eu să văd pe unde ajunsese.

— Și a mers?

— Pe timpul zilei, nu. A trebuit s-aștept până s-a-ntunecat de-a binelea, ca să văd luminița, dar odată ce-am văzut-o, a fost uimitor. A fost ca și când toate luminile din New York erau stinse, mai puțin a lui. Așa de clar am văzut-o.

Am întrebat-o dacă nu exagera. A spus:

— Din contră, minimalizez.

Domnul Black a spus:

— Poate că ne povestești exact așa cum s-a întâmplat.

— Îmi amintesc prima noapte. Am urcat aici și toată lumea se uita în toate părțile, arătând spre tot felul de lucruri. Sunt atât de multe lucruri spectaculoase de văzut. Dar numai eu priveam către ceva care îmi răspundea.

— *Cineva*, am spus.

— Da, ceva care era cineva. M-am simțit ca o regină. Nu-i amuzant? Nu-i prostesc?

Am dat din cap că nu. A spus:

— Pur și simplu, m-am simțit ca o regină. Când s-a stins lumina, am știut că ziua se terminase și că trebuia să merg acasă, să mă întâlnesc cu el. Când a murit, m-am întors aici. E prostesc.

— Nu, am spus, nu e.

— Nu-l căutam pe el. Nu sunt o fetiță. Dar îmi dădea același sentiment pe care îl avusesem în timpul zilei, când căutam lumina lui. Știam că e acolo, doar că n-o vedeam eu.

Domnul Black a făcut un pas spre ea.

— N-aș fi suportat să mă întorc acasă, a spus ea.

Am întrebat-o de ce nu, deși mă temeam că o să aflu ceva ce nu voiam să știu. A spus:

— Pentru că știam că el nu va mai fi acolo.

Domnul Black i-a mulțumit, dar ea nu terminase.

— În noaptea aceea, m-am ghemuit într-un colț, în colțul acela, și am adormit. Poate că am vrut să mă prindă paznicii. Nu știu. Când m-am trezit în toiul nopții, eram singură. Mi-era frig. Mi-era frică. Am mers până la marginea clădirii. Nu mă simțisem niciodată atât de singură. Era ca și când clădirea se făcuse mult mai înaltă. Sau ca și când orașul devenise mult mai întunecat. Dar, totodată, niciodată nu mă simțisem mai vie. Nu fusesem niciodată atât de vie și atât de singură.

— N-am să te rog să cobori, a spus domnul Black. Am putea petrece o după-amiază aici, sus.

— Sunt ciudată, a spus ea.

— Și eu sunt ciudat, a spus domnul Black.

— Nu sunt o companie prea plăcută. Tocmai v-am spus tot ce știu.

— Eu sunt o companie îngrozitoare, a spus domnul Black, deși nu era adevărat. Întrebați-l pe el, a spus, arătând spre mine.

— Așa e, am spus. E nașpa.

— Puteți să-mi povestiți toată după-amiaza despre clădirea asta. Ar fi minunat. Așa aș vrea să-mi petrec timpul.

— Nici măcar nu am ruj de buze.

— Nici eu nu am.

Ea a izbucnit în râs, după care și-a astupat gura cu mâna, ca și când ar fi fost furioasă că uitase de propria tristețe.

Era deja 2:32 P.M. când am terminat de coborât cele 1 860 de trepte până în holul de la intrare, așa că eram epuizat, iar domnul Black părea și el epuizat, deci am mers direct acasă. Când am ajuns la ușa domnului Black – asta a fost cu doar câteva minute în urmă –, deja îmi făceam planuri pentru weekendul viitor, pentru că trebuia să mergem la Far Rockaway, Boerum Hill și Long Island City și, dacă aveam timp, și la Dumbo, dar el m-a întrerupt și a spus:

— Ascultă-mă, Oskar.

— E numele meu, nu-l toci.

— Cred că renunț.

— La ce renunțați?

— Sper să înțelegi.

Mi-a întins mâna, să dăm noroc.

— La ce renunțați?

— Mi-a plăcut la nebunie să-mi petrec timpul cu tine. Mi-a plăcut la nebunie fiecare secundă. M-ai adus înapoi în lume. E cel mai de preț lucru pe care l-a făcut vreodată cineva pentru mine. Dar acum cred că renunț. Sper să înțelegi.

Ținea încă mâna întinsă, așteptând-o pe-a mea.

I-am spus:

— Nu înțeleg.

Am dat cu piciorul în ușa lui și i-am spus:

— V-ați călcat promisiunea.

L-am împins și am strigat:

— Nu e drept!

M-am apropiat de el, mi-am apropiat gura de urechea lui și am strigat:

— Du-te-n mă-ta!

Nu. I-am strâns mâna...

— După care am venit direct aici și acum nu știu ce să fac.

În timp ce-i spuseseș chiriașului povestea, el continuase să dea din cap și să mă privească. Se holba așa de intens la mine încât m-am întrebat dacă el chiar mă asculta sau dacă încerca să audă ceva incredibil de adânc îngropat în ceea ce spuneam eu, ca și cum ar fi avut un detector de metale, dar pentru ad-evăr, nu pentru metal.

I-am spus:

— Caut de mai bine de șase luni și nu știu nici un lucru în plus față de ce știam acum șase luni. Și, de fapt, mai am și deficit de cunoștințe, pentru că am chiulit de la toate orele de franceză cu Marcel. A mai trebuit să spun și un *googolplex* de minciuni, ceea ce mă face să nu mă simt deloc bine, și am deranjat o mulțime de oameni cu care probabil mi-am spulberat toate șansele de a mă împrieteni cu adevărat și acum mi-e și mai dor de tati decât la început, chiar dacă toată *ideea* era să *nu-mi* mai fie dor de el.

I-am spus:

— Începe să mă doară prea tare.

A scris: „Ce anume?”

Apoi am făcut ceva ce m-a surprins chiar și pe mine. Am spus „Stați puțin“, apoi am coborât în fugă cele șaptezeci și două de trepte, am trecut strada, fix pe lângă Stan, chiar dacă el striga „Ai o scrisoare!“, și am urcat cele o sută cinci trepte. Apartamentul era gol. Voiam să aud muzică frumoasă. Să aud fluieratul lui tati, scârțâitul pixului său roșu, pendula legănându-se în biroul lui și pe el legându-și șireturile. Am mers la mine-n cameră și am luat telefonul. Am coborât în fugă cele o sută cinci trepte, am trecut pe lângă Stan, care striga „Ai o scrisoare!“, înapoi cele șaptezeci și două de trepte și în apartamentul bunicii. Am mers în camera de oaspeți. Chiriașul stătea exact în aceeași poziție, ca și când eu n-aș fi plecat sau ca și

când n-aș fi fost acolo niciodată. Am scos telefonul din fularul pe care bunica nu-l mai terminase, l-am băgat în priză și l-am lăsat pe chiriaș s-asculte primele cinci mesaje. Pe fața lui nu am văzut nici o reacție. Stătea și se uita la mine. Nici măcar la mine, ci în mine, ca și când detectorul ar fi depistat un adevăr uriaș în adâncul meu.

— Nu le-a mai ascultat nimeni, am spus.

„Nici mama ta?” a scris.

— În nici un caz.

Și-a încrucișat brațele și și-a ascuns palmele la subsuoară, ceea ce, pentru el, era ca și când și-ar fi pus mâna la gură.

— Nici măcar bunica, am spus, iar mâinile au început să-i tremure, ca niște păsări prinse sub o față de masă. Într-un sfârșit, le-a dat drumul. A scris: „Poate că a văzut ce s-a întâmplat și a alergat înăuntru să salveze pe cineva”.

— Ar fi făcut asta. Așa era el.

„A fost un om bun?”

— Cel mai bun. Dar era la o întâlnire în clădirea aceea. Și a mai spus că s-a urcat pe acoperiș, așa că trebuie să fi fost deasupra când a lovit avionul, ceea ce-nseamnă că n-a alergat să salveze pe nimeni.

„Poate că doar a spus că se duce pe acoperiș.”

— De ce-ar fi făcut asta?

„Ce fel de întâlnire avea?”

— Se ocupa de afacerea cu bijuterii a familiei. Tot timpul avea întâlniri.

„Afacerea cu bijuterii a familiei?”

— Bunicul meu a început-o.

„Cine e bunicul tău?”

— Nu știu. A părăsit-o pe bunica înainte ca eu să mă nasc. Ea spune că el vorbea cu animalele și făcea sculpturi mai reale decât lucrul real.

„Tu ce crezi?”

— Eu nu cred că oamenii pot vorbi cu animalele. Cu delfinii, poate. Sau, prin semne, cu cimpanzeii.

„Ce crezi despre bunicul tău?”

— Nu mă gândesc la el.

A apăsător *Play* și a mai ascultat o dată mesajele și eu din nou am apăsător *Stop*, după ce s-a terminat și al cincilea mesaj.

A scris: „Pare calm în ultimul mesaj“.

I-am spus:

— Am citit ceva în *National Geographic* despre cum, când un animal crede că va muri, se panichează și-ncepe s-o ia razna. Dar când știe că va muri, atunci devine foarte, foarte calm.

„Poate că n-a vrut să-ți faci griji.“

Poate. Poate că n-a spus că mă iubește *tocmai fiindcă* mă iubea. Dar asta nu era o explicație destul de bună. Am spus:

— Trebuie să aflu cum a murit.

A dat câteva pagini înapoi și mi-a arătat: „De ce?“

— Ca să nu mai tot inventez cum a murit. Eu inventez mereu.

A dat iar înapoi și mi-a arătat: „Îmi pare rău“.

— Am găsit pe Internet niște înregistrări video cu oameni în plină cădere. Erau pe un site portughez, unde am găsit o mulțime de chestii pe care aici nu le-au arătat, chiar dacă aici s-au întâmplat. De fiecare dată când vreau să-ncerc să aflu cum a murit tati, trebuie să folosesc un program de traducere și să aflu cum se spun diverse lucruri în alte limbi, de exemplu „septembrie“, care e „Wrzesien“, sau „oameni aruncându-se din clădiri în flăcări“, ceea ce se spune „Menschen, die aus brennenden Gebäuden springen“. Apoi dau o căutare pe Google după aceste cuvinte. Mă înfurie teribil că oamenii din toată lumea știu lucruri pe care eu nu le pot ști, pentru că s-au întâmplat *aici* și mi s-au întâmplat *mie*, așa că de ce nu ar fi *ale mele*? Am printat niște cadre din înregistrările video ale portughezilor și le-am examinat extrem de aproape. Un singur corp ar putea fi al lui. E îmbrăcat așa cum era el și, când măresc imaginea, când pixelii se fac atât de mari încât nu mai arată ca un om, uneori îi pot distinge ochelarii. Sau cred că pot. Dar probabil că nu pot. Doar că vreau să fie el.

„Vrei ca el să fi sărit?“

— Vreau să nu mai inventez. Dacă aș ști cum a murit, exact cum a murit, n-ar mai trebui să inventez cum a murit el într-un lift blocat între etaje, cum

s-a întâmplat cu unii oameni, și n-ar mai trebui să mi-l imaginez încercând să coboare pe o scară exterioară, cum am văzut eu într-un filmuleț că făcea cineva, pe un site polonez, sau încercând să folosească o față de masă pe post de parașută, cum chiar au făcut unii dintre cei de la restaurant. Sunt atât de multe feluri de-a muri, trebuie doar să aflui ce s-a întâmplat cu el.

Și-a întins palmele, ca și când ar fi vrut să i le prind într-ale mele.

— Astea sunt tatuaje?

Și-a închis palma dreaptă. Am dat câteva pagini înapoi și i-am arătat: „De ce?” Și-a retras mâinile și a scris: „Mi-e mai ușor așa. În loc să scriu tot timpul «da» și «nu», îmi pot arăta mâinile“.

— Dar de ce numai DA și NU?

„Nu am decât două mâini.“

— Dar „Mă mai gândesc“ sau „Probabil“ sau „E posibil“?

A închis ochii și s-a concentrat timp de câteva secunde. Apoi a ridicat din umeri, așa cum făcea și tati.

— Dintotdeauna ai fost așa?

Și-a deschis palma dreaptă.

— Atunci de ce nu vorbești?

A scris: „Nu pot“.

— De ce nu?

A arătat spre „Nu pot“.

— Ai coardele vocale rupte sau ceva de felul ăsta?

„Ceva e rupt.“

— Când ai vorbit ultima oară?

„Cu mult, mult timp în urmă.“

— Care a fost ultimul cuvânt pe care l-ai spus?

A dat câteva pagini înapoi și mi-a arătat: „Eu“.

— „Eu“ a fost ultimul cuvânt pe care l-ai spus?

Și-a deschis palma stângă.

— Dar poate fi socotit un cuvânt?

A ridicat din umeri.

— Încerci să vorbești?

„Știu ce se va întâmpla.“

— Ce?

A dat înapoi la „Nu pot“.

— Încearcă.

„Acum?“

— Încearcă să spui ceva.

A ridicat din umeri.

— Te rog, am spus.

A deschis gura și și-a dus degetele la gât. Tremurau, la fel ca degetele domnului Black când căuta o biografie dintr-un singur cuvânt, dar nu ieșea nici un sunet, nici măcar unul urât, nici măcar o răsuflare.

L-am întrebat:

— Ce încerci să spui?

A dat paginile și mi-a arătat: „Îmi pare rău“.

— E OK, am spus. Poate chiar ai coardele vocale rupte. Ar trebui să mergi la un specialist. Ce voiai să spui? l-am întrebat.

Mi-a arătat: „Îmi pare rău“.

Am întrebat:

— Pot să fac o poză cu mâinile dumitale?

Și-a pus palmele în poală, deschise ca o carte.

DA și NU.

Am focalizat cu camera foto a bunicului.

Își ținea mâinile extrem de nemișcate.

Am făcut poza.

I-am spus:

— Acum o să mă duc acasă.

Și-a luat caietul și a scris: „Și bunica?“

— Spune-i că vorbim mâine.

Când am ajuns la jumătatea străzii, am auzit un zgomot ca o bătaie din palme în spatele meu, care semăna cu zgomotul de aripi al păsărilor de la fereastra domnului Black. M-am întors și chiriașul stătea în ușa blocului. Și-a

dus mâna la gât și a deschis gura, ca și când ar fi încercat din nou să vorbească.

I-am strigat:

— Ce încerci să spui?

A scris ceva în caietul lui și l-a ridicat, dar nu vedeam până acolo, așa că am alergat înapoi la el. Scria: „Te rog, nu-i spune bunicii tale că ne-am întâlnit“.

— Nu-i spun, dacă nici dumneavoastră nu-i spuneți, am zis și nici măcar nu mi-am pus întrebarea cea mai evidentă, anume de ce voia *el* să țină lucrul ăsta secret.

A scris: „Dacă ai vreodată nevoie de mine, aruncă pietricele în fereastra camerei de oaspeți. O să cobor și ne întâlnim la felinar“.

— Mersi, am spus.

Deși, în sinea mea, mă gândeam: *De ce-aș avea vreodată nevoie de tine?*

Nu voiam decât să dorm în noaptea aceea, dar n-am putut decât să inventez.

Ce-ar fi să existe niște avioane înghețate, care să fie la adăpost de rachetele care detectează căldura?

Ce-ar fi ca toate barierele de la intrarea în metrou să fie și detectoare de radiații?

Ce-ar fi să existe niște ambulanțe incredibil de lungi, care să facă legătura între fiecare clădire și spital?

Dar ce-ar fi niște parașute în glugi?

Dar ce-ar fi să existe niște arme care să aibă în mână senzori care să detecteze dacă ești furios și, dacă ești, să nu te lase să tragi, chiar dacă ești polițist?

Dar niște pelerine Kevlar?

Dar niște zgârie-nori făcuți din mai multe părți mobile, ca să se poată reconstrui atunci când e nevoie, și care să-și deschidă niște găuri în mijloc, ca să treacă avioanele pe-acolo?

Ce-ar fi....

Ce-ar fi...

Ce-ar fi...

Și atunci mi-a venit un gând în creier care nu era ca celelalte gânduri. Era și mai aproape de mine și se auzea și mai tare. Nu știam de unde vine sau ce înseamnă sau dacă îmi place sau dacă îl urăsc. S-a deschis ca un pumn sau ca o floare.

Ce-ar fi să dezgrop sicriul gol al lui tati?

Note

[16.](#) Joc de cuvinte: *empty*, în engleză, înseamnă gol.

[17.](#) Fenomen luminos datorat ionizării aerului pe timpul unei furtuni, într-un câmp electric puternic.

[18.](#) Numele vasului care i-a adus în 1620 pe pelerinii din Plymouth, Anglia, în America.

DE CE NU SUNT ACOLO UNDE EȘTI TU

9/11/03

Nu vorbesc, îmi pare rău.

Numele meu e Thomas.

Îmi pare rău.

Tot îmi pare rău.

Copilului meu: am scris ultima mea scrisoare în ziua în care ai murit și am crezut că nu-ți voi mai scrie niciodată nici un cuvânt, m-am înșelat amar-nic asupra multor lucruri pe care le-am crezut, de ce sunt oare surprins că am stiloul în mână astă-seară? Scriu așteptând să mă întâlnesc cu Oskar, în mai puțin de-o oră o să închid acest caiet și-o să-l găsesc sub felinarul din stradă, o să mergem la cimitir, la tine, tatăl tău și fiul tău, așa s-a întâmplat. În urmă cu aproape doi ani, am lăsat la portarul mamei tale un bilet. Am privit de vizavi cum a oprit limuzina, ea a coborât, a atins ușa, se schimbase atât de mult, dar tot am recunoscut-o, i se schimbaseră mâinile, dar felul în care atingea lucrurile era același, a intrat în clădire cu un băiețel, n-am văzut dacă portarul i-a dat biletul meu, nu i-am văzut reacția, băiețelul a ieșit și a intrat în clădirea de vizavi. Am privit-o în acea noapte cum stătea cu palmele lipite de fereastră, am mai lăsat un bilet la portar: „Vrei să mă mai vezi sau pleca?” A doua zi dimineață era un bilet la fereastră: „Nu pleca”, lucru care însemna ceva, dar nu însemna „Vreau să te mai văd”. Am luat un pumn de pietricele și i le-am aruncat în fereastră, nu s-a întâmplat nimic, am mai aruncat câteva, dar ea n-a venit la fereastră, am scris în caietul meu: „Vrei să mă mai vezi?”, am rupt pagina și i-am dat-o portarului, m-am întors a doua zi dimineață, nu voiam să-i fac viața mai grea decât era deja, dar nici nu voiam să renunț, la fereastră era un bilet: „Nu vreau să vreau să te mai văd”, ceea ce însemna ceva, dar nu însemna da. Am adunat niște pietricele de pe stradă și am aruncat cu ele în geam, sperând că mă va auzi și că va ști ce voiam să-i transmit, am așteptat, ea nu a ieșit la fereastră, am scris un bilet: „Ce să fac?” și i l-am dat portarului, el a spus: „O să mă asigur că-l primește”, nu puteam să spun „Mulțumesc”. M-am întors a doua zi dimineață, la fereastra ei era un bilet, primul bilet, „Nu pleca”, am adunat pietricele, am aruncat cu ele, au făcut zgomot ca degetele care bat în geam, am scris un bilet: „Da sau nu?”, cât timp avea să continue? A doua zi am găsit o piață pe Broadway și am cumpărat un măr, dacă nu mă voia, plecam, nu știam unde să mă duc, dar măș fi întors și-aș fi plecat, nu era nici un bilet la fereastra ei, așa că am aruncat cu mărul, crezând că sticla va cădea fărâmițe deasupra mea, nu mi-era frică de cioburi, mărul a trecut prin fereastra ei, a ajuns în casă, portarul stătea în fața clădirii, a spus: „Ai noroc că era deschisă, amice”, dar știam că nu am

noroc, mi-a dat o cheie. Am urcat cu liftul, ușa era deschisă, mirosul mi-a readus în minte ceea ce timp de patruzeci de ani mă chinuisem să nu-mi amintesc, dar nici nu reușisem să uit. Mi-am băgat cheia în buzunar, „Numai în camera de oaspeți!“ a strigat ea din dormitorul nostru, camera în care dormeam și visam și făceam dragoste. Așa ne-am început cea de-a doua viață împreună... Când am coborât din avion, după unsprezece ore de călătorie și patruzeci de ani de depărtare, cineva mi-a luat pașaportul și m-a întrebat care era scopul vizitei, am scris în caiet: „Să jelesc“, iar apoi: „Să jelese încerc să trăiesc“, mi-a aruncat o privire și m-a întrebat dacă eu consideram asta afacere sau plăcere, am scris: „Nici una, nici alta“. „Cât timp estimați că veți jeli sau veți încerca să trăiți?“ Am scris: „Pentru tot restul vieții“. „Deci vreți să rămâneți?“ „Atât cât pot“. „Vorbim despre un weekend sau despre un an?“ N-am scris nimic. Omul a spus: „Următorul“. Am privit cum se învârt gențile în carusel, în fiecare din ele aflându-se obiectele cuiva, am văzut copii trecând o dată și-nc-o dată, vieți posibile, am urmat săgețile pentru cei care nu aveau nimic de declarat și asta m-a făcut să vreau să râd, dar am rămas tăcut. Unul dintre paznici mi-a cerut să mă dau la o parte, „Aveți destule valize pentru cineva care nu are nimic de declarat“, a spus, eu am dat din cap, știind că aceia care nu au nimic de declarat cară după ei cele mai multe lucruri, mi-am deschis valizele ca să le vadă, „Multă hârtie“, a spus, i-am arătat palma stângă, „Adică, aveți chiar foarte multă hârtie“. Am scris: „Sunt scrisori către fiul meu. Nu am fost în stare să i le trimit cât timp era în viață. Acum a murit. Nu vorbesc. Îmi pare rău“. Paznicul s-a uitat la un alt paznic și și-au zâmbit, nu mă deranjează dacă stârnesc zâmbete, sunt un preț mic, m-au lăsat să trec, nu pentru că m-au crezut, ci pentru că nu au încercat să mă înțeleagă, am găsit un telefon public și am sunat-o pe mama ta, asta era singurul meu plan, am făcut atât de multe presupuneri, că era încă în viață, că încă locuia în apartamentul pe care îl părăsisem cu patruzeci de ani în urmă, că va veni să mă ia și că totul va începe să aibă sens, că vom jeli și vom încerca să trăim, telefonul a sunat iar și iar, că ne vom ierta pe noi înșine, a tot sunat, a răspuns o femeie: „Alo?“ Am știut că ea era, vocea i se schimbese, dar răsuflarea îi era aceeași, pauzele dintre cuvinte erau aceleași, am apăsat

„4, 3, 5, 5, 6“, ea a spus: „Alo?“ Am întrebat: „4, 7, 4, 8, 7, 3, 2, 5, 9, 9, 6, 8?“ A spus: „Nu ai chiar un telefon de milioane. Alo?“ Am vrut să-mi strecor mâna prin receptor, de-a lungul firului, până în camera ei, am vrut să ajung la DA, am întrebat: „4, 7, 4, 8, 7, 3, 2, 5, 5, 9, 9, 6, 8?“ A spus: „Alo?“ I-am spus: „4, 3, 5, 7!“ „Ascultă“, a spus, „nu știu ce are telefonul tău, dar nu aud decât bipuri. De ce nu închizi și mai încerci o dată?“ Să mai încerc o dată? Încercam să mai încerc o dată, asta făceam! Știam că nu-mi ajută la nimic, știam că nu voi ajunge nicăieri, dar am stat acolo, în mijlocul aeroportului, la începutul secolului, la sfârșitul vieții mele, așa că i-am spus tot: de ce plecasem, unde fusesem, cum aflasem de moartea ta, de ce mă întorsesem și ce trebuia să fac cu timpul ce îmi mai rămăsese. I-am spus pentru că am vrut să mă creadă și să înțeleagă și pentru că am crezut că-i datoram asta, și ei, și mie, și ție, sau a fost mai degrabă vorba de egoism? Mi-am spart viața în litere, pentru iubire, am apăsat „5, 6, 8, 3“, pentru moarte, „3, 3, 2, 8, 4“, când din bucurie se scade suferința, ce mai rămâne? Care este, m-am întrebat, suma vieții mele? „6, 9, 6, 2, 6, 3, 4, 7, 3, 5, 4, 3, 2, 5, 8, 6, 2, 6, 3, 4, 5, 8, 7, 8, 2, 7, 7, 4, 8, 3, 3, 2, 8, 8, 4, 3, 2, 4, 7, 7, 6, 7, 8, 4, 6, 3, 3, 3, 8, 6, 3, 4, 6, 3, 6, 7, 3, 4, 6, 5, 3, 5, 7! 6, 4, 3, 2, 2, 6, 7, 4, 2, 5, 6, 3, 8, 7, 2, 6, 3, 4, 3? 5, 7, 6, 3, 5, 8, 6, 2, 6, 3, 4, 5, 8, 7, 8, 2, 7, 7, 4, 8, 3, 9, 2, 8, 8, 4, 3, 2, 4, 7, 7, 6, 7, 8, 4, 6, 3, 3, 3, 8! 4, 3, 2, 4, 7, 7, 6, 7, 8, 4! 6, 3, 3, 3, 8, 6, 3, 9, 6, 3, 6, 6, 3, 4, 6, 5, 3, 5, 7! 6, 4, 3, 2, 2, 6, 7, 4, 2, 5, 6, 3, 8, 7, 2, 6, 3, 4, 3? 5, 7, 6, 3, 5, 8, 6, 2, 6, 3, 4, 5, 8, 7, 8, 2, 7, 7, 4, 8, 3, 3, 2, 8! 7, 7, 4, 8, 3, 3, 2, 8, 3, 4, 3, 2, 4, 7, 6, 6, 7, 8, 4, 6, 8, 3, 8, 8, 6, 3, 4, 6, 3, 6, 7, 3, 4, 6, 7, 7, 4, 8, 3, 3, 9, 8, 8, 4, 3, 2, 4, 5, 7, 6, 7, 8, 4, 6, 3, 5, 5, 2, 6, 9, 4, 6, 5, 7 6, 5, 4, 6! 5, 2, 6, 2, 6, 5, 9, 5, 2? 6, 9, 6, 2, 6, 5, 4, 7, 5, 5, 4, 5, 2, 5, 2, 6, 4, 6, 2, 4, 5, 2, 7, 2, 2, 7, 7, 4, 2, 5, 5, 2, 9, 2, 4, 5, 2, 6! 4, 2, 2, 6, 5, 4, 2, 5, 7, 4, 5, 2, 5, 2, 6, 2, 6, 5, 4, 5, 2, 7, 2, 2, 7, 7, 4, 6, 2, 7, 8, 2, 5, 5, 2, 2, 2, 4, 5, 2! 7, 2, 2, 7, 7, 4, 2, 5, 5, 2, 2, 2, 4, 5, 2, 4, 7, 2, 2, 7, 2, 4, 6, 5, 5, 5, 2, 6, 5, 4, 6, 5, 6, 7, 5, 4! 4, 3, 2, 4, 3, 3, 6, 3, 8, 4! 6, 3, 3, 3, 8, 6, 3, 6, 6, 3, 4, 6, 5, 3, 5, 3! 2, 2, 3, 3, 6, 3, 4, 2, 5, 6, 3, 8, 3, 6, 3, 4, 3? 5, 6, 8, 3? 5, 3, 6, 3, 5, 8, 6, 2, 6, 3, 4, 5, 8, 3, 8, 2, 3, 4, 8, 3, 3, 2, 8! 3, 3, 4, 8, 3, 3, 2, 8, 3, 4, 3, 2, 4, 7, 6, 6, 7, 8, 4, 6, 3, 8, 8, 6, 3, 4, 6, 3! 2, 2, 7, 7, 4, 2, 5, 5, 2, 9, 2, 4, 5, 2, 6!, 5, 6, 2, 7, 8, 7, 8, 31, 6, 9, 4, 1, 2, 7, 2, 6, 9, 7, 1,

2, 5, 8, 9, 6, 2, 7, 8, 6, 3, 4, 5, 6, 9, 8, 5, 6, 2, 3, 1, 4, 7, 8, 8, 9, 9, 6, 2, 2, 5, 6,
 2, 7, 8, 6, 4, 3, 2, 2, 6, 7, 4, 2, 5, 6, 3, 8, 7, 2, 6, 3, 4, 3? 5, 7, 6, 3, 5, 8, 6, 2, 6,
 3, 4, 5, 8, 7, 8, 2, 7, 7, 4, 8, 3, 9, 2, 8, 8, 4, 3, 2, 4, 7, 7, 6, 7, 8, 4, 6, 3, 3, 3, 8!
 4, 3, 2, 4, 7, 7, 6, 7, 8, 4! 6, 3, 3, 3, 8, 6, 3, 9, 6, 3, 6, 6, 3, 4, 6, 5, 3, 5, 7! 6, 4,
 3, 2, 2, 6, 7, 4, 2, 5, 6, 3, 8, 7, 2, 6, 3, 4, 3? 5, 7, 6, 3, 5, 8, 6, 2, 6, 3, 4, 5, 8, 7,
 8, 2, 7, 7, 4, 8, 3, 3, 2, 8! 7, 7, 4, 8, 3, 3, 2, 8, 3, 4, 3, 2, 4, 7, 6, 6, 7, 8, 4, 6, 8,
 3, 8, 8, 6, 3, 4, 6, 3, 6, 7, 3, 6, 2, 7, 8, 4, 6, 7, 7, 4, 8, 3, 3, 9, 8, 8, 4, 3, 2, 4, 5,
 7, 6, 7, 8, 4, 6, 3, 5, 5, 2, 6, 9, 4, 6, 5, 7 6, 5, 4, 6! 5, 2, 6, 2, 6, 5, 9, 5, 2? 6, 9,
 6, 2, 6, 5, 4, 7, 5, 5, 4, 5, 2, 5, 2, 6, 4, 6, 2, 4, 5, 2, 7, 2, 2, 7, 7, 4, 2, 5, 5, 2, 9,
 2, 4, 5, 2, 6! 4, 2, 2, 6, 5, 4, 2, 5, 7, 4, 5, 2, 5, 2, 6, 2, 6, 5, 4, 5, 2, 7, 2, 2, 7, 7,
 4, 2, 5, 5, 2, 2, 2, 4, 5, 2! 7, 2, 2, 7, 7, 4, 2, 5, 5, 2, 2, 2, 4, 5, 2, 4, 7, 2, 2, 7, 2,
 4, 6, 5, 5, 5, 2, 6, 5, 4, 6, 5, 6, 7, 5, 4! 4, 3, 5, 6, 8, 3? 5, 3, 6, 3, 5, 8, 6, 2, 6, 3,
 4, 5, 8, 3, 8, 2, 3, 4, 8, 3, 3, 2, 8! 3, 3, 4, 8, 3, 3, 2, 8, 3, 4, 3, 2, 4, 7, 6, 6, 7, 8,
 4, 6, 3, 8, 8, 6, 6, 2, 7, 8, 6, 3, 4, 6, 3! 2, 2, 7, 7, 4, 2, 5, 5, 2, 9, 2, 4, 5, 2, 6!, 5,
 6, 2, 7, 8, 7, 8, 31, 6, 9, 4, 1, 2, 7, 2, 6, 9, 7, 1, 2, 5, 8, 9, 6, 3, 4, 5, 6, 9, 8, 5,
 6, 2, 3, 1, 4, 7, 8, 8, 9, 9, 6, 2, 2, 5, 6, 2, 7, 8, 6, 4, 3, 2, 2, 6, 7, 4, 2, 5, 4, 8, 2,
 4, 7, 3, 6, 3, 8, 7, 2, 6, 3, 4, 3? 5, 7, 6, 3, 5, 8, 6, 2, 6, 3, 4, 5, 8, 7, 8, 2, 7, 7, 4,
 8, 3, 9, 2, 8, 8, 4, 3, 2, 4, 7, 7, 6, 7, 8, 4, 6, 3, 3, 3, 8! 4, 3, 2, 4, 7, 7, 6, 7, 8, 4!
 6, 3, 3, 3, 8, 6, 3, 9, 6, 3, 6, 6, 3, 4, 6, 5, 3, 5, 7! 6, 4, 3, 2, 2, 6, 7, 4, 2, 5, 6, 3,
 8, 7, 2, 6, 3, 4, 3? 5, 7, 6, 3, 5, 8, 6, 2, 6, 3, 4, 5, 8, 7, 8, 2, 7, 7, 4, 8, 3, 3, 2, 8!
 7, 7, 4, 8, 3, 3, 2, 8, , 6, 3, 4, 6, 5, 3, 5, 7! 6, 4, 3, 2, 2, 6, 7, 4, 2, 5, 6, 3, 8, 7,
 2, 6, 3, 4, 3? 5, 7, 6, 3, 5, 8, 6, 2, 6, 3, 4, 5, 8, 7, 8, 2, 7, 7, 4, 8, 3, 3, 2, 8! 7, 7,
 4, 8, 3, 3, 2, 8, 3, 4, 3, 2, 4, 7, 6, 6, 7, 8, 4, 6, 8, 3, 8, 8, 6, 4, 8, 2, 4, 7, 3, 3, 4,
 6, 3, 6, 7, 3, 4, 6, 7, 7, 4, 8, 3, 3, 9, 8, 8, 4, 3, 2, 4, 5, 7, 6, 7, 8, 4, 6, 3, 5, 5, 2,
 6, 9, 4, 6, 5, 7 6, 5, 4, 6! 5, 2, 6, 2, 6, 5, 9, 5, 2? 6, 9, 6, 2, 6, 5, 4, 7, 5, 5, 4, 5,
 2, 5, 2, 6, 4, 6, 2, 4, 5, 2, 7, 2, 2, 7, 7, 4, 2, 5, 5, 2, 9, 2, 4, 5, 2, 6! 4, 2, 2, 6, 5,
 4, 2, 5, 7, 4, 5, 2, 5, 2, 6, 2, 6, 5, 4, 5, 2, 7, 2, 2, 7, 7, 4, 2, 5, 5, 2, 2, 2, 4, 5, 2!
 7, 2, 2, 7, 7, 4, 2, 5, 5, 2, 2, 2, 4, 5, 2, 4, 7, 2, 2, 7, 2, 4, 6, 5, 5, 5, 2, 6, 5, 4, 6,
 5, 6, 7, 5, 4! 4, 3, 5, 6, 8, 3? 5, 3, 6, 3, 5, 8, 6, 2, 6, 3, 4, 5, 8, 3, 8, 2, 3, 4, 8, 3,
 3, 2, 8! 3, 3, 4, 8, 3, 3, 2, 8, 3, 4, 3, 2, 4, 7, 6, 6, 7, 8, 4, 6, 3, 8, 8, 6, 3, 4, 6, 3!
 2, 2, 7, 7, 4, 2, 5, 5, 2, 9, 2, 3, 3, 9, 8, 8, 4, 3, 2, 4, 5, 7, 6, 7, 8, 4, 6, 3, 5, 5, 2,
 6, 9, 4, 6, 5, 7 6, 5, 4, 6! 5, 2, 6, 2, 6, 5, 9, 5, 2? 6, 9, 6, 2, 6, 5, 4, 7, 5, 5, 4, 5,

2, 5, 2, 6, 4, 6, 2, 4, 5, 2, 7, 2, 2, 7, 7, 4, 2, 5, 5, 2, 9, 2, 4, 5, 2, 6! 4, 2, 2, 6, 5, 4, 2, 5, 7, 4, 5, 2, 5, 2, 6, 2, 6, 5, 4, 5, 2, 7, 2, 2, 7, 7, 4, 6, 2, 7, 8, 2, 5, 5, 2, 2, 2, 4, 5, 2! 7, 2, 2, 7, 7, 4, 2, 5, 5, 2, 2, 2, 4, 5, 2, 4, 7, 2, 2, 7, 2, 4, 6, 5, 5, 5, 2, 6, 5, 4, 6, 5, 6, 7, 5, 4! 4, 3, 2, 4, 3, 3, 6, 3, 8, 4! 6, 3, 3, 3, 8, 6, 3, 6, 6, 3, 4, 6, 5, 3, 5, 3! 2, 2, 3, 3, 6, 3, 4, 2, 5, 6, 3, 8, 3, 6, 3, 4, 3? 5, 6, 8, 3? 5, 3, 6, 3, 5, 8, 6, 2, 6, 3, 4, 5, 8, 3, 8, 2, 3, 4, 8, 3, 3, 2, 8! 3, 3, 4, 8, 3, 3, 2, 8, 3, 4, 3, 2, 4, 7, 6, 6, 7, 8, 4, 6, 3, 8, 8, 6, 3, 4, 6, 3! 2, 2, 7, 7, 4, 2, 5, 5, 2, 9, 2, 4, 5, 2, 6!, 5, 6, 2, 7, 8, 7, 8, 31, 6, 9, 4, 1, 2, 7, 2, 6, 9, 7, 1, 2, 5, 8, 9, 6, 2, 7, 8, 6, 3, 4, 5, 6, 9, 8, 5, 6, 2, 3, 1, 4, 7, 8, 8, 9, 9, 6, 2, 2, 5, 6, 2, 7, 8, 6, 4, 3, 2, 2, 6, 7, 4, 2, 5, 6, 3, 8, 7, 2, 6, 3, 4, 3? 5, 7, 6, 3, 5, 8, 6, 2, 6, 3, 4, 5, 8, 7, 8, 2, 7, 7, 4, 8!“

Mi-a luat mult timp, nu știu exact cât, să fi fost minute, ore, mi-a obosit inima, la fel și degetul, încercam să distrug zidul dintre mine și viața mea, tastă cu tastă, nu mai aveam fise sau poate că ea închisese, am sunat din nou: „4, 7, 4, 8, 7, 3, 2, 5, 5, 9, 9, 6, 8?“ Ea a spus: „E o glumă?“ O glumă, nu era o glumă, ce să fie glumă, ce să fie glumă? A închis, eu am sunat din nou, „8, 4, 4, 7, 4, 7, 6, 6, 8, 2, 5, 6, 3!“ A întrebat: „Oskar?“ Atunci i-am auzit pentru prima oară numele... Eram în gara din Dresda când am pierdut totul pentru a doua oară, îți scriam o scrisoare pe care știam că nu o voi trimite niciodată, uneori stăteam și scriam acolo, uneori stăteam aici, alteori la Grădina Zoologică, nu-mi păsa de nimic în afară de scrisoarea pe care ți-o scriam, nu mai exista nimic altceva, era ca atunci când mă duceam la Anna, ținând capul în pământ, ascunzându-mă de lume, de-asta am și dat nas în nas cu ea, de-asta n-am observat că oamenii se adunau în fața televizoarelor. Abia când a lovit al doilea avion și când cineva, care nu voia să strige, a strigat, mi-am ridicat privirea, erau de-acum sute de oameni strânși în fața televizoarelor, de unde veniseră? M-am ridicat și m-am uitat, nu am înțeles ce vedeam pe ecran, să fie vreo reclamă, un film nou? Am scris: „Ce s-a întâmplat?“ și i-am arătat unui tânăr om de afaceri care se uita la televizor, care a sorbit din cafea și a spus: „Nu știe nimeni încă“, mă bântuie cafeaua lui, mă bântuie „încă“ acela pe care l-a rostit. Am stat acolo în picioare, un om din mulțime, mă uitam doar la imagini sau se întâmpla ceva mai important? Am încercat să număr etajele de sub locul unde lovise avionul, focul trebuie să fi cuprins clădirile,

am știut că oamenii aceia nu mai puteau fi salvați, și câți oameni erau în avioane și câți erau pe stradă, mă gândeam și mă tot gândeam. În drum spre casă, m-am oprit în fața unui magazin de electronice, la toate televizoarele, mai puțin unul, erau imagini cu clădirile, aceleași imagini, iar și iar, ca și când întreaga lume s-ar fi repetat, pe trotuar se strânsese o mulțime de oameni, la un televizor din margine era o emisiune despre natură, un leu mânca un flamingo, mulțimea a devenit gălăgioasă, cineva, care nu voia să strige, a strigat, pene roz, m-am uitat la unul dintre celelalte televizoare și nu mai era decât o clădire, o sută de plafoane se transformaseră într-o sută de podele, care se transformaseră în nimic, eram singurul căruia îi venea să creadă, cerul era plin de hârtii, pene roz. Cafenelele erau pline în acea după-amiază, oamenii râdeau, în fața cinematografelor erau cozi, mergeau să vadă comedii, lumea e atât de mare și de mică, în același moment eram aproape și departe. În zilele și săptămânile care au urmat, am citit listele morților în ziare: mamă a trei copii, student în anul doi, suporter al echipei Yankees, avocat, frate, comerciant de obligațiuni, magician de weekend, farsor, soră, filantrop, fiu mijlociu, iubitor de câini, om de serviciu, copil unic, întreprinzător, chelneriță, bunic a paisprezece nepoți, infirmieră autorizată, contabil, stagiar, saxofonist de jazz, unchi senil, rezervist în armată, poet insomniac, soră, spălător de geamuri, jucător de Scrabble, pompier voluntar, tată, tată, mecanic de lifturi, degustător de vinuri, manager, secretară, bucătar, contabil, vicepreședinte executiv, ornitolog amator, tată, spălător de vase, veteran din Vietnam, proaspătă mămică, cititor înrăit, copil unic, șahist de competiție, antrenor de fotbal, frate, analist, maestru de centură neagră, ofițer secund, partener de bridge, arhitect, instalator, responsabil de relații publice, tată, artist rezident, urbanist, proaspăt căsătorit, bancher de investiții, bucătar-șef, inginer electronist, proaspăt tătic care răcise în acea dimineață și se gândise să nu meargă la serviciu... și apoi, într-o zi, am văzut, Thomas Schell, primul meu gând a fost acela că am murit. „Lasă în urmă o soție și un fiu“, m-am gândit, fiul meu, m-am gândit, nepotul meu, m-am gândit și m-am gândit și m-am gândit, după care m-am oprit... Când avionul a început să coboare și am văzut Manhattan-ul pentru prima oară după patruzeci de ani, nu știam dacă urc sau

cobor, luminile erau stele, n-am recunoscut nici o clădire, i-am spus omului acelaia: „Să jefese încerc să trăiesc“, n-am declarat nimic, am sunat-o pe mama ta, dar n-am putut să mă fac înțeleș, am sunat din nou, ea a crezut că e o glumă, am sunat din nou, ea a întrebat: „Oskar?“ M-am dus la standul de reviste și am mai luat câteva fise, am sunat și am tot sunat, am mai încercat o dată, a sunat, am așteptat și am încercat din nou, m-am așezat pe jos, neștiind ce se va întâmpla în continuare, am mai încercat o dată, „Bună ziua, ați sunat la locuința familiei Schell. Vorbesc ca un robot, deși sunt chiar eu la telefon. Dacă vreți să vorbiți cu mine sau cu bunica, începeți, vă rog, la semnalul sonor pe care îl voi face imediat. Biiiiip! Alo?“ Era vocea unui copil, a unui băiețel. „Acum sunt chiar eu. Sunt aici. Bonjour.“ Am închis. Bunica? Aveam nevoie de timp de gândire, cu taxiul era prea repede, la fel și cu autobuzul, de ce mă temeam? Am pus valizele într-un cărucior și am pornit, am fost uimit că nu a încercat nimeni să mă oprească, nici măcar atunci când am ieșit cu căruciorul în stradă, cu fiecare pas se făcea din ce în ce mai lumină și mai cald și după numai câteva minute mi-a fost limpede că nu mă voi descurca, am deschis una dintre valize și am scos un teanc de scrisori, „Copilului meu“, erau din 1977, „Copilului meu“, „Copilului meu“, m-am gândit să le presar pe lângă mine, să fac o cărare de lucruri pe care nu ți le-am putut spune, așa greutatea aceea ar fi devenit suportabilă, dar n-am putut, trebuia ca toate să ajungă la tine, la copilul meu. Am chemat un taxi, când am ajuns la mama ta se făcuse deja târziu, trebuia să găsesc un hotel, aveam nevoie de mâncare și de un duș și de timp de gândire, am rupt o pagină și am scris: „Îmi pare rău“, i-am dat-o portarului, a spus: „Pentru cine e?“ Am scris: „Dnei Schell“, el a spus: „Nu e nici o doamnă Schell“, am scris: „Ba este“, a spus: „Credeți-mă, aș ști dacă ar locui vreo doamnă Schell în această clădire“, dar îi auzisem vocea la telefon, poate că se mutase și-și păstrase numărul, cum aveam s-o găsesc, îmi trebuia o carte de telefon. Am scris „3D“ și i-am arătat portarului. A spus: „Dna Schmidt“, am luat din nou caietul și am scris: „Acesta era numele ei de domnișoară“. ...Locuiam în camera de oaspeți, îmi lăsa mâncarea la ușă, îi auzeam pașii și uneori mi se părea că aud buza unui pahar lipindu-se de ușă, să fi fost paharul din care beam odată apă, să-ți fi

atins el vreodată buzele? Mi-am găsit caietele de dinainte de-a pleca, erau puse înăuntrul vechii pendule, aş fi crezut că le-a aruncat, dar ea le-a păstrat, multe erau goale şi multe erau pline, le-am răsfoit, am găsit caietul din după-amiaza când ne-am întâlnit şi pe cel de-a doua zi după căsătoria noastră, am găsit primul Loc al Nimicului şi ultima oară când ne-am plimbat în jurul bazinului, am găsit poze cu balustrade şi chiuvete şi şeminee, deasupra unui teanc stătea caietul, de când încercasem să plec prima oară, „N-am fost întotdeauna tăcut, odată vorbeam şi vorbeam şi tot vorbeam“. Nu ştiu dacă a început să-i pară rău pentru mine sau pentru ea, dar a început să-mi facă vizite scurte, mai întâi nu spunea nimic, doar deretica prin cameră, lua cu mătura pânzele de păianjen de prin colţuri, aspira covorul, îndrepta ramele fotografiilor şi apoi, într-o bună zi, în timp ce ştergea praful de pe noptieră, a spus: „Te pot ierta pentru că ai plecat, dar nu şi pentru că te-ai întors“, a ieşit şi a închis uşa în urma ei, n-am mai văzut-o trei zile după aceea, apoi a fost ca şi când nu s-ar fi spus nimic, a înlocuit becul care funcţiona perfect, ridică obiecte şi le punea la loc, a spus: „N-am să-mi împart durerea cu tine“, a închis uşa în urma ei, eram prizonier sau paznic? Vizitele ei au devenit din ce în ce mai lungi, n-am avut nici o discuţie, nu-i plăcea să se uite la mine, dar ceva se întâmpla, ne apropiam sau ne îndepărtam, mi-am încercat norocul, am întrebat-o dacă ar vrea să-mi pozeze, ca atunci când ne-am întâlnit prima oară, a deschis gura şi n-a ieşit nimic, mi-a atins mâna stângă, pe care nu-mi dădusem seama că o ţineam încleştată, oare asta era felul ei de a spune da sau de a mă atinge? Am mers la magazinul de materiale pentru artiştii plastici şi am cumpărat nişte lut, nu mi-am putut ţine mâinile acasă, pastelurile în cutii lunguieţe, cuţitele pentru paletă, hârtia manuală atârnată în suluri, am testat fiecare mostră, mi-am scris numele cu tuburi de ulei albastru şi verde, cu creioane portocalii şi cu cărbune, m-am simţit ca şi când aş fi semnat contractul vieţii mele. Am stat acolo mai bine de o oră, deşi nu am cumpărat decât vreo câteva bucăţi de lut, când m-am întors acasă, mă aştepta în camera de oaspeţi, stătea lângă pat, îmbrăcată într-un halat: „Ai făcut vreo sculptură cât timp ai fost plecat?“ I-am arătat mâna dreaptă, „Te-ai gândit la sculpturi? Le-ai făcut în minte?“ I-am arătat mâna stângă, ea şi-a scos halatul şi s-a dus pe

canapea, nu puteam s-o privesc, am scos lutul din pungă și l-am pregătit pe planșetă, „Pe mine m-ai sculptat vreodată în minte?” Am scris: „Cum vrei să pozezi?” Mi-a spus că toată ideea era ca eu să aleg, am întrebat-o dacă mochetele erau noi, a spus: „Uită-te la mine”, am încercat, dar n-am putut, a spus: „Uită-te la mine sau pleacă. Dar nu rămâne aici uitându-te la altceva”. Am rugat-o să se întindă, dar nu era bine așa, am rugat-o să stea în capul oaselor, nu era bine, încrucișează-ți mâinile, întoarce-ți capul de la mine, nimic nu era bine, a spus: „Arată-mi cum”, m-am dus la ea, i-am desfăcut părul, i-am apăsut umerii, voiam s-o ating peste toate distanțele, a spus: „Nu m-a atins nimeni de când ai plecat. Nu așa”. Mi-am retras mâna, mi-a luat palma în mâinile ei și mi-a pus-o înapoi pe umăr, n-am știut ce să spun, a întrebat: „Dar pe tine?” Ce sens ar avea o minciună, dacă nu acela de a proteja ceva? I-am arătat mâna stângă. „Cine te-a atins?” Caietul era plin, așa că am scris pe perete: „Am vrut atât de mult să am o viață”. „Cine?” Nu mi-a venit să cred câtă sinceritate mi-a traversat mâna și mi-a ieșit prin stilou, „Am plătit pentru asta”. Nu s-a mișcat, „Erau drăguțe?” „Nu asta era ideea.” „Dar erau?” „Unele.” „Și tu doar le dădeai bani și asta era tot?” „Îmi plăcea să vorbesc cu ele. Vorbeam despre tine.” „Asta ar trebui să mă facă să mă simt bine?” M-am uitat la lut. „Le-ai spus că eram însărcinată când ai plecat?” I-am arătat mâna stângă. „Le-ai spus despre Anna?” I-am arătat mâna stângă. „Ai ținut la vreuna din ele?” M-am uitat la lut, ea a spus: „Îmi place că-mi spui adevărul” și mi-a luat mâna de pe umăr și mi-a pus-o între picioarele ei, nu a întors capul, nu a închis ochii, se uita fix la mâinile noastre împletite între picioarele ei, am simțit că ucideam ceva, mi-a desfăcut cureaua și mi-a descheiat pantalonii, i-am simțit mâna în chiloții mei, „Sunt emoționat”, am spus printr-un zâmbet, „E OK”, a spus ea, „Îmi pare rău”, am spus printr-un zâmbet, „E OK”, a spus, a închis ușa în urma ei, apoi a deschis-o și a întrebat: „M-ai sculptat vreodată în minte?”... Nu sunt destule pagini în acest caiet ca să-ți spun tot ce trebuie să-ți spun, aș putea să scriu mai mărunț, aș putea îndoi paginile, să le fac duble, aș putea să scriu peste ce am scris deja, și apoi? În fiecare săptămână venea cineva în apartament, auzeam cum se deschide ușa și pași, niște pași mici, auzeam voci, vocea unui copil, aproape ca un

cântec, era vocea pe care o auzisem când sunasem de la aeroport, stăteau de vorbă ore-n șir, într-o seară am întrebat-o, când a venit să-mi pozeze, cine o tot vizita, a spus: „Nepotul meu“. „Am un nepot.“ „Nu“, a spus, „eu am un nepot“. „Cum îl cheamă?“ Am mai încercat o dată, ne-am dat jos hainele unul altuia, cu încetineala oamenilor care știu ce ușor ți se poate dovedi că te înșeli, s-a întins pe pat cu fața în jos, avea talia înroșită de la pantalonii care nu o mai încăpeau de ani buni, pe coapse avea cicatrice, i le-am masat cu DA și NU, a spus: „Nu te uita la nimic altceva“, i-am desfăcut picioarele, a tras aer în piept, mă uitam la partea ei cea mai intimă, iar ea nu mă vedea cum o privesc, mi-am strecurat mâna sub ea, și-a îndoit genunchii, am închis ochii, a spus: „Așază-te deasupra mea“, nu aveam pe ce să scriu că sunt emoționat, a spus: „Așază-te deasupra mea“. Mi-era frică să n-o strivesc, a spus: „Tu, tot, peste mine, toată“, m-am afundat în ea, a spus: „Asta voiam“, de ce n-am putut lăsa lucrurile așa, de ce a trebuit să mai scriu ceva, ar fi trebuit să-mi frâng degetele, am luat un stilou de pe noptieră și mi-am scris pe braț: „Pot să-l văd?“ S-a întors, m-am revărsat lângă ea, „Nu“. Am implorat-o cu mâinile. „Nu.“ „Te rog.“ „Te rog.“ „N-am să-i spun cine sunt. Vreau doar să-l văd.“ „Nu.“ „De ce nu?“ „Așa.“ „Așa ce?“ „Așa, pentru că eu i-am schimbat scutecele. Și pentru că n-am putut să dorm pe burtă timp de doi ani. Și l-am învățat să vorbească. Și am plâns odată cu el. Și când era prost dispus, la mine țipa.“ „O să m-ascund în dulap și o să-l privesc prin gaura cheii.“ M-am gândit că va spune nu, a spus: „Dacă te vede vreodată, înseamnă că m-ai trădat“. Îi era milă de mine, voia doar să sufăr? A doua zi dimineată, m-a dus la dulapul de haine, care dă spre camera de zi, a intrat împreună cu mine, am stat acolo toată ziua, deși știam că nu va veni decât după-amiază, era prea strâmt, aveam nevoie de mai mult spațiu între noi, aveam nevoie de Locuri ale Nimicului, a spus: „Așa m-am simțit, numai că tu nu erai aici“. Ne-am uitat tăcuți unul la altul câteva ore bune. Când a sunat soneria, a mers să-i deschidă, eu stăteam în patru labe, ca să pot privi pe gaura cheii, am văzut ușa deschizându-se, pantofii aceia albi, „Oskar!“ a spus ea, luându-l în brațe, „Sunt OK“, a spus, cântecul acela, în vocea lui mi-am auzit propria voce și pe cea a tatălui meu și a bunicului meu, era prima oară când îți auzeam vocea,

„Oskar!“ a spus ea din nou, luându-l din nou în brațe, i-am văzut chipul, avea ochii Annei, „Sunt OK“, a spus el din nou, a întrebat-o unde fusesse, „Stăteam de vorbă cu chiriașul“, a spus. „Chiriașul?“ „Mai e aici?“ a întrebat, „Nu“, a spus ea, „a trebuit să facă niște comisioane“. „Dar cum a ieșit din casă?“ „A plecat exact înainte să vii tu.“ Știa despre mine, nu știa cine sunt, dar știa că e cineva acolo și că ea nu spune adevărul, simțeam asta în vocea lui, în vocea mea, în vocea ta, trebuia să vorbesc cu el, dar ce să-i spun? Sunt bunicul tău, te iubesc, îmi pare rău? Poate că trebuia să-i spun toate lucrurile pe care nu ți le-am putut spune ție, să-i dau lui toate scrisorile menite ochilor tăi. Dar ea nu mi-ar îngădui asta niciodată, iar eu n-aș trăda-o, așa că am început să caut alte căi... Ce-o să mă fac, am nevoie de mai mult spațiu, sunt lucruri pe care trebuie să le spun, cuvintele mele se împotriveau zidurilor de hârtie, a doua zi, mama ta a venit în camera de oaspeți și mi-a pozat, am modelat lutul cu DA și NU, l-am făcut moale, i-am apăsât obrajii cu degetele mari, scoțându-i nasul în relief, lăsându-mi amprente, i-am desenat pupilele, i-am accentuat sprâncenele, i-am scobit locul dintre buza inferioară și bărbie, am luat un caiet și m-am dus la ea. Am început să scriu despre locurile în care fusesem și despre ce făcusem în tot timpul ăsta, cum îmi câștigasem pâinea, cu cine îmi petrecusem timpul, la ce mă gândisem și ce ascultasem și ce mâncasem, dar ea a rupt pagina din caiet, „Nu-mi pasă“, a spus, nu știu dacă într-adevăr nu-i păsa ori era altceva la mijloc, pe următoarea pagină goală am scris: „Dacă vrei să afli ceva, îți voi spune“, a zis: „Știu că ți-ar fi mai ușor dacă mi-ai povesti, dar nu vreau să știu nimic“. Cum se poate una ca asta? Am rugat-o să-mi povestească despre tine, a spus: „Nu e fiul nostru, ci fiul meu“, am rugat-o să-mi povestească despre fiul ei, a spus: „În fiecare an, de Ziua Recunoștinței, făceam curcan și plăcintă cu dovleac, mergeam în curtea școlii și îi întrebam pe copii ce jucării le plac. I le cumpăram lui. N-am permis nimănui să vorbească vreo limbă străină în casă. Dar tot a ajuns ca tine“. „A ajuns ca mine?“ „Totul era da sau nu.“ „A mers la facultate?“ „L-am implorat să rămână aproape de mine, dar a plecat în California. Și din punctul ăsta de vedere era ca tine.“ „Ce a studiat?“ „Urma să se facă avocat, dar a preluat afacerea. Ura bijuteriile.“ „De ce n-ai vândut-o?“ „L-am implorat. L-am

implorat să se facă avocat.“ „Și atunci, de ce?“ „Voia să fie tatăl lui.“ Îmi pare rău, dacă asta e adevărat, ultimul lucru pe care mi l-aș fi dorit ar fi fost ca tu să-mi semeni, am plecat pentru ca tu să fii tu. A spus: „A încercat să te găsească la un moment dat. I-am dat singura scrisoare pe care-ai trimis-o. Era obsedat de ea, o citea mereu. Nu știi ce-ai scris, dar l-a făcut să plece în căutarea ta“. Pe următoarea pagină goală am scris: „Într-o zi am deschis ușa și m-am pomenit cu el“. „Te-a găsit?“ „N-am vorbit despre nimic.“ „Nu știam că te-a găsit.“ „Nu mi-a spus cine e. Probabil că s-a emoționat. Sau poate că m-a urât din clipa în care m-a văzut. S-a dat drept ziarist. A fost îngrozitor. A spus că scrie un articol despre supraviețuitorii din Dresda.“ „I-ai spus ce ți s-a întâmplat în noaptea aceea?“ „Asta scria în scrisoare.“ „Ce scria?“ „N-ai citit-o?“ „Nu mie mi-ai trimis-o.“ „A fost îngrozitor. Toate acele lucruri pe care nu i le puteam împărtăși. Încăperea era plină de lucruri nespuse.“ Nu i-am spus că, după ce ai plecat, am încetat să mai mănânc, că am slăbit atât de mult încât apa din cadă îmi rămânea în scobiturile dintre oase, de ce nu m-a întrebat nimeni cum de eram așa slăbănog? Dacă m-ar fi întrebat cineva, n-aș mai fi pus niciodată nimic în gură. „Dar dacă nu ți-a spus că e fiul tău, de unde-ai știut?“ „Am știut tocmai pentru că era fiul meu.“ Mi-a pus mâna pe piept, în dreptul inimii, eu am pus mâinile pe coapsele ei, am îmbrățișat-o, ea mi-a deschis pantalonii, „Sunt emoționat“, în ciuda voinței mele, sculptura semăna din ce în ce mai mult cu Anna, a închis ușa în urma ei, deja nu mai am loc să scriu... Mi-am petrecut majoritatea timpului plimbându-mă prin oraș, începând să-l cunosc din nou, am mers la vechea Brutărie Columbiană, dar nu mai era acolo, în locul ei era un magazin cu produse la nouăzeci și nouă de cenți, unde totul costa mai mult de nouăzeci și nouă de cenți. Am mers la croitoria unde mergeam să-mi strâmtez pantalonii, dar acolo era o bancă, unde aveai nevoie de cartelă ca să poți intra, m-am plimbat ore-n șir în sus și-n jos pe Broadway, acolo unde fusese o ceasornicărie, era acum un magazin cu casete video, acolo unde fusese o florărie, era acum un magazin cu jocuri video, unde fusese o măcelărie, era acum *sushi*, ce e *sushi* și ce se întâmplă cu toate ceasurele stricate? Am stat ore bune la expoziția de câini de lângă Muzeul de Istorie Naturală, am văzut un

pit bull, un labrador, un *golden retriever*, eram singurul fără câine, mă gândeam și mă tot gândeam, cum aş putea să fiu aproape de Oskar de la distanță și cum aş putea să fiu corect față de tine și față de mama ta și corect față de mine, am vrut să iau cu mine ușa dulapului, ca să mă pot uita mereu la el prin gaura cheii, am făcut cel mai bun lucru care-mi stătea-n putință. Am încercat să-i cunosc viața de la distanță, când mergea la școală, când venea acasă, unde locuiau prietenii lui, la ce magazine îi plăcea să se ducă, l-am urmărit peste tot prin oraș, dar n-am trădat-o pe mama ta, pentru că niciodată nu mi-a simțit prezența. Am crezut c-o să continui așa pentru totdeauna și, totuși, iată-mă, mi s-a demonstrat încă o dată că m-am înșelat. Nu-mi amintesc când mi s-a părut ciudat pentru prima oară faptul că ieșea foarte des, că-și vizita atâtea vecini, de ce eram singurul cu ochii pe el, cum de mama lui îl lăsa să meargă singur prin oraș, așa de departe și așa de singur? În fiecare sâmbătă și duminică dimineața, ieșea din clădire însoțit de un bătrân și mergeau prin oraș, băteau la diferite uși, am făcut o hartă cu drumurile lor, dar nu i-am găsit logica, n-avea nici una, oare ce făceau? Și cine era bătrânul, un prieten, un profesor, un înlocuitor al bunicului absent? Și de ce nu stăteau decât câteva minute în fiecare apartament, oare vindeau ceva, adunau informații? Și ce știa bunica lui, oare eram singurul care-și făcea griji pentru el? O dată, după ce au ieșit dintr-o clădire din Staten Island, am așteptat puțin și am bătut la ușă, „Nu-mi vine să cred“, a spus femeia, „încă un vizitator!“ „Îmi pare rău“, am scris, „nu vorbesc. Cel care tocmai a plecat era nepotul meu. Îmi puteți spune ce-a căutat la dumneavoastră?“ Femeia mi-a spus: „Da’ știu că sunteți o familie tare ciudată!“ Mi-am zis: suntem o Familie. „Tocmai am vorbit la telefon cu mama lui.“ Am scris: „De ce-a venit aici?“ A spus: „În legătură cu cheia“. Am întrebat: „Ce cheie?“ A spus: „De la încuietore“. „Ce încuietore?“ „Nu știți?“ Îl urmăream de opt luni și vorbeam cu oamenii cu care vorbea el, încercam să aflu totul despre el așa cum și el încerca să afle totul despre tine, oare încerca să te găsească, la fel cum și tu încercaseși să mă găsești, mi s-a frânt inima în mai multe bucăți decât din câte era făcută, de ce nu pot oamenii să spună ce simt la timpul potrivit? Într-o după-amiază, l-am urmărit când mergea în centru, am stat față în față în metrou, bătrânul se uita la mine, oare

știa că eu eram cel care ar fi trebuit să stea lângă Oskar? Au intrat într-un magazin de cafea, la întoarcere i-am pierdut, așa se întâmpla tot timpul, era greu să rămâi aproape fără a atrage atenția asupra ta, iar eu n-aș fi trădat-o. Când m-am întors în Upper West Side, am intrat într-o librărie, încă nu puteam să mă duc acasă, aveam nevoie de timp de gândire, la capătul raftului am văzut un bărbat despre care am crezut că era Simon Goldberg, era și el tot la secțiunea pentru copii, cu cât mă uitam mai mult la el, cu atât eram mai în ceață, cu atât îmi doream mai mult să fie el, să fi fost trimis la muncă, nu la moarte? Îmi tremurau mâinile în buzunare, cu tot cu mărunțișul din ele, am încercat să nu mă holbez, am încercat să nu întind brațele spre el, se putea oare una ca asta, să mă fi recunoscut, scrisese: „Marea mea speranță este ca drumurile noastre, oricât ar fi de lungi și de întortocheate, să se mai întâlnească vreodată“. Și după cincizeci de ani, purta aceiași ochelari cu rame groase, avea cel mai alb tricou pe care-l văzusem vreodată, îi era greu să se desprindă de cărți, m-am dus la el. „Nu vorbesc“, am scris, „îmi pare rău“. M-a luat în brațe și m-a strâns, simțeam cum îi bate inima lângă inima mea, încercau să bată la unison, fără să spună un cuvânt, s-a întors și a ieșit în grabă din librărie, în stradă, sunt aproape sigur că nu era el, îmi doresc un caiet gol, care să nu se sfârșească niciodată, și tot restul timpului... A doua zi, Oskar și bătrânul au mers la Empire State Building, i-am așteptat în stradă. Mă tot uitam în sus, încercând să-l văd, îmi ardea gâtul, oare el se uita la mine de sus, oare împărtășeam amândoi ceva fără să știm? După o oră, ușile liftului s-au deschis și bătrânul a ieșit, avea de gând să-l lase pe Oskar singur acolo sus, atât de sus și atât de singur? Am început să scriu ceva, a venit la mine și m-a apucat de guler. „Ascultă“, a spus, „nu știi cine ești, dar am văzut că ne urmărești, lucru care nu-mi place. Deloc. Este singura dată când îți spun să stai departe“. Îmi căzuse caietul pe jos, așa că nu puteam să răspund. „Dacă te mai văd vreodată, oriunde în preajma băiatului ăstuia –“ Am arătat spre trotuar, mi-a dat drumul, am luat caietul de jos și am scris: „Sunt bunicul lui Oskar. Nu vorbesc. Îmi pare rău“. „Bunicul lui?“ Am dat câteva pagini înapoi și i-am arătat ce scrisesem: „Unde e?“ „Oskar nu are bunic.“ I-am arătat din nou pagina. „Coboară pe scări.“ I-am explicat totul cât

am putut de repede, scrisul meu devenea ilizibil, a spus: „Oskar nu m-ar minți“. Am scris: „N-a mințit. Nu știe“. Bătrânul și-a scos un lănișor de sub cămașă și s-a uitat la el, medalionul era o busolă, a spus: „Oskar e prietenul meu. Trebuie să-i spun“. „E nepotul meu. Te rog, nu-i spune.“ „Tu ești cel care ar trebui să meargă cu el prin oraș.“ „Păi, am mers.“ „Și mama lui?“ „Ce-i cu mama lui?“ L-am auzit pe Oskar cântând de după colț, se auzea din ce în ce mai tare, bătrânul a spus: „E un băiat de nota zece“ și a plecat. Am mers direct acasă, apartamentul era gol. M-am gândit să-mi fac bagajele, m-am gândit să mă arunc pe fereastră, m-am așezat pe pat și m-am gândit. M-am gândit la tine. La ce mâncare îți plăcea, care era cântecul tău preferat, cu cine te-ai sărutat prima oară și unde și cum, nu mai am loc, vreau un caiet gol care să nu se sfârșească niciodată și o eternitate, nu știu cât timp trecuse, n-avea importanță, îmi pierdusem toate motivele să mai țin socoteala. A sunat cineva la sonerie, nu-mi păsa cine e, voiam să fiu singur, de cealaltă parte a ferestrei. Am auzit ușa deschizându-se și i-am auzit vocea, singurul meu motiv, „Bunico?“ Era în casă, nu eram decât noi doi, bunic și nepot. L-am auzit intrând dintr-o cameră-n alta, mutând lucruri, deschizând și închizând uși, ce căuta, de ce căuta mereu? A venit la ușa mea: „Bunico?“ N-am vrut s-o trădez, am stins lumina, de ce mi-era atât de teamă? „Bunico?“ A început să plângă, nepotul meu plângea. „Te rog, chiar am nevoie de ajutor. Dacă ești înăuntru, te rog să ieși.“ Am aprins lumina, de ce nu mi-era și mai frică? „Te rog.“ Am deschis ușa și ne-am privit, m-am privit pe mine, „Dumneata ești chiriașul?“ Am intrat înapoi în cameră și am scos caietul din dulap, mai rămăseseră doar câteva pagini, l-am luat cu mine și am scris: „Nu vorbesc. Îmi pare rău“. Eram atât de recunoscător că el se află acolo, privindu-mă, m-a întrebat cine sunt, n-am știut ce să-i spun, l-am invitat în cameră, m-a întrebat dacă sunt străin, n-am știut ce să-i spun, plângea în continuare, nu știam cum să-l iau în brațe, nu mai am loc. L-am dus până la pat, s-a așezat, nu l-am întrebat nimic și nici nu i-am spus ceea ce știam deja, n-am vorbit despre lucruri lipsite de noimă, nu ne-am împrietenit, aș fi putut fi oricine, a început cu nceputul, cu vaza, cu cheia, Brooklyn, Queens, știam replicile pe de rost. Bietul copil, îi spunea totul unui străin, am vrut să înalț ziduri în jurul lui, am

vrut să separ interiorul de exterior, am vrut să-i dau un caiet gol care să nu se sfârșească niciodată și tot timpul rămas pe lume, mi-a spus cum tocmai fusese pe Empire State Building, cum prietenul lui îi spusese că renunță, nu asta îmi dorisem, dar dacă era nevoie, pentru ca nepotul meu să stea față-n față cu mine, meritase, merita orice. Am vrut să-l ating, să-i spun că, dacă toată lumea ar părăsi pe toată lumea, eu tot nu l-aș părăsi, a vorbit și-a tot vorbit, cuvintele cădeau prin el, încercând să atingă podeaua tristeții lui, „Tati“, a spus, „Tati meu“, a traversat în fugă strada și s-a întors cu un telefon: „Astea au fost ultimele lui cuvinte“.

MESAJUL CINCI.

10:04 A.M. E TAT	E TATI. AL	E TATI. ȘTIU DACĂ
	UZI CE	ASTA SUNT
ALO?	MĂ AUZI?NE	PE
ACOPERIȘ	TOTUL OK BINE	CURÂND
PARE RĂU	MĂ AUZI	MULT
	ÎNTÂMLĂ, AMINTE...	

Mesajul s-a întrerupt, păreai atât de calm, n-aveai deloc vocea cuiva care știe că va muri curând, aș vrea să fi stat amândoi la o masă, față-n față și, oren șir, să nu vorbim despre nimic, aș vrea să fi avut ocazia de-a pierde timpul împreună, vreau un caiet care să nu se sfârșească niciodată și tot timpul rămas pe lume. I-am spus lui Oskar că cel mai bine era să nu-i spună bunicii că ne-am întâlnit, nu m-a întrebat de ce, mă-ntreb ce știa, i-am spus că, dacă vrea vreodată să stea de vorbă cu mine, să arunce cu pietricele în fereastra camerei de oaspeți, iar eu o să cobor să mă întâlnesc cu el la colț, m-am temut că n-am să-l mai văd niciodată, că n-am să-l mai văd cum mă privește, în seara aceea, a fost pentru prima oară de la întoarcerea mea când mama ta și cu mine am făcut dragoste și ultima oară când am făcut dragoste vreodată, nu m-am simțit ca și când ar fi fost ultima oară, o sărutasem pe Anna pentru ultima oară, îmi văzusem părinții pentru ultima oară, vorbisem pentru ultima oară, de ce oare nu învățasem să mă comport ca și când aș fi făcut totul pentru ultima oară, ce regret cel mai tare este că am crezut atât de mult în viitor, a

spus: „Vreau să-ți arăt ceva“, m-a condus spre celălalt dormitor, mâna ei strângea DA-ul, a deschis ușa și mi-a făcut semn spre pat, „Aici dormea el“, am atins așternuturile, m-am aplecat și am mirosit perna, voiam să simt fiecare parte din tine, voiam praf, ea a spus: „Cu mulți, mulți ani în urmă. Acum treizeci de ani“. M-am întins pe pat, voiam să simt ce simțeai tu, voiam să-ți spun tot, ea s-a întins lângă mine, a întrebat: „Crezi în rai și iad?“ Am ridicat mâna dreaptă, „Nici eu“, a spus: „Cred că după viață e ca înaintea vieții“, ținea palma deschisă, i l-am pus pe DA acolo, ea mi-a prins degetele cu ale ei, a spus, „Gândește-te la toate lucrurile care încă nu s-au născut. La toți copiii. Unii dintre ei nu se vor naște niciodată. Oare ăsta e un lucru trist?“ Nu știam dacă era sau nu trist, toți părinții care nu se vor întâlni niciodată, toate sarcinile pierdute, am închis ochii, a spus: „Cu câteva zile înaintea bombardamentului, tata m-a dus la magazia lui. Mi-a dat o gură de whisky și m-a lăsat să-i încerc pipa. Asta m-a făcut să mă simt atât de matură, atât de specială. M-a întrebat ce știu despre sex. M-a apucat tusea. Pe el l-a apucat râsul, după care a devenit serios. M-a întrebat dacă știu să fac o valiză și dacă știu că nu trebuie să accept niciodată prima ofertă și dacă știu să fac focul, în caz de nevoie. L-am iubit foarte mult pe tata. L-am iubit foarte, foarte mult. Dar n-am găsit niciodată o cale să i-o spun“. Am întors capul, mi l-am sprijinit de umărul ei, mi-a pus mâna pe obraz, așa cum făcea mama, tot ce făcea îmi aducea aminte de altcineva, „Ce păcat“, a spus, „că viața e atât de prețioasă“. M-am întors pe-o parte și am luat-o în brațe, nu mai am loc, țineam ochii închiși și am sărutat-o, avea buzele mamei mele și ale Annei și ale tale, nu știam cum să fiu cu ea și, în același timp, să rămân cu ea. „Din cauza asta ne facem atâtea griji“, a spus ea, descheindu-și nasturii de la cămașă, m-am descheiat și eu, și-a scos pantalonii, i-am scos și eu pe-ai mei, „Ne facem atâtea griji“, am atins-o și, în același timp, am atins pe toată lumea, când s-a ridicat să meargă la baie, era sânge pe cearșafuri, iar eu m-am întors în camera de oaspeți să dorm, sunt atât de multe lucruri pe care nu le vei ști niciodată. A doua zi dimineată m-au trezit niște lovituri în geam, i-am spus mamei tale că merg să fac o plimbare, nu a întrebat nimic, oare ce știa, de ce m-a scăpat din ochi? Oskar mă aștepta sub felinarul de pe stradă, a

spus: „Vreau să-i dezgrop sicriul“. L-am văzut în fiecare zi, în ultimele două luni, am tot plănuit ceea ce e pe cale să se-ntâmple, până în cel mai mic detaliu, ne-am antrenat la săpat în Central Park, toate detaliile mi-au adus aminte de regulile noastre, numai pot mânca mămădormînile de la săpat, mama ta îmi dădeam cărești ucanu voia niciodată a partedin viața lui nu voia niciodată bunicul pe care nu l-a avut niciodată, nu se va găndi niciodată la mine și nu va fi dor de mine, dar nu regret nimic din aceste ultime două luni timpul cîm în minut nupot să las ca ietulăsta să-ți spun tot, ea s-a întins lângă mine, a întrebat: „Crezi în rai și iad?“ Am ridicat mîna dreaptă, „Nici eu“, a spus: „Cred că după viață e ca înaintea vieții“, ținea palma deschisă, i l-am pus pe DA acolo, ea mi-a prins degetele cu ale ei, a spus, „Gîndește-te la toate lucrurile care încă nu s-au născut. La toți copiii. Unii dintre ei nu se vor naște niciodată. Oare asta e un lucru trist?“ Nu știam dacă era sau nu trist, toți părinții care nu se vor întîlni niciodată, toate sarcinile pierdute, am închis ochii, a spus: „Cu cîteva zile înaintea bombardamentului, tata m-a dus la magazia lui. Mi-a dat o gură de whisky și m-a lăsat să-i încerc pipa. Asta m-a făcut să mă simt atît de matură, atît de specială. M-a întrebat ce știu despre sex. M-a apucat tusea. Pe el l-a apucat rîsul, după care a devenit serios. M-a întrebat dacă știu să fac o valiză și dacă știu că nu trebuie să accept niciodată prima ofertă și dacă știu să fac focul, în caz de nevoie. L-am iubit foarte mult pe tata. L-am iubit foarte, foarte mult. Dar n-am găsit niciodată o cale să i-o spun“. Am întors capul, mi l-am sprijinit de umărul ei, mi-a pus mîna pe obraz, așa cum făcea mama, tot ce făcea îmi aducea aminte de altcineva, „Ce păcat“, a spus, „că viața e atît de prețioasă“. M-am întors pe-o parte și am luat-o în brațe, nu mai am loc, țineam ochii închiși și am sărutat-o, avea buzele mamei mele și ale Annei și ale tale, nu știam cum să fiu cu ea și, în același timp, să rămân cu ea. „Din cauza asta ne facem atâtea griji“, a spus ea, descheindu-și nasturii de la cămașă, m-am descheiat și eu, și-a scos pantalonii, i-am scos și eu pe-ai mei, „Ne facem atâtea griji“, am atins-o și, în același timp, am atins pe toată lumea, cînd s-a ridicat să meargă la baie, era sânge pe cearșafuri, iar eu m-am întors în camera de oaspeți să dorm, sunt atît de multe lucruri pe care nu le vei ști niciodată. A doua zi dimineață m-au

de regulile noastre, numaipotmâncamădormâiniledełasăpat,mamataîmidă-
demâncareştridicat să meargă la baie, era sânge pe cearşafuri, iar eu m-am în-
tors în camera de oaspeţi să dormnuvoifiniciodatăpartedinviaţaluinuvoifini-
ciodatăbuniculpecarenulaavutniciodată,nusevagândiftkshfkrfknuvoifiniciod-
atăpartedinviaţaluinuvoifiniciodatăbuniculpecarenulaavutniciodată,nus

O SOLUȚIE SIMPLĂ LA O PROBLEMĂ IMPOSIBILĂ

A doua zi după ce chiriașul și cu mine am dezgropat sicriul lui tati, am fost acasă la domnul Black. Simțeam că și el merită să știe ce s-a întâmplat, chiar dacă nu luase parte la asta. Dar când am bătut la ușă, nu mi-a răspuns el.

— Te pot ajuta cu ceva? a întrebat o femeie.

Avea ochelarii atârnați la gât cu un lăntișor și ținea în mână un dosar, din care ieșeau foarte multe hârtii.

— Dumneavoastră nu sunteți domnul Black.

— Domnul Black?

— Domnul Black, care locuiește aici. Unde este?

— Îmi pare rău, dar nu știu.

— E OK?

— Presupun că da. Nu știu.

— Dumneavoastră cine sunteți?

— Eu sunt agent imobiliar.

— Ce-i aia?

— Adică vând apartamentul.

— De ce?

— Bănuiesc că proprietarul vrea să-l vândă. Eu nu fac decât să suplinesc pe cineva azi.

— Să supliniți?

— Agentul imobiliar care reprezintă această proprietate este bolnav.

— Știți cumva cum îl pot găsi pe proprietar?

— Îmi pare rău, nu știu.

— Era prietenul meu.

— O să vină ei la un moment dat în cursul dimineții, ca să ia lucrurile, mi-a spus.

- Care ei?
- Ei. Nu știu. Viitorii proprietari. Băieții de la gunoi. Ei.
- Nu vin cei care se ocupă de mutatul mobilei?
- Nu știu.
- Păi ce, aruncă toate lucrurile astea?
- Sau le vând.

Dacă aș fi fost incredibil de bogat, le-aș fi cumpărat pe toate, chiar dacă ar fi trebuit să le țin într-un depozit. I-am spus:

— Păi, eu am lăsat ceva înăuntru. E al meu, așa că nu poate fi nici vândut, nici aruncat la gunoi. Mă duc să-l iau. Pardon.

Am mers la indexul biografiilor. Știam că nu le pot salva pe toate, evident, dar aveam nevoie de ceva de-acolo. Am scos sertarul de la litera B și am început să caut prin fișe. Am găsit-o pe cea a domnului Black. Știam că fac un lucru bun, așa că am scos-o și am pus-o în buzunarul de la salopetă.

Dar atunci, deși luasem ce voiam, am mers la sertarul cu litera S. Antonin Scalia, G.L. Scarborough, Lord Leslie George Scarman, Maurice Scève, Anne Wilson Schaefer, Jack Warner Schaefer, Iris Scharmel, Robert Haven Schaufler, Barry Scheck, Johann Scheffler, Jean de Schelandre... Și atunci l-am găsit: Schell.

La început m-am simțit ușurat, pentru că mi s-a părut că tot ceea ce făcusem meritase, pentru că îl făcusem pe tati un Mare Om, semnificativ din punct de vedere biografic, de care lumea își va aduce aminte. Dar apoi am examinat fișa și am văzut că nu era tati.

Oskar Schell: Fiu

Aș vrea să fi știut că nu-l voi mai vedea niciodată pe domnul Black, în după-amiaza aceea când am dat mâna cu el. Nu i-aș mai fi dat drumul. Sau l-aș fi obligat să continue căutările împreună cu mine. Sau i-aș fi povestit

despre cum sunase tati când eram eu acasă. Dar n-am știut, la fel cum n-am știut că era ultima oară când tati mă învelea înainte de culcare, pentru că nu știi niciodată. Așa că, atunci când a spus: „Renunț. Sper să înțelegi“, eu am spus: „Înțeleg“, deși nu înțelegeam. Nu m-am dus niciodată să-l caut în holul panoramic de pe Empire State Building, pentru că eram mai fericit crezând că e acolo decât dacă aș fi fost sigur de asta.

Am continuat să caut încuietoarea și după ce mi-a spus că renunță, dar n-a mai fost la fel.

Am mers la Far Rockaway și la Boerum Hill și în Long Island City.

Am mers la Dumbo și în Spanish Harlem și în Meatpacking District.

Am mers la Flatbush și în Tudor City și în Little Italy.

Am mers la Bedford-Stuyvesant și la Inwood și la Red Hook.

Nu știu dacă a fost din cauză că nu mai era domnul Black cu mine sau din cauză că petrecusem atât de mult timp făcând planuri cu chiriașul despre cum o să dezgropăm sicriul lui tati sau pur și simplu din cauză că trecuse atâta timp de când începusem căutările și tot nu găsisem nimic, dar nu mă mai simțeam ca și când m-aș fi apropiat de tati. Nici măcar nu sunt sigur că mai credeam în încuietoare.

Ultimul Black pe care l-am vizitat a fost Peter. Locuia în Sugar Hill, care este la Hamilton Heights, care este în Harlem. Când am ajuns la casă, pe prag stătea un bărbat. Ținea un bebeluș pe genunchi, cu care vorbea, deși bebelușii nu înțeleg limba noastră, evident.

— Dumneavoastră sunteți Peter Black?

— Cine-ntreabă?

— Oskar Schell.

Mi-a făcut semn că pot să mă așez lângă el, dacă vreau, și m-am gândit că era foarte frumos din partea lui, dar eu voiam să stau în picioare.

— E copilul dumneavoastră?

— Da.

— Pot s-o mângâi?

— Să-l.

— Pot să-l mângâi?

— Sigur că da, a spus.

Nu-mi venea să cred ce căpșor moale avea, ce ochișori și ce degețele.

— E foarte vulnerabil, am spus.

— Așa e, a spus Peter, dar avem mare grijă de el.

— Îi dați mâncare normală?

— Nu încă. Doar lapte, deocamdată.

— Plânge mult?

— Eu așa zic. Mie mi se pare mult, asta-i sigur.

— Dar bebelușii nu sunt triști, nu? Doar le e foame sau lucruri de felul ăsta.

— Asta n-o să știm niciodată.

Îmi plăcea să mă uit cum bebelușul își strângea pumnii. M-am întrebat dacă se gândea la ceva sau dacă era, mai degrabă, ca un fel de animal non-uman.

— Vrei să-l ții în brațe?

— Nu cred că e o idee prea bună.

— De ce nu?

— Nu știu cum se ține în brațe un bebeluș.

— Îți arăt eu, dacă vrei. E simplu.

— OK.

— Dar nu vrei mai bine să stai jos? a spus. Uite-așa. Acum pune o mână pe-aici, pe dedesubt. Așa. Bine. Acum pune-o pe cealaltă sub cap. Așa. Poți să-l ții la piept. Da. Așa. Gata, ai învățat. E cum nu se poate mai fericit.

— E bine-așa?

— Te descurci de minune.

— Cum îl cheamă?

— Peter.

— Credeam că așa vă cheamă pe dumneavoastră.

— Pe-amândoi ne cheamă Peter.

Asta m-a făcut să mă întreb, pentru prima oară, de ce pe mine nu mă cheamă ca pe tati, deși nu m-am întrebat de ce numele chiriașului era Thomas. Am spus:

— Salut, Peter. Eu o să te protejez.

Când m-am întors acasă în după-amiaza aceea, după opt luni de căutări prin New York, eram epuizat și frustrat și pesimist, chiar dacă ceea ce voiam era să fiu fericit.

Am urcat la mine în laborator, dar nu mă simțeam în stare să fac vreun experiment. N-aveam chef nici să cânt la tamburină sau să-l răsfăț pe Buckminster, nici să-mi aranjez colecțiile sau să mă uit prin *Chestii care mi s-au întâmplat*.

Mami și cu Ron erau în sufrageria familiei, deși el nu făcea parte din familie. M-am dus la bucătărie să-mi iau niște înghețată fără carbohidrați. M-am uitat la telefon. La telefonul cel nou. S-a uitat și el la mine. De fiecare dată când suna, strigam: „Sună telefonul!“, pentru că nu voiam să-l ating. Nici măcar nu voiam să fiu în aceeași cameră cu el.

Am apăsat pe butonul *Play* al robotului, lucru pe care nu-l mai făcusem din ziua cea mai rea și atunci era telefonul vechi.

Mesajul unu. Sâmbătă, 11:52 A.M. *Bună ziua, acesta este un mesaj pentru Oskar Schell. Oskar, sunt Abby Black. Ai venit la mine acasă, întrebând despre cheie. N-am fost tocmai sinceră cu tine și cred că aș putea să te-ajut. Te rog să mă –*

Și atunci s-a-ntrerupt.

Abby era cea de-a doua Black la care mă dusesem, cu opt luni în urmă. Locuia în cea mai îngustă casă din New York. I-am spus că e drăguță. A pufnit-o râsul. I-am spus că e drăguță. Mi-a spus că sunt un dulce. A plâns când i-am povestit despre capacitățile telepatice ale elefanților. Am întrebat-o dacă putem să ne sărutăm. Nu a spus că nu vrea. Mesajul ei mă aștepta de opt luni.

— Mami?

— Da?

— Ies puțin.

— OK.

— Mă întorc mai târziu.

— OK.

— Nu știu când. S-ar putea să fie extrem de târziu.

— OK.

De ce nu mă întreba nimic mai mult? De ce nu încerca să mă oprească sau să aibă grijă de mine?

Pentru că începea să se întunece și pentru că străzile erau aglomerate, m-am lovit de un *googolplex* de oameni. Cine erau? Încotro mergeau? Ce căutau? Voiam să le-aud bătăile inimii și voiam ca și ei să le-audă pe-ale mele.

Stația de metrou era la doar câteva străzi de casa ei și, când am ajuns acolo, ușa era întredeschisă, ca și când ar fi știut că vin, deși n-avea cum, evident. Dar de ce era deschisă?

— Bună seara! E cineva aici? Sunt Oskar Schell.

Ea a venit la ușă.

M-am liniștit, pentru că nu o inventasem eu.

— Vă aduceți aminte de mine?

— Bineînțeles, Oskar. Ai crescut.

— Da?

— Mult. Câțiva centimetri.

— Am fost așa de ocupat cu cercetările încât n-am mai avut timp să mă măsoar.

— Intră, a spus. Nu credeam c-o să mă mai suni. A trecut mult timp de când ți-am lăsat mesajul.

I-am spus:

— Mi-e frică de telefon.

— M-am gândit mult la tine, a spus.

— Mesajul dumneavoastră, am spus.

- Cel de acum câteva luni?
- Cum adică nu ați fost sinceră cu mine?
- Ți-am spus că nu știu nimic despre cheie.
- Dar știți?
- Da. Adică, nu. Nu știu. Soțul meu știe.
- De ce nu mi-ați spus când ne-am întâlnit?
- N-am putut.
- De ce?
- Pur și simplu, n-am putut.
- Ți-a spus că nu știe?
- Soțul meu și cu mine ne certaserăm îngrozitor.
- Dar era vorba de tati meu!
- Era vorba de soțul meu.
- Dar el a fost ucis!
- Am vrut să-i fac rău.

— De ce?

— Pentru că și el mi-a făcut mie.

— De ce?

— Pentru că oamenii își fac rău unii altora. Asta fac.

— Eu nu fac asta.

— Știu.

— Am petrecut opt luni încercând să aflu ceva ce dumneavoastră mi-ați fi putut spune în opt secunde!

— Te-am sunat. Imediat după ce ai plecat.

— Mi-ați făcut rău!

— Îmi pare foarte rău pentru asta.

— *Deci?* am întrebat. Deci cum e cu soțul dumneavoastră?

— Te-a tot căutat, a spus.

— *El* m-a căutat pe *mine*?

— Da.

— Dar *eu* l-am căutat pe *el*.

— O să-ți explice totul. Cred că ar trebui să-l sune.

— Sunt foarte supărat pe dumneavoastră pentru că nu ați fost sinceră cu mine.

— Știu.

— Aproape că mi-ați distrus viața.

Eram incredibil de aproape unul de altul.

Îi puteam simți respirația.

A spus:

— Dacă vrei să mă săruți, poți.

— Poftim?

— M-ai întrebat, în ziua în care ne-am cunoscut, dacă putem să ne sărutăm. Atunci am spus nu, dar acum spun da.

— Sunt foarte jenat când mă gândesc la ziua aceea.

— N-ai nici un motiv să te simți jenat.

— Nu trebuie să-mi dați voie să vă sărut doar pentru că vă pare rău pentru mine.

— Sărută-mă, a spus, și am să te sărut și eu.

Am întrebat-o:

— N-ar fi mai bine dacă doar ne-am îmbrățișa?

M-a strâns la pieptul ei.

Am început să plâng și am strâns-o în brațe cât am putut de tare. Umărul începuse să i se ude și m-am gândit: *Poate chiar e adevărat că poți să rămâi fără lacrimi. Poate că are dreptate bunica.* Mă simțeam bine gândindu-mă la asta, pentru că ce voiam era să mă golesc.

Și apoi, de nicăieri, am avut o revelație și podeaua s-a făcut nevăzută, iar eu am rămas în aer.

M-am desprins de ea.

— De ce s-a întrerupt mesajul dumneavoastră?

— Poftim?

— Mesajul pe care mi l-ați lăsat pe robot. Se întrerupe brusc.

— Oh, cred că atunci a răspuns mama ta.

— A răspuns mami?

— Da.

— Și dup-aia?

— Cum adică?

— Ați vorbit cu ea?

— Vreo câteva minute.

— Ce i-ați spus?

— Nu-mi amintesc.

— Dar i-ați spus că v-am făcut o vizită?

— Bineînțeles că i-am spus. Am greșit cu ceva?

Nu știam dacă greșise sau nu. Și nu știam de ce mami nu-mi spusese nimic despre discuția lor sau măcar despre mesaj.

— Și cheia? I-ați vorbit despre ea?

— Am presupus că știe deja.

— Și despre misiunea mea?

N-avea nici o logică.

De ce mami n-a spus nimic?

De ce n-a făcut nimic?

De ce nici măcar nu i-a păsat?

Și atunci, dintr-odată, totul a început să aibă sens.

Dintr-odată, am înțeles de ce, atunci când mami mă întreba unde merg și eu spuneam „Afară“, nu mă mai întreba nimic. N-avea nevoie, pentru că știa deja.

Aveau logică faptul că Ada știa că locuiesc în Upper West Side și faptul că Carol avea prăjituri calde gata pregătite când bătusem la ușă și că portar215@hotmail.com mi-a spus „Baftă, Oskar“ când am plecat, deși eram nouăzeci și nouă la sută sigur că nu-i spuseseam că mă cheamă Oskar.

Cu toții știau că vin.

Mami vorbise cu fiecare înaintea mea.

Chiar și domnul Black era implicat în povestea asta. Trebuie să fi știut că în ziua aceea aveam să-i bat la ușă, pentru că trebuie să-i fi spus ea. Probabil că ea îi spusese și să meargă cu mine prin oraș, să mă însoțească, pentru ca astfel să fiu în siguranță. Oare măcar îi plăcuse de mine? Fuseseră adevărate toate poveștile lui uluitoare ? Aparatul lui auditiv era, oare, adevărat? Patul magnetic? Oare gloanțele și trandafirii erau chiar gloanțe și trandafiri?

Tot timpul.

Toți.

Totul.

Probabil că bunica știa.

Probabil că și chiriașul.

Oare chiriașul chiar era chiriaș?

Căutarea mea era o piesă pe care o scrisese mami, iar ea știa sfârșitul, când eu eram abia la început.

Am întrebat-o pe Abby:

— Ușa dumneavoastră era deschisă pentru că știți că vin?

N-a răspuns nimic timp de câteva secunde. Apoi a spus:

— Da.

— Unde e soțul dumneavoastră?

— Nu e soțul meu.

- Nu. Înțeleg. NIMIC!
- Este fostul meu soț.
- Unde este?
- La lucru.
- Dar e duminică noaptea.
- Se ocupă de piețele străine, a spus.
- *Ce?*
- În Japonia e luni dimineață.

— Te caută un tânăr, a spus femeia din spatele biroului la telefon și m-am simțit foarte ciudat gândindu-mă că el era la celălalt capăt al firului, deși eram din ce în ce mai confuz, neștiind cine era „el” de fapt.

— Da, a spus ea, este foarte tânăr.

După care a spus:

— Nu.

După care a spus:

— Oskar Schell.

Apoi a spus:

— Se pare că vrea să vă vadă. Îmi poți spune despre ce e vorba? m-a întrebat. Spune că e vorba de tatăl lui, a zis ea la telefon.

Apoi a adăugat:

— Așa susține.

Apoi a spus:

— OK.

Apoi mi-a zis:

— Mergi pe holul acela. A treia ușă pe stânga.

Pe pereți erau obiecte de artă probabil celebre. Ferestrele aveau priveliști incredibil de frumoase, care lui tati i-ar fi plăcut la nebunie. Dar eu nu m-am uitat nici în stânga, nici în dreapta, n-am făcut nici o poză. N-am fost niciodată așa de concentrat ca atunci, pentru că niciodată nu mai fusesem atât de

aproape de încuietoare. Am ciocănit la ușa din stânga, pe care era o plăcuță cu WILLIAM BLACK. Dinăuntru a răspuns o voce:

— Intră.

— Ce pot face pentru tine astă-seară? a întrebat bărbatul de la birou.

Era cam de aceeași vârstă pe care ar fi avut-o și tati sau pe care o avea, asta dacă și oamenii morți au vârste. Avea părul șaten-cenușiu, o barbă scurtă și ochelari rotunzi, cu rame maro. Pentru un moment, mi s-a părut cunoscut și m-am gândit dacă nu cumva era chiar bărbatul pe care îl văzusem cu binoclul de pe Empire State Building. Dar apoi mi-am dat seama că e imposibil, pentru că noi ne aflam pe Fifty-seventh Street, care e la nord, evident. Pe biroul lui erau câteva fotografii înrămate. M-am uitat rapid la ele, ca să mă asigur că tati nu apărea în nici una. L-am întrebat:

— L-ați cunoscut pe tati?

S-a lăsat pe spate, rezemându-se de spătarul scaunului, și a spus:

— Nu sunt sigur. Cine a fost tatăl tău?

— Thomas Schell.

S-a gândit un minut. Nu mi-a plăcut deloc faptul că stătea să se gândească.

— Nu, a spus. Nu știu nici un Schell.

— Știam.

— Poftim?

— A murit, așa că nu aveți cum să-l știți în acest moment.

— Îmi pare rău să aud asta.

— Dar trebuie să-l fi cunoscut.

— Nu. Nu cred că l-am cunoscut.

— Dar *trebuie*.

I-am spus:

— Am găsit un plic pe care era scris numele dumneavoastră și m-am gândit că e vorba, probabil, de soția dumneavoastră, care știu că acum este fosta dumneavoastră soție, dar ea a spus că nu știe nimic și că pe dumneavoastră vă cheamă William, iar eu nu ajunsesem la cei cu W...

— Soția mea?

— Am fost să vorbesc cu ea.

— Unde ai vorbit cu ea?

— În cea mai îngustă casă din New York.

— Și cum era?

— La ce vă referiți?

— Cum ți s-a părut?

— Tristă.

— Cum anume, tristă?

— Doar tristă.

— Ce făcea?

— Nimic, de fapt. Încerca să-mi dea de mâncare, deși i-am spus că nu mi-e foame. Cât timp am stat de vorbă, era cineva în cealaltă cameră.

— Un bărbat?

— Da.

— L-ai văzut?

— A trecut prin dreptul ușii, dar mai mult țipa din cameră.

— *Țipa?*

— Extrem de tare.

— Ce zicea?

— Nu auzeam cuvintele.

— Avea un ton autoritar?

— Nu știu ce înseamnă asta.

— Era înspăimântător?

— Cum rămâne cu tati?

— Când a fost asta?

— Acum opt luni.

A zâmbit.

— De ce zâmbiți?

Și-a acoperit fața cu palmele, ca și când i-ar fi venit să plângă, dar n-a plâns. Și-a ridicat privirea și a spus:

— Eu eram bărbatul acela.

— Dumneavoastră?

— Acum opt luni. Da. Credeam că te referi la ziua de ieri.

— Dar acela nu avea barbă.

— Și-a lăsat barbă.

— Și nici nu purta ochelari.

Și-a scos ochelarii și a spus:

— S-a schimbat.

Am început să mă gândesc la pixelii din imaginea aceea cu corpul în cădere la care, cu cât te uitai mai de aproape, cu atât vedeai mai puțin.

— De ce țipați?

— E o poveste lungă.

— Dar eu am mult timp, am spus, pentru că orice m-ar fi putut aduce mai aproape de tati era ceva ce voiam să aflu, chiar dacă mi-ar fi făcut rău.

— E o poveste tare, tare lungă.

— Vă rog.

A închis agenda care stătea deschisă pe birou și a spus:

— E o poveste prea lungă.

Am spus:

— Nu vi se pare ciudat că acum opt luni eram în același apartament, iar acum suntem în același birou?

A spus:

— Deci ce are așa de special plicul ăla?

— Nimic, mai exact. E vorba despre ceea ce era *în* plic.

— Ce anume era?

— Asta era.

Mi-am scos șnurul de la gât și l-am aranjat astfel încât cheia de la apartamentul nostru să-mi ajungă la spate, iar cheia lui tati, pe buzunarul de la salopetă, peste plasture, peste inimă.

— Pot să mă uit? a întrebat.

I-am dat cheia, dar fără să-mi scot șnurul de la gât. A examinat-o și m-a întrebat:

— Scria ceva pe plic?

— Scria „Black“.

S-a uitat la mine.

— Ai găsit-o cumva într-o vază albastră?

— Jose!

A spus:

— Nu-mi vine să cred.

— Ce nu vă vine să credeți?

— Acesta este, într-adevăr, cel mai uimitor lucru care mi s-a întâmplat vreodată.

— *Ce anume?*

— Încerc să găsesc cheia asta de doi ani.

— Iar eu încerc să găsesc încuietoarea de opt luni.

— Atunci, înseamnă că ne-am căutat unul pe celălalt.

Într-un sfârșit, am putut să pun cea mai importantă întrebare a vieții mele.

— Ce deschide?

— Deschide un seif.

— Păi, și ce legătură are asta cu tati?

— Tatăl tău?

— *Ideea* e că eu am găsit cheia în dulapul lui tati și, pentru că a murit, nu l-am putut întreba ce e cu ea, așa că a trebuit să aflu singur.

— Ai găsit asta în dulapul lui?

— Da.

— Într-o vază albastră, înaltă?

Am dat din cap.

— Cu o etichetă pe fund?

— Nu știu. Nu am văzut eticheta. Nu-mi aduc aminte.

Dacă aș fi fost singur, mi-aș fi făcut cea mai mare vânătaie din viața mea. M-aș fi transformat tot într-o vânătaie.

— Tatăl meu a murit acum doi ani, a spus el. A mers la un control medical, iar doctorul i-a spus că mai are două luni de trăit. Două luni mai târziu, a murit.

Nu voiam să aud nimic despre moarte. Toată lumea numai despre asta vorbea, chiar și când nimeni nu vorbea propriu-zis despre asta.

— Trebuia să mă gândesc ce să fac cu toate lucrurile lui. Cu toate cărțile, mobila, hainele...

— Nu ați vrut să le păstrați?

— Nu voiam nimic din ele.

M-am gândit că asta era foarte ciudat, pentru că eu nu voiam nimic altceva decât lucrurile lui tati.

— Și, ca să scurtez povestea...

— Nu trebuie s-o scurtați.

— Am făcut o lichidare a bunurilor sale. N-ar fi trebuit să fiu de față. Ar fi trebuit să angajez pe cineva care să se ocupe de asta. Sau ar fi trebuit să le dau pe toate de pomană. În schimb, a trebuit să le spun oamenilor că prețurile tuturor obiectelor lui nu erau negociabile. Costumul lui de ginere nu era negociabil. Ochelarii lui de soare nu erau negociabili. A fost una dintre cele mai urâte zile din viața mea. Poate chiar cea mai urâtă.

— Sunteți OK?

— Sunt bine. Au trecut doi ani foarte urâți. Tatăl meu și cu mine nu am avut o relație tocmai apropiată.

— Aveți nevoie de o îmbrățișare?

— O să-mi revin.

— De ce nu?

— De ce nu ce?

— De ce nu ați avut o relație tocmai apropiată cu tatăl dumneavoastră?

— E o poveste prea lungă, a spus.

— Dar acum îmi spuneți, vă rog, despre tati?

— Când a aflat că are cancer, tatăl meu a scris niște scrisori. Înainte, nu prea avea obiceiul ăsta. Nici nu știu dacă mai scrisese vreuna. Dar ultimele două luni și le-a petrecut scriind obsesiv. Când era treaz, asta făcea.

L-am întrebat de ce, dar ceea ce voiam, de fapt, să aflu, era de ce începusem eu să scriu scrisori după ce murise tati.

— Încerca să-și ia la revedere. A scris unor oameni pe care abia dacă-i știa. Dacă n-ar fi fost deja bolnav, scrisorile acelea ar fi devenit boala lui. Ieri am avut o întâlnire de afaceri și, în toiul discuțiilor, cineva m-a întrebat dacă sunt rudă cu Edmund Black. I-am spus că da, că era tatăl meu. A spus: „Am fost în același liceu cu tatăl tău. Mi-a scris cea mai uimitoare scrisoare înainte să moară. Zece pagini. Abia dacă ne cunoșteam. Nu mai vorbisem cu el de cincizeci de ani. A fost cea mai șocantă scrisoare pe care am citit-o vreodată“. L-am întrebat dacă pot s-o văd. A spus: „Nu cred că ar fi vrut să o arăt și altora“. I-am spus că ar însemna foarte mult pentru mine. A spus: „Vorbește și de tine în ea“. I-am spus că am înțeles. M-am uitat prin Rolodex-ul tatălui meu...

— Ce-i aia?

— Agenda de telefon. I-am sunat pe toți. Pe verii lui, pe partenerii de afaceri, pe unii oameni de care nu auzisem niciodată. Le scrisese tuturor. De la primul, până la ultimul. Unii m-au lăsat să citesc scrisorile. Alții, nu.

— Și cum erau?

— Cea mai scurtă era dintr-o singură propoziție. Cea mai lungă avea câteva zeci de pagini. Unele erau aproape niște mici piese de teatru. Altele, doar cu întrebări pentru cel căruia îi scria.

— Ce fel de întrebări?

— „Știai că sunt îndrăgostit de tine în vara aceea, la Norfolk?“ „Or să fie impozitați pentru bunurile pe care le las, cum ar fi pianul?“ „Cum funcționează becurile?“

— Asta aș fi putut să-i explic eu.

— „Oare chiar există oameni care mor în somn?“ Unele scrisori erau amuzante. Vreau să zic foarte, foarte amuzante. Nu știam că putea fi atât de amuzant. Iar unele dintre ele erau filozofice. Scria despre cât de fericit fusese și despre cât de trist fusese și despre toate lucrurile pe care își dorise mereu să le facă, dar pe care nu le făcuse niciodată și despre lucrurile pe care le făcuse, dar nu-și dorise să le facă.

— Dumneavoastră nu v-a scris?

— Ba da.

— Și ce spunea?

— N-am putut să citesc. Timp de câteva săptămâni, n-am putut.

— De ce nu?

— Era prea dureros.

— Eu aș fi fost extrem de curios.

— Soția mea – fosta mea soție – spunea că sunt nebun că n-o citesc.

— Nu a fost prea înțelegătoare.

— Cu toate astea, avea dreptate. A fost o nebulă. Un lucru fără nici o rațiune. M-am purtat copilărește.

— Da, dar erați copilul lui.

— Dar eram copilul lui. Așa e. Vorbesc prostii. Ca să scurtez povestea...

— N-o scurtați, am spus, pentru că, deși voiam să-mi spună despre tati și nu despre tatăl lui, voiam să lungească povestea cât mai mult posibil, pentru că mi-era teamă de sfârșitul ei.

A spus:

— Am citit-o. Poate că mă așteptam la o confesiune. Nu știu. Să fie furios sau măcar să-și ceară iertare. Ceva care să mă facă să văd totul altfel. Dar era, de fapt, o înșiruire de fapte. Era mai degrabă un document decât o scrisoare, dacă înțelegeți ce vreau să spun.

— Cred că da.

— Nu știu. Poate că și eu m-am înșelat, dar mă așteptam să-mi spună că îmi pare rău pentru anumite lucruri și că mă iubește. Chestii de-astea pe care le spui la capătul vieții. Dar nu era nimic de genul ăsta. Nici măcar nu mi-a spus „Te iubesc“. Mi-a bătut apa-n piuă cu testamentul lui, cu polița lui de asigurare pe viață... Cu toate chestiile-alea îngrozitoare legate de afaceri la care ți se pare atât de nepotrivit să te gândești când moare cineva.

— Ați fost dezamăgit?

— Am fost furios.

— Îmi pare rău.

— Nu. Nu ai nici un motiv să-ți pară rău. M-am gândit la asta. Tot timpul m-am gândit. Tata mi-a spus unde își lăsase lucrurile și ce voia să rezolv. A fost responsabil. A fost un om bun. E foarte ușor să fii impulsiv. Oricând poți să izbucnești. Îți aduci aminte de mine, cum eram acum opt luni? Era foarte ușor.

— Mie nu mi s-a părut ușor.

— Era simplu. Suișurile și coborâșurile te fac să simți că lucrurile din jur contează, dar ele nu înseamnă nimic.

— Și atunci care sunt lucrurile care înseamnă ceva?

— Să fii un om de încredere, asta înseamnă ceva. Să fii bun.

— Și care e povestea cu cheia?

— La sfârșitul scrisorii, a adăugat: „Am ceva pentru tine. În vaza albastră, pe raftul din dormitor, se află o cheie. Deschide cutia de valori de la banca noastră. Sper că vei înțelege de ce am vrut să fie a ta“.

— Și? Ce se află acolo?

— N-am citit scrisoarea decât după ce i-am vândut toate lucrurile. Vându-sem vaza. I-o vândusem tatălui tău.

— *Ce pana mea...?*

— De-aia am încercat să te gădesc.

— L-ați cunoscut pe tati?

— Doar pasager, însă l-am cunoscut.

— Vă aduceți aminte de el?

— A fost vorba doar de un minut.

— Dar vă aduceți aminte de el?

— Am stat puțin de vorbă.

— Și?

— Era un om tare drăguț. Cred că și-a dat seama cât de greu îmi era să mă despart de toate acele lucruri.

— Ați putea, vă rog, să-l descrieți?

— Dumnezeu, dar nu-mi amintesc prea multe.

— *Vă rog.*

— Avea cam un metru optzeci. Păr șaten. Purta ochelari.

— Ce fel de ochelari?

— Cu rame groase.

— Ce fel de haine purta?

— Un costum, cred.

— Ce costum?

— Gri, poate?

— Așa e! La serviciu purta un costum gri! Avea strungăreață?

— Nu-mi amintesc.

— Încercați.

— Spunea că e în drum spre casă și că a văzut anunțul. Mi-a spus că avea o aniversare în săptămâna care urma.

— Pe 14 septembrie!

— Voia să-i facă o surpriză mamei tale. Vaza era perfectă, a spus el. A spus că-i va plăcea la nebunie.

— Voia să-i facă o surpriză?

— Făcuse rezervare la restaurantul ei preferat. Trebuia să fie o seară elegantă, în oraș.

Fracul.

— Și ce-a mai spus?

— Ce-a mai spus...

— Orice.

— Avea un râs grozav. Asta mi-aduc aminte. A fost bine că a râs, m-a făcut și pe mine să râd. Râdea de dragul meu.

— Și mai ce?

— Avea un ochi foarte critic.

— Ce-nseamnă asta?

— Știa ce-i place. Și știa când a găsit ce-i place.

— Așa e. Avea un ochi incredibil de critic.

— Îmi amintesc că l-am privit cum ținea vaza. I-a examinat fundul și apoi a întors-o pe-o parte și pe alta, de câteva ori. Părea o persoană foarte chibzuită.

— Era extrem de chibzuit.

Aș fi vrut să-și mai amintească și alte detalii, ca de exemplu dacă tati își desfăcuse nasturele de la gulerul cămășii, dacă mirosea a spumă de ras sau dacă fluiera "I am the Walrus". Ținea, oare, la subsuoară un număr din *New York Times*? Avea un pix roșu în buzunar?

— Când apartamentul a rămas gol-goluț, în acea noapte, m-am așezat pe podea și am citit scrisoarea de la tatăl meu. Am citit despre vază. Am simțit că-l dezamăgisem.

— Dar nu puteați merge la bancă să le spuneți că ați pierdut cheia?

— Am încercat. Dar au spus că nu au nici o cutie de valori pe numele lui. Am încercat pe numele meu. Nici o cutie. Nici pe numele mamei sau al bunicilor. N-avea nici o logică.

— Și cei de la bancă nu au putut face nimic?

— Au fost înțelegători, dar, fără cheie, eram legat de mâini și de picioare.

— Și de-asta trebuia să-l găsiți pe tati.

— Am sperat că-și va da seama că în vază se află o cheie și că mă va căuta. Dar cum m-ar fi putut găsi? Vândusem apartamentul tatălui meu și, deci, chiar dacă s-ar fi întors, n-ar fi servit la nimic. Și eram sigur că pur și simplu aruncase cheia găsită, crezând că n-are nici o valoare. Eu așa aș fi făcut. Iar eu nu puteam sub nici o formă să-i dau de urmă. N-aveam cum. Nu știam nimic despre el, nici măcar cum îl cheamă. Timp de câteva săptămâni, când mă întorceam acasă de la serviciu, mai dădeam câte un tur prin cartier, chiar dacă nu era în drumul meu. Trebuia să fac un ocol de-o oră. Mă plimbam, căutându-l. La un moment dat am lipit și niște afișe: „Celui care, în acest weekend, a cumpărat vaza de la o lichidare de bunuri de pe Seventy-fifth Street. Vă rog, contactați-mă“. Dar asta se întâmpla în săptămâna de după 11 septembrie. Peste tot erau afișe.

— Și mami a lipit afișe cu el.

— Cum adică?

— A murit la 11 septembrie. Așa a murit.

— O, Doamne! Nu mi-am dat seama. Îmi pare atât de rău!

— E OK.

— Nu știu ce să spun.

— Nu trebuie să spunei nimic.

— N-am văzut afișele. Dacă le-aș fi văzut... Mă rog, nu știu ce s-ar fi întâmplat.

— Ați fi putut să ne găsiți.

— Da, ai dreptate.

— Mă-ntreb dacă afișele dumneavoastră și cele lipite de mami au fost aproape unele de altele.

A spus:

— Oriunde mă aflam, încercam să-l găsesc: în partea de nord și în cea de sud a orașului, în tren. Mă uitam în ochii tuturor, dar nu erau ai lui. Odată am văzut pe cineva despre care am crezut că putea fi tatăl tău, era în Times Square, pe Broadway, dar l-am pierdut în mulțime. Am văzut pe cineva

despre care am crezut că era el urcând într-un taxi pe Twenty-third Street. L-aș fi strigat, dar nu știam cum îl cheamă.

— Thomas.

— Thomas. Cât aș fi vrut să știu asta atunci! Odată am urmărit pe cineva mai bine de jumătate de oră prin Central Park. Am crezut că era tatăl tău. Nu-mi dădeam seama de ce merge așa de ciudat, în zig-zag. Nu mergea nicăieri. N-am reușit să-mi dau seama.

— De ce nu l-ați oprit?

— Până la urmă, asta am făcut.

— Și ce s-a întâmplat?

— M-am înșelat. Era altcineva.

— L-ați întrebat de ce merge așa?

— Pierduse ceva și încerca să găsească obiectul acela pe jos.

— Ei bine, acum nu mai trebuie să căutați, i-am spus.

— Am căutat atât de mult cheia asta, a spus. Mi-e și greu să mă uit *la* ea.

— Nu vreți să vedeți ce v-a lăsat?

— Nu cred că e o chestiune de dorință.

L-am întrebat:

— Dar ce fel de chestiune este?

A spus:

— Îmi pare tare rău. Știu că și tu cauți ceva. Și știu că nu asta cauți.

— E OK.

— Nu știu dacă te-ajută cu ceva, dar tatăl tău mi s-a părut un om bun. N-am vorbit cu el decât vreo câteva minute, dar mi-a fost de-ajuns să-mi dau seama că era un om bun. Ai fost norocos să ai un tată ca el. Aș da cheia asta în schimbul tatălui tău.

— N-ar trebui să aveți de ales.

— Nu, n-ar trebui.

Am rămas amândoi acolo, fără să spunem nimic. Am studiat din nou pozele de pe biroul lui. Toate erau cu Abby. A spus:

— Nu vrei să vii cu mine la bancă?

— Sunteți amabil, dar nu, mulțumesc.

— Ești sigur?

Nu e vorba că nu eram curios. Eram incredibil de curios. Doar că mi-era teamă să nu devin și mai confuz. A spus:

— Ce s-a-ntâmplat?

— Nimic.

— Ți-e bine?

N-am vrut să dau drumul lacrimilor, dar nu m-am putut abține. A spus:

— Îmi pare tare, tare rău.

— Pot să vă spun ceva ce n-am mai spus nimănui?

— Bineînțeles.

— În ziua aceea, nici n-am ajuns bine la școală că ne-au și dat drumul.

Nu ne-au spus exact de ce, doar că se întâmplase ceva rău. Nu ne-am prins, pe moment. Sau nu ne-am prins că ni s-ar putea întâmpla nouă ceva rău. Au venit o mulțime de părinți să-și ia copiii de la școală, dar cum noi stăm la doar cinci străzi de școală, am mers acasă pe jos. Prietenul meu îmi spusese că o să mă sune, așa că m-am dus la robotul telefonic și becuțelul era aprins. Aveam cinci mesaje. Toate erau de la el.

— De la prietenul tău?

— De la tati.

Și-a pus mâna la gură.

— Spunea întruna că totul va fi OK sau că totul va fi bine și că nu trebuie să ne facem griji.

O lacrimă i-a alunecat pe obraz și i s-a oprit pe deget.

— Dar lucrul ăsta nu l-am spus nimănui. După ce am ascultat mesajele, a sunat telefonul. Era 10:26. M-am uitat să văd cine sună și era numărul lui de mobil.

— Oh, Dumnezeuule!

— Puteți, vă rog, să puneți mâna pe mine, ca să termin de povestit?

— Bineînțeles, a spus și și-a tras scaunul lângă mine.

— N-am putut să ridic receptorul. Pur și simplu, n-am putut. A sunat și a tot sunat, iar eu nu puteam să mă mișc. Voiam să răspund, dar nu puteam. A intrat robotul și mi-am auzit vocea.

Bună ziua, ați sunat la familia Schell. Iată știrea zilei: este atât de frig în Yukatia, care se află în Siberia, încât respirația îngheață instantaneu, producând un sunet pe care ei îl numesc șoapta stelelor. În zilele extrem de friguroase, orașele sunt acoperite de ceața cauzată de respirația oamenilor și a animalelor. Vă rog, lăsați un mesaj.

Apoi a urmat bipul. După care i-am auzit vocea lui tati.

Ești acolo? Ești acolo? Ești acolo?

— Avea nevoie de mine, iar eu nu puteam să răspund. Pur și simplu, nu puteam să răspund. Așa, pur și simplu. *Ești acolo?* A întrebat de unsprezece ori. Știu asta pentru că am numărat. Au fost cu una mai mult decât am numărat eu pe degete. Oare de ce tot întreba asta? Aștepta să vină cineva acasă? Și de ce nu spunea „cineva”? *E cineva acolo?* „Ești” indică o singură persoană. Uneori cred că el știa că sunt acolo. Poate că repeta întrebarea ca să-mi dea timp să adun destul curaj cât să răspund. De asemenea, trecea mult timp până întreba din nou. Între a treia și a patra oară când a întrebat sunt cincisprezece secunde, cel mai lung răstimp. Pe fundal, se aud oameni strigând și plângând. Se aude și un zgomot de sticlă spărgându-se, lucru care mă face să mă întreb dacă oamenii săreau de la ferestre.

Ești acolo? Ești acolo? Ești acolo?

Ești acolo? Ești acolo? Ești acolo?

Ești acolo? Ești acolo? Ești acolo?

Ești acolo? Ești aco

— Și apoi s-a întrerupt. Am cronometrat mesajul și are un minut și douăzeci și șapte de secunde. Ceea ce înseamnă că s-a terminat la 10:28. Când s-a prăbușit clădirea. Deci poate că așa a murit.

— Îmi pare rău, a spus.

— N-am mai spus asta nimănui.

M-a strâns în brațe, aproape ca-ntr-o îmbrățișare, și simțeam cum clatină din cap. L-am întrebat:

— Mă ierți?

— Dacă te iert?

— Da.

— Pentru că n-ai putut să răspunzi la telefon?

— Pentru că n-am putut să spun asta nimănui.

A spus:

— Te iert.

Mi-am scos șnurul de la gât și i l-am pus lui.

— Dar cealaltă cheie de unde e?

— E de la apartamentul nostru, i-am spus.

Chiriașul stătea sub felinar când am ajuns acasă. Ne întâlneam acolo în fiecare noapte, ca să vorbim despre detaliile planului nostru, de exemplu la ce oră ar trebui să plecăm și ce-o să facem dacă plouă sau dacă ne întreabă vreun paznic ce căutăm acolo. Am epuizat toate detaliile realiste în doar câteva întâlniri, dar, nu știu din ce motiv, tot nu eram gata să pornim. Așa că am început cu detaliile nerealiste ale planului, cum ar fi rute alternative, în caz că s-ar prăbuși podul de pe Fifty-ninth Street, și la diverse moduri de a sări gardul cimitirului în caz că acesta ar fi electrificat sau la cum i-am putea fraieri pe polițiști dacă ne-ar aresta. Aveam tot felul de hărți și de coduri secrete și de unelte. Probabil că am fi făcut planuri la nesfârșit dacă nu l-aș fi întâlnit pe William Black în acea noapte și dacă nu aș fi aflat ce am aflat.

Chiriașul a scris: „Ai întârziat“. Am ridicat din umeri, așa cum făcea și tati. A scris: „Am făcut rost de o scară din frânghie, pentru orice eventualitate“. Am dat din cap. „Unde-ai fost? M-am îngrijorat“. I-am spus:

— Am găsit încuietoarea.

„Ai găsit-o?“

Am dat din cap.

„Și?“

Nu știam ce să spun. Că am găsit-o și că acum nu mai trebuia să caut? Că am găsit-o și că nu avea nici o legătură cu tati? Că am găsit-o și că voi fi dăruit pentru tot restul vieții?

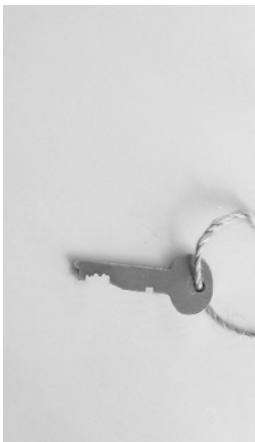
— Mai bine n-aș fi găsit-o.

„Nu era ceea ce căutai?“

— Nu despre asta e vorba.

„Atunci despre ce e vorba?“

— Am găsit-o și acum nu mai pot s-o caut.

Mi-am dat seama că nu m-a înțeles.

— Cât timp am căutat-o, am putut să mai rămân încă puțin aproape de el.

„Dar nu o să fii mereu aproape de el?“

Știam adevărul:

— Nu.

A dat din cap ca și când s-ar fi gândit la ceva sau s-ar fi gândit la multe lucruri sau ca și când s-ar fi gândit la tot, dacă așa ceva e posibil. A scris: „Poate că e timpul să facem ceea ce am plănuit“.

Am deschis palma stângă, pentru că știam că, dacă aș fi încercat să spun ceva, aș fi început din nou să plâng.

Am căzut de acord să mergem joi noaptea, când se împlineau doi ani de la moartea lui tati, lucru care părea potrivit.

Înainte să intru în clădire, mi-a dat o scrisoare.

— Ce-i asta?

A scris: „Stan a ieșit să-și ia cafea. M-a rugat să-ți dau asta în caz că el nu se întoarce la timp“.

— Ce-i asta?

A ridicat din umeri și a traversat strada.

Dragă Oskar Schell,

Am citit toate scrisorile pe care mi le-ai trimis în ultimii doi ani. În schimb, eu ți-am trimis multe scrisori standard, cu speranța că într-o zi voi putea să-ți dau răspunsul adecvat, pe care îl meriți. Dar cu cât îmi scriai mai multe scrisori, cu atât îmi dăruiai mai mult din tine și cu atât sarcina mea devenea mai descurajantă.

În timp ce dictez toate acestea, stau lângă un păr, scrutând cu privirea livezile de pe proprietatea unui prieten. Ultimii ani mi i-am petrecut aici, recuperându-mă după un tratament medical care m-a epuizat fizic și emoțional. În timp ce mă plimbam de colo-colo azi-dimineață, plângându-mi singur de milă, mi-a trecut prin minte, ca o soluție simplă la o problemă imposibilă: aceasta este ziua pe care o așteptam.

În prima ta scrisoare m-ai întrebat dacă poți fi protejatul meu. Nu știu ce să spun despre asta, dar m-aș

bucura foarte tare dacă mi-ai putea face o vizită de câteva zile la Cambridge. Te-aș putea prezenta colegilor mei, te-aș servi cu cel mai bun curry din India și ți-aș arăta cât de plictisitoare poate fi viața unui astrofizician.

Poți avea un viitor strălucit în știință, Oskar. Aș fi bucuros să fac orice ți-ar putea desțeleni drumul. E minunat să te gândești ce s-ar întâmpla dacă ți-ai pune imaginația în slujba unor scopuri științifice.

Dar, Oskar, mie îmi scriu tot timpul oameni inteligenți. În cea de-a cincea ta scrisoare, m-ai întrebat: „Dacă nu o să mă opresc niciodată din inventat?” Și acea întrebare mi-a rămas în minte.

Aș vrea să fiu poet. N-am mărturisit asta nimănui până acum, dar îți mărturisesc ție, pentru că mi-ai dat motive să cred că pot avea încredere în tine. Mi-am petrecut viața studiind universul, mai mult cu ochii minții. Am o viață care mi-a adus nenumărate mulțumiri, o viață minunată. Am putut explora originile timpului și ale spațiului cu unii dintre cei mai mari gânditori în viață. Dar aș vrea să fiu poet.

Albert Einstein, unul dintre eroii mei, a scris odată: „Noi ne aflăm în următoarea situație: stăm în fața unei cutii închise pe care nu o putem deschide“.

Sunt sigur că nu trebuie să-ți mai spun că cea mai mare parte a universului este alcătuită din materie întunecată. Fragilul nostru echilibru depinde de lucrurile pe care nu le vom putea niciodată vedea, mirosi, auzi, gusta sau atinge. Viața însăși depinde de ele. Ce este real? Ce nu este real? Poate că nu acestea sunt întrebările pe care trebuie să ni le punem. Viața de ce depinde?

Aș vrea să fi făcut lucruri de care să depindă viața.

Și ce dacă nu o să te oprești niciodată din inventat?

Poate că nu inventezi deloc.

Sunt chemat la micul dejun, așa că trebuie să închei aici această scrisoare. Sunt multe lucruri pe care aș vrea să ți le spun, sunt însă multe lucruri pe care vreau să le aud de la tine. Ce păcat că locuim pe continente diferite! Unul dintre multele păcate.

E atât de frumos în ceasul acesta. Soarele e jos, umbrele sunt lungi, aerul e rece și curat. Tu nu te

*vei trezi decât peste cinci ore, dar tot
cred că împărtășim această frumoasă
și limpede dimineață.*

*Al tău prieten,
Stephen Hawking*

SENTIMENTELE MELE

M-a trezit în toiul nopții o bătaie în ușă.

Avusesem un vis despre locul de unde am venit.

Mi-am pus halatul și m-am dus la ușă.

Cine-ar fi putut fi? De ce nu mă sunase portarul? Vreun vecin?

Dar de ce?

Încă o bătaie în ușă. M-am uitat pe vizor. Era bunicul tău.

Intră. Unde-ai fost? Ești bine?

Avea pantalonii plini de noroi.

Ești bine?

A dat din cap.

Intră. Lasă-mă să te scutur. Ce s-a întâmplat?

A ridicat din umeri.

Ți-a făcut ceva?

Mi-a arătat mâna dreaptă.

Ești rănit?

Am mers amândoi la bucătărie și ne-am așezat. Unul lângă altul. Ferestrele erau negre. Și-a pus mâinile pe genunchi.

M-am apropiat de el, până când ne-am atins. Mi-am sprijinit capul de umărul lui. Voiam să ne atingem cât mai mult.

I-am zis: Trebuie să-mi spui ce s-a întâmplat, ca să te pot ajuta.

A scos un stilou din buzunarul cămășii, dar nu avea pe ce să scrie. I-am întins palma mea deschisă.

A scris: Vreau să-ți aduc niște reviste.

În visul meu, toate tavanele prăbușite s-au refăcut deasupra noastră. Focul a intrat înapoi în bombe, care s-au ridicat la loc în burțile avioanelor, ale căror propulsoare s-au întors invers, ca acele mici ale ceasurilor, deasupra Dresdei, doar că mai repede.

Am vrut să-l plesnesc cu cuvintele lui.

Am vrut să strig: Nu e drept, și să lovesc cu pumnii în masă ca un copil.

Vrei ceva special? a întrebat pe mâna mea.

Orice e special, am spus.

Reviste de artă?

Da.

Reviste cu peisaje?

Da.

Despre politică?

Da.

Cu celebrități?

Da.

I-am spus să ia o valiză, ca să poată aduce câte una din fiecare.

Voiam să-și poată lua lucrurile cu el.

În visul meu, primăvara venea după vară, venea după toamnă, venea după iarnă, venea după primăvară.

I-am pregătit micul dejun. Am încercat să-l fac delicios. Voiam să-i rămână amintiri frumoase, poate se va întoarce într-o zi. Sau măcar să-i fie dor de mine.

Am șters marginea farfuriei înainte să i-o dau. I-am așternut un șervețel în poală. Nu a spus nimic.

Când a venit vremea, am coborât cu el.

Nu avea nimic pe care să scrie, așa că a scris pe mine.

S-ar putea să mă întorc târziu.

I-am spus că am înțeles.

A scris: Plec să-ți aduc reviste.

Poate că nu acum, dar îmi vei fi recunoscătoare pentru ele.

Am vederea slabă.

Ochii tăi sunt perfecți.

Promite-mi c-o să ai grijă.

A spus: Mă duc doar să-ți aduc reviste.

Nu plânge, am spus, punându-mi degetele pe față și ștergându-mi lacrimile imaginare de pe obraji, întorcându-le înapoi în ochi.

M-am înfuriat, pentru că erau lacrimile mele.

I-am spus: Mergi doar să-mi aduci reviste.

Mi-a arătat mâna stângă.

Am încercat să observ fiecare detaliu, pentru că voiam ca mai târziu să mi-l pot aminti perfect. Am uitat tot ce era important în viața mea.

Nu-mi pot aminti cum arăta ușa de la intrarea casei în care am copilărit. Sau cine n-a mai vrut să sărute, eu sau sora mea. Sau priveliștea de la oricare altă fereastră în afară de a mea. Sunt nopți în care stau întinsă cu ochii deschiși, încercând să-mi amintesc chipul mamei mele.

S-a întors și a plecat.

Am urcat înapoi în apartament și am stat pe canapea, așteptând. Așteptând ce?

Nu-mi amintesc ultimul lucru pe care mi l-a spus tatăl meu.

Era prins sub tavanul căzut. Molozul care îl acoperea se făcea din ce în ce mai roșu.

A spus: Nu mai simt tot.

N-am știut dacă voise, de fapt, să spună că nu mai simțea nimic.

A întrebat: Mami unde e?

Nu știam dacă mă întreba despre mama mea sau despre mama lui.

Am încercat să ridic tavanul de deasupra lui.

A spus: Îmi cauți tu ochelarii?

I-am spus că-i voi căuta. Dar totul fusese îngropat.

Nu-l mai văzusem niciodată pe tata plângând.

A spus: Dacă aş avea ochelarii, aş putea fi de ajutor.

I-am spus: Lasă-mă să-ncerc să te scot de-acolo.

A spus: Găsește-mi ochelarii.

Ne strigau tuturor să ieșim. Restul tavanului era gata să se prăbușească din clipă-n clipă.

Am vrut să stau cu el.

Dar știam că el voia să-l las acolo.

I-am spus: Tati, trebuie să te părăsesc.

Apoi el a spus ceva.

A fost ultimul lucru pe care mi l-a spus.

Nu mi-l pot aminti.

În visul meu, lacrimile i s-au întors la loc, urcând pe obraji.

M-am ridicat de pe canapea și am pus în valiză mașina de scris, iar restul am umplut-o cu hârtie.

Am scris un bilet și l-am lipit la fereastră. Nu știam pentru cine e.

Am mers din cameră-n cameră, stingând luminile. M-am asigurat că nu picura nici un robinet. Am oprit căldura și am scos totul din priză. Am închis toate ferestrele.

În timp ce taxiul se îndepărta, am văzut biletul. Dar nu l-am putut citi, pentru că am vederea slabă.

În visul meu, pictorii separau verdele în albastru și galben.

Maroul în curcubeu.

Copiii scoteau culorile din cărțile de colorat cu creioanele, iar mamele care-și pierduseră copiii își croiau hainele de doliu cu foarfece.

Mă gândesc la toate lucrurile pe care le-am făcut, Oskar. Și la toate lucrurile pe care nu le-am făcut. Greșelile pe care le-am făcut sunt de-acum moarte pentru mine. Dar nu pot lua înapoi lucrurile pe care nu le-am făcut.

L-am găsit la terminalul internațional. Stătea la o masă, cu mâinile pe genunchi.

Am stat toată dimineața și l-am privit.

Îi întreba pe oameni cât e ceasul și cu toții îi arătau spre ceasul mare din perete.

Eram expertă în arta de a-l privi. E opera vieții mele.

De la fereastra dormitorului meu. Din spatele copacilor. De pe cealaltă parte a mesei din bucătărie.

Voiam să fiu cu el.

Sau cu oricine altcineva.

Nu știi dacă l-am iubit vreodată pe bunicul tău.

Dar nu mi-a plăcut niciodată să fiu singură.

M-am apropiat foarte mult de el.

Am vrut să-i strig în ureche.

I-am atins umărul.

A lăsat capul în jos.

Cum ai putut?

Nu voia să mă privească în ochi. Urăsc tăcerea.

Spune ceva.

Și-a scos stiloul din buzunarul cămășii și a luat un șervețel din teancul de pe masă.

A scris: Ai fost fericită cât timp am fost plecat.

Cum ai putea crede una ca asta?

Ne simțim pe noi înșine și unul pe celălalt.

Cu ce? Nu-mi pasă dacă ne mințim.

Sunt un om rău.

Nu-mi pasă. Nu-mi pasă ce ești.

Nu pot.

Ce te ucide?

A mai luat un șervețel de pe masă.

A scris: Tu mă ucizi.

Și atunci am tăcut.

A scris: Îmi aduci aminte.

Am pus mâinile pe masă și i-am spus: Sunt a ta.

A luat un alt șervețel și a scris: Anna era însărcinată.

I-am spus: Știu. Îmi spusese.

Știai?

N-am crezut că și tu știai. Mi-a spus că e secret. Mă bucur că știi.

A scris: Îmi pare rău că știu.

E mai bine să pierzi decât să nu fi avut niciodată.

Eu am pierdut ceva ce n-am avut niciodată.

Ai avut totul.

Când ți-a spus?

Eram în pat, stăteam de vorbă.

Mi-a arătat: Când?

Aproape de sfârșit.

Ce ți-a spus?

Mi-a spus: O să am un copil.

Era fericită?

Era copleșită de bucurie.

De ce n-ai spus nimic?

Tu de ce n-ai spus?

În visul meu, oamenii își cereau iertare pentru lucrurile care erau pe cale să se-ntâmpile și aprindeau lumânări trăgând aer în piept.

M-am văzut cu Oskar, a scris.

Știu.

Știi?

Bineînțeles că știu.

A dat câteva pagini: De ce n-ai spus nimic?

Tu de ce n-ai spus?

Alfabetul era z, y, x, w...

Ceasurile mergeau tac-tic, tac-tic...

A scris: Azi-noapte am fost cu el. Acolo am fost. Am îngropat scrisorile.

Ce scrisori?

Scrisorile pe care nu le-am trimis niciodată.

Unde le-ai îngropat?

În pământ. Acolo am fost. Și am îngropat și cheia.

Ce cheie?

De la apartamentul tău.

Apartamentul nostru.

Și-a pus mâinile pe masă.

Amanții își puneau unul altuia lenjeria intimă, își încheiau nasturi de la cămăși și se îmbrăcau, se îmbrăcau și se tot îmbrăcau.

I-am spus: Spune-o.

Când am văzut-o pe Anna pentru ultima dată.

Spune-o.

Când am.

Spune-o!

Și-a pus mâinile pe genunchi.

Voiam să-l lovesc.

Voiam să-l strâng în brațe.

Am vrut să mă strig pe mine în urechea lui.

Am întrebat: Și-acum ce-o să se-ntâmples?

Nu știu.

Vrei să mergi acasă?

A răsfoit caietul: Nu pot.

Asta înseamnă că pleci?

A arătat spre: Nu pot.

Dar nu mai avem alte opțiuni.

Stăteam amândoi acolo.

În jurul nostru se întâmplau multe lucruri, dar între noi nu se întâmpla nimic.

Deasupra noastră, pe ecrane, apăreau zborurile care aterizau și cele care decolau.

Plecare spre Madrid.

Sosire de la Rio.

Plecare spre Stockholm.

Plecare spre Paris.

Sosire de la Milano.

Toată lumea venea sau pleca.

Oameni din toată lumea se mișcau dintr-un loc în altul.

Nimeni nu rămânea.

Am spus: Ce-ar fi să rămânem?

Să rămânem?

Aici. Ce-ar fi să rămânem aici, pe aeroport?

A scris: E vreo glumă?

Am dat din cap că nu.

Cum am putea să rămânem aici?

I-am spus: Sunt telefoane publice, așa că l-aș putea suna pe Oskar să-l anunț că sunt OK. Și sunt și papetării, de unde-ți poți cumpăra caiete și stilouri. Sunt locuri unde putem mânca. Și bancomate. Și toalete. Și televizoare.

Nici nu venim, nici nu plecăm.

Nici ceva, nici nimic.

Nici da, nici nu.

Visul meu mergea înapoi până la început.

Ploaia se ridică la loc în nori, iar animalele coborau pe scara evolutivă.

Două câte două.

Două girafe.

Doi păianjeni.

Două găște.

Doi lei.

Doi șoareci.

Două maimuțe.

Doi șerpi.

Doi elefanți.

Ploaia venea după curcubeu.

În timp ce bat la mașină rândurile astea, stăm amândoi la o masă, unul în fața celuilalt. Nu e mare, dar pentru noi este de-ajuns. El bea cafea, eu beau ceai.

Când paginile sunt în mașina de scris, nu-i pot vedea chipul.

În acest fel, te aleg pe tine, nu pe el.

Nu am nevoie să-l văd.

Nu am nevoie să știu dacă mă privește.

Nici măcar nu am încredere în el că nu va mai pleca.

Știu că nu va dura.

Mai bine să fiu eu, decât el.

Îmi vin atât de ușor cuvintele.

Paginile ies toate atât de ușor.

La sfârșitul visului meu, Eva pune mărul la loc pe ramură. Copacul intră la loc în pământ. Se transformă în puiet, care devine sămânță.

Dumnezeu a adus laolaltă pământul și apa, cerul și apa, apa și apa, seara și dimineața, ceva și nimic.
A spus: Să fie lumină.
Și a fost întuneric.
Oskar.
Noaptea dinainte ca eu să pierd totul a fost ca oricare alta.
Anna și cu mine am stat treze până foarte târziu. Am râs. Tinere surori într-un pat, sub acoperișul casei copilăriei. La fereastră, vânt.
Ce ar merita mai puțin să fie distrus, decât acest lucru?
Credeam că vom sta treze toată noaptea. Treze pentru tot restul vieții.
Intervalele dintre cuvintele noastre creșteau.
Apoi era greu să-ți dai seama când vorbeam și când tăceam.
Puful de pe brațele noastre se atingea.
Era târziu, iar noi eram obosite.
Credeam că vor mai fi și alte nopți.
Respirația Annei s-a liniștit, dar eu mai voiam să vorbim.
S-a întors pe-o parte.
I-am zis: Vreau să-ți spun ceva.
A spus: Poți să-mi spui mâine.
Nu îi spusese niciodată cât de mult o iubeam.
Era sora mea.
Dormeam în același pat.
Nu fusese niciodată momentul potrivit să-i spun asta.
Nu fusese niciodată nevoie.
Cărțile din magazia tatei suspinau.
Așternuturile urcau și coborau în jurul meu, odată cu respirația Annei.
M-am gândit s-o trezesc.
Dar nu era nevoie.
Vor mai fi și alte nopți.
Și cum să-i spui „te iubesc“ cuiva pe care-l iubești?
M-am întors și eu pe-o parte și am adormit lângă ea.
Iată mesajul tuturor lucrurilor pe care am încercat să ți le spun, Oskar.

Mereu e nevoie.
Te iubesc,
Bunica.

FRUMOS ȘI ADEVĂRAT

În seara aceea, mami a făcut spaghetti la cină. Ron a mâncat cu noi. L-am întrebat dacă mai vrea să-mi cumpere un set de percuție din cinci piese, cu talgere Zildjian . A spus:

— Da. Cred c-ar fi grozav.

— Dar o pedală dublă pentru bas?

— Nu știu ce-i aia, dar pun pariu că se poate rezolva.

L-am întrebat de ce el nu avea o familie. Mami a spus:

— Oskar!

— Ce? am spus eu.

Ron a lăsat jos cuțitul și furculița și a spus:

— E OK. Chiar am avut o familie, Oskar. Am avut o soție și o fiică.

— Și ai divorțat?

A râs și a spus:

— Nu.

— Și atunci, unde sunt?

Mami s-a uitat în farfurie. Ron a spus:

— Au avut un accident.

— Ce fel de accident?

— Un accident de mașină.

— N-am știut.

— Mama ta și cu mine ne-am cunoscut la o întrunire pentru oameni care și-au pierdut membri ai familiei. Acolo ne-am împrietenit.

M-am uitat la mami, dar ea nu s-a uitat la mine. De ce nu-mi spusese de întrunirile-astea?

— Dar tu cum de n-ai murit în acel accident?

Mami a spus:

— Oskar, ajunge.

— Nu eram în mașină, a spus Ron.

— De ce nu erai în mașină?

Mami s-a uitat pe fereastră. Ron își plimba degetul pe marginea farfuriei și a spus:

— Nu știu.

— E ciudat, am spus, că nu te-am văzut niciodată plângând.

— Plâng tot timpul, a spus.

Aveam deja rucsacul făcut și îmi strânsesem și celelalte provizii, cum ar fi altimetrul și batoanele cu musli și briceagul Swiss Army, pe care-l dezgropasem în Central Park, așa că nu mai era nimic de făcut. Mami a venit să mă învelească la 9:30.

— Vrei să-ți citesc?

— Nu, mersi.

— Vrei să vorbim despre ceva anume?

Dacă ea n-avea de gând să zică nimic, nici eu n-aveam, așa că am dat din cap că nu.

— Aș putea să-ți inventez eu o poveste.

— Nu, mulțumesc.

— Sau poate vrei să căutăm greșeli în *Times*?

— Mersi, mami, dar nu cred că vreau.

— A fost foarte drăguț din partea lui Ron că ți-a povestit despre familia lui.

— Da, probabil.

— Încearcă să fii și tu drăguț cu el. E un bun prieten și are și el nevoie de ajutor.

— Sunt obosit.

Mi-am pus ceasul să sune la 11:50 P.M., deși știam că nu voi dormi.

Când stăteam așa în pat, așteptând să-mi vină somnul, am inventat o grămadă.

Am inventat o mașină biodegradabilă.

Am inventat o carte în care sunt toate cuvintele, din toate limbile. N-ar fi o carte foarte folositoare, dar când ai ține-o în mână, ai ști că acolo sunt toate lucrurile pe care le-ai putea spune vreodată.

Cum ar fi să existe un *googolplex* de telefoane?

Cum ar fi ca peste tot să fie plase de salvare?

La 11:50 P.M., m-am ridicat extrem de încet, mi-am scos lucrurile de sub pat și am deschis ușa milimetru cu milimetru, ca să nu fac zgomot. Bart, portarul de noapte, dormea la birou, norocul meu, pentru că asta însemna că nu mai trebuie să mint pe nimeni. Chiriașul mă aștepta sub felinar. Am dat mâna cu el, ceea ce a fost ciudat. La ora 12:00 punct, Gerald a oprit limuzina. Ne-a deschis ușa și i-am spus:

— Știam eu că o să vii la timp.

M-a mângâiat pe spate și mi-a spus:

— N-aș fi întârziat.

Atunci am mers pentru a doua oară cu limuzina.

Pe drum, mi-am imaginat că noi stăteam nemișcați și lumea venea spre noi. Chiriașul a stat tot drumul pe locul lui, fără să facă nimic, iar eu am văzut Trump Tower, despre care tati credea că e cea mai urâtă clădire din America, și sediul Națiunilor Unite, despre care tati credea că e incredibil de frumoasă. Am deschis geamul și mi-am scos mâna. Mi-am curbat mâna ca o aripă de avion. Dacă aș fi avut mâna suficient de mare, aș fi putut să fac limuzina să zboare. Cum ar fi să existe niște mânuși enorme?

Gerald mi-a zâmbit în oglinda retrovizoare și m-a întrebat dacă vreau muzică. L-am întrebat dacă are copii. A spus că are două fete.

— Lor ce le place?

— Ce le *place*?

— Da.

— Ia stai să mă gândesc. Lui Kelly, cea mică, îi plac păpușile Barbie și cățelușii și brățărilor.

— Am să-i fac o brățară din mărgeluțe.

— Sunt convins că i-ar plăcea.

— Și mai ce?

— Dacă e moale și roz, îi place.

— Și mie îmi plac lucrurile moi și roz.

— Păi, foarte bine, a spus.

— Dar celelalte?

— Lui Janet? Îi plac sporturile. Cel mai mult îi place baschetul și chiar știe să joace, dacă-ți spun. Și nu doar așa, ca pentru fete. Adică e chiar *bună*.

— Amândouă sunt deosebite?

L-a pufnit râsul și a spus:

— Da' bine'nțeles că tată-su o să spună că sunt deosebite.

— Dar obiectiv vorbind...

— Ce-i aia?

— Adică așa, factual. Cu adevărat.

— Adevărul e că eu sunt tată-su.

M-am mai uitat un pic pe geam. Am trecut peste bucata aceea a podului care nu se află în nici un district, iar eu m-am întors și am văzut cum se micșorează clădirile. Am găsit butonul care deschide acoperișul decapotabil și m-am ridicat, ieșind pe jumătate din mașină. Am fotografiat stelele cu aparatul bunicului și în minte am unit toate punctele, astfel încât să iasă cuvinte, orice cuvinte aș fi vrut. De fiecare dată când eram aproape să intrăm sub un pod sau în vreun tunel, Gerald îmi spunea să cobor la loc în mașină, ca să nu fiu decapitat, lucru de care auzisem, dar de care chiar, *chiar* nu voiam să știu. Am făcut în minte „pantof“ și „inertie“ și „invincibil“.

Era 12:56 când Gerald a ajuns la porțiunea cu iarbă și a parcat chiar lângă cimitir. Mi-am pus rucsacul în spate, chiriașul a luat lopata și ne-am suit pe capota limuzinei, ca să putem sări gardul.

Gerald a spus în șoaptă:

— Sunteți siguri că vreți să faceți asta?

I-am spus prin gard:

— Probabil că n-o să ne ia mai mult de douăzeci de minute. Poate treizeci.

Ne-a dat peste gard valizele chirașului și a spus:

— Mă găsiți aici.

Pentru că era așa de întuneric, a trebuit să ne ghidăm după lumina lanternei mele.

Am îndreptat-o spre mai multe pietre de mormânt, căutând-o pe-a lui tati.

Mark Crawford

Diana Strait

Jason Barker Jr.

Morris Cooper

May Goodman

Helen Stein

Gregory Robertson Judd

John Fielder

Susan Kidd

Mă tot gândeam cum toate sunt numele unor oameni morți și cum, practic, numele sunt singurele lucruri care le mai rămân oamenilor morți.

Era 1:22 când am găsit mormântul lui tati.

Chiriașul mi-a dat mie lopata.

Am spus:

— Dumneata primul.

Mi-a pus-o în mână.

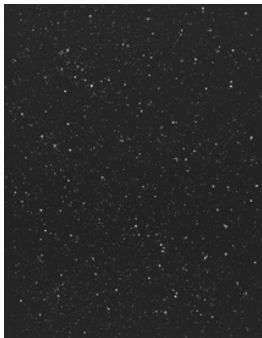
Am înfipt-o în pământ și m-am lăsat pe ea cu toată greutatea. Nici măcar nu știam câte kilograme am, pentru că fusesem atât de ocupat să-l gălesc pe tati.

Era o muncă extrem de grea, iar eu nu eram destul de puternic, așa că nu puteam să iau decât foarte puțin pământ în lopată. Brațele mi-au obosit incredibil de tare, dar asta era OK, pentru că, dat fiind faptul că nu aveam decât o singură lopată, a trebuit să facem cu schimbul.

Au trecut douăzeci de minute și încă douăzeci.

Săpam în continuare, dar nu ajungeam nicăieri.

Au mai trecut douăzeci de minute.

După aceea am rămas fără baterii la lanternă și nu ne mai vedeam nici mâinile. Asta nu făcea parte din plan și nici bateriile de rezervă, deși e evident că ar fi trebuit să facă. Cum putusem să uit ceva așa de simplu și de important?

L-am sunat pe Gerald pe telefonul mobil și l-am întrebat dacă putea să meargă să cumpere niște baterii D. A întrebat dacă totul era în ordine. Era atât de întuneric încât abia îl auzeam. Am spus:

— Da, suntem OK, doar că avem nevoie de niște baterii D.

A spus că singurul magazin pe care-l știa era la cincisprezece minute distanță. I-am spus:

— Te plătesc suplimentar.

— Nu e vorba de asta, a zis.

Din fericire, pentru că tot ce făceam era să dezgropăm mormântul lui tati, nu aveam nevoie să ne vedem mâinile. Nu trebuia decât să simțim cum luăm pământul cu lopata.

Așa că am dat la lopată pe întuneric și pe tăcute.

M-am gândit la toate lucrurile de sub pământ, cum ar fi viermii, rădăcinile, lutul și comorile îngropate.

Am dat la lopată.

M-am întrebat câți oameni au murit de când s-a născut prima ființă. Un trilion? Un *googolplex*?

Am dat la lopată.

M-am întrebat la ce se gândea chiriașul.

După un timp, telefonul meu a început să cânte „Zborul bondarului“, așa că m-am uitat cine mă sună. „Gerald“.

— Le-am luat.

— Poți să ni le-aduci, ca să nu mai pierdem noi timpul întorcându-ne la limuzină?

Timp de câteva secunde, n-a zis nimic.

— Cre' că po' să fac și-asta.

Nu i-am putut descrie unde ne aflam față de el, așa că am început să-l strig, iar el s-a luat după vocea mea.

Era mult mai bine să vezi. Gerald a spus:

— Nu prea pare c-ați avansat.

— Nu suntem prea buni la dat cu lopata, i-am spus.

Și-a pus mânușile de șofat în buzunarul hainei, a sărutat cruciulița pe care o avea la gât și mi-a luat lopata din mână. Pentru că era foarte puternic, a putut să dea mult pământ la o parte în timp record.

Era 2:56 când lopata a atins sicriul. Am auzit cu toții zgomotul și ne-am uitat unii la alții.

I-am spus mersi lui Gerald.

Mi-a făcut cu ochiul, a pornit-o înapoi spre mașină, apoi a dispărut în întuneric.

— Oh, da, l-am auzit spunând, deși nu-l mai vedeam nici cu lanterna, lui Janet, cea mai mare, îi plac cerealele. Dacă i-am da voie, numai asta ar mânca toată ziua.

— Și mie îmi plac cerealele, i-am spus.

— Bine, a spus și pașii lui se îndepărtau tot mai mult.

M-am aplecat asupra gropii și mi-am folosit pensula ca să dau la o parte pământul rămas.

Un lucru care m-a surprins a fost că sicriul era ud. Nu cred că mă așteptam la asta, pentru că oare cât de adânc poate pătrunde apa în pământ?

Alt lucru care m-a surprins a fost că sicriul avea câteva crăpături, probabil din cauza greutateii pământului. Dacă tati ar fi fost acolo, furnicile și viermii ar fi putut intra prin crăpături și l-ar fi mâncat, sau măcar bacteriile microscopice. Știam că nu are importanță, pentru că, odată ce ai murit, nu mai simți nimic. Și atunci, de ce simțeam că are totuși importanță?

Un alt lucru care m-a surprins a fost că sicriul nu era încuiat și nici măcar prins în cuie. Capacul era pur și simplu pus deasupra, astfel că l-ar fi putut deschide oricine-ar fi vrut. Asta nu mi s-a părut deloc în regulă. Dar, pe de altă parte, cine ar vrea să deschidă un sicriu?

Am deschis sicriul.

Am fost din nou surprins, deși n-ar fi trebuit. Am fost surprins că tati nu era acolo. Cu mintea, știam că nu va fi acolo, evident, dar mi se pare că inima mea credea altceva. Sau poate că am fost surprins de cât de incredibil de gol era. M-am simțit ca și când mă uitam la definiția de dicționar a goliciunii.

Ideea de a dezgropa sicriul lui tati îmi venise în noaptea când îl cunoscusem pe chiriaș. Stăteam întins în pat și am avut revelația, ca o soluție simplă la o problemă imposibilă. Am doua zi dimineată am aruncat cu pietricele în fereastra camerei de oaspeți, așa cum îmi scrisese el în bilet, dar n-am o țintă prea bună, așa că l-am rugat pe Stan să facă asta. Când m-am întâlnit la colț cu chiriașul, i-am povestit ideea mea.

A scris: „De ce vrei să faci asta?”

— Pentru că este adevărul și pentru că tati iubea adevărul, i-am spus.

„Ce adevăr?”

— Că a murit.

După aceea, ne-am întâlnit în fiecare după-amiază și am discutat detaliile, ca și când am fi plănuit un război. Am vorbit despre cum vom ajunge la cimitir și despre diferite moduri de a sări gardul și despre cum puteam găsi o lopată și despre toate instrumentele necesare, cum ar fi lanterna și patentul și sucurile la cutie. Am tot făcut planuri, dar nu știu din ce motiv, n-am vorbit niciodată despre ce vom face de fapt după ce deschidem sicriul.

Abia în ziua dinaintea celei hotărâte, chiriașul a pus întrebarea evidentă.

— O să-l umplem, evident, i-am spus.

A mai pus o altă întrebare evidentă.

La început, am sugerat să umplem sicriul cu lucruri din viața lui tati, cum ar fi pixurile lui roșii sau lentila lui măritoare, de bijutier, care se cheamă lupă, sau chiar fracul lui. Cred că mi-a venit ideea de la cei doi Black care-și făcuseră unul altuia muzeu. Dar cu cât discutam mai mult despre asta, cu atât avea mai puțină logică, pentru că la ce bun, oricum? Tati nu le-ar fi putut folosi, pentru că era mort, și chiriașul a mai spus și că ar fi bine să mai avem în jurul nostru lucruri de-ale lui.

— Aș putea să-i umplu sicriul cu bijuterii, așa cum se făcea la egiptenii celebri, lucru despre care am auzit.

„Dar el nu era egiptean.“

— Și nici nu-i plăceau bijuteriile.

„Nu-i plăceau bijuteriile?“

— Poate că aș putea să îngrop lucruri de care mi-e rușine, am sugerat eu și mi-au venit în minte telefonul vechi și coala de timbre cu Mari Inventatori Americani pentru care mă supărasem pe bunica, și piesa *Hamlet*, și scrisorile pe care le promisem de la străini, și cartea de vizită stupidă pe care mi-o făcusem, și tamburina, și fularul neterminat. Dar nici asta nu avea logică, pentru că el mi-a adus aminte că, doar dacă îngropi ceva, asta nu înseamnă că și *îngropi* acel lucru.

— Păi și-atunci, cu ce? am întrebat.

„Am o idee“, a scris. „Îți arăt mâine.“

De ce aveam așa de mare încredere în el?

În noaptea următoare, când m-am întâlnit cu el la colț, la 11:50, avea două valize. Nu l-am întrebat ce era în ele, pentru că, nu știu din ce motiv, m-am gândit că ar trebui să aștept până ce-mi va spune el, deși era tati *meu*, iar asta făcea ca și sicriul să fie al meu.

Trei ore mai târziu, când am coborât în groapă, am curățat pământul cu peninsula și am dat la o parte capacul, chiriașul a deschis valizele. Erau pline

cu hârtii. L-am întrebat ce era cu toate hârtiile-alea. A scris: „Eu am pierdut un fiu“.

— Da?

Mi-a arătat palma stângă.

— Cum a murit?

„L-am pierdut dinainte să moară.“

— Cum?

„Am plecat.“

— De ce?

„Mi-a fost teamă“, a scris el.

— Teamă de ce?

„Teamă să nu-l pierd.“

— Ți-a fost teamă că o să moară?

„Mi-a fost teamă că o să trăiască.“

— De ce?

„Viața e mai înspăimântătoare decât moartea“, a scris el.

— Și ce-i cu toate hârtiile-astea?

„Lucruri pe care nu i le-am putut spune. Scrisori“, a scris.

Ca să fiu sincer, nu știu ce am înțeles eu atunci.

Nu cred că mi-am dat seama că era bunicul meu, nici măcar în cele mai adânci cotloane ale creierului. Cu siguranță, nu am făcut legătura între scrisorile din valizele lui și plicurile din dulapul bunicii, chiar dacă ar fi trebuit.

Dar trebuie să fi înțeles eu ceva, *trebuie*, pentru că altfel de ce mi-aș fi deschis palma stângă?

Când am ajuns acasă, era 4:22 A.M. Mami stătea pe canapea, lângă ușă. Am crezut că va fi extrem de supărată pe mine, dar n-a spus nimic. Doar m-a sărutat pe cap.

— Nu vrei să știi unde-am fost?

— Am încredere în tine, a spus.

- Dar nu ești curioasă?
- Cred că mi-ai spune dacă ai vrea să știu, a răspuns.
- Vii să mă învelești?
- Mă gândeam să mai stau puțin aici.
- Ești supărată pe mine?
- A dat din cap că nu.
- Dar Ron e supărat pe mine?
- Nu.
- Ești sigură?
- Da.

M-am dus în camera mea.

Aveam mâinile murdare, dar nu m-am spălat. Am vrut să rămân cu ele murdare, măcar până a doua zi dimineața. Am sperat ca măcar o parte din pământul acela să-mi rămână mult timp sub unghii și, poate, ca o parte din materia microscopică să rămână acolo pentru totdeauna.

Am stins lumina.

Mi-am pus rucsacul pe podea, m-am dezbrăcat și m-am băgat în pat.

M-am uitat la stelele fosforescente.

Ce-ar fi să existe mori de vânt pe acoperișul tuturor zgârie-norilor?

Ce-ar fi să existe o brățară dintr-o sfoară de zmeu?

O brățară-undiță?

Dar dacă zgârie-norii ar avea rădăcini?

Ce-ar fi dac-ar trebui să uzi zgârie-norii și să le pui muzică clasică și să știi dacă le place la umbră sau la soare?

Ce-ar fi să existe un ceainic?...

M-am ridicat din pat și am alergat la ușă în chiloței.

Mami era tot pe canapea. Nu citea, nu asculta muzică și nici nu făcea altceva.

— Ești treaz, a spus.

Am început să plâng.

A deschis brațele și a spus:

— Ce s-a-ntâmplat?

Am fugit la ea și i-am zis:

— Nu vreau să fiu internat.

M-a luat lângă ea, astfel încât capul meu s-a sprijinit pe partea cea mai moale a umărului ei, și m-a strâns în brațe.

— Nu o să fii internat.

— Promit c-o să mă fac bine în curând, i-am spus.

— Dar n-ai nimic, a spus.

— Am să fiu fericit și normal.

Mi-a pus degetele pe ceafă.

— M-am străduit incredibil de tare. Nu știu ce-aș fi putut face mai mult, i-am spus.

— Tati ar fi fost foarte mândru de tine, a spus.

— Crezi?

— Știu.

Am mai plâns puțin. Am vrut să-i spun toate minciunile pe care i le debitasem. Și aș fi vrut ca ea să-mi spună apoi că e OK, pentru că uneori trebuie să faci și lucruri rele ca să faci o faptă bună. Și apoi am vrut să-i povestesc despre telefon. Și aș fi vrut ca ea să-mi spună apoi că tati ar fi mândru de mine în continuare.

— Tati m-a sunat în ziua aceea, când era în clădire, a spus.

M-am îndepărtat de ea.

— Ce?

— M-a sunat din clădire.

— Pe mobil?

A dat din cap că da și, pentru prima oară de când murise tati, am văzut că nu mai încearcă să-și oprească lacrimile. Era ușurată acum? Era deprimată? Recunoscătoare? Epuizată?

— Ce-a spus?

— Mi-a spus că era pe stradă, că reușise să iasă din clădire. Mi-a spus că era în drum spre casă.

— Dar nu era.

— Nu.

Eram furios? Eram bucuros?

— Te-a păcălit, doar așa ca să nu-ți faci griji.

— Așa e.

Frustrat? Panicat? Optimist?

— Dar el știa că tu știai.

— Da.

I-am pus degetele pe ceafă, de unde începea să crească părul.

Nu știi cât de târziu se făcuse.

Probabil că am adormit, dar nu-mi amintesc. Am plâns atât de mult încât totul s-a închețat. La un moment dat, m-a dus în camera mea. Apoi eram în pat. Avea grijă de mine. Nu cred în Dumnezeu, dar cred că lucrurile sunt extrem de complicate, iar faptul că ea avea grijă de mine era cât se poate de complicat. Dar era și extrem de simplu. În singura mea viață, ea era mami a mea, iar eu eram fiul ei.

— E OK dacă te îndrăgostești din nou, i-am spus.

— Nu mă voi mai îndrăgosti niciodată, a spus.

— Dar vreau eu asta.

M-a sărutat și a spus:

— Nu mă voi mai îndrăgosti niciodată.

— Nu trebuie să mă păcălești ca să nu-mi fac griji, am spus.

— Te iubesc, a spus.

M-am întors pe-o parte și am auzit-o așezându-se la loc pe canapea.

Un minut și cincizeci și una de secunde...

Patru minute și treizeci și opt de secunde...

Șapte minute...

Am pipăit spațiul dintre perete și pat și am găsit *Chestii care mi s-au întâmplat*. Era complet plin. Trebuia să încep un nou volum în curând. Am citit că hârtia a fost cea care a întreținut arderea turnurilor. Toate carnetele acelea, toate xeroxurile, toate e-mailurile printate și fotografiile cu copii, și

cărțile, și bancnotele din portofele, și actele din dosare... toate astea au fost combustibil. Poate că dacă am trăi într-o societate fără hârtie, în care mulți oameni de știință spun că vom trăi în curând, tati ar mai fi în viață. Poate că n-ar mai trebui să încep un nou volum.

Mi-am luat lanterna din rucsac și am luminat cu ea caietul. Am văzut hărți și desene, poze din reviste și din ziare și de pe Internet, poze pe care le făcusem cu aparatul bunicului. Era toată lumea acolo. Până la urmă, am găsit pozele cu corpul în cădere.

Să fi fost tati?

Poate.

Oricine ar fi fost, a fost cineva.

Am rupt paginile din caiet.

Le-am inversat ordinea, astfel încât ultimul era primul, iar primul era ultimul.

Când le-am răsfoit, părea că omul acela cade spre cer.

Și dacă aș mai fi avut alte poze, ar fi zburat pe fereastră înapoi în clădire, iar fumul ar fi intrat la loc în gaura din care urma să iasă avionul.

Tati ar fi lăsat mesaje de la coadă la cap, până când pe robot n-ar mai fi rămas înregistrat nici un sunet, iar avioanele ar fi zburat înapoi la Boston, îndepărtându-se de el.

El ar fi luat liftul până în stradă și ar fi apăsă butonul pentru ultimul etaj.

Ar fi mers cu spatele până la metrou, iar metroul ar fi intrat înapoi în tunel, până la stația noastră.

Tati s-ar fi dus înapoi până la barierele de la metrou, și-ar fi băgat cartela invers și ar fi mers cu spatele până acasă, citind *New York Times* de la dreapta la stânga.

Și-ar fi scuipat cafeaua la loc în cană, s-ar fi dez-spălat pe dinți și și-ar fi pus barba la loc pe față cu aparatul de ras.

S-ar fi întors în pat, ceasul deșteptător ar fi sunat invers, iar el ar fi visat invers.

Apoi s-ar fi trezit din nou la sfârșitul nopții de dinainte de ziua cea mai rea.

Ar fi mers cu spatele până în camera mea, fluierând "I am the Walrus" invers.

S-ar fi băgat cu mine în pat.

Ne-am fi uitat amândoi la stelele de pe tavanul meu, care și-ar fi luat lumina din ochii noștri.

Eu aş fi spus „Nimic“ invers.

El ar fi spus, „Da, prietene?“ invers.

Eu aş fi spus „Tat“ de la coadă la cap, care ar fi sunat la fel ca „tat“ de la cap la coadă.

El mi-ar fi spus povestea cu Al Șaselea District, de la vocea din cutie de la sfârșit, până la început, de la „Te iubesc“ la „A fost odată ca niciodată...“

Am fi fost în siguranță.

